

A könyv a magyarországi *Hadtörténeti Intézet és Múzeum* könyvtárának gyűjteményébe tartozik (27.783).

A digitalizálás az intézmény főigazgatójának engedélyével

és azon cél támogatásával történt, hogy

a *Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösség* és

a *Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság*

közös erőfeszítésével a Magyar Királyi Csendőrség (1881-1945) hányattatott

sorsú korabeli szakirodalma digitalizálva interneten elérhetővé válják.

Közös célunk az, hogy a M. Kir. Csendőrség politikai felhangoktól mentes

megismertetése által hozzájáruljunk ezen nemzeti rendvédelem-történeti

örökségünk gazdag tapasztalatainak felhasználásához a közbiztonság és

nemzetünk fejlődésének elősegítése érdekében.

This book belongs to the library of the *Hungarian Military Institute and Museum*, and it was copied and posted on the Internet with their permission to the *MKCsBK* and the *Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság*. Their mutual goal is to facilitate the exposure of the objective truth, free of political agenda, regarding the Hungarian Royal Gendarmerie (Magyar Királyi Csendőrség) in the hope of making this valuable national heritage useful for the protection of person and property of the rural areas, so necessary for peace and progress.

27783

TÁJÉKOZTATÓ

SPL

HONVÉDSÉGI, CSENDŐRSÉGI ÉS RENDŐRSÉGI ÜGYEKBEN.

(A FEGYVERES HADERŐ KIEGÉSZÍTÉSE.)

ÖSSZEÁLLÍTOTTA :

nemesdedinai ZSUFFA SÁNDOR

m. kir. őrnagy

MEGJELENT A M. KIR. BUDAPESTI I. HONVÉD HADTESTPARANCSS-
NOKSÁG 36.767/ELN. I—1941. SZÁMÚ ENGEDÉLYE ALAPJÁN.

B U D A P E S T

1 9 4 2

Felelős kiadó: nemesdedinai ZSUFFA SANDOR.

Dunántúl Pécsi Egyetemi Könyvkiadó és Nyomda Rt. Pécsen.
A nyomdáért felelős: Mészáros József.

Előszó.

Ma, amikor honvédségünk jelentőségét oly sokan felismerték és amikor a haditudomány a tudomány majdnem minden ágát, de főleg a technika összes vívmányait felöleli, hazánk védelmének ügye nemcsak a hivatásos katonáktól követel meg különleges, szerteágazó szakismereteket, hanem minden magyar állampolgárra is az 1939. évi II. t.-c., valamint az ebből eredő kormány- és szabályrendeletek oly terjedelmes ismeretének szükségességét hárítja, hogy ismeretük nélkül a honvédelem elképzelhetetlen.

Ez a szerény munka, — hogy honvédségünk a nemzet legkiválóbb elemeiből alakulhasson meg, — két célt óhajt szolgálni. Először megismertetni azokat a törvényes honvédelmi rendelkezéseket, amelyek a hadkötelezettekre nemcsak kötelezettségeket rónak, hanem részükre kedvezményeket is biztosítanak. Másodszor széles körben ismertté tenni azokat a pályázati módozatokat és feltételeket azok részére, akik a honvédtiszt, tisztviselői és tiszthelyettesi pályát élethivatásul óhajtják választani, amelyek a honvédség keretein belül a magyar fiatalság részére pályaválasztási lehetőségeket nyújtanak.

Minthogy ma a magyar nemzet háborút visel, szólok a légvédelemről és a kémkedésről is.

A Kormányzó Úr Ő-Főméltósága 1941. év tavaszán a honvédséghez az alábbi Hadparancsot, a magyar néphez pedig az alábbi Kiáltványt intézte:

HADPARANCS.

H o n v é d e k !

A kötelesség ismét arra szólít benneteket, hogy elszakított magyar véreink segítségére siessetek. A mindig bevált magyar vitézségbe és fegyelembe vetett hittel bízom bennetek, hogy ezt az új feladatot is tökéletesen fogjátok megoldani.

A magyarok Istene most is veletek van!

Előre az ezeréves határokra!

KIÁLTVÁNY.

Amióta a háború tüze fellángolt Európában, állandóan az a törekvés vezetett, hogy Magyarországot és gondjaimra bízott népét, amely az 1914—18. évi világháborúban oly bőven ontotta vérét és amelynek a háború után oly súlyos megpróbáltatásokat kellett elviselni, lehetőleg megóvjam újabb vérveszteségektől és szenvedésektől.

Minthogy a világháború után az akkor végleg elalélt, kimerült, félrevezetett nemzettől minden harc nélkül ragadtak el olyan területeket, amelyeket népünk ezeréves munkája és annyi áldozata szentelt magyarrá, az volt a meggyőződésem, hogy a jóvátételnek is harc és küzdelem nélkül kell megtörténnie. E meggyőződés szellemében a dunavölgyi békét kívánta szolgálni az a szerződés, amelyet a múlt év decemberében az akkori Jugoszláviával és annak akkori békeszerető kormányával kötöttünk. Március 26-án Jugoszlávia törvényes államfőjét elmozdították és békés szándékú kormányának tagjait börtönbe vetették. Ezt az erőszakos változtatást úgy látszik, ugyanazok az erők készítették elő és hajtották végre, amelyek 1914-ben egyszer már annyi könnyet, vért, szenvedést indítottak útnak Európában. Most sem a béke fenntartását, és a

jószomszédi viszony kereteiben megteremthető megegyezést akarták, hanem ellenkezőleg azt, hogy a háborút Európának erre a részére is kiterjesszék. Ezért idézték fel a szomszédos összeesküvést a nagy német és olasz nemzettel szemben, amelyekhez a bennünket a belső barátság szálain kívül a háromhatalmi egyezményhez történt csatlakozás kötelékei is fűznek.

Az új belgrádi rendszer katonai erőket vonultatott fel határainkon, amivel szemben Magyarország csak akkor tett védelmi intézkedéseket, amikor sorozatos támadások érték az ország területét és határainkon betörést kíséreltek meg, ami ellen kormányom ismételten hiába tiltakozott.

A rohamosan lejátszódó események új helyzetet teremtettek. A horvát nép vezére, látva az új belgrádi rendszer politikájának végzetes következményeit, kimondotta Horvátország önállóságát és függetlenségét. Öszinte örömmel üdvözljük ezt az elhatározást, amelyet a magunk részéről mindenben tiszteletben tartunk. Ezer évig éltünk együtt, jóban-rosszban a horvát nemzettel, egymást megbecsülvén, a bajban támogatva és azt kívánjuk, hogy a horvát nép találja meg állami önállóságát, boldogulását és jólétét.

— A független és önálló Horvátország megalakulásával Jugoszlávia megszűnt létezni és alkotó elemeire bomlott.

— Ezzel egyidejűleg parancsoló kötelességünkké vált, hogy a Magyarországtól 1918-ban elszakított területeket és azon nagy tömegben élő magyarság sorsának és helyzetének biztosítását újra kezünkbe vegyük. Olyan szent nemzeti kötelesség ez, amelyet haladéktalanul teljesíteni kell. Ezért még a mai napon parancsot adok katonáinknak, hogy a Délvidéken élő magyarságot az anarchia pusztításaitól megóvjuk.

Katonáink akciója nem a szerb nép ellen irányul, amellyel nincs vitánk és amellyel a jövőben békében akarunk élni.

Szeretettel és örömmel köszöntöm a hozzánk visszatért és oltalmunk alá vett véreinket.

Isten áldását kérem a magyar nemzetre és hazára.

Kelt Budapesten, 1941. április 10-én.

Horthy Miklós s. k.

Bárdossy László s. k.

Gondoskodás az új hadiárvról.

A honvédelmi miniszter felhívása a magyar társadalomhoz!

A keleti hadszíntéren, az ezeréves országhatároktól egyre távolabb, még folyik a küzdelem. Az útirányt, melyen csapataink előrenyomultak, friss honvédsírok jelzik. Magyar véreink pihenik ott, az idegen földben véres csatáknak, férfias helytállásuknak fáradoalmait. Sebesülten, betegen hazaszállított katonáink közül sokan nyugosznak itthoni hősi temetőikben is.

Mivel róhatná le méltóbban hálája adóját az állam és a társadalom e hősöknek s az országgyarapító katonai műveletek honvéd áldozatainak emléke iránt, mint azzal, hogy bőkezűen gondoskodik a halálukat sinylő hátramaradottaikról, elsősorban árváikról. Hiszen nemcsak a kegyeletnek áldozunk, nemcsak könnyeket szárítunk fel ezzel, de felemeljük, munkára, hűségre lelkesítjük a majdan apjuk helyébe lépő fiatalokat, csüggedés helyébe új hitet, bizalmat ébresztünk a magyar Haza iránt s a harci kedvet is a még odakinn harcoló honvédeinkben. Kötelesség hát a gondoskodás most és a jövőben, de nemzeti érdek is.

A hadiárva jövőjének megalapozásához az állam anyagi támogatása nem elég. Segítő kezet kell nyújtania a magyar társadalomnak is. Otthonában kell felkeresnünk minden hadiárva; ha nincs otthona, azt meg kell teremtenünk, hogy felnőtt koráig legalább annyit nyujtsunk neki szeretetben, lelki és testi gondozásban, mint amennyiben édesapja részesítette volna, ha életben marad. Legalább annyit, ha lehet, többet!

Erre a feladatra az ország egész területén — önkéntes ajánlkozás alapján — személy szerint minden serdületlen korú hadiárva számára külön gondozót kívánok kijelölni. Gondozói tisztségre szívesen fogadok minden önzetlen ajánlkozást. Elsősorban azokra gondolok, akik hajlandók hadiárva magukhoz venni és felnevelni. Másodsorban azokra, akik a személyes gondozást vállalják, meglátogatják a hadiárva, gondoskodnak szükségleteiről, ellátják jótanáccsal, elintézik ügyes-bajos dolgait. Szükség van azonban olyan támogatókra is, akik csak az anyagiakat biztosítják a hadiárva felneveléséhez és gondozásához. Szívesen fogadom tehát e célra a magánosok, vállalatok, testületek, intézmények, üzemek felajánlásait. A gon-

dozók és támogatók tevékenysége, juttatása természetesen nem érinti sem a gyámhatóság törvényes hatáskörét, sem a gyermekek törvényes képviselőinek jogait és kötelelességeit.

Addig is, míg a hadiárványokat gondozó és támogató szervezet a hadiárvány jelenlegi csekélyebb számához igazodó szűkebb keretekben életre kel, kérem azokat, akik gondozói tiszt-ségre vagy rendszeres anyagi támogatásra vállalkoznak, hogy ajánlkozásaikat, illetve felajánlásaikat és esetleges kikötéseiket „Hadiárvány gondozása” jelzéssel, írásban közölgék közvetlenül velem (Budapest, I. ker., Szent György-tér 3. I. emelet, miniszteri iroda) s lehetőleg jelentsék be azt vármegyéjük alispánjánál (városuk polgármesterénél) is, akit külön felhívok a saját törvényhatósága területéről ajánlkozók és az ott gondozásra szoruló hadiárványok nyilvántartásba-vételére.

Bízom abban, hogy a magyar társadalom meleg ember-szeretete örömmel vállalja ezt az áldozatot hőseiért.

Kelt Budapesten, 1941. november hó 29-én.

vitéz dálnokfalvi Bartha Károly s. k.
m. kir. honvédelmi miniszter.

ELSŐ FEJEZET.

A m. kir. honvédség Budapesten állomásozó részei.
A m. kir. honvédelmi minisztérium szervezete és szerveinek
ügykörei

Bp. I. Szent György-tér 3. T.: 16—00—30.

Minden honvéd egyén nyugállományú és tartalékos — miként a ténylegesen szolgáló honvéd egyének — kérelmét csak szolgálati úton, a területileg illetékes kiegészítő vagy katonai parancsnokság útján terjesztheti elő. A személyes érdeklődés lehetőleg mellőzendő; kijárók vagy közvetítők igénybevétele pedig szigorúan tilos.

A m. kir. honvédelmi miniszter: vitéz nemes dálnokfalvi BARTHA KÁROLY m. kir. titkos tanácsos, vezérezredes.

Szárnysegéd: vitéz nemes ilencfalvi Sárkány Jenő vk. alezredes.

Személyi segédtsízt: Gaál István őrnagy.

Titkár: Dr. Oláh István miniszteri osztálytanácsos c. és j.

Elnöki osztály ügyköre: A honvédelmi minisztérium összes elvi ügyeinek intézésénél az összhang és egyöntetű felfogás biztosítása. A honvédelmi minisztérium belserveszeretének ügyei. A szakosztályok ügykörén kívül eső ügyek intézése. A Szolg. Szab. I. és II. Részével kapcsolatos ügyek. A honvéd köz-igazgatási szolgálatának és ügykezeléseinek elvi irányítása. Egyesületi, kaszinó, sajtó- és rádióügyek, ünnepélyek, stb. A honvédség irodai és irodafelszerelési dologi szükségleteinek ügyei. A honvédzenekarok elvi ügyei. Honvédségi Közlöny szerkesztése.

Statisztikai osztály: A honvédség szempontjából fontos és központi vezetést érdeklő adatok nyilvántartása.

Róm. kat. tábori püspökség (I. Dísz-tér 18.): A honvédség róm. kat. és görög kat. vallású egyéneinek lelki gondozásával kapcsolatos ügyek.

Protestáns tábori püspökség (I. Dísz-tér 18.): A honvédség protestáns vallású egyéneinek lelki gondozásával kapcsolatos ügyek.

I. CSOPORT.

1./a. osztály: A honvédség béke szervezete. Karhatalmi ügyek.

1./b. osztály: A honvédség mozgósításának, valamint az ország-mozgósításnak előkészítése és irányítása.

4. osztály: (Honvéd-utca 28—30.) A nyugállományú honvédegyének, özvegyek, árvák és kegydíjasok ellátási ügyei.

9. osztály: (Honvéd-utca 28—30.) A honvéd képző- és nevelőintézetek ügyei.

19. osztály: (Honvéd-utca 28—30.) A határszolgálat irányítása és ellenőrzése.

20. osztály: (Honvéd-utca 28—30.) A m. kir. csendőrség személyi, fegyelmi, szervezeti és kiképzési ügyei.

21. osztály: (Honvéd-utca 28—30.) Hadifogoly- és internálótáborok ügyei.

22. osztály: (Honvéd-utca 28—30.) A nem hivatásos állományból származó hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárváknak, valamint hősi halált halt katonák egyéb hátramaradottainak járadékellátása, segélyezése. A Károly-csapatkeresztre való igényjogosultság utólagos megállapítása. A m. kir. Hadirokkant Otthon igazgatása és ellenőrzése. Mindenemű társadalmi hadigondozási ügy felügyelete. A háborús veszteségek nyilvántartása. Hadisír ügyek.

II. CSOPORT.

8./é. (elvi osztály:)

8./b. (beosztási osztály:)

8./ny. (nyilvántartási) osztály:

A m. kir. honvédség tisztjeinek és tisztviselőinek személyi ügyei.

Tisztek, tisztviselők és legénység segélyezési ügyei.

III. CSOPORT.

2./é. osztály: A honvédség élelmezési ügyei.

2./i. osztály: Illetmény-ügyek.

2./r. osztály: A honvédség ruházati és felszerelési ügyei.

3./a. osztály: A honvédség ellátása fegyverzettel és optikai anyaggal.

3./b. osztály: A honvédség ellátása gépjárművekkel, kerékpárokkal és szükséges anyagi eszközökkel.

3./c. osztály: A honvédség ellátása lőszerrel, löporral és robbanóanyaggal.

5. osztály: (Honvéd-utca 28—30.) A honvédség lópótlása. A honvéd gazdaságok központi irányítása.

6./k. osztály: A honvédelmi tárca költségvetésével kapcsolatos ügyek.

11. osztály: Laktanyák, löterek, gyakorlóterek építése.

12. osztály: A honvédség egészségügyi szolgálatával kapcsolatos ügyek.

17./a. osztály: (Lánchíd-u. 2.) Iparmozgósításelvi ügyek. Ipari légoltalom.

17./b. osztály: (Lánchíd-u. 2.) Hadianyag gyártással kapcsolatos ügyek. Hadianyag behozatal és kivitel.

17./c. osztály: Felszerelési cikkek gyártási ügyei, nyersanyag ügyek.

IV. CSOPORT.

(Hunyadi János-út 13. T.: 353—302)

30. osztály: Légi jogi és légi közigazgatási ügyek.

37. osztály: Légi erővel kapcsolatos elvi ügyek.

V. CSOPORT.

(Hunyadi János-út 13. T.: 353—302)

31. osztály: A légierővel kapcsolatos anyagi elvi ügyek. Repülő ipari elvi ügyek.

32./a. osztály: A légierő ellátása repülő szakanyaggal.

32./b. osztály: Repülő műszaki szolgálat ellátása.

33. osztály: Repülőterek, épületek építése.

34. osztály: A légierővel kapcsolatos költségvetési ügyek.

VI. CSOPORT.

(I. Palota-u. 4. T.: 154—703 és 355 125.)

35. osztály: (I. Palota-u. 4.) A honvédelemről szóló 1939. évi II. t.-c. V. Részének végrehajtásával kapcsolatos ügyek. (Légvédelem. O. L. P.)

40. osztály: (Alkotmány-u. 3-5.) Haderőn kívüli elő- és utókiképzés (levente, lövész) ügyei.

13. osztály: (Margit-körút 85.) A katonai büntető igazságszolgáltatás ügyei. Tisztek nősülési ügyei.

Honja. (Honvédségi Jóléti Alap.) (Honvéd-u. 28—30.) Jóléti ügyek.

Számvevőség (Honvéd-u. 28—30.) Honvédség számellenőrzésével összefüggő ügyek.

VII. CSOPORT.

P. sz. o. osztály: A honvédelmi tárca polgári közszolgálati alkalmazottainak összes személyi és illetményügyei. Igazolványosok ügyei.

14. osztály: Magánjogi, kereskedelmi (hiteljogi) vonatkozású ügyek. Szerződések. Polgári peres ügyek. Alapok, alapítványok, találmányok és szabadalmak ügyei.

15. osztály: Törvényelőkészítés és törvényértelmezés. Parlamenti ügyek. Nemzetközi szerződések.

16. osztály: A honvédség kiegészítése. Állampolgársági ügyek. Útlevelügyek.

18. osztály: Honvédelmi szolgáltatási és beszállásolási ügyek.

23. osztály: A honvédelmi érdekeket érintő polgári büntető ügyek. A katonai szolgálatot teljesítő vagy teljesített személyek és hozzátartozóik polgári érdekeinek védelme.

**A Budapesti Helyőrség
honvéd parancsnokságai, laktanyái, hatóságai és intézetei.¹**

a) PARANCSNOKSAGOK.

M. kir. budapesti I.
honvéd hadtestpa-
rancsnokság

IV. Veres Pálné-utca T.: 182-808.
1. 188-850.

¹ A távbeszélő számok a budapesti betűrendes távbeszélő névsor hivatalos kiadású könyv KATONAI ÉPÜLETEK és HATÓSAGOK címszó alatt találhatók meg.

I. Hadtest légvédelmi parancsnokság	VIII. Elnök-utca 1.	T.: 137-863.
M. kir. honvéd gyors-hadtest parancsnokság.		
Budapesti m. kir. honvéd városparancsnokság		T.: 130-226.
Légiőrő parancsnokság	IX. Üllői-út 49. II. em.	126-850.
Csendőr főparancsnokság	II. Hunyadi János-út 12.	T.: 150-010.
Csendőr kerületi parancsnokság	VI. Andrássy-út 25.	T.: 123-494.
Folyamőrség felügyelő-sége	IX. Böszörményi-út 21.	T.: 150-190.
Haditechnikai intézet	II. Lánchid-utca 2.	T.: 156-060.
Térképészeti intézet	XI. Horthy Miklós-út 26.	T.: 258-860.
	II. Olasz-fasor 7—9.	T.: 150-185.

KIEGÉSZÍTŐ PARANCSNOKSÁG.² (kieg. pság.)

Kiegészítő csoport (Budapest székesfőváros katonai parancsnokság) IX. Üllői-út 47. T.: 130—226. és 136—412. Felvilágosítást I. em. 256. sz. szobában adnak.

Az a kieg. pság., amelyhez a II., III., VII., VIII. és XII. kerület, valamint a kispesti, gyömrői, nagykátai, monori és aszódi járás hadkötelezettjei tartoznak: Bp. VIII., József-utca 48. szám alatt található meg. T.: 134—946 (származást igazoló bizottság) 134—888 (sorozási osztály).

Az a kieg. pság, amelyhez az I., IX. és XI. kerület, valamint a pestszenterzsébeti, budakörnyéki, pestszentlőrinci, alsódabasi és jászberényi járás hadkötelezettjei tartoznak: Bp. XI.

² Minthogy a kat. pságok. csak levante- és lövészügyekkel foglalkoznak, minden személyi vonatkozású írásbeli kérvényt: önként jelentkezés, sorozás, behívás, halasztás, felmentés, póttartalékba való helyezés, nősülés, leszerelés, stb.-t mindig a területileg illetékes kieg. pság-hoz kell beadni s csak a karpaszományosi jog elismerését kérő kérvényt kell a területileg illetékes polgári hatósághoz (szolgabírói, vagy polgármesteri hivatal) benyújtani, mert ebben az ügyben a polgári és katonai hatóság együttesen hoz határozatot.

Verpeléti-út 3. (IX. Imre-u. 3.) szám alatt található meg. T.: 258—453.

Az a kieg. pság., amelyhez a IV., V., VI., X., XIII. és XIV. kerület, valamint a központi járás (Csepel község stb.) szentendrei, váci és gödöllői járás hadkötelezettjei tartoznak; Bp. XIV. Pétervárad-u. 2. szám alatt található meg. T.: 496—921. és 398—483. (Vilmos laktanya).

KATONAI PARANCSNOKSÁGOK (kat. pság.)

I. Ker. kat. pság.	I. Krisztina-körút 155.	T.: 155-697.
II. Ker. kat. pság.	II. Hunyadi János-út 4—6.	T.: 352-541.
III. Ker. kat. pság.	III. Főtér 2.	T.: 162-978.
IV. Ker. kat. pság.	IV. Váci-utca 62—64.	T.: 183-736.
V. Ker. kat. pság.	V. Honvéd-utca 20.	T.: 114-160.
VI. Ker. kat. pság.	VI. Aradi-utca 23.	T.: 115-778.
VII. Ker. kat. pság.	VII. Rottenbiller-utca 27.	T.: 425-150.
VIII. Ker. kat. pság.	VIII. József-utca 48.	T.: 135-168.
IX. Ker. kat. pság.	IX. Imre-utca 5.	T.: 380-562.
X. Ker. kat. pság.	X. Belső-Jászberényi-út 3.	T.: 148-370.
XI. Ker. kat. pság.	XI. Verpeléti-u. 3.	T.: 268-968./98. m. á.
XII. Ker. kat. pság.	XII. Böszörményi-út 23.	T.: 156-140./21. m. á.
XIII. Ker. kat. pság.	XIII. Róbert Károly-krt. (Vilmos-főherceg-lakt.)	T.: 298-482.
XIV. Ker. kat. pság.	XIV. Pétervárad-út 2.	T.: 296-004.
Katonai parancsnokság (kiegészítés)	IX. Üllői-út 49.	T.: 130-226. 136-412.
Katonai parancsnokság (testnevelés)	IV. Városház-u. 10.	T.: 183-031.
Sorozó bizottság (székesfővárosi)	IX. Üllői-út 49.	T.: 189-567. 132-868.
Katonai ügyosztály (székesfővárosi)	IV. Központi városház.	T.: 189-645.
Budakörnyéki járás kat. pság.	IV. Városház-utca 7.	T.: 182-530.
Kispesti járás kat. pság.	Kispest, Nagy Sándor u. 14.	T.: 346-906.

Rákospalotai járás kat. pság.		T.: 494-333.
Pestszenterzsébeti já- rás kat. pság.		T.: 147-342.
Vármegyháza.	IV. Városház-u. 7.	T.: 187-830.
Központi városháza.	IV. Városház-u. 11.	T.: 187-820.
Országos Testnevelési Tanács	V. Alkotmány-u. 3.	T.: 110-448.
Nemzeti Munkavédel- mi hivatal.	I. Verbőczy-u. 1.	T.: 189-639.
Vörös Kereszt Egylet Légoltalmi és Egész- ségügyi osztálya.	VIII. Baross-u. 15.	T.: 146-291.
Kincstári jogügyi igaz- gatóság.	V. Markó-u. 16.	T.: 120-264.

b) LAKTANYÁK.

Albrecht-laktanya.	VI. Aréna-út 49.	T.: 298-950. 298-951.
Andrássy-laktanya.	X. Hungária-körút 9.	T.: 135-096.
Bessenyei testőr-lak- tanya.	I. Attila-körút 6/8.	T.: 154-805.
Gróf Csáky-laktanya.	Ujpest. Kont-u. 2.	T.: 294-478.
Csendőr-laktanya.	XI. Böszörményi-út 21.	T.: 150-190.
Ferenc József gyalog- sági-lakt.	IX. Üllői-út 135.	T.: 138-942.
Ferenc József lovas- sági-lakt.	X. Kerepesi-út 49.	T.: 330-753. 133-815.
Hadik-laktanya	XI. Horthy Miklós-út 24/26.	T.: 258-860.
Horthy Miklós folyam- őr-laktanya	III. Laktanya-utca 33.	T.: 162-170.
Károly főherceg-lakta- nya	V. Falk Miksa-utca 9.	T.: 128-490.
Károly király-laktanya	XI. Budaörsi-út 51.	T.: 268-885.
Koronaőr-laktanya	I. Váralja-utca 14.	T.: 353-304.
Lobkovitz-laktanya	IV. Veres Pálné-utca 1.	T.: 188-850.
Laudon-laktanya	IX. Timót-utca 3.	T.: 139-468.
Mária Terézia-lakta- nya	IX. Üllői-út 47.	T.: 130-226. 136-412.

Nádasdy-laktanya	IX. Gróf Haller-utca 7/9.	T.: 132-622.
Nádor-laktanya	I. Kapisztrán-tér 2.	T.: 160-422.
Pálffy-laktanya	X. Hungária-körút 11.	T.: 137-704.
Radetzky-laktanya	II. Pálffy-tér 3.	T.: 357-954.
Rákóczi-laktanya	IX. Soroksári-út 114.	T.: 137-272.
Szapáry-laktanya	II. Olasz-fasor 7/9.	T.: 150-185.
Vonat-laktanya	XIII. Aréna-út 51.	T.: 290-311.

c) IGAZSÁGÜGYI INTÉZETEK.

Legfelsőbb honvédtörvé- nyszék	VIII. Conti-utca 41— 43.	T.: 145-482.
Koronaügyész	VIII. Conti-utca 41— 43.	T.: 145-483.
Honvédtörvénytörvényszék	II. Margit-körút 85— 87.	T.: 152-466.
Honvédügyészség	II. Margit-körút 85— 87.	T.: 153-170.
Conti-utcai büntetőin- tézeti	VIII. Conti-utca 41— 43.	T.: 145-482.
Margit-körúti büntető- intézet	II. Margit-körút 85— 87.	T.: 153-170. 155-204.
Margit-körúti iparüzem	II. Margit-körút 85— 87.	T.: 156-441.
Tábornoki bü. választ- mány	V. Falk Miksa-utca 9.	T.: 128-490.
Törzstiszti bü. választ- mány	IV. Veres Pálné-útca 1.	T.: 134-888.
Főtiszti bü. választ- mány	IV. Veres Pálné-útca 1.	T.: 182-808.

d) EGÉSZSÉGÜGYI INTÉZETEK.

1. sz. honvéd helyőr- ségi kórház	IX. Gyáli-út 17.	T.: 141-887. 141-885.
10. sz. honvéd helyőr- ségi kórház	XIII. Róbert Károly- körút 44.	T.: 298-887. 298-864.
Honvéd Tiszti Kórház	XII. Királyhágó-út 1.	T.: 152-276.
11. sz. honvéd helyőr- ségi kórház	II. Gömbös Gyula-út 25.	T.: 151-018. 155-445.

Honvéd gyógyfürdő kórház	III. Zsigmond-utca 62.	T.: 151-341.
Orvosi rendelő	IV. Veres Pálné-utca 24.	T.: 184-788
Gyógyszertár	IV. Veres Pálné-utca 24.	T.: 189-235.
József-utcai fogászat	VIII. József-utca 48.	T.: 135-054.
József főherceg szana- tórium	Budakeszi	T.: 364-360.
Közegészségügyi intézet	IX. Gyáli-út 17.	T.: 132-262.

Honja. gyógyászati és üdülőtelepei:

a) Tisztek részére:

Horthy Miklós honvédtiszti gyógyház	Balatonfüred.
Zrinyi Miklós honvédtiszti gyógyház	Hévíz.
Jurisits Miklós honvédtiszti gyógyház	Kőszeg.
Csiz-fürdő honvédtiszti gyógy- ház	Csíz.
Horthy Miklós honvédtiszti üdülő	Balatonföldvár, Esz- tergom, Mátraháza, Gyöngyösapáti, Balatonlelle.

b) Tiszthelyettesek részére:

Gyógyház	Hévíz.
Üdülő	Balatonaliga.

e) RAKTÁRAK.

1. sz. Élelmezési raktár	XIII. Lehel-út 41.	T.: 299-140.
1. sz. Élelmezési raktár lerakat	XII. Hős-utca 17.	299-149. T.: 142-882.
11. sz. Élelmezési rak- tár	III. Vörösvári-út 105.	T.: 162-921. 362-364.
Központi ruharaktár	XI. Daróczy-út 5.	T.: 268-828.
Ágy és gőzmosóüzem	XIII. Róbert Károly- krt 47.	T.: 290-794.

Egészségügyi anyagrak- tár	XIII. Róbert Károly- krt 44.	T.: 293-839.
Allategészségügyi anyagraktár	XIII. Lehel-út 45.	T.: 292-877.

f) VITÉZI, TISZTI stb. INTÉZMÉNYEK.

Vitézi szék (országos)	I. Királyi Palota alag- sor	T.: 160-070.
Vitézi szék (székes- fővárosi)	V. Szabadság-tér 11.	T.: 189-850.
Vitézi Rend székháza	VIII. Üllői-út 8.	T.: 134-560.
Vitézi Rend Zrinyi Csoportja	VIII. Üllői-út 8.	T.: 142-146.
Országos tiszti tudomá- nyos és kaszinó egye- sület	IV. Váci-utca 38.	T.: 183-706.
Tiszti Vívóklub	IV. Váci-utca 38.	T.: 182-808.
Tiszti Szálló (fővárosi)	VIII. Mária-utca 56.	T.: 143-414.
Tiszti Szálló	X. Hungária-körút 11.	T.: 136-441. 137-704.

g) ISKOLAK — TANFOLYAMOK.

Hadi Akadémia	X. Hungária-körút 11.	T.: 136-441. 139-704.
Ludovika Akadémia	IX. Üllői-út 80.	T.: 138-966.
Bolyai János Műszaki Akadémia	II. Hidegkuti-út 23.	T.: 164-229.
Görgei Artur Műszaki Hadapródiskola	II. Hidegkuti-út 23.	T.: 164-229.
Honvéd Repülő Had- apródiskola	II. Hidegkuti-út 23.	T.: 164-229.
Törzstiszti tanfolyam	V. Honvéd-utca 28-30.	T.: 128-490.
Hadbiztosi tanfolyam	IX. Üllői-út 49.	T.: 139-377.
Patkolómesterképző tanfolyam	X. Kerepesi-út 49.	T.: 330-753.
Toldi Miklós honvéd sporttanár és vívó- mesterképző intézet	IX. Timót-utca 3.	T.: 130-220.
Képességvizsgáló inté- zet	IX. Üllői-út 49.	T.: 139-468.

h) KATONAI FOLYÓIRATOK SZERKESZTŐSÉGE.

Magyar Katonai Szemle	VIII. József-utca 48.	T.: 138-998.
Magyar Katonaujság	VIII. Reviczky-utca 4/b.	T.: 142-146.
Tartalékos Tisztek Lapja	VIII. Reviczky-utca 4/b.	T.: 142-146.
Magyar Szárnyak Aviatikai Folyóirat	IX. Üllői-út 12.	T.: 137-108.
Levente	V. Alkotmány-utca 3.	T.: 111-448.
Riadó	VI. Mussolini-tér 1.	T.: 325-130.
Honvéd Altiszti Folyóirat	VIII. József-utca 48.	T.: 131-787.
Katonai Írók Köre	IV. Váci-utca 38.	T.: 183-706.
Vitézek Lapja	VIII. Üllői-út 8.	T.: 137-024.
Csendőrségi Lapok	II. Fő-utca 71.	T.: 153-079.
Hadimúzeum	I. Gróf Bethlen István-bástyasétány	T.: 160-160.
Hadilevéltár	I. Bécsikapu-tér 4.	T.: 160-676.

j) HADIROKKANTAK INTÉZMÉNYEI.

Hadirokkant Otthon	XII. Németvölgyi-út 41-43.	T.: 150-140.
Művégtaggyár	VIII. Mátyás-tér 6.	T.: 131-227.
Háborús veszteségeket és hadisírokat nyilvántartó hivatal	V. Falk Miksa-utca 9.	T.: 128-490.
Hősök temetőjének gondnoki hivatala	X. Kozma-utca 8.	T.: 148-203.
Nyugdíjszámfejtőség	V. Honvéd-utca 28.	T.: 128-490.
Hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárva országos szövetsége	VI. Hitler-tér.	T.: 220-083.
Nyukosz.	VIII. Horánszky-u. 24	T.: 137-719.

k) LEVENTE OTTHONOK.

I. Ince pápa-tér 2.	VI. Aradi-út 23.	X. Golgota-út 9-11.
II. Mária-tér 6.	VI. Váci-út 19.	X. Külső-Jászberényi-út 11.

I. ALLOMÁNYFŐCSOPORT

4) AUTOMANYSOFT

B) ALLOMANYCSOPORT (2000)

[illegible]

II. ALLOMÁNYFÖCSOPORT

HONVÉD TISZT VISELŐK

[illegible]

II. Ganz-utca 16.	VII. Rottenbiller- utca 27.	XI. Siroki-út 81-83.
III. Árpád fejede- lem-útja 96.		XI. Budafoki-út 107-
IV. Dalmady-utca	9.X. Gyömrői-út 88—98.	XI. Fehérvári-út 70.
V. Váci-út 202— 224	X. Villám-utca 38.	XII. Labanc-utca 4.

ÁTTEKINTŐ TABLÁZAT.

A M. KIR. HONVÉDSÉGHEZ ÉS A M. KIR. CSENDŐR-
SÉGHEZ TARTOZÓ EGYÉNEK BEOSZTÁSA ÁLLOMÁNY-
CSOPORTOK, RENDFOKOZATOK ÉS A SZOLGÁLATI VI-
SZONYOK SZERINT.³

A m. kir. honvédség tisztjei és tisztviselői: I. és II. állománycsoportra tagozódnak s az I. állománycsoport A) és B) állománycsoportra oszlik.

Az I. állománycsoport A) állománycsoportjába: a vezérkar, hadi-műszaki-törzskar, fegyvernemek és szolgálati ágak tisztjei, továbbá a testőrség, koronaőrség, képviselőházi őrség és a csendőrség tisztjei, — a B) állománycsoportjába pedig az 1—10. csoportba sorolt tisztek tartoznak. A II. állománycsoport 1—10 csoportra tagozódik, s ide csak a honvéd tisztviselők sorolnak.

Az 1—20 csoportba sorolt tisztek és tisztviselők külön-külön kart és előléptetési csoportot alkotnak. A táblázat azt is megmutatja, hogy az 1—20 csoporton belül melyik a kezdő és melyik az elérhető legmagasabb rendfokozat.

A tisztek és hasonállásúak elnevezésén a tiszteket, lelkészeket tisztviselőket és tisztviselőjelölteket (gyakornokok) értjük, akik mindennemű alkalmaztatásuk, továbbá a Szolg. I. Rész XIII. fejezet és a Becsületügyi szabályzat alkalmazása tekintetében is a tisztekkel, illetve a tisztviselőkkel egyenlő elbírálás alá esnek. —

³ 50.000 Elnöki oszt. — 1941. — 35. sz. H. K. —

**RENDFOKOZATI ELNEVEZÉSEKNÉL
RENDSZERESITETT⁴ (E-alap 2 f.),
ILLETVE HASZNALHATÓ RÖVIDÍTÉSEK:**

Az A) állománycsoportnál:

Tábornagy	= tbgy.	Örvezető	= örv.
Vezérezredes	= vezds.	Honvéd	= honv.
Altábornagy	= altbgy.	Vezérfőkapitány	= vfőkap.
Vezérőrnagy	= vörgy.	Vezérkapitány	= vkap.
Ezredes	= ezds.	Főtörzskapitány	= főtkap.
Alezredes	= alez.	Törzskapitány	= tkap.
Őrnagy	= örgy.	Törzsalkapitány	= talkap.
Százados	= szds.	Kapitány	= kap.
Főhadnagy	= fhdgy.	Főhajónagy	= fhjgy.
Hadnagy	= hdgy.	Hajónagy	= hjgy.
Zászlós	= zls.	Folyami zászlós	= fo. zls.
Alhadnagy	= alhdgy.	Alhajónagy	= alhjgy.
Főtörzsőrmester	= főtörm.	Főtörzs-	
Törzsőrmester	= törm.	hajómester	= főthjm.
Őrmester	= örm.	Törzshajómester	= thjm.
Szakaszvezető	= szkv.	Hajómester	= hjm.
Tizedes	= tiz.		

A B) állománycsoportoknál:

A „Tábori lelkészek állománycsoportjában:

Tábori püspök ⁵	= táb. ppk.	Tábori esperes	= táb. esp.
Tábori vezér-		Tábori alesperes	= táb. alessp.
esperes ⁶	= táb. vesp.	Tábori főlelkész	= táb. főlelk.
Tábori főesperes	= táb. főesp.	Tábori lelkész	= táb. lelk.

⁴ 62.964 Elnöki osztály — 1941. sz. körrendelet.

⁵ E rendfokozati elnevezést kizárólag az államfő által tábori püspökké kinevezett lelkészek viselik.

⁶ E rendfokozati elnevezés csakis cím és jellegként adományozható.

**Egyéb állománycsoportok tisztjeinél (tisztviselőinél):
az A) állománycsoportnál felsorolt rövidítések előtt
az alábbi rövidítésekkel:**

Méneskari	= ménk.	Hadbíztos	= hbs.
Szakszolgálatos	= szaksz.	Gazdászati	= g.
Orvos	= o.	Allatorvos	= áo.
Hadbíró	= hb.	Szertári	= szert.
Mérnök	= mérn.		

A II. állománycsoportnál:

Az egyes rendfokozati megjelölések rövidítései az alábbi rövidítések összetételeiből alakulnak:

Főigazgató	= főig.	Felügyelő	= felü.
Igazgató	= ig.	Törzsellenőr	= tell.
Aligazgató	= alig.	Főellenőr	= főell.
Főtisztviselő	= főtv.	Ellenőr	= ell.
Tisztviselő	= tv.	Segédellenőr	= s. ell.
Segédtisztviselő	= s. tv.	Főkarmester	= főkarm.
Gyakornok	= gyak.	Karmester	= karm.
Főtanár	= főtan.	Segédkarmester	= s. karm.
Tanár	= tan.	Fővívómester	= fővívm.
Segédtanár	= s. tan.	Vívómester	= vívm.
Főgyógyszerész	= főgyógysz.	Segédvívómester	= s. vívm.
Gyógyszerész	= gyógyszerz.	Erdőgazdasági	= eg.
Segéd-		Mezőgazdasági	= mg.
gyógyszerész	= s. gyógyszerz.	Számvevőszéki	= szv.
Főtanácsos	= főtn.	Üzemi	= üz.
Tanácsos	= tn.	Üzem	
Altanácsos	= altn.	Műszaki	= mű.
Főmérnök	= főmérn.	Zeneügyi	= zü.
Mérnök	= mérn.	Irodai	= ir.
Segédmérnök	= s. mérn.	Honvéd	= honv. ⁷

⁷ Aláírásoknál a „Honvéd” jelző rövidítését nem kell feltüntetni.

MÁSODIK FEJEZET.

Az 1939. évi II. t.-c. ismertetése.

A hadkötelezettség tagozódása. (21. §.)

Életév,	A hadkötelezettség nevei			
18-21-23	A leventekötelezettség			
	A 18. életévtől a 21., esetleg a 23. életévig tart. De ha a 3. korosztály sorozásánál sem találtatott katonai szolgálatra alkalmasnak, a levente kötelezettség megszűnik			
21-24	A tényleges szolgálati kötelezettség:			
	A szárazföldi, légi és folyami erőkhöz besorozott állítás-kötelezettek, tehát: a karpaszományosok, önkéntesek, póttartalékosok és munkaszolgálatosok részére a szolgálati idő elvileg három évig tart. Azonban a légi erőket és a gyors alakulatokat (kerékpáros, gépkocsizó gyalogság és lovasság) kivéve az újoncok közül 10—16 hetes kiképzés után a póttartalékosok, 24 havi kiképzés után pedig a karpaszományosok, tisztesek, közlegények és munkaszolgálatosok is tartósan szabadságoltatnak azzal, hogy a tényleges szolgálat folytatására bármikor behívhatók. A tartósan szabadságoltak a leventeoktatásnál mint oktatók működnek s a tartós szabadság letelte után a tartalék állományba kerülnek			
24-60	A tartalékos szolgálati kötelezettség⁸ három részre: I., II., III. tagozódik			
	a) Karpaszományosok, zászlósok stb.	b) Tisztesek, közlegények	e) Póttartalékosok	d) Munkaszolgálatosok
I. Tartalék 24—42	"	"	"	"
II. Tartalék 43—48	"	"	"	"
III. Tart. 49—60	"	"	"	"
14-21 és 60-70	A légvédelmi kötelezettség Minden magyar állampolgárra, (tekintet nélkül arra, hogy volt-e katona) sőt különleges szakképzettségű nőkre is kiterjed			

⁸ Az, aki engedélyezett halasztás vagy polgári büntetés letöltése miatt nem a 21. életévében, hanem később kezdi meg a tényleges

**Az 1939. évi II. törvénycikk^o (a honvédelemről) §-ainak
tartalomjegyzéke.**

ELSŐ RÉSZ: Bevezető rendelkezések.

1. § Általános honvédelmi kötelezettség.
2. § A honvédelmi kötelezettség tagozódása.
3. § Legfelsőbb Honvédelmi Tanács.
4. § Közintézmények honvédelmi érdekű megszervezése.
5. § Honvédelmi érdekű rendelkezések közszolgálati alkalmazottak tekintetében.

MÁSODIK RÉSZ: Leventekötelezettség.

6. § A leventekiképzés célja és anyaga.
7. § Leventekötelesek.
8. § Bejelentési kötelezettség. Orvosi vizsgálat.
9. § Kiképzés.
10. § Formaruha.
11. § A leventekötelezettség teljesítését biztosító kötelezettségek.
12. § A leventekiképzés költségeinek fedezése. A leventeképzést szolgáló berendezések létesítése és fenntartása.
13. § Tanszemélyzet közreműködése. Leventeegyesületek. Fegyelmi szabályok.

szolgálatot, csak három évi tényleges szolgálat letöltése után kerül az I. tartalék állományba; de a 42. életév betöltése után mindenki a II. tartalék állományba sorol.

Aki háború esetén fiatalabb korban önként jelentkezett vagy idősebb korban soroztatott be, korának megfelelően a tényleges állományba, vagy az I., II., III. tartalék állományba kerül.

Az I. tartalék állományba tartozók (a., b., c., d.) legfeljebb hat ízben, összesen 20 (légi erőknél, gyors alakulatoknál (24) heti időtartamra terjedő fegyver-szolgálati) gyakorlatra; azok pedig akik három évi tényleges szolgálatot teljesítettek, csak négy, összesen 16 heti gyakorlatra kötelesek.

Egy-egy fegyvergyakorlat 4—6 hétig tart s egy évben (béke időben) csak egy gyakorlatra történik behívás.

A II. és III. tartalék állományba tartozók csak lövészkötelezettségnek tesznek eleget és bemutatási szemlén vesznek részt, ha arra intézkedés történik.

* Kihirdetve az Országos Törvénytárban 1939. III. 11-én.

HARMADIK RÉSZ: A honvédség és annak kiegészítése.

I. Fejezet. A honvédségre vonatkozó általános rendelkezések.

- 14. § A m. kir. honvédség tagozódása és feladata.
- 15. § A honvédség szolgálati és vezényleti nyelve, zászlaja, megkülönböztető jelei.
- 16. § A honvédség békelétszáma.
- 17. § A honvédség állománya.
- 18. § A tiszti, lelkészi és tisztviselői karra vonatkozó általános rendelkezések.

II. Fejezet. Hadkötelezettség.

- 19. § A hadkötelezettség terjedelme és részletezése.
- 20. § Állítás kötelezettség.
- 21. § Szolgálati kötelezettség.
- 22. § Külön tényleges szolgálati kötelezettség.
- 23. § Honosítottak hadkötelezettsége.

III. Fejezet. Hadkiegészítés.

- 24. § A honvédség kiegészítésének módjai.
- 25. § Hadkiegészítő hatóságok.
- 26. § Állításkötelesek összeírása.
- 27. § Ujoncállítás.
- 28. § Sorozóbizottságok.
- 29. § Vegyes felülvizsgálat.
- 30. § A besorozottak számbavétele. A fölösszámúak kiválasztása.
- 31. § A besorozottak beosztása és behívása.
- 32. § Önkéntes belépés.

IV. Fejezet. Korlátozások a hadkötelezettség szempontjából.

- 33. § A nősülés korlátozása.
- 34. § Az országból eltávozás és a kivándorlás korlátozása.
- 35. § Hatósági támogatás megtagadása a mulasztókkal szemben.

V. Fejezet. Tartalékos tiszt- és tisztviselőképzés.

- 36. § Tartalékos tiszti képzés általában.
- 37. § Tartalékos csapattisztek kiképzése.

- 38. § Tartalékos orvosok kiképzése.
- 39. § Tartalékos állatorvosi kiképzés.
- 40. § Tartalékos gyógyszerészi kiképzés.
- 41. § Tartalékos tisztek, tisztviselők kiképzése különleges szolgálati ágakban (intézeteknél.)

VI. Fejezet. Kedvezmények.

- 42. § Papok és papjelöltek.
- 43. § Örökölt mezei gazdaságok birtokosai.
- 44. § Családfenntartók.
- 45. § Több katonát adó családok kedvezménye.
- 46. § Tényleges szolgálat elhalasztása.
- 47. § Hatáskör a kedvezmények és a szolgálat elhalasztásának engedélyezése.

VII. Fejezet. Szolgálati kötelezettség teljesítése.

- 48. § A rendes tényleges szolgálat teljesítése.
- 49. § A csapatoknál mutatkozó létszámfelesleg kiválasztása.
- 50. § A póttartalékos szolgálat teljesítése.
- 51. § A tényleges szolgálati időre vonatkozó különleges rendelkezések.
- 52. § A tényleges szolgálat önkéntes folytatása.
- 53. § Tartalék (póttartalék) behívása, hadiállományra kiegészítés és mozgósítás esetén.
- 54. § Fegyvergyakorlat (szolgálati gyakorlat).
- 55. § Lövészkötelezettség.
- 56. § Ellenőrzési szemle. Tiszti bemutatás.
- 57. § Nősülési engedély.
- 58. § Lakóhely bejelentés.
- 59. § A behívóparancs teljesítése.
- 60. § Meghagyás a polgári foglalkozásban.
- 61. § Az országgyűlés tagjaira vonatkozó különleges rendelkezések.

VIII. Fejezet. Elbocsátás.

- 62. § Elbocsátás a honvédség kötelékéből.
- 63. § Elbocsátás a szolgálati kötelezettség teljesítés után.
- 64. § Elháríthatatlan szolgálatképtelenség miatt való elbocsátás (felülvizsgálat).

65. § Törvényellenes besorozás miatt való elbocsátás.
 66. § Elbocsátás a magyar állampolgárság megszűnése
 esetében.

IX. Fejezet. Költségek.

67. § A honvédség költségei.
 68. §. Az újoncállítás költségei.
 69. § Jelentkezések, katonai szolgálatra való bevonulás,
 ellenőrzési szemlén, tiszti bemutatáson való megjelenés költ-
 ségei.
 70. § Lövészkötelezettség teljesítésének költségei.

X. Fejezet. A hadkötelezettséget teljesítők érdekeinek megvédése.

71. § A katonai szolgálatra bevonuló közszolgálati alkal-
 mazottakra vonatkozó rendelkezések.
 72. § A katonai szolgálatra bevonuló magánalkalmazot-
 takra vonatkozó rendelkezések.
 73. § Előnyök biztosítása köz- és magánalkalmazásban.

XI. Fejezet. Átmeneti rendelkezések.

74. § A jelen törvény hatálybalépése előtt szolgálatot tel-
 jesített, illetőleg szolgálatra kötelezett személyekre vonatkozó
 rendelkezések.
 75. § Allításköteles korból már kiképzett hadkötelesek.
 76. § Tényleges szolgálati időnek különleges számítása.
 77. § Eltérés a behívási időszaktól.
 78. § Visszacsatolt területek hadkötelesei.
 79. § Családi segély.
 80. § M. kir. folyamőrség és m. kir. határőrség.

NEGYEDIK RÉSZ: Honvédelmi szolgáltatások és honvédelmi érdekű gazdasági korlátozások.

I. Fejezet. Általános rendelkezések.

81. § A szolgáltatások igénybevételeinek és a korlátozá-
 sok alkalmazásának ideje.
 82. § A honvédelmi szolgáltatások köre.
 83. § A honvédelmi szolgáltatások tárgya.
 84. § A honvédelmi szolgáltatások igénybevételeinek mér-
 téke.

85. § Térítés.

86. § Adatgyűjtés.

II. Fejezet. Honvédelmi munkakötelezettség.

87. § Honvédelmi munkára kötelezettek.

88. § Mentességek.

89. § A honvédelmi munkára való igénybevétel módja.

90. § Üzemek alkalmazottainak visszatartása.

91. § Kiképzés és gyakorlat.

92. § Igénybevétel béke idejére.

93. § A honvédelmi munkáért járó térítések.

94. § A honvédelmi munkát teljesítők családtagjainak segélyezése.

III. Fejezet. Dologi honvédelmi szolgáltatások és gazdasági korlátozások.

A) Beszállásolás.

95. § A katonai beszállásolás szabályainak kiterjesztése.

B) Közlekedés, fuvarozás, hírközlítés.

96. § Fogatos járművek, személy- és teherhordó állatok igénybevétele.

97. § Szárazföldi gépjárművek, kerékpárok.

98. § Vizi- és légi járművek.

99. § Igénybevétel alól mentes állatok és járművek.

100. § Közlekedési eszközök forgalma, gyártása és használata.

101. § Vasútak igénybevétele. Forgalmi korlátozások.

102. § Utak, közlekedési műtárgyak, átkelési eszközök, víziútak, kikötők, átrakódóhelyek.

103. § M. kir. posta, távirdák, távbeszélők, villamosjelzők, rádió.

104. § Híradásra (hírközlítésre alkalmas) állatok.

C) Ingatlanok.

105. § Ingatlanok igénybevétele.

106. § Korlátozások ingatlan tekintetében.

D. Üzemek, ipartelepek, vállalatok.

107. § Üzemek, ipartelepek és egyéb vállalatok igénybevétele.

108. § Üzemek, ipartelepek és egyéb vállalatok igénybevételének előkészítése.

109. § Üzem- és ipartelepek és egyéb vállalatok létesítésének engedélyhez kötése.

E) Különféle dologi szolgáltatások és gazdasági korlátozások.

110. § Élelem, vágóállatok szolgáltatása.

111. § Takarmány és vetőmag szolgáltatása. Legelőik igénybevétele.

112. § A termelés, a forgalom és a munkaviszony szabályozása.

113. § Közszükségleti cikkek szolgáltatása.

114. § Hadviselés céljára szükséges segédeszközök és anyagok.

115. § Hadviselés szempontjából fontos műszerek és műszaki eszközök.

116. § Hadianyagok forgalmának szabályozása.

117. § Találmányok. Szabadalmak.

118. § Községek (városok) kötelessége megbetegedett személyek és állatok tekintetében.

119. § Katonai javak megőrzése és gondozása.

120. § A dologi honvédelmi szolgáltatások körének kiterjesztése.

F) A dologi honvédelmi szolgáltatásokért járó térítések.

121. § A dologi szolgáltatásokért járó térítés és a kártérítések szabályozása.

122. § A dologi szolgáltatásokért járó térítés és a kártérítés mértéke.

123. § Bizottsági eljárás.

IV. Fejezet. A honvédelmi szolgáltatásokra és gazdasági korlátozásokra vonatkozó vegyes rendelkezések.

124. § Illetékesség a honvédelmi szolgáltatások igénybevételének elrendelésére.

125. § A honvédelmi szolgáltatások igénybevételének foganatosítása.

126. § Igénybevétel vonakodás, vagy mulasztás esetében.

127. § Eljárás vitás esetekben és panasz esetén.

128. § A honvédelmi szolgáltatásokért megállapított térítések, valamint a kártérítések kifizetése.

129. § A térítések és kártérítés érvényesítésének módja.

130. § A térítésekből és kártérítésekből eredő költségek viselése.

ÖTÖDIK RÉSZ. Légvédelem.

131. § A légvédelem célja.

132. § Személyes légvédelmi kötelezettség.

133. § Különleges légvédelmi szolgálat.

134. § A tanulóifjúság és a leventekötelesek oktatása és kiképzése.

135. § A honvédelmi munkakötelezettség szabályainak alkalmazása a személyes légvédelmi kötelezettségre.

136. § Városok és községek kötelességei a közérdekű légvédelem tekintetében.

137. § Építmények és egyéb vagyontárgyak védelme.

138. § Eljárás mulasztás esetében.

139. § Dologi honvédelmi szolgáltatások igénybevétele a légvédelem céljára.

140. § Mozgási szabadság korlátozása.

HATODIK RÉSZ. Kivételes hatalom.

141. § A kivételes hatalom köre.

A) Közigazgatási szervezet.

142. § A közigazgatási szervezet módosítása.

143. § A belügyminiszter és a kormánybiztos joga határozatok megsemmisítésére és intézkedésre.

144. § A kormánybiztosnak alárendelt szervek.

145. § A kormánybiztos joga kihágás megállapítására.

B) Rendészet.

146. § Az útlevelekre vonatkozó rendelkezések.

147. § Kiürítés.

148. § Egyesülési jog.

149. § Gyülekezési jog korlátai.

150. § Kitiltás és rendőrhatalósági felügyelet, vagy őrzés alá helyezés.

151. § Sajtóellenőrzés.

152. § A posta-, távíró-, távbeszélőforgalom és a rádió ellenőrzése.

153. § Korlátozások fegyverek, lőszer, robbanó anyagok, robbantószer és más veszélyes tárgyak tekintetében.

154. § Szeszes italok kiszolgáltatásának korlátozása.

C) Pénzügy.

155. § Államháztartási hitelműveletek.

156. § Pénzforgalom szabályozása és korlátozása.

157. § Közszolgáltatásokra vonatkozó intézkedések.

158. § Magyar Nemzeti Bank — Pénzügyintézet —
M. kir. postatakarékpénztár.

D) Igazságszolgáltatás.

159. § Polgári jogi igazságszolgáltatás.

160. § Polgári büntető eljárás.

161. § Bírák áthelyezése.

E) Különféle kivételes intézkedések.

162. § Határidők elmulasztása.

163. § Közegészségügyi intézkedések.

164. § A temetőkre vonatkozó kivételes rendelkezések.

165. § Kivételes intézkedések a kötelező biztosítás tekintetében.

166. § Érdekképviselői szervekre vonatkozó rendelkezések.

167. § Kereskedők, Kereskedelmi társaságok.

168. § Könnyítések a tanintézetek tanulmányi és vizsgarendje és a képesítő vizsgák tekintetében.

169. § Vagyontárgyak biztonságba helyezése.

VII. RÉSZ. Büntető rendelkezések.

I. Fejezet. A leventekötelezettséggel összefüggő bűncselekmények.

171. § A leventeköteles kihágásai.

172. § A leventeköteles gondviselőjének és munkaadójának kihágásai.

173. § Vállalat tulajdonosának és üzletvezetőjének kihágásai.

174. § A leventekötelezettség kijátszása.

175. § Leventeintézmény ellen irányuló izgatás.

176. § Felhatalmazás leventeintézmény ellen irányuló rágalmazás és becsületsértés esetében.

II. Fejezet. A hadkötelezettséggel összefüggő bűncselekmények.

177. § A bejelentési, jelentkezési és megjelenési kötelesség elmulasztása.

178. § Tiltott tartózkodás külföldön. Az ország területének tiltott elhagyása. Behívás meghíúsítása.

179. § Hadkötelezettség kijátszása testi épség megsértésével.

180. § Hadkötelezettség kijátszása fondorlattal.

181. § Behívóparancs iránt tanúsított engedetlenség és erreszábitás.

182. § Kedvezmények fondorlatos kieszközlése.

183. § Tilos nősülés.

III. Fejezet. A honvédelmi munkakötelezettséggel és a légvédelmi kötelezettséggel összefüggő bűncselekmények.

184. § A honvédelmi munkakötelezettségen és a személyes légvédelmi kötelezettségen alapuló igénybevételi felhívás (ki-rendelés) iránt tanúsított engedetlenség.

185. § Honvédelmi munkakötelezettség és személyes légvédelmi kötelezettség kijátszása testi épség megsértésével.

186. § Honvédelmi munkakötelezettség és személyes légvédelmi kötelezettség kijátszása fondorlattal.

187. § A rendeltetési hely elhagyása.

188. § Honvédelmi munkakötelezettség és személyes légvédelmi kötelezettség teljesítésének akadályozása.

189. § Légvédelmi berendezés létesítésének elmulasztása és akadályozása.

190. § Hatósági rendelkezés megszegése légitámadás, vagy ennek közvetlen veszélye idején.

IV. Fejezet. A honvédelemmel összefüggő hivatali bűncselekmények.

191. § A közhivatalnokok büntetőjogi felelősségének kiterjesztése.

192. § Honvédelmi érdek sérelmére elkövetett hivatali sikasztás büntetése.

193. § Honvédelemmel összefüggő hivatali kötelesség megtagadása.

194. § Hivatali titok megsértése.

195. § A m. kir. honvédség tagjának közhivatalnoki felelőssége.

V. Fejezet. A honvédelem érdekét veszélyeztető egyéb cselekmények.

196. § Honvédelem ellen irányuló izgatás.

197. § Gyülekezési jog korlátozása tárgyában tett intézkedések megszegése.

198. § Sajtórendészeti intézkedések megszegése.

199. § Honvédelemre vonatkozó közleménnyel elkövetett vétség.

200. § Rádióval és híradásra (hírközzvetítésre) alkalmas átlatokkal elkövetett visszaélések.

201. § Találmányokkal és szabadalmakkal kapcsolatos bűncselekmények.

202. § Üzemek, ipartelepek és egyéb vállalatok birtokosainak kötelességszegései.

203. § A munka folytonosságának megnehezítése és meg-híúsítása.

204. § A honvédelem érdekét veszélyeztető rongálás.

205. § Engedetlenség és tetteges bántalmazás katonai vezetővel szemben.

206. § Közzükségleti cikk, a hadviselés céljára szolgáló segédeszköz, vagy anyag jogellenes elvonása.

207. § Közzükségleti cikk, a hadviselés céljára szolgáló segédeszköz, vagy anyag jogellenes elvonásának kihágása.

VI. Fejezet. Közveszélyű bűncselekményekre vonatkozó rendelkezések.

208. § Közveszélyű cselekmények büntetésének szigorítása.

209. § Légi járóműveknek és ezekhez tartozó tárgyaknak megrongálása.

210. § A repülés biztonságát szolgáló berendezéseknek és tartozékainak megrongálása.

211. § Légvédelmi berendezések megrongálása.

VII. Fejezet. Közös büntető rendelkezések.

212. § Kihágásokra vonatkozó rendelkezések.

213. § Büntettekre és vétségekre vonatkozó rendelkezések.

214. § Jogi személyek szerveinek büntetőjogi felelőssége.

215. § Elévülés kezdetének különös szabályai.

216. § A hadköteles elítélésének jogkövetkezményei.

217. § A honvédelem érdekének fokozott biztosítása zárt tárgyaláson.

218. § A pénzbüntetés hováfordítása.

219. § A háború idejére szóló büntető jogszabályok alkalmazásának kiterjesztése.

220. § Katonai büntetőbíráskodás alá tartozó személyek.

221. § Rögtönbíráskodás.

NYOLCADIK RÉSZ. Vegyes és záró rendelkezések.

222. § Hadisegélyek.

223. § Gondozás.

224. § Katonai fegyelmi szabályok alatt álló személyek.

225. § A vezérkar főnökének felsőházi tagsága.

226. § Tilalom a honvédelemmel összefüggő sajtóközlemények tekintetében.

227. § Illetékmentesség.

228. § Fogadó (szálló, penzió) ipar és italmérési jog engedélyezése.

229. § A határsáv megállapítása.

230. § Közérdekű munkaszolgálat.

231. § Törvények hatályon kívül helyezése.

232. § Kivételes hatalom alapján kibocsátott rendeletek.

233. § Hatálytalan törvényi rendelkezések újbóli hatálybalépése.

234. § A törvény hatálybalépése.

235. § Végrehajtási záradék.

**Az 1939. évi II. TÖRVÉNYCIKK (a honvédelemről) §-ainak
kivonatós szövege.¹⁰**

1. §.

A honvédelemben személyes szolgálatával és vagyonával mindenki köteles a jelen törvény rendelkezései szerint résztvenni.

2. §.

A honvédelmi kötelezettség magában foglalja
a leventekötelezettséget (Második Rész),
a hadkötelezettséget (Harmadik Rész),
a honvédelmi szolgálatosok kötelezettségét (Negyedik Rész) és
a légvédelmi kötelezettséget (Ötödik Rész).

3. §.

A Legfelső Honvédelmi Tanács elnöke a miniszterelnök, tagjai a miniszterek, továbbá a honvédség főparancsnoka és a vezérkar főnöke. A Tanács a tárgyalásai során szakértőket is meghallgathat.

4. §.

(1) A Legfelső Honvédelmi Tanács által megállapított irányelvek alapulvételével minden miniszter már béke idején idejekorán megtesz minden olyan előkészítő intézkedést, amely szükséges ahhoz, hogy a vezetése alatt álló, valamint a felügyelete alá tartozó hatóságok, hivatalok, üzemek és egyéb intézmények feladataikat háború esetén és minden más, a honvédelem fokozottabb erő kifejtését igénylő rendkívüli helyzetben (a szükséghez képest csökkentett létszámmal is) zavartalanul ellássák. Evégből mindegyik miniszter már béke idején megállapítja a fentemlített szerveknek a rendkívüli helyzet esetére szóló működési tervét.

¹⁰ E törvény hivatalos és teljes szövege, amelyet itt jogban nem járatos személyek érdekeinek megfelelő mérvben kivonatossan ismeretünk, külön lenyomatban Kókai Lajosnál (Bp. IV. Kammermayer-u. 3.) 1.50 P-ért kapható.

5. §.

(1) Közzszolgálati alkalmazott fegyelmi ügyének elbírálásában súlyosbító körülmény, ha a fegyelmi vétséget a honvédelemmel összefüggő hivatali kötelességei körében követte el. rendelkezéseket a 191—194. §-ok tartalmazzák.

(2) Közzszolgálati alkalmazottak kivételes hatalom igénybevételének idején (141. §.) felettes hatóságuk rendelkezései alapján állásukban — tekintet nélkül azokra a szabályokra, amelyek a nyugdíjazásra, illetőleg a hivatali állásról való lemondásra egyébként fennállanak — visszatarthatók.

6. §.

(1) A leventeképzésnek — amely a magyar ifjúság nevelésének is egyik eszköze — célja az, hogy az ifjúságot a hagyományos magyar katonai erényekben való nevelés útján a haza védelmének magasztos feladataira testben és lélekben előkészítése.

(2) A leventekötelesek nevelését és képzését a honvédelmi miniszter irányítja. A honvédelmi miniszter a leventefoglalkoztatás nevelési anyagát a leventeképzés sajátos célja és annak a magyar ifjúság egységes nevelésébe való beillesztése folytán a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértve állapítja meg.

7. §.

(1) Minden magyar állampolgár ifjú annak az évnek szeptember hó 1. napjától, amelyben tizenkettedik életévét betölti, mindaddig, amíg tényleges katonai szolgálatát meg nem kezdi, vagy a katonai szolgálatra való alkalmatlanságát végleg meg nem állapítják, az alábbi szabályok szerint leventeköteles. A leventekötelezettség általában megszűnik legkésőbb annak az évnek szeptember hó 30. napján, amelyben az ifjú a huszonharmadik életévét betölti. Ezen az életkoron túl is leventekötelesek maradnak tényleges katonai szolgálatra való bevonulásukig azok, akik a tényleges katonai szolgálat megkezdésére halasztást kaptak.

(2) Leventekötelesek az országban lakó azok az ifjak is, akiknek állampolgársága nem állapítható meg.

171. §.

(1) A levonteköteles kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással büntetendő, ha:

1. a hatósági orvosi vizsgálaton (8. §.) nem jelenik meg és elmaradását alapos okkal ki nem menti;

2. a levonteképzésen vagy gyakorlaton (9. §.) nem jelenik meg és elmaradását alapos okkal ki nem menti;

3. a levonteképzésben közreműködő személlyel szemben szándékosan tiszteletlenül viselkedik, vagy a levonteképzés körében kapott parancsnak szándékosan nem engedelmeskedik, feltéve, hogy ilyen magatartás miatt már legsúlyosabb fegyelmi fenytést állott ki.

(2) A tizennyolc évesnél fiatalabb levontekötelesek a fenti 1. vagy 2. pont alá eső cselekménye nem kihágás; emiatt a levontekötelest házi, iskolai vagy fegyelmi fenytés éri.

172. §.

(1) A levontekötles törvényes képviselője (atyja, gyámja), szállásadója, illetőleg munka- vagy szolgálatadója (11. §.), ha a levontekötlest kötelezettségének teljesítésében szándékosan megakadályozza, kötelezettségének teljesítése miatt hátránnyal sújtja vagy alkalmazásából elbocsátja, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással büntetendő.

(2) Kihágás miatt pénzbüntetéssel büntetendő a törvényes képviselő (atya, gyám), a gondviselő szállásadó, illetőleg munka- vagy a szolgálatadó, ha:

1. megszegi a levontekötles bejelentésére és nyilvántartására vonatkozó rendelkezést, vagy

2. elmulasztja, hogy a levontekötlest a házi fegyelem eszközeivel köteletségének teljesítésére szorítsa.

173. §.

A 12. §. (7) bekezdésében megjelölt vállalatnak tulajdonosa, illetőleg üzletvezetője, ha az erre vonatkozó rendelkezésnek megszegésével a hatóság felhívására sem gondoskodik a levonteképzés céljára szükséges berendezés létesítéséről vagy fenntartásáról, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással büntetendő.

174. §.

A levonteköteles vétséget követ el és egy évig terjedhető fogházzal büntetendő, ha:

1. fondorlattel kivonja magát a levontekötelezettség alól, vagy
2. külföldre távozik abból a célból, hogy a levonteképzés alól szabaduljon.

175. §.

Az állami- és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló 1921 : III. t.-c. 6. §-a a következő rendelkezéssel egészítetik ki: Aki a levontekintézmény ellen gyűlöletre izgat, vagy a levonteképzésben közreműködő személynek alakilag és tartalmilag egyaránt törvényes rendelkezése ellen engedetlenségre hív fel, vétséget követ el és két évig terjedhető fogházzal büntetendő.

176. §.

(1) A becsület védelméről szóló 1914 : XLI. t.-c. 8. §-ának 3. pontja azzal a rendelkezéssel egészítetik ki, hogy a rágalmazás vagy becsületsértés vétsége abban az esetben is csupán felhatalmazás alapján üldözendő, ha azt levontekintézmény ellen követik el.

(2) A felhatalmazást a honvédelmi miniszter adja meg.

8. §.

(1) Minden ifjút abban az évben, augusztus hó 31. napjáig, amelyben tizenkettedik életévét betölti, levontekötelezettségének nyilvántartása végett be kell jelenteni. A levonteköteles lakóhelyének minden megváltozását be kell jelenteni. Annak az évnek a végéig, amelyben az ifjú a tizennyolcadik életévét betölti, a bejelentési kötelezettség a 11. §-ban felsoroltakat, az említett időpont után a levontekötelest terheli.

(2) A levontekötelesek testi és szellemi alkalmasságát hatósági orvosi vizsgálat útján kell megállapítani.

9. §.

(1) A levonték évente legfeljebb tíz hónapon át és legfeljebb heti négy órában kötelesek levontekiképzésben részt-

venni. Ezenfelül minden levente abban a naptári évben, amelyben tizennyolcadik életévét betölti, összefüggő gyakorlaton köteles résztvenni. Ennek a gyakorlatnak időtartama három hetet nem haladhat meg.

(2) Az a levente, aki a rendes heti kiképzésből egy évben a megszabott idő egyharmadánál többet mulaszt, mulasztását a (3) bekezdésben meghatározott összefüggő-kiképzésben való részvétel útján köteles pótolni. Az a levente, aki az összefüggő-gyakorlatot a megszabott időben nem teljesíti, mulasztását ugyancsak összefüggő-gyakorlat útján később köteles pótolni.

Az (1) bekezdésben meghatározott kiképzés helyett évenként két hetet meg nem haladó összefüggő-kiképzésre lehet behívni azt a leventét,

a) akinek lakóhelyén vagy attól számított négy kilométeres körzetben nincs olyan szervezet, amelyben a leventék kiképzésben részesíthetők;

b) aki foglalkozásának természete miatt a rendes kiképzésben akadályozva van.

(4) Az a levente, aki az előbbi bekezdésben meghatározott kéthetes összefüggő-kiképzést elmulasztja, mulasztását pótolni köteles.

(5) A papi (lelkészi) tanulmányokat folytató leventekötelest hivatásával összeférő kiképzésben lehet részesíteni.

(6) Mentés a leventekiképzés alól az, aki:

a) arra testileg vagy szellemileg alkalmatlan;

b) katonai nevelő- vagy kiképzőintézet növendéke.

(7) A leventekötelesnek a rendes kiképzésben való részvételért költségmegtérítés nem jár.

(8) Összefüggő-gyakorlat, valamint összefüggő-kiképzés alatt a leventeköteles kincstári ellátásban részesült, és ha megjelenése végett 10 kilométernél hosszabb útat kell megtennie, a kincstár az országhatáron belül az oda- és visszautazás költségét is megtéríti.

(9) Azt a leventét, akit leventegyakorlaton, saját hibáján kívül baleset ér, ingyenes gyógykezelésben és gyógyszerellátásban kell részesíteni, amennyiben erre jogszabály vagy szerződés értelmében egyébként nem jogosult. A részletes szabályokat a minisztérium rendelettel állapítja meg. A gondozásra nézve a 223. §. rendelkezik.

10. §.

(1) A honvédelmi miniszter a leventék részére formaruhát rendszeresített. A formaruha beszerzésének költsége az államkincstárt terheli.

(2) A honvédelmi miniszter állapítja meg, hogy a lábbelire rászoruló leventék erre a célra mennyiben részesíthetők segélyben.

11. §.

(1) Tizennyolc éven aluli leventekötelesekre vonatkozóan a 8. §-ban meghatározott bejelentéseket törvényes képviselője (atyja, gyámja), köteles megtenni, ha pedig a leventeköteles nem a törvényes képviselőjének háztartásában él, az a szállásadó, munka- vagy szolgálatadó, akinek gondozásában vagy felügyelete alatt áll. Az a leventeköteles, aki tizennyolcadik életévét betöltötte, maga köteles a bejelentéseket megtenni, de törvényes képviselője (atyja, gyámja), gondviselő szállásadója, illetőleg munka- vagy szolgálatadója köteles felügyelni arra, hogy bejelentési kötelezettségének eleget tegyen.

(2) A törvényes képviselő (atya, gyám) és a munka-, szolgálat- vagy szállásadó gondoskodni köteles arról, hogy a háztartásában élő, felügyelete alatt álló, vagy gondozására bízott leventeköteles ifjú leventekötelezettségének eleget tegyen.

(3) Az egyetemeknek főiskoláknak és tanintézeteknek a szervezeti szabályaik szerint illetékes vezetői fegyelmi felelősség mellett gondoskodni kötelesek arról, hogy a beiratkozott hallgatók, illetve növendékek leventekötelezettségüknek eleget tehessenek.

12. §.

(1) A leventekiképzéssel kapcsolatos kiadások fedezéséről a jelen §-ban vagy más jogszabályban meghatározott kivételekkel az állami költségvetésben kell gondoskodni.

(2) A községek és a városok teherbíró képességükhöz mérten kötelesek a leventekötelezettség teljesítését a helyi szükségletnek megfelelő gyakorló- és lőtereknek, továbbá a leventeotthonoknak létesítésével, felszerelésével és fenntartásával, a leventeképzés céljaira szükséges egyéb területeknek használatra való átengedésével, továbbá fürdőknek, uszodáknak és leventeképzés helyi céljait szolgáló egyéb épületek-

nek és berendezéseknek létesítésével és fenntartásával vagy támogatásával fokozatosan előmozdítani, kötelesek továbbá a levanteegyesületek létesítésének és fenntartásának költségeit viselni.

(7) Olyan kereskedelmi, ipari, mezőgazdasági vállalat vagy közüzem (gyár, bánya, stb.), amelynél a munkások és egyéb alkalmazottak száma az ezret eléri, levanteköteles munkásai és egyéb alkalmazottai részére köteles megfelelő gyakorlótér-ről és egyéb berendezésekről (sport, lőtér, otthon, gyakorlóterem, fürdőhelyiség) gondoskodni. A honvédelmi miniszter az illetékes miniszterrel egyetértve két vagy több olyan vállalat (üzemet), amelynél az állandó alkalmazottak száma ötvenet meghalad, kötelezhet arra, hogy együttesen létesítsen és tartson fenn a levanteképzés céljára szükséges — teherbíró képességének megfelelő — berendezéseket, vagy e helyett a levanteképzés céljára hozzájárulást fizessen.

13. §.

(1) A nyilvános iskolák tanszemélyzetének és a népművelés szerveinek a levanteképzésben és a levanteegyesületek irányításában való közreműködését a vallás- és közoktatásügyi miniszter a honvédelmi miniszterrel egyetértve, a levanteoktató személyzet kiképzésének nevelési és oktatási tananyagát pedig a honvédelmi miniszter a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértve szabályozza.

(2) A levantekötelezettséggel kapcsolatos egyesületi élet országos megszervezését és irányítását a honvédelmi miniszter az érdekelt miniszterrel egyetértve intézi.

14. §.

(1) A magyar állam hadereje a m. kir. honvédség.

(2) A honvédség feladata az országnak külső ellenség ellen való megvédése, a honvédelmi határszolgálat ellátása, közreműködés egyéb határőrizeti és határellenőrzési, továbbá a folyamrendészeti szolgálatban, valamint az ország belső rendjének és biztonságának fenntartásában az erre vonatkozó külön rendelkezések szerint.

(3) A m. kir. honvédség szárazföldi, légi és folyami erőkből áll.

(4) A m. kir. méneskar a honvédség szerves része. A méneskar a lótenyésztéssel és az ezzel kapcsolatos gazdaszat-

közigazgatási szolgálat ellátása tekintetében a földművelésügyi miniszter hatósága alá tartozik, aki — sürgős szükség esetét kivéve — a m. kir. állami lótenyésztő intézetek katonai felügyelete útján rendelkezik.

(5) A m. kir. csendőrség, a m. kir. rendőrség, a m. kir. pénzügyőrség és az állami erdészet fegyveres személyzetének az a része, amely a hadi események miatt működését megszüntetni kénytelen a honvédséghez csatlakozik.

15. §.

(1) A honvédség szolgálati és vezényleti nyelve a magyar.

(2) A honvédség zászlói a nemzeti színeket és az ország címerét viselik, légi és egyéb járműveinek esetleges különleges ismertető jelein a nemzeti színeket ugyancsak alkalmazni kell.

16. §.

A honvédség békelétszámát az állami költségvetés tünteti fel.

17. §.

(1) A honvédség állomány tényleges és nemtényleges állományra tagozódik.

(2) A tényleges állományhoz tartoznak:

a) akik tartósan tényleges szolgálatban állanak;

b) akik ideiglenesen bármilyen tényleges szolgálatra bevonultak (próbaszolgálat, fegyvergyakorlat, stb.);

c) akiket a tényleges szolgálatból ideiglenesen szabadságra bocsátottak, ideértve azokat is, akiket várakozási illetménnyel vagy minden illetmény nélkül, szabadságolási díj lefizetése ellenében, vagy bármilyen más címen meghatározott időre szabadságoltak.

(3) A nemtényleges állományba tartoznak a honvédségnek azok a tagjai, akik nem esnek a (2) bekezdés alá.

18. §.

(1) A honvédség tiszti, lelkészi és tisztviselői kara hivatásos és nemhivatásos állományból áll.

(2) A hivatásos katonaállományú tiszteket az erre a célra rendelt tisztképző főiskolákon és egyéb intézetekben vagy

tanfolyamokon képezik ki. A hivatásos nemkatonaállományú tiszti, lelkészi és tisztviselői karok kiegészítését külön rendelkezések szabályozzák.

(3) A tisztképző főiskolák és intézetek évfolyamainak (osztályainak) számát, a korszerű kiképzés követelményeinek megfelelően, a honvédelmi miniszter állapítja meg.

(4) A nemhivatásos tiszti, lelkészi és tisztviselői kar tagjainak a tényleges szolgálat alatt való kiképzését külön rendelkezések szabályozzák.

(5) A honvédség tisztjeit és lelkészeit minden állománycsoportban és rendfokozatban, tisztviselőit pedig a VII. rangosztálytól kezdődően az államfő nevezi ki. A honvédség tisztviselőit a VIII. rangosztályig bezárólag a honvédelmi miniszter nevezi ki.

19. §.

(1) A hadkötelezettség általános és azt a jelen törvény rendelkezései szerint minden magyar állampolgár férfinak teljesítenie kell.

(2) Hadkötelesek az állandóan az ország területén lakó azok a férfiak is, akiknek állampolgársága nem állapítható meg.

(3) A hadkötelezettség annak az évnek január hó 1. napjával kezdődik, amelyben a hadköteles a tizennyolcadik életévét betölti és annak az évnek december hó 31. napjáig tart, amelyben a hatvanadik életévét betölti.

(4) A hadkötelezettség magában foglalja az állítási kötelezettséget és a szolgálati kötelezettséget.

(5) Azok a hadköteles korban lévő személyek, akik nem állanak honvédségi szolgálati kötelezettség alatt — tekintet nélkül arra, hogy előzőleg alkalmasságuk szempontjából milyen osztályozást nyertek — mozgósítás (hadiállományra való kiegészítés) esetén és háború idején alkalmasságuknak megfelelő katonai szolgálat teljesítésére a mozgósítás (hadiállományra való kiegészítés), illetőleg a háború tartamára igénybe vehetők. Ezeknek igénybevételét, összeírását, jelentkezését és megvizsgálását a szükséghez képest a honvédelmi miniszter rendeli el.

20. §.

(1) Az alábbi szabályok szerint minden hadköteles hadképességének (a katonai szolgálatra való alkalmassága foká-

nak) megállapítás céljából a jelen törvény szerint arra hivatott sorozóbizottság, vagy vegyes felülvizsgálóbizottság előtt, szükség esetén kórházi vizsgálaton megjelenni köteles (állítás kötelezettség).

(2) Azt az állításkötelest, akinek fogyatkozása legfeljebb négy hónapon belül és sebészeti műtéttel gyógyítható, polgári kórházba lehet rendelni.

(3) Az állításkötelest szükség esetén kötelezettségének teljesítésére a törvényes kényszereszközök alkalmazásával kell kényszeríteni.

(4) Az állításköteles kor annak az évnek január hó 1. napjával kezdődik, amelyben a hadköteles huszonegyedik életévét betölti, és annak az évnek december hó 31. napjával ér véget, amelyben a hadköteles huszonharmadik életévét betölti.

(5) Amennyiben különleges körülmények szükségessé teszi, a minisztérium az állítási kötelezettség alsó korhatárát esetenként egy-egy születési évfolyamra, illetőleg megfelelő részére egy évvel leszállíthatja. Ilyen esetekben az illető születési évfolyamra, illetőleg felső korhatára annak az évnek december hó 31. napja, amelyben az évfolyamba tartozók életüknek huszonkettedik évét betölti. Az állításköteles kor leszállításáról az országgyűlésnek esetenként jelentést kell tenni.

(6) Az ugyanabban a naptári évben született állításkötelesek egy korosztályt alkotnak, melyet az állításkötelesek születési évfolyamának megfelelően 1., 2., vagy 3. korosztály elnevezéssel kell megjelölni.

(7) A honvédség kötelékéből szolgálatképtelenség miatt elbocsátott hadköteles — mozgósítás (hadiállományra való kiegészítés) esetén a háború idején való igénybevétele lehetőségének (19. § (5) bek.) fenntartása mellett — az életkoránál fogva netán még öt terhelő állítási kötelezettség alól mentesül.

(8) Aki állítási kötelezettségének az állításköteles korban nem tesz eleget, vagy aki ellen az az alapos gyanú merül fel, hogy besorozása bűncselekmény elkövetésével hiusítottatott meg, annak az évnek december hó 31. napjáig marad állításköteles, amelyben a negyvennyolcadik életévét betölti.

(9) A katonai nevelő- és képzőintézeti kiképzés alatt álló hadkötelesek mindaddig, amíg az intézet kötelékébe tartoznak, az állítási kötelezettség alól mentesek. Ha azonban az intézet kötelékéből annak elvégzése előtt kiválnak, állítási kötelezettségük feléled. Amennyiben az intézeti nevelésből az állításköteles kor után válnak ki, közvetlenül kiválásuk után egyízben tartoznak állítási kötelezettségüknek eleget tenni.

21. §.

(1) A szolgálati kötelezettség kétféle: a rendes és a póttartaléki.

(2) A rendes szolgálati kötelezettség:

a) tényleges szolgálati kötelezettségből és

b) tartaléki szolgálati kötelezettségből áll.

(3) A tényleges szolgálati kötelezettség időtartama három év, a tényleges szolgálatra kötelezettek azonban — a légi erőnél szolgálók kivételével — kétévi tényleges szolgálat teljesítése után tartósan szabadságoltatnak. A honvédelmi miniszter kiképzési és egyéb fontos okokból a szükség tartamára a tényleges szolgálatra kötelezetteknek a tényleges szolgálatban két éven túl való visszatartását rendelheti el és a tartósan szabadságoltakat tényleges szolgálat teljesítésére behívhatja.

(4) A tényleges szolgálati idő a bevonulás napjával kezdődik és annak az évnek december 31. napjával végződik amelyben a tényleges szolgálati kötelezettség eltelt.

(5) A tartaléki szolgálati kötelezettség közvetlenül a tényleges szolgálati kötelezettséghez csatlakozik és annak az évnek december 31. napjáig tart, amelyben a szolgálatköteles életének hatvanadik évét betölti. A tartaléki szolgálati kötelezettség I., II. és III. tartalékbeli szolgálati kötelezettségre tagozódik. A tartalékos az I. tartalékból a II. tartalékba annak az évnek december hó 31. napjával kerül, amelyben a negyvenkettedik életévét, a II. tartalékból a III. tartalékba pedig annak az évnek december 31. napjával kerül, amelyben negyvennyolcadik életévét betölti.

(6) A póttartaléki szolgálati kötelezettség az első katonai kiképzésre (50. §. (1) bekezdés) való bevonulás napjával kezdődik és annak az évnek december hó 31. napjával végződik, amelyben a póttartalékos hatvanadik életévét betölti. A póttartaléki szolgálati kötelezettség ugyancsak I., II. és III. póttartaléki szolgálati kötelezettségre tagozódik.

(7) Az I. tartalékbeli és I. póttartalékbeli szolgálati kötelezettség tartama alatt a tartalékosokra és póttartalékosokra fegyvergyakorlati és lövészkötelezettség (54. és 55. §.), valamint az ellenőrzési szemlén, illetőleg tiszti bemutatáson (56. §.) való részvétel kötelezettség hárul.

(8) A tényleges szolgálati kötelezettség alatt álló tartósan szabadságoltak és a tartalékosok I. tartaléki kötelezettségük

első két éve alatt tartoznak a leventekiképzésben, mint oktatók résztvenni.

(9) Az állításköteles kor után besorozott hadköteles csak a rendes, esetleg a büntetésből meghosszabbított, tényleges szolgálati kötelezettség teljesítése után kerül abba a tartalékba, amely életkorának megfelel. Az összes szolgálati kötelezettség ebben az esetben is annak az évnek december hó 31. napjával végződik, amelyben a hadköteles hatvanadik életévét betölti.

(10) A szolgálaton kívüli viszonyba tartozó tisztekre, lelkesekre tisztviselőkre (18. §. (8) bek.) béke idején rendszerint semmiféle tényleges szolgálati kötelezettség nem hárul, rendkívüli körülmények, továbbá mozgósítás (hadiállományra való kiegészítés) esetén a háború idején azonban mindaddig, amíg hadköteles korban vannak, tényleges szolgálat teljesítésére igénybevehetők.

(11) Az összes szolgálati kötelezettség mozgósítás (hadiállományra való kiegészítés) esetén a háború idején is a hadköteles kor végével (19. §. (3) bekezdés) szűnik meg.

22. §.

(1) Azok, akiket katonai hivatású szolgálatra egészen vagy részben az állam költségén képeztek ki, vagy ebből a célból ösztöndíjban, tanulmányi költségeik megtérítésében vagy alapítványi juttatásban részesítettek, az önként belépettekre megszabott (32. §.) tényleges szolgálati kötelezettségen felül még külön tényleges szolgálati kötelezettség alá is esnek, melynek tartamát a honvédelmi miniszter állapítja meg. A külön tényleges szolgálati kötelezettség az összes szolgálati kötelezettség végső időpontján túl nem terjedhet.

(2) A fizetési helyen végzett katonai nevelő- és képzőintézeti növendékeket, ha kiképzésük három évig vagy ennél tovább tartott, négy évi, amennyiben három évnél rövidebb ideig tartott, három évi tényleges szolgálati kötelezettség terheli.

23. §.

(1) Aki hadköteles korban szerzi meg a magyar állampolgárságot, életkorának a jelen törvény értelmében megfelelő hadkötelezettség alá esik, tekintet nélkül arra, hogy előbbi hazájában hadkötelezettségének eleget tett-e és miként tett eleget.

(2) Aki az után az év után, amelyben huszonharmadik életévét betöltötte, de még annak az évnek december 31. napja előtt, amelyben negyvennyolcadik életévét betölti, szerezte meg a magyar állampolgárságot, az állampolgárság megszerzése után egyízben köteles sorozóbizottság elé állani.

(3) Akit negyvenkettedik életévének betöltése előtt honosítottak, — ha állítási kötelezettségének az állampolgársági eskü letételétől számított egy éven belül eleget tesz — csak póttartaléki szolgálatra köteles; ellenkező esetben a rendes tényleges szolgálati kötelezettség terheli. Azt a hadkötelest, akit negyvenkettedik életévének betöltése után honosítottak, — függetlenül attól, hogy állítási kötelezettségének mikor tett eleget — póttartalékos szolgálati kötelezettség terheli, kivéve, ha a hadkötelezettséggel kapcsolatban elkövetett valamely bűncselekmény következtében szolgálati ideje büntetésből egy évvel meghosszabbodott, az utóbbi esetben ugyanis a póttartalékos kiképzés idején felül egy évi tényleges szolgálatot kell teljesítenie.

(4) A honosítottak besorozásuk esetén ugyancsak életkorukhoz képest jutnak a megfelelő tartalékba, illetőleg póttartalékba, kivéve, ha a figyelembejövő időpontban tényleges szolgálatot teljesítenek; ebben az esetben a tényleges szolgálat teljesítése után kerülnek a megfelelő tartalékba, illetőleg póttartalékba.

(5) A honosítással egy tekintet alá esik a magyar állampolgárságnak törvényesítés útján való megszerzése (1879 : L. t.-c. 4. §.).

24. §.

(1) A honvédséget

a) újoncállítás útján,

b) katonai nevelő- és képzőintézetek végzett növendékeinek tisztekül, illetőleg tisztjelöltekül való felavatás útján és

c) önkéntesek belépése útján egészítik ki.

25. §.

(1) A honvédség kiegészítését polgári és katonai hatóságok végzik. A polgári hadkiegészítési hatósági feladatokat a polgári közigazgatás hatóságai látják el. A katonai hadkiegészítési hatóságokat a honvédelmi miniszter szervezi meg.

(2) Az ország területének a honvédség kiegészítése szem-

pontjából való felosztását — a közigazgatási beosztás lehető figyelembevétele mellett — a honvédelmi miniszter határozza meg.

(3) Minden közigazgatási járás és minden város egv-egy sorozó járás.

26. §.

(1) A honvédelmi miniszter elrendelheti a hadköteles korba lépő ifjak jelentkezését nyilvántartásbavétel végett.

(2) Minden hadköteles annak az évnek szeptember havában, amelyben huszadik életévét betölti, állandó lakóhelyének községi előjáróságánál (városban a polgármesternél) összeírás végett személyesen vagy írásban jelentkezni tartozik.

(3) Az állításkötelesek összeírását az állandó lakóhelyük szerint illetékes községi előjáróság (városban a polgármester) végzi.

27. §.

(1) Minden hadköteles rendszerint abban a sorozó járásban köteles előállni, amelynek területén állandóan lakott akkor, amikor az összeírásra jelentkeznie kellett.

(2) A lakóhely változtatása az állítási kötelezettség teljesítése szempontjából az illetékességet nem változtatja meg. Az illetékes főszolgabíró (polgármester) engedélyt adhat más sorozó járásban való előállásra.

(3) Az állandóan külföldön lakó állításkötelesek előállítását a honvédelmi miniszter szabályozza.

(4) Az újoncállítás fősorozáson vagy utósorozáson történik.

(5) A fősorozást rendszerint február hó 15. napjától május hó 15. napjáig kell megtartani. Utósorozásokat a szükséghez mérten tartanak.

28. §.

(1) A sorozást sorozóbizottságok végzik.

(2) A sorozóbizottság elnöke a törvényhatóság első tisztviselője (törvényes helyettese), vagy a törvényhatósági bizottság közgyűlés által a honvédelmi miniszter jóváhagyásával küldött törvényhatósági bizottsági tag.

(3) A sorozóbizottság tagjai:

a) a m. kir. honvédség részéről egy törzstiszt vagy százados és még egy, esetleg két főtiszt és egy honvédorvos;

b) a polgári hatóságok részéről a főszolgabíró vagy a megyei város polgármestere, illetőleg helyettesük avagy a törvényhatósági jogú város polgármestere által kirendelt közigazgatási tisztviselő, továbbá a törvényhatóság területére illetékes tiszti főorvos, vagy a hozzá szolgálattételre beosztott tiszti orvos, vagy a törvényhatóság első tisztviselője által ezzel a feladattal megbízott tiszti orvos; a tiszti orvos azonban a vármegyékben saját működési területén sorozóbizottsági tag nem lehet.

(4) A sorozóbizottság hatáskörébe tartozik a határozathozatal:

- a) az állításkötelesek alkalmassága és besorozása,
- b) a családfenntartói kedvezmény szempontjából figyelembe jövő férfi családtagok keresetképesége és
- c) a szolgálati kötelezettség teljesítése terén biztosított kedvezmények iránti kérelem tárgyában.

(5) A sorozóbizottságok elnökének és egyes tagjainak hatáskörét és az eljárási szabályokat a honvédelmi miniszter rendelettel állapítja meg.

29. §.

(1) Vegyes felülvizsgálatra kerül:

a) az az állításköteles, akinek alkalmassága kérdésében a sorozóbizottság katonai képviselője és a bizottság elnöke között véleménykülönbség merült fel;

b) az a szolgálatköteles korban álló hadköteles, aki állíttatása alkalmával alkalmatlanság miatt nem soroztatott be, de alapos gyanú merült fel, hogy besorozása bűncselekmény folytán maradt el;

c) az a férfi családtag, akinek a keresetképeségét a családfenntartói kedvezmény szempontjából a honvédelmi miniszter rendelkezése következtében felül kell vizsgálni.

30. §.

(1) A fősorozások befejezése után a besorozottak számát meg kell állapítani.

(2) A fölösszámúakat póttartalékba kell beosztani. Az eljárást a honvédelmi miniszter szabályozza.

(3) A fölösszámúként való kiválasztásra irányuló kérelmeket a méltánylásra érdemesség foka szerint az alábbi rendelkezéseknek megfelelően kell osztályozni és figyelembe

venni. Ettől a szabálytól a csapattestek (intézetek) különleges szükségletének kiegészítése érdekében el lehet térni. Fölösszámúként azokat a családfenntartókat vagy öröklött mezőgazdaságnak azokat a birtokosait kell kiválasztani, akik ezen a címen egyébként kedvezményre nem tarthatnak igényt, továbbá olyan besorozottakat, akiknek helyzete egyéb okokból kivételes méltánylást érdemel. A kiválasztásnál egyenlő előfeltételek mellett előnyben kell részesíteni a sokgyermekes családapát, a hadirokkant, a hadiözvegy és a tűzharcos fiát. Azt a besorozottat, akinek már két testvére teljesített vagy teljesít tényleges katonai szolgálatot, minden más körülményre való tekintet nélkül kérelmére a fölösszámúak közé kell kiválasztani. Ha kiválasztásra érdemes kellőszámú jelentkező nincsen, akkor a besorozott idősebb korosztálybelieket kell — a csapattestek (intézetek) különleges szükségletét szem előtt tartva — figyelembe venni.

(4) Fölösszámúként nem lehet kiválasztani azokat, akik leventekötelezettségüket nem teljesítették kielégítő mértékben, vagy akiket állítási kötelezettségük teljesítése körül mulasztás terhel.

31. §.

(1) A besorozottak beosztásánál a fegyvernemre és a szolgálati ágra való alkalmasság mellett a besorozott kívánságát is lehetőleg figyelembe kell venni.

32. §.

(1) A honvédségbe való önkéntes belépésnek általános előfeltételei:

- a) magyar állampolgárság;
- b) testi és szellemi alkalmasság;
- c) erkölcsi érdemesség és nemzethűség szempontjából való megbízhatóság;
- d) a tizenhetedik életév betöltése;
- e) a tartalékos tiszti kiképzésre jelentkező felvételnél az erre való igényjogosultság fennállása;
- f) kiskorúaknál az atya vagy a gyám beleegyezése.

(2) Az önkéntes belépésből ki van zárva az a személy, aki az állam, a szemérem vagy a vagyon elleni büntett vagy vétség miatt szabadságvesztés büntetésre jogerősen elítéltetett, vagy hivatalvesztést, vagy politikai jogai gyakorlásának felfüg-

gesztését kimondó ítélet hatálya alatt áll; ki van zárva továbbá az önkéntes belépéstől az is, aki bármely büntett vagy vétség miatt bünvádi eljárás alatt áll.

(3) Állítási kötelezettség alatt álló személy önkéntesen mindaddig nem léphet be, amíg állítási kötelezettségének nem tett eleget.

(4) Önkéntes belépőt az állításköteles kor elérése előtt békében legfeljebb a létszám három százalékáig lehet a honvédséghez felvenni. A felvehetők számát ezen a határon belül évente a honvédelmi miniszter állapítja meg. Háború idején ez a korlátozás nem áll fenn. A tartalékos tiszti kiképzésre önkéntes belépés útján felvehetők számát az előbbi korlátozásoktól függetlenül a honvédelmi miniszter állapítja meg.

(5) Az önkéntes belépésre jelentkezők felvételénél első sorban azokat kell figyelembe venni, akik már jelentkezésük alkalmával továbbszolgálatra is kötelezik magukat.

(6) Az önként belépőnek beosztási kérelmét lehetőleg teljesíteni kell. Intézethez azonban az állításköteles kor elérése előtt önkéntes belépés alapján csak azt lehet beosztani, aki a honvédség intézményeinél szerzett szakképzettséget.

(7) Az önként belépőt a rendes tényleges szolgálati kötelezettség terheli. A háború idején önkéntesen belépőnek tényleges szolgálati kötelezettsége a háború tartamára terjed. Az önként belépő tartaléki kötelezettsége a 21. §. (5) bekezdésében meghatározott időpontok szerint igazodik.

(8) Nem magyar állampolgárok önkéntes belépőként csak az államfő engedélyével vehetők fel. Ezeket csak a tényleges szolgálati kötelezettség terheli.

33. §.

Felhatalmaztatik a honvédelmi miniszter, hogy a hadköteleseknek házasságkötését az állításköteles korba lépés előtt, valamint az állítási kötelezettség tartama alatt nősülési engedélyhez kösse.

Lásd az 57. és 183. §-t.

34. §.

(1) A hadköteles annak az évnek első napjától kezdve, amelyben huszadik életévét tölti be, mindaddig, amíg állítási kötelezettség vagy tényleges szolgálati kötelezettség alatt áll, avagy az I. tartalék három, illetőleg az I. póttartalék hat leg-

ifjabb évfolyamába tartozik, az országot katonai hatóság engedélye nélkül el nem hagyhatja, külföldön csak ilyen engedéllyel tartózkodhatik. Az állítási kötelezettség alsó korhatárának leszállítása esetén ez a korlátozás annak az évnek első napjával kezdődik, amelyben a hadköteles tizenkilencedik életévét betölti.

36. §.

(1) Mindazok az akár önkéntes belépés útján, akár fősorozáson vagy mint igazolt távollevők utósorozáson besorozott személyek, akik tényleges szolgálatra való bevonulásukig, de legkésőbb annak az évnek október hó 1. napjáig, amelyben huszonharmadik életévüket töltik be, valamely hazai középiskolát vagy azzal tanulmányi szempontból egyenlő értékű tanintézetet sikerrel elvégeztek, tartalékos tiszti kiképzésre jelentkezhetnek. A honvédelmi miniszter mozgósítás (hadállományba való kiegészítés) esetén és háború idején elfogadhatja olyan személyeknek tartalékos tiszti kiképzésre való jelentkezését, akik a megszabott iskolai végzettséget később szerezték meg, vagy az állításköteles kor elérése előtt történt igénybevételeük folytán még nem szerezhették meg.

(2) A vallás- és közoktatásügyi miniszterrel és az esetleg érdekelt más miniszterrel egyetértve a honvédelmi miniszter határozza meg, hogy mely hazai tanintézetek azok, amelyeknek végzett növendékei a tartalékos tisztikiképzésre jelentkezhetnek, illetőleg azt, hogy mely hazai tanulmányi bizonyítványok tekinthetők ebből a szempontból a hazai középiskola elvégzése alapján szerzett bizonyítványokkal egyenértékűeknek. A külföldi tanintézetek tanulmányi bizonyítványainak egyenértékűségét esetenként ugyancsak a fentiek szerint kell elbírálni.

(3) A honvédelmi miniszter a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel és az esetleg érdekelt más miniszterrel egyetértve, a különben megkívánt iskolai végzettség hiányában is elfogadhatja a tartalékos tiszti kiképzésre jelentkezését annak, aki a tudomány, az irodalom, a technika, a művészet vagy iparművészet terén különösen kiváló eredményt ért el.

(4) A tartalékos tiszti kiképzésre való jelentkezésből ki van zárva az, aki büntett miatt, vagy szabadságvesztésbüntetésre, illetőleg pénzbüntetésre nyereségvágyból elkövetett véttség miatt, továbbá a 216. §. (1) bekezdésének 3. pontjában megjelölt bűncselekmény miatt jogerősen elítélték; egyéb vét-

ség vagy kihágás miatt történt jogerős elítélés esetében azt, hogy az elítéltnak a tartalékos tiszti kiképzésre való jelentkezése elfogadható-e, a honvédelmi miniszter esetenként állapítja meg.

(5) A tartalékos tiszti kiképzésre való jelentkezés elfogadása tárgyában elsőfokon a sorozóbizottság, illetőleg a törvényhatóság területére illetékes katonai hadkiegészítő hatósággal egyetértve a sorozó eljárásban illetékes főszolgabíró (polgármester) határoz. A határozat ellen a honvédelmi miniszterhez felebbezésnek van helye. A (4) bekezdésben meghatározott azokban az esetekben, amelyekben a jelentkezés elfogadása a honvédelmi miniszter belátásától függ, a honvédelmi miniszter alsóbbfokú hatóság kizárásával közvetlenül határoz.

(6) Akiknek tartalékos tiszti kiképzésre való jelentkezése elfogadtatott, egyenruhájukon karpaszományt viselnek (a továbbiakban: „karpaszományosok”). A karpaszományt tisztjelöltté, illetőleg tisztviselőjelöltté való kinevezésükig, ha pedig erre figyelembe nem jönnek, szolgálati kötelezettségük egész tartama alatt viselhetik. A karpaszományt az is viselheti, akit valamely címen póttartalékba helyeztek vagy osztottak be.

(7) A tartalékos tiszti kiképzésre való jelentkezés elfogadása hatályát veszti arra nézve, akit akár a tényleges szolgálat megkezdése előtt, akár annak teljesítése alatt vagy teljesítése után polgári vagy katonai büntető bíróság jogerősen elítélt olyan bűncselekmény miatt, amely a (4) bekezdés értelmében a tartalékos tiszti kiképzésre jelentkezésből való kizárást vonja maga után. A honvédelmi miniszter hatálytalannítja annak a tartalékos tiszti kiképzésre történt jelentkezése elfogadását, akit jogerősen olyan bűncselekmény miatt ítélték el, amelynek esetében a (4) bekezdés szerint a jelentkezés elfogadása felől a honvédelmi miniszter határoz. A jelentkezés utóbb beálló hatálytalansága esetében a szolgálatköteles karpaszományt nem viselhet.

(8) A tartalékos tiszti kiképzésre való jelentkezés elfogadása nem ad igényt a tartalékos tiszti kiképzésre bocsátására. Tartalékos tiszti kiképzésben csak azok a karpaszományosok részesülnek, akik erre alkalmasnak mutatkoznak; a tartalékos tiszti kiképzésben részesítendőket az előljáró csapatparancsnok választja ki. Azok, akik a tartalékos tiszti kiképzés alatt a megkívánt kiképzési fokot elérték, feltéve, hogy az e tekintetben az államfő részéről jóváhagyott szabá-

lyokban megszabott követelményeknek is megfelelnek, tartalékos tisztjelöltté, illetőleg tisztté vagy tisztviselőjelöltté, illetőleg tisztviselővé neveztetnek ki.

(9) A tartalékos tiszti kiképzésből ki lehet zárni azt is:

1. akinek jelentkezését a honvédelmi miniszter elítéltetése ellenére elfogadta, illetőleg nem hatálytalanította; vagy

2. aki az erkölcsi és jellembeli követelmények hiánya miatt vagy nemzethűség szempontjából esik kifogás alá.

(10) Az a karpaszományos, aki igazolja, hogy tanulmányait valamely felsőbb tanintézetben folytatja, vagy szakképzettsége fejlesztése céljából szakmájában gyakorlati tevékenységet fejt ki, tényleges szolgálata megkezdésének évét szabadon választhatja. A tényleges szolgálat megkezdését annak az évnek október hó 1. napján túl, amelyben az illető huszonhatodik életévét betölti, csak különös méltánylást érdemlő okból lehet elhalasztani. Az olyan kérelmek tárgyában, amelyek a huszonhatodik életév betöltése évének október hó 1. napjáig való halasztására irányulnak, a törvényhatóság területére illetékes katonai hadkiegészítő hatóság, a netán már bevonult karpaszományosokat illetően pedig a katonai parancsnokság határoz. A határozat ellen a honvédelmi miniszterhez fellebbezésnek van helye. A tényleges szolgálatnak a huszonhatodik életév betöltése utáni időre való kivételes elhalasztása tekintetében a honvédelmi miniszter határoz. Mozgósítás (hadiállományra való kiegészítés) esetében a halasztás hatályát veszti.

(11) Azok a hadkötelesek, akiknek a tartalékos tiszti (tisztviselői) kiképzésre való jelentkezése elfogadtatott, szolgálatukat vagy a csapatszolgálatban, esetleg a m. kir. csendőrségnél, vagy orvosi, állatorvosi, gyógyszerészi minőségben, vagy pedig a különleges szolgálati ágakban kötelesek teljesíteni. Azok, akik nem vonattak tartalékos tiszti (tisztviselői) kiképzés alá, vagy ebből a kiképzésből utóbb bármely okból kizárattak, ugyanabban a kiképzésben részesülnek, mint a többi szolgálatkötelesek.

(12) A karpaszományosokat — tekintet nélkül arra, hogy tartalékos tiszti kiképzés alá vonattak-e vagy sem — kétévi tényleges szolgálat teljesítése után tartósan szabadsággolni kell.

37. §.

(1) Az a csapattiszti kiképzés alá vont karpaszományos, aki a tiszti kiképzésben megfelelt és a kiképzéshez megkívánt.

egyéb követelményeknek is megfelel, a szervezethez képest jelentkező szükséglet mérve szerint tartalékos tisztjelöltté (zászlóssá), illetőleg tisztté lép elő. Azok a karpaszományosok, akik szükséglet hiánya miatt elő nem léptethetők, előléptetésükig, azok pedig, akik a tiszti kiképzésben kellő eredménnyel vettek ugyan részt, de a követelményeknek egyébként nem felelnek meg, a feltételek teljesítéséig az elért rendfokozatuk mellett a „hadapród” jelzöt viselhetik.

38. §.

(1) Ha a hadköteles, akinek a tartalékos tiszti kiképzésre való jelentkezését elfogadták, valamely hazai tudományegyetemen orvosi tanulmányokat folytat, tartalékos orvosi kiképzésre bocsátását kérheti. A tartalékos orvosi kiképzésre bocsátott hadkötelesek tényleges katonai szolgálatukat két részben teljesítik. A tényleges szolgálat első része négy és félhónapra terjed s azt a gyalogságnál kell teljesíteni. Ennek a szolgálatnak a teljesítése után a szolgálatkötelest tartósan szabadságolják s tényleges szolgálatának hátralevő részét — ebből tizennyolc hónapot honvéd kórházakban — az orvostudori oklevél megszerzése után teljesít. A tartalékos honvédorvosi rendfokozat elérésére alkalmas és megfelelő minősítésű karpaszományosokat, ha a megkívánt követelményeknek egyébként is megfelelnek, tényleges szolgálatuk első évének leteltével címzetes segédorvos helyettesé nevezik ki.

(5) Az a karpaszományos, aki orvosi tudományait abbahagyja, vagy annak az évnek október hó 1. napjáig, amelyben huszonnyolcadik életévét betölti, az orvostudori oklevelet el nem nyeri, tényleges szolgálatát — a már teljesített tényleges szolgálati idő beszámításával — a csapatnál vagy különleges szolgálati ágban teljesíti.

39. §.

(1) Ha az a hadköteles, akinek a tartalékos tiszti kiképzésre való jelentkezése elfogadtatott, a m. kir. József nádor műszaki és gazdaságtudományi egyetem mezőgazdasági és állatorvosi karának állatorvosi osztályán folytat tanulmányokat, feltéve hogy legkésőbb annak az évnek október hó 1. napjáig, amelyben huszonhatodik életévét betölti, állatorvosi oklevelet szerez, karpaszományos állatorvosi minőségben tel-

jesítheti tényleges szolgálatát és katonai kiképzése után állategészségügyi szolgálatra alkalmaztatik.

(2) Az állatorvosok a tényleges katonai szolgálatot az egyetemi állatorvosi tanulmányok befejezése (absolutorium) után, az állatorvosi oklevél megszerzése előtt is teljesíthetik. Azok, akik az állatorvosi oklevél megszerzéséhez szükséges gyakorlati félév teljesítése előtt kezdik meg tényleges katonai szolgálatukat, szolgálatuk első évében két hónapra állami ménegazdaságba vagy csikótelepre vezényeltetnek. Az ott teljesített szolgálat az oklevél megszerzéséhez szükséges gyakorlati félévbe beszámít.

40. §.

(1) Ha az a hadköteles, akinek a tartalékos tiszti kiképzésre való jelentkezése elfogadtatott, gyógyszerészi gyakorlatot vagy hazai tudományegyetemen gyógyszerészi tanulmányokat folytat, feltéve, hogy legkésőbb annak az évnek október hó 1. napjáig, amelyben huszonhatodik életévét betölti, gyógyszerészi oklevelet szerzett, tényleges katonai szolgálatát a gyógyszerészi oklevél megszerzése után teljesíti. A gyógyszerész-tár önálló vezetésére feljogosító vizsgához megkívánt s a gyógyszerészi oklevél megszerzése után szükséges három évi gyakorlat a szolgálat megkezdése szempontjából tanulmányok folytatásának lehet tekinteni.

41. §.

(1) Azok a hadkötelesek, akiknek a tartalékos tiszti (tisztviselői) kiképzésre való jelentkezése elfogadtatott, az első katonai kiképzés után a szükségnek megfelelő számban különleges szolgálati ágakban is kerülhetnek további kiképzésre. Erre elsősorban azok jönnek figyelembe, akiknek a csapatszolgálatához szükséges testi alkalmasságuk nincs, vagy nem teljes mértékben van meg.

42. §.

(1) Azt, aki valamely bevett, vagy törvényesen elismert vallás felekezetnek már az újoncállítás idején papjelöltje, kérelmére a póttartalékba kell helyezni.

43. §.

(1) Öröklött mezőgazdaság birtoka címén a póttartalékba kell beosztani, illetőleg abba áthelyezni azt a hadkötelest, aki oly mezei, kert- vagy szőlőgazdaságban gazdálkodik:

a) amely törvényes öröklés útján vagy bár végintézkedés alapján, de a törvényes öröklés rendje szerint háramlott reá;

b) amelyet élők közötti átruházás útján szerzett, de amely időközben elhalt jogelődjéről törvényes öröklés útján különben is reá háramlott volna;

c) amelyet részben öröklés útján, részben örökösársaitól osztályos egyesség útján szerzett;

d) amelynek legalább felét a most említett címek alapján, többi részét pedig életben maradt szülőjétől szerezte meg.

(2) A kedvezmény a gazdálkodót csak akkor illeti meg, ha a földet hivatásszerűen maga műveli és ha a gazdaság földjövédelme a helyi viszonyoknak megfelelően egy öttagú család önálló ellátására elegendő, de e jövedelemnek háromszorosát meg nem haladja.

(3) A földbirtokrendezés vagy telepítés során szerzett birtokon gazdálkodót az előző bekezdésekben megállapított feltétel mellett a kedvezmény megilleti akkor is, ha az ingatlan tulajdonát még nem is szerezte meg.

(4) Ha a kedvezményre való igény már a tényleges szolgálat megkezdése előtt fennállott, de a szolgálat megkezdéséig nem érvényesített és a mulasztást elfogadhatóan nem mentették ki, az igény a póttartalékba való áthelyezésre csak a legénységnek legközelebbi általános felváltásakor éled fel.

(5) A kedvezményben részesített személyek kedvezményi jogcímük fennállását a besorozásukat követő két évben igazolni tartoznak.

(6) A netán még hátralevő tényleges szolgálatát azonnal teljesíteni köteles az, aki kedvezményének a jelen §-ban meghatározott jogcímét elveszti, vagy a kedvezményre való igénye fennállását évenként kellő időben nem igazolja és mulasztását elfogadhatóan ki nem menti, hacsak a póttartalékban való meghagyására valamely más jogcíme nincs. Szolgálati kötelezettségének további teljesítése tekintetében a sorozási évfolyamának megfelelő elbánásban részesül.

44. §.

(1) Családi viszonyaikra való tekintettel a póttartalékba

kell beosztani, illetőleg áthelyezni azokat, akik az alábbiakban megjelölt családtagjaiknak eltartásáról, mint családfenntartók gondoskodnak s akiknek a keresőtevékenységtől való elvonása hozzátartozóik létfenntartását veszélyeztetné.

(2) A család teljes vagyontalansága a kedvezmény megadásának nem előfeltétele, azonban a legszigorúbban kell minden esetben mérlegelni azt, hogy a család megélhetése az összes körülmények figyelembe vétele mellett nincs-e az érdekeltek hadköteles keresőtevékenysége nélkül is biztosítva. Ugyanígy kell eljárni akkor is, ha a kedvezményt kérő ellátást (haszonélvezetet, nyugdíjat, más járandóságot) élvez. Ha a hadkötelesnek atyja, vagy nagyatya az 1933: VII. törvénycikk alapján a II.—IV. járadékosztályok valamelyikébe tartozó és ennek megfelelő pénzellátásban részesülő hadirokkant, vagy ha az anyja vagy nagyanyja hadiözvegyi pénzellátásban részesülő hadiözvegy, ezt a pénzellátást (járadékot vagy járadéksegélyt) a gyámolításra szorulóknak ellátottsága szempontjából a kedvezményre való igény elbírálásánál a gyermekek és egyéb családtagok számára is figyelemmel kell lenni és a sokgyermekes családok viszonyait különös méltányossággal kell elbírálni.

(3) Az előző bekezdésekben meghatározott általános előfeltételek fennállása esetében a póttartalékba kell beosztani, illetőleg áthelyezni:

a) a keresetképtelen apának vagy özvegy anyának törvényes származású egyetlen fiát, vagy ennek hiányában egyetlen vejét, az utóbbit azonban csak akkor, ha a kedvezményre igényt adó körülmények házasságkötése időpontjában még nem állottak fenn;

b) az atya halála után a keresetképtelen nagyatyanak vagy özvegy nagyanyának egyetlen unokáját, ha keresetképes fiúk nincsen;

c) a teljesen árva testvérek egyetlen testvérét vagy féltestvérét, valamint az atyátlan árvának egyetlen féltestvérét.

(4) A jelen §-ban meghatározott kedvezményben csak az a fiú, unoka, testvér, féltestvér, vagy vő részesülhet, akinek a kedvezményben való részesítésétől szüleinek, nagyszüleinek vagy testvéreinek, illetőleg apósának, vagy anyósának eltartása függ és aki a tartásról valóban gondoskodik is.

(5) A kedvezményt az anyai nagyszülőjét tartó egyetlen unokának akkor is meg kell adni, ha atyja még él, de az atya házassága megszűnt.

(6) A házasságon kívül született fiú is részesül a kedvez-

ményben, ha szülőanyját, keresetképtelen vagy teljesen elárvult testvérének eltartására köteles más hozzátartozója nincs és ha a tartásról valóban ő gondoskodik.

(7) Azt az atyát, nagyatyát és apóst, aki életének hatvanötödik, illetőleg ha hadirokkant, vagy tűzharcos, életének hatvanadik évét betöltötte, keresetképtelennek kell tekinteni.

(8) Az egyéb előfeltételek fennállása esetében a fiút, unokát, testvért, féltestvért, vőt a kedvezmény megilleti, ha van is testvére, féltestvére, vőtársa, vagy nőtestvérének férje, illetve feleségének fitestvére, de az:

a) mint hadköteles a rendes vagy büntetés folytán meghosszabbított tényleges szolgálati kötelezettségét teljesíti;

b) akár újoncállítás, akár önkéntes belépés útján besorozva a rendes tényleges szolgálat teljesítés után a tényleges szolgálatot önként tovább folytatja;

c) tizenkilenc évesnél fiatalabb;

d) gyógyíthatatlan szellemi vagy testi fogyatkozás miatt keresetképtelen;

e) az érdekelt hadkötelesnél idősebb, az eltartásra szoruló családtagoktól külön háztartásban él, az állítási kötelezettségének eleget tett, legalább három törvényes gyermeke van és keresete, illetőleg jövedelme a lakóhelyén szokásos közönséges napszámot nem haladja meg.

(9) Az önkéntes belépőt csak abban az esetben lehet részesíteni a kedvezményben, ha a kedvezmény alapjául szolgáló viszonyok a besorozás után keletkeztek.

(10) Ha a kedvezményre való jogcím már a tényleges szolgálat megkezdése előtt is fennállott, de a szolgálatnak megkezdéséig nem érvényesítik s a mulasztást elfogadhatóan ki nem mentik, az igény a póttartalékba való áthelyeztetésre csak a legénységnek legközelebbi általános felváltásakor éled fel. Az első kiképzés után ilyen esetben is azonnal póttartalékba lehet áthelyezni azt, akinek póttartalékba helyezése a fennálló egészen különleges viszonyaira tekintettel elkerülhetetlen.

(11) Az, akit a jelen §. rendelkezései alapján a póttartalékba helyeztek, ha kedvezményének jogcímét elveszti, vagy a kedvezményre való igény fennállását évenként kellő időben nem igazolja és mulasztását elfogadhatóan ki nem menti, a netán még hátralevő tényleges szolgálatát azonnal teljesíteni köteles, hacsak a póttartalékban való meghagyásra valamely más jogcíme nincsen.

(12) A kedvezmény alapjául szolgáló tények fennállását a

besorozástól számított két éven át annak kell igazolni, akinek érdekében a kedvezményt megadták.

(13) Nem lehet a kedvezményt megadni akkor, ha előre megállapítható, hogy a kedvezmény érvényesítésének alapjául szolgáló viszonyok meg fognak szűnni az alatt az idő alatt, amely a besorozástól annak az évnek október hó 1. napjáig terjed, amelyben a szolgálatra kötelezett életének huszonharmadik évét betölti. Ebben az esetben a tényleges szolgálat megkezdésének megfelelő elhalasztására kell engedélyt adni.

45. §.

Az atya vagy özvegy anyja kérelmére póttartalékba kell beosztani, illetőleg áthelyezni az olyan törvényes származású fiút, akinek legalább három testvére, vagy féltestvére rendes tényleges szolgálatot teljesít, vagy teljesített.

46. §.

Annak a hadkötelesnek, aki valamely meghatározott életpályára készül, vagy akinek életviszonyai ezt egyébként méltányossá teszik, a rendes tényleges szolgálati kötelezettség teljesítésére való bevonulását el lehet halasztani annak az évnek általános bevonulási napjáig, amelyben huszonegyedik életévét betölti, ha a tényleges szolgálatra a szabályszerű időben való bevonulása reá nézve súlyos hátrányt jelentene. A halasztás a hadkötelesnek mozgósítás (hadiállományra való kiképzés) esetén a háború idején való korábbi behívását nem akadályozza.

48. §.

(1) A július hó 1. napjától a rákövetkező év június 30. napjáig besorozottakat — ideértve az önként belépőket is — tényleges szolgálatuk teljesítésére a közvetlenül következő kiképzési évben hívják be; amennyiben a létszámviszonyok miatt szükséges, a honvédelmi miniszter akár az összes besorozottaknak, akár egy részüknek behívását egy kiképzési évvel elhalaszthatja.

49. §.

Amennyiben valamely csapatnál (intézetnél, alakulatnál) létszámfelesleg mutatkozik, a szolgálati érdekeknek és a szol-

gálatkötelesek magánviszonyainak, valamint a 30. §. (3) és (4) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek figyelembevételével a legalább egy évet már szolgáltak közül kell kiválasztani azokat, akik mint létszámfelettiek tartós szabadságolásra kerülnek.

50. §.

(1) A póttartalékos békében legalább tíz, de legfeljebb tizenhat hétig tartó katonai kiképzésben részesül.

51. §.

(1) A rendes tényleges szolgálati időből szabadságvesztés-büntetés, vagy a büntetésbe beszámított vizsgálati fogság (előzetes letartóztatás) következtében elmulasztott időt a szolgálatkötelesnek pótolnia kell, ha az elmulasztott idő három hónapnál több. A szökés vagy az önkéntes eltávozás büntette vagy vétsége miatt elítélt, a fogyatékbavételtől az újabb bemutatásig eltelt időt is, tekintet nélkül annak tartamára, utólagos szolgálattal pótolni köteles.

(2) A póttartalékos a katonai kiképzésből bármely okból elmulasztott időt, tekintet nélkül a mulasztás tartamára, pótolni köteles.

(3) A rendes tényleges szolgálati idő meghosszabbításáról a 216. §. rendelkezik.

(4) A polgári büntető bíróság által kiszabott és hat hónapnál nem hosszabb szabadságvesztésbüntetés végrehajtását az illetékes katonai hatóság megkeresésére a tényleges szolgálat tartamára félbe kell szakítani, vagy el kell halasztani, ha az elítéltet szolgálattételre behívják, vagy a büntetés kitöltését a szolgálat közben kellene megkezdeni.

(5) A honvédelmi miniszter rendelettel állapítja meg, mely esetben és mi módon kell béke idején a tényleges katonai szolgálatból — ideértve a fegyvergyakorlatot (szolgálati gyakorlatot) és a lövészkötelezettség teljesítését is — eltávolítani azokat, akiket hadkötelezettségük teljesítése előtt vagy alatt büntető bíróság jogerősen elítélt és akiknek szolgálatban tartása a fegyelemre vagy egyéb szolgálati érdek szempontjából káros.

52. §.

(1) A tényleges szolgálatra kötelezettnek megengedhető, hogy a tényleges szolgálatot, tényleges szolgálati kötelezett-

ségük letelte után önként tovább folytassák. Épígy megengedhető, hogy a tartósan szabadságoltak és a tartalékosok a tényleges szolgálat önkéntes továbbfolytatása céljából tényleges szolgálatra újból bevonuljanak.

(2) Az önként továbbbszolgálókat megillető kedvezményeket a honvédelmi miniszter állapítja meg.

54. §.

(1) Az I. tartalékhoz és az I. póttartalékhoz tartozók legfeljebb hatízben összesen húsz, a légierőnél összesen huszon-négy heti időtartamra terjedő fegyver- (szolgálati) gyakorlatra kötelesek.

(2) Azok, akik három évi tényleges szolgálatot teljesítettek (21. §. (3) bek.), legfeljebb négyízben, összesen tizenhat hétre terjedő gyakorlatra kötelesek. Ez a rendelkezés nem terjed ki azokra, akik a légierőnél teljesítettek szolgálatot.

(3) Egy-egy gyakorlat időtartama négy hetet, a légierőnél hat hetet nem haladhat meg; egy-egy évben legfeljebb egy gyakorlatra lehet helye behívásnak.

(4) A honvédség szervezetében, fegyverzetében, felszerelésében vagy kiképzésében beállott lényeges változás esetén, vagy ha ezt egyéb követelmények megkívánják, az I. tartalékhoz és az I. póttartalékhoz tartozók a rendes gyakorlatokon felül rendkívüli gyakorlatra is behívhatók. Ilyen esetekben a II. és III. tartalékba, illetőleg póttartalékba tartozókat is be lehet gyakorlatra hívni. Az ilyen rendkívüli gyakorlat időtartamát az elkerülhetetlen szükséghez mérten kell megállapítani.

(5) A gyakorlatra bevonult tartalékos (póttartalékos) a gyakorlatból a késedelmes bevonulás folytán elmaradt minden napot, bármely más esetben pedig a mulasztásnak három napot meghaladó tartamát pótolni köteles.

(6) A rendes tényleges szolgálati kötelezettségen felül önként teljesített szolgálat minden teljes év után egy-egy, de összesen legfeljebb három gyakorlat alól mentesít. A (4) bekezdésben említett rendkívüli gyakorlatra ez a mentesség nem terjed ki.

(7) Leventeoktatók ebben a minőségben végzett minden kétévi működés után egy-egy gyakorlat alól mentesülnek; ezen a címen azonban összesen legfeljebb három gyakorlat alól lehet mentességet kapni.

(8) A gyakorlatok időszakait a mezőgazdasági munkálatok

folyamatának és az egyéb foglalkozási ágak kereseti viszonyainak lehető figyelembevételével kell megállapítani.

(9) A gyakorlat teljesítését különös méltánylást érdemlő körülmények esetén ugyanannak az évnek másik gyakorlati időszakára, vagy a rákövetkező évre el kell halasztani. Rendkívüli gyakorlat alól közérdekből felmentést is lehet adni.

55. §.

(1) A lövészkötelezettség célja a honvédség I. tartalékának és I. póttartalékának tagjai körében a hagyományos magyar katonai erények ápolása, a katonai tudás és ismeretek megőrzése és továbbfejlesztése.

(2) A lövészkötelezettség az I. tartalékhoz és az I. póttartalékhoz tartozókra terjed ki.

(3) A lövészkötelezettség időtartama évi harminchat órára terjed.

(4) Leventeoktatókat (vezetőket) eredményes működésük alapján a lövészkötelezettség alól egészen, vagy részben mentesíteni lehet.

(5) A lövészkötelezettség teljesítése alól közérdekből felmentés adható. A m. kir. csendőrség, a m. kir. rendőrség, a m. kir. pénzügyőrség és az állami erdészet fegyveres személyzete s a letartóztató intézetek őrszemélyzete a lövészkötelezettség alól mentes.

(6) Nem esnek lövészkötelezettség alá a papi (papjelölti) kedvezményben részesült hadkötelesek.

56. §.

(1) Az I. tartalékba és az I. póttartalékba tartozó legénységi állományú személyek szükség esetén ellenőrzési szemlére behívhatók. Az ellenőrzési szemle két napnál hosszabb időre nem terjedhet. Ellenőrzési szemlére mindenkit abba a városba, illetőleg abban a járásban fekvő községbe kell behívni, ahol lakik.

(2) A tartalékos tisztek, tisztjelöltek, lelkészek, tisztviselők és tisztviselőjelöltek tiszti bemutatáson való megjelenésre kötelezhetők. Tiszti bemutatás évenként is tartható. Egyebekben az előző bekezdés rendelkezései az irányadók.

(3) A honvédelmi miniszter a tiszti bemutatáson vagy az ellenőrzési szemlén való megjelenés helyett esetenként írásbeli jelentkezést rendelhet el.

57. §.

(1) A házasságkötéshez nősülési engedély szükséges:

a) a tényleges állományba tartozó személyeknek (17. §. (2) bek.),

b) a besorozott, de még be nem vonult újoncoknak, kivéve a mozgósítás esetét vagy háború idejét,

c) a felülvizsgálati úton tartósan szabadságoltak közül azoknak, akik még tényleges szolgálati kötelezettség alatt állanak,

d) a helyi alkalmazásra előjegyzett nyugállományú tiszteknek, lelkészeknek és tisztviselőknek,

e) a katonai rokkantházak helyi ellátásban részesülő személyeknek.

(2) A nősülési engedélyt tiszteknek, tisztjelölteknek, lelkészeknek, tisztviselőknek és tisztviselőjelölteknek a honvédelmi miniszter, más személyeknek pedig az illetékes katonai parancsnokság adja meg.

58. §.

(1) A honvédelmi miniszter, amennyiben a szolgálatkötelesek nyilvántartása szempontjából szükségesnek mutatkozik, a rendőri bejelentési kötelezettségre vonatkozó szabályokban megállapított kötelezettségen túlmenő ki- és bejelentési kötelezettséget állapíthat meg:

a) a besorozott, de tényleges szolgálatra még be nem vonult újoncokra és póttartalékosokra,

b) a tényleges szolgálatból tartósan szabadságoltakra,

c) az I. tartalék három, illetőleg az I. póttartalék hat legifjabb évfolyamába tartozókra.

(2) A tartalékos tiszteket, tisztjelölteket, lelkészeket, tisztviselőket és tisztviselőjelölteket a honvédelmi miniszter katonai parancsnokságánál való jelentkezésre is kötelezheti.

59. §.

(1) A behívóparancsnak mindenki eleget tenni köteles.

(2) Az ország területén kívül tartózkodó szolgálatkötelesek, mihamarabb köztudomásúvá válik, hogy a mozgósítás elrendeltetett, külön behívást be nem várva, katonai rendeltetésüknek megfelelően haladéktalanul bevonulni kötelesek.

60. §.

Akik a közszolgálat fontos érdekeire vagy fontos honvédelmi közérdekre való tekintettel hivatalukban (alkalmazásukban), illetőleg polgári hivatásukban nélkülözhetetlenek, mozgósítás (hadiállományra való kiegészítés) esetén és háború idején a szükséghez képest meghagyhatók foglalkozásukban. Az erre vonatkozó rendelkezéseket a honvédelmi miniszter az érdekelt miniszterekkel egyetértőleg adja ki.

62. §.

A honvédség kötelékéből elbocsátásnak van helye:

- a) a szolgálati kötelezettség teljesítése után,
- b) elháríthatatlan szolgálatképtelenség miatt,
- c) törvényellenes besorozás esetében,
- d) a magyar állampolgárság megszűnése esetében.

63. §.

(1) A hadkötelest szolgálati kötelezettségének letelte után a honvédség kötelékéből annak az évnek december hó 31. napján bocsátják el, amelyben hatvanadik életévét betölti.

68. §.

(1) A sorozó bizottság és vegyes felülvizsgáló bizottságok katonai tagjai és katonai segédszemélyzete, továbbá a vegyes felülvizsgáló bizottságok elnökei és polgári tagjai költségeinek fedezéséről a honvédelmi tárca költségvetésében kell gondoskodni.

69. §.

(1) A jelen törvény rendelkezései alapján teljesítendő mindennemű, akár személyes, akár írásbeli jelentkezéssel felmerülő költség magát a hadkötelest terheli.

(2) Az államköltségen teljesítendő bármiféle tényleges katonai szolgálatra — ideértve a fegyvergyakorlatot (szolgálati gyakorlatot) is — bevonulással, valamint annak teljesítése után a leszereléssel felmerülő utazási költségeket, feltéve, hogy a megteendő út az országhatáron belül van és 15 kilométernél hosszabb, a honvédelmi tárca fizeti.

(3) Ellenőrzési szemlén, vagy tiszti bemutatáson való meg-

jelenéssel kapcsolatban a szolgálatköteles a honvédelmi tárca terhére semmiféle költségmegtérítésben nem részesül.

70. §.

(1) A lövészkötelezettség teljesítésével kapcsolatban felmerülő költségeket a honvédelmi tárca viseli.

71. §.

(1) Az állam, a törvényhatóság, a község (város), úgyszintén bármely más köztestület, közintézet, vagy közüzem szolgáltatában álló tisztviselő, vagy egyéb alkalmazott állandó szolgálati viszonyát nem lehet megszüntetni sem katonai szolgálatnak sem lövészkötelezettségnek teljesítése miatt.

(2) A minisztérium rendelettel állapítja meg, hogy az (1) bekezdésben felsoroltakat a katonai szolgálat alatt az alkalmazásukkal egybekötött illetmények (díjazás) milyen mértékben illetik meg.

(3) A tisztviselőt, vagy egyéb alkalmazottat katonai szolgálatának, vagy a lövészkötelezettségének teljesítése miatt az előléptetésnél (kinevezésnél) mellőzni nem lehet.

72. §.

(1) Az 1876: XIII. törvénycikk, úgyszintén az 1907: XLV. törvénycikk hatálya alá tartozó cselédet, az 1884: XVII. törvénycikk hatálya alá tartozó kereskedő- és iparossegédet, valamint gyári munkást akár békében, akár háború idején teljesített tényleges katonai szolgálata után a munkaadó visszavenni köteles, ha a katonai szolgálatból való elbocsátást követő két hét alatt a munkaadónál szolgálatra jelentkezik. A munka- vagy szolgálatadónak a lövészkötelezett részére engednie s a lövészkötelezettség teljesítés miatt a lövészkötelezettet hátránnyal sújtani, a munkából vagy szolgálatból elbocsátani nem szabad.

(2) Az 1876: XIII. t.-c. 10 §-ában, az 1907: XLV. t.-c. 31. §-ában és 49. §-ának utolsó bekezdésében, végül az 1884: XVII. t.-c. 96. §-ában foglalt rendelkezések érintetlenül maradnak, mégis azzal a módosítással, hogy a póttartaléki kiképzés szempontjából gazdasági cselédekre nézve az 1907: t.-c. 49. §-ának utolsó bekezdése helyett ugyane törvénycikk 31. §-ának a fegyvergyakorlatra vonatkozó rendelkezése irányadó.

(3) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezést alkalmazni kell ipari, vagy kereskedelmi vállalatnak olyan tisztviselője tekintetében is, aki közvetlenül katonai szolgálatra való bevonulása előtt legalább egy évig megszakítás nélkül a vállalatnál szolgálatban állott. Fegyvergyakorlat (szolgálati gyakorlat) esetében ezt a rendelkezést a bevonulás előtti tisztviselői szolgálat tartamára való tekintet nélkül alkalmazni kell.

(4) Az előző bekezdésben megállapított visszavétel kötelezettsége nem terheli a munkaadót, ha háztartása, gazdasága, illetőleg vállalata (üzeme) az alkalmazott katonai szolgálatainak megkezdése után olyan lényeges változáson ment át, amely a munkaadó számára lehetetlenné teszi, hogy az alkalmazottat korábbi munkakörében ismét foglalkoztassa, vagy ha az alkalmazott visszavétele a munkaadót vagyoni romlásba juttatná.

(5) Az Országos Társadalombiztosító Intézet, a Magánalkalmazottak Biztosító Intézete és az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézet kötelékébe tartozókra vonatkozóan a katonai szolgálat esetére megállapított szabályok érintetlenül maradnak azzal, hogy az 1936: XXXVI. t.-c. 1. §-a értelmében biztosítási kötelezettség alá eső gazdatiszteknek, az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézettől járó szolgáltatásokra vonatkozó igényjogosultsága előfeltételeként ugyanezen törvény-cikk 11. §-ának (1) bekezdésében megszabott várakozási időbe azok a félévek is számítanak, amelyeket a gazdatiszt akár békében, akár háború esetén tényleges katonai szolgálatban tölt, ha a katonai szolgálat időtartama a hat hónapot meghaladja. A gazdatiszt a beszámított időre járó biztosítási díjat, annak a biztosítási osztálynak az alapján, amelybe legutoljára tartozott, a katonai szolgálatból való elbocsátását követő három éven belül az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézetnek kamatmentesen befizetheti. Utasíttatik a belügyminiszter, hogy a bányanyugbérbiztosítás körébe tartozókra a nyugbérbiztosításnak a katonai szolgálattal kapcsolatos szabályokat a jelen bekezdésben említett jogszabályok alapulvételével megállapítsa.

(6) Az (5) bekezdés rendelkezése alá nem tartozó az a magánalkalmazott, aki ugyanannak a vállalatnak, intézetnek, intézménynek, üzemnek, gazdaságnak, egyesületnek, vagy az előbb felsoroltak közé nem tartozó testületnek nyugdíjintézeti, vagy nyugbérpénztári tagja, amelynek (vagy jogelődjének) nyugdíjintézeti (nyugbérpénztári) tagja volt már akkor is, amikor akár békében, akár háború idején katonai szolgálatra bevonult, katonai szolgálata idejének nyugellátásra jogosító szol-

gálatti idejéhez hozzászámítását követelheti, tekintet nélkül arra, hogy katonai szolgálata alatt a nyugdíjintézeti (nyugbérpénztári) járulékot fizette-e s hogy ennek következtében nyugdíjintézeti (nyugbérpénztári) tagsági viszonyra a katonai szolgálat ideje alatt szünetelt-e, illetőleg megszűnt-e. Ez az igény a nyugdíjintézeti vagy nyugbérpénztári szabályzatok s az azok alapján létesült magánjogi megállapodások rendelkezéseitől függetlenül érvényesíthető. A járuléktartaléknak (díjtartaléknak) a jelen bekezdés következtében szükséges kiegészítése rendszerint az alkalmazottakat terheli. Az illetékes miniszter a járuléktartalék (díjtartalék) kiegészítésére az alkalmazottnak halasztást engedhet, sőt a nyugdíjintézetet, vagy nyugbérpénztárt fenntartó vállalatot, intézetet, intézményt, üzemet, gazdaságot, egyesületet, illetőleg testületet is a méltányossághoz képest legfeljebb felerészben hozzájárulásra kötelezheti. A jelen bekezdés rendelkezései szempontjából nyugdíjintézeten mind az 1928: XL. törvénycikkben említett elismert vállalati nyugdíjpénztárakat, mind az el nem ismert vállalati nyugdíjalapokat, nyugdíjpénztárakat és nyugdíj-egyesületeket érteni kell.

73. §.

(1) Bármely közszolgálatban, valamint az 1931.: III. t.-c. 7. §-a alapján kötelezett vállalatoknál betöltésre kerülő állásokra egyébként egyenlő előfeltételek mellett azokat kell elsősorban alkalmazni, akik katonai szolgálatot teljesítettek. Az említett állásokra végleges minőségben csak olyan személyeket lehet alkalmazni, akik állítási kötelezettségüknek eleget tettek. Az 1931: III., az 1933.: VII., úgyszintén az 1938: IV. törvénycikkben biztosított kedvezményeket a jelen bekezdés rendelkezései nem érintik.

(2) A m. kir. csendőrség, a m. kir. rendőrség és a m. kir. pénzügyőrség fegyveres személyzetéhez, valamint a letartóztató intézetek őrszemélyzete sorába csak katonai kiképzésben részesült egyén vehető fel. Az állami és egyéb erdészeti segédszemélyzet sorába való felvételnél a katonai kiképzésben részesült egyént előnyben kell részesíteni.

78. §.

A honvédelmi miniszter a hadköteles korban lévő olyan személyek hadkötelezettségének teljesítését, akik magyar állampolgárságukat elszakított területek visszacsatolása követ-

keztében szerzik vissza, átmenetileg a törvényben, különösen annak 23. §-ában foglalt rendelkezésektől eltérőleg is szabályozhatja.

79. §.

A honvédelmi miniszter a tényleges szolgálat alatt családi segélyben részesítheti az erre rászoruló azokat a nős és gyermekes hadköteleseket, akik a jelen törvény hatálybalépését megelőzően nősültek, továbbá, akik a rendes tényleges szolgálatra vagy a póttartaléki kiképzésre saját hibájukon kívül a jelen törvény alapján idősebb korban vétetnek igénybe.

81. §.

(1) Háború idején, vagy az országot közvetlenül fenyegető háborús veszély esetében az alábbi rendelkezésekben meghatározott honvédelmi szolgáltatások igénybevételének és gazdasági (forgalmi) korlátozások alkalmazásának van helye.

82. §.

(1) A m. kir. honvédség szükségleteinek kielégítése céljából, valamint a hadviselés érdekében szükséges védelmi intézkedésekhez a jelen törvényben meghatározott honvédelmi szolgáltatások vehetők igénybe, annyiban, amennyiben az említett szükségletek a rendes úton, vagyis a gazdasági forgalomban közönségesen alkalmazott módokat szerint idejekorán nem, vagy csak a gazdasági viszonyok által indokoltnál aránytalanul nagyobb költséggel volnának kielégíthetők.

83. §.

(1) Honvédelmi szolgáltatás címén honvédelmi munkát vagy dologi természetű szolgáltatást lehet követelni.

(2) Honvédelmi munka címén az erre kötelezett személy képességeinek megfelelő bármilyen testi, vagy szellemi munka teljesítése követelhető.

(3) Dologi honvédelmi szolgáltatás címén a jelen törvényben megszabott korlátok között ingó, vagy ingatlan dolognak ideiglenes vagy végleges átengedése igényelhető, illetőleg a birtokos a dolog tekintetében meghatározott létesítményre, vagy egyéb intézkedésre, avagy meghatározott intézkedés tűzésére kötelezhető.

84. §.

(1) A honvédelmi szolgáltatások igénybevételét a nélkülözhetetlenül szükséges mértékre kell szorítani; a kötelezettségnek minden esetben arányban kell állania a szolgáltatási képességgel.

85. §.

(1) A honvédelmi szolgáltatásokért — hacsak a jelen törvény kifejezetten mást nem rendel — megfelelő térítés jár.

(2) A jelen törvényben megszabott gazdasági (forgalmi) szolgáltatásokért térítés csak abban az esetben jár, ha azt a jelen törvény kifejezetten rendeli.

87. §.

(1) Nemére való tekintet nélkül minden olyan személy, aki tizennegyedik életévét betöltötte és hetvenedik életévét túl nem haladta, köteles arra, hogy a honvédelem érdekében testi és szellemi képességének megfelelő munkát végezzen.

(2) A honvédelmi munkát mindenki maga köteles teljesíteni; a 96. §. esetét kivéve, helyettest állítani nem lehet.

88. §.

(1) A honvédelmi munkakötelezettség alól mentes:

a) aki tényleges katonai szolgálatot teljesít;

b) aki lelkészi szolgálatot teljesít;

c) az a külföldi, akit területenkívülisége vagy személyes mentesség illet, vagy aki nemzetközi szerződés, vagy viszonyosság alapján élvez mentességet;

d) az országgyűlés tagja az országgyűlés együttléte idején;

(2) Tizenhat éven aluli személyt csak lakóhelyén, vagy azzal szomszédos község területén teljesítendő honvédelmi munkára lehet kötelezni.

(3) Nőt nem lehet honvédelmi munka teljesítésére kötelezni, ha az családi hivatásának betöltésében gátolná.

(4) A honvédelmi munkakötelezettség alól a minisztérium rendelettel a jelen §-ban meghatározott eseteken felül egyéb közérdekű mentességeket is megállapíthat.

89. §.

(1) Honvédelmi munkára a férfiakat a nők előtt, a fiata-

labbakat az idősebbek előtt, nőtleneket (hajadonokat) a családosok előtt kell igénybevenni. Minden munkánál lehetőleg azokat kell alkalmazni, akik annak elvégzésére már rendes foglalkozásuknál, illetőleg szakképzettségükönél (mesterségükönél) fogva alkalmasak. Általában mindenkit ott és olyan alkalmazásban kell foglalkoztatni, ahol testi és szellemi erejét, képességeit a honvédelem érdekében a legjobban lehet értékesíteni.

(4) Tényleges állami és egyéb közszolgálati alkalmazottat és községi előljárót felettes hatóságával egyetértve lehet honvédelmi munkára alkalmazni.

90. §.

(1) Azok a honvédelmi munkára kötelezettek, akik a jelen törvény alapján igénybevett, vagy előkészített intézkedésekre kötelezett (108. §.) szállítási, vagy közlekedési eszköznek, vagy intézménynek, üzemnek, ipartelepnek, vagy egyéb vállalatnak személyzetéhez tartoznak, kötelezhetők arra, hogy az igénybevétel, illetőleg az előkészületi intézkedések tartamára eddigi szolgálati, vagy munkaviszonyukban megmaradjanak.

(2) Rendkívüli szükség esetében az előbbi bekezdésben foglalt rendelkezést a személyzetnek olyan tagjai tekintetében is alkalmazni lehet, akik a honvédelmi munkakötelezettség alól mentesek.

91. §.

Honvédelmi munkára kötelezettek különös ismereteket, vagy gyakorlatot igénylő szolgálatra való előkészítés céljából három hetet meg nem haladó tartamú kiképzésre és évenként egy hetet meg nem haladó tartamú gyakorlatra kötelezhetők. A térítésre is kiterjedő részletes szabályokat a minisztérium rendelettel állapítja meg.

92. §.

(1) A honvédelmi munkakötelezettségre vonatkozó rendelkezéseket béke idején is alkalmazni lehet, de csupán a 82. §. (1) bekezdésében megjelölt célokra; a 90. §. (1) bekezdését és a 91. §-t azonban a 82. §. (2) bekezdésében megjelölt célok érdekében is lehet béke idején alkalmazni.

(2) Tizenhatodik életévüket be nem töltött nőket béke idején honvédelmi munkára igénybevenni nem lehet.

(3) A 91. §-ban meghatározott kiképzésre és gyakorlatra béke idején csak negyvenkettedik életévüket még be nem töltött személyek kötelezhetők.

93. §.

(1) A honvédelmi munkáért, valamint a munka teljesítéséhez szükséges eszközök (szerszámok) elhasználásáért és megrongálásáért fizetendő térítés mértékét és módozatait a minisztérium rendelettel állapítja meg.

(2) A honvédelmi munkára kötelezettnek, ha a munka ideje alatt megbetegszik, a jelen törvény alapján ingyenes gyógykezelésre és gyógyszerellátásra van igénye, amennyiben ezekre a fennálló szabályok, vagy szerződés értelmében egyébként nem jogosult. A részletes szabályokat a minisztérium rendelettel állapítja meg. A gondozásról a 223. §. rendelkezik.

95. §.

(1) Az ideiglenes katonai beszállásolásra fennálló jogszabályokat a honvédelmi munkát teljesítő személyek elhelyezésére is alkalmazni lehet. Ez a rendelkezés béke idejére is áll.

(2) Rendkívüli szükség esetében az ideiglenes katonai beszállásolásra vonatkozó jogszabályok bármely honvédelmi célú személyi beszállásolásra és állatállomány elhelyezése végett is alkalmazható.

(3) Szükség esetében a katonai, valamint a jelen §-ban említett egyéb beszállásolás céljára olyan helyiségek is igénybevehetők, amelyek a beszállásolás alól egyébként mentesek. Ebben az esetben is mentesek azonban a beszállásolás alól:

- a) az államfő használatára szolgáló épületek;
- b) a területenkívüliséget élvező személyek használatára szolgáló épületek;
- c) a hatósági célokra szolgáló nélkülözhetetlen épületek, vagy épületrészek;
- d) a múzeumok, levéltárak és könyvtárak helyiségei;
- e) az istentiszteletre szánt helyiségek, továbbá a női zárda-
knak belső elzárás által elkülönített, valóban szükséges helyiségei;

f) a vasúti és hajózási vállalatokhoz, valamint az iparte-
lepekhez és ideértve a mezőgazdasági üzemeket is — az egyéb
üzemekhez tartozó olyan épületek és épületrészek, amelyek
a vállalat, illetőleg az üzem működéséhez a honvédelem érde-
kében nélkülözhetetlenül szükségesek;

g) a kereső foglalkozás gyakorlásához nélkülözhetetlenül szükséges helyiségek;

(4) A csapatok táborozása, továbbá a hadianyag és mindennemű készletek elhelyezése céljára szükséges szabad tereket — ilyenek hiányában alkalmas telkeket — birtokosaik rendelkezésre bocsátani kötelesek. A 105. §. (2) bekezdésében foglalt rendelkezés itt is irányadó.

96. §.

(1) Személy- vagy teherszállításra alkalmas minden állatnak, valamint minden fogatos járóműnek birtokosa kötelezhető, hogy azt megfelelően felszerelve ideiglenes használatra átengedje.

(2) Az (1) bekezdésben említett állatok és járóművek végleges átengedése is követelhető.

(3) Ha az ideiglenes használatra igénybevett állatnak, illetőleg fogatos járóműnek birtokosa honvédelmi munkára köteles, a hajtás (állatvezetés) személyes teljesítésére kötelezhető, jogosult azonban maga helyett alkalmas helyettest állítani. A birtokos és a helyettes közötti jogviszonyt a minisztérium rendelettel szabályozza.

(4) Ha a birtokos honvédelmi munka alól mentes, vagy helyettest állítani nem tud, és a hajtáshoz (állatvezetéshez) nem ért, a kocsist (állatvezetőt) a honvédelmi munkára kötelezettek sorából a községi előljáróság (polgármester) rendeli ki.

(5) Személy- és teherszállításra alkalmas állatok és fogatos járóművek igénybevételének, az igénybevételért járó térítésnek és az igénybevétel előkészítésének szabályait a honvédelmi miniszter a földművelésügyi miniszterrel egyetértve, rendelettel állapítja meg.

(6) A jelen § rendelkezései — a (2) bekezdést kivéve — a termelés folytonosságához fűződő érdekek figyelembevételével béke idején is alkalmazhatók.

97. §.

(1) Mindennemű szárazföldi gépjármű birtokosa kötelezhető, hogy járóművét menetképességre felszerelve ideiglenes használatra átengedje. Ideiglenes használatra átvétel esetében a gépjármű vezetésére akár az ehhez értő birtokos, akár a gépjármű vezetője (90. §.) kötelezhető, feltéve, hogy munkára köteles.

(2) A szárazföldi gépjármű birtokosa kötelezhető arra, hogy a járművön a hadviselés érdeke szempontjából szükséges berendezést létesítsen, vagy átalakítást végezzen.

(3) Mindennemű szárazföldi gépjármű végleges átengedése is követelhető.

(4) Bármely kerékpár birtokosa kötelezhető, hogy kerékpárját teljes felszereléssel ideiglenes használatra, vagy véglegesen átengedje.

(5) Szárazföldi gépjárművek és kerékpárok igénybevételenek és az igénybevétel előkészítésének szabályait a honvédelmi miniszter a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszterrel, mezőgazdasági gépjárművekre vonatkozólag pedig — ideértve a vontatógépeket (traktorokat) is — a földművelésügyi miniszterrel egyetértve állapítja meg.

(6) Az (1), (2) és az (5) bekezdés rendelkezései béke idejére is kiterjednek.

98. §.

(1) Vizi és légi járművek felszerelésükkel együtt akár ideiglenes használatra, akár véglegesen igénybevehetők. Az ilyen jármű személyzetét (90. §.) a jármű szolgálatában vissza lehet tartani.

99. §.

A 96—98. §-okban meghatározott honvédelmi szolgáltatások címén nem vehetők igénybe azok az állatok és járművek, amelyek:

a) az államfő használatára szolgálnak;

b) a területenkivüliséget, vagy a nemzetközi jog értelmében személyes mentességet élvezők használatára szolgálnak;

c) a csendőrség és a rendőrség szolgálatának ellátásához, a postai üzemhez, hadiüzemek működéséhez, egészségügyi célokra, valamint a tűzoltás, a gáz- és légoltalom céljára feltétlenül szükségesek;

d) az állami, a törvényhatósági és községi alkalmazottak, továbbá a lelkészek, az orvosok és az állatorvosok részére szolgálatuk, illetőleg hivatásuk teljesítéséhez feltétlenül szükségesek, de ezen a címen legfeljebb egy gépjármű, kerékpár, fogatos jármű, avagy egy hidas, vagy hamos ló.

e) a tényleges katonai szolgálatot teljesítőknél annyi ló, ahányat mozgósításkor tartani kötelesek, továbbá a

csendőrséghez és a rendőrséghez tartozóknak szolgálatuk teljesítéséhez szükséges lovai;

f) a m. kir. állami lótenyésztő intézetek (méntelepek, ménesek, méncsikótelepek) és egyességes magánménesek tenyészállatai, valamint három évesnél nem idősebb szaporulata;

g) az országos köztenyésztés törzskönyvezett (I/a. osztályozású) kancái, a vemhes kancák, a vemhesség hatodik hónapjától kezdődőleg négy hónapi szoptatás tartamára a szoptatós kancák, a köztenyésztésre alkalmasnak nyilvánított ménnek, továbbá a kizárólag és tartósan versenycélokra használt lovak;

h) azok a lovak, amelyek állandóan bányákban a föld színe alatt dolgoznak;

i) azok az állatok, amelyeket betegség, vagy valamely járvány elhurcolásának veszélye miatt nem lehet vagy nem szabad az istállóból kivezetni;

j) a hadigondozottaknak megélhetésükhöz feltétlenül szükséges állatai és járóművei;

k) a honvédelmi miniszter által külön forgalmi engedéllyel ellátott gépjárművek.

100. §.

A minisztérium vagy felhatalmazásával az illetékes miniszter a honvédelmi miniszterrel egyetértve, a honvédelem érdekében mindennemű közlekedési eszköz forgalmát szabályozhatja, továbbá — a szabványosítás és a nyersanyagokkal való gazdálkodás céljából — gyártásukat és használatukat térítés nélkül korlátozhatja és megszüntetheti.

104. §.

(1) A híradásra (hírközzvetítésre) alkalmas állatok (póstagalambok, kutya, stb.) honvédelmi szolgáltatás címén igénybevehetők.

105. §.

(1) Az ingatlan birtokos túrni köteles, hogy az ingatlanon erődítési művet, valamint más katonai építményt (műtárgyat) létesítsenek és az erődített helyek hadi felszerelésére, hidak, vasutak, repülőgépek építésére vagy egyébként a hadműveletek közvetlen, vagy közvetett előmozdítására és biztosítására általában a honvédelem céljára bármiféle intézkedést megtegyenek és az ingatlant evégből használják.

116. §.

A minisztérium időnként megállapítja azokat a hadianyagoknak a jegyzékét, amelyeknek kivitele, behozatala, vagy az ország területén való, átszállítása tilos, vagy engedélyhez van kötve. Az engedélyt a honvédelmi miniszter hozzájárulásával a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter adja meg. Ez a rendelkezés béke idejére is kiterjed.

117. §.

(1) Iparilag értékesíthető találmányt szabadalmaztatás, vagy más oltalom megszerzése végett külföldön bejelenteni, továbbá belföldön szabadalmaztatni, és akár bel-, akár külföldön bármilyen módon értékesíteni, vagy nyilvánosságra hozni csak engedéllyel szabad. Az engedélyt az iparügyi miniszter a honvédelmi miniszterrel egyetértve adja meg.

121. §.

Amennyiben a jelen törvény egyes esetekre eltérő rendelkezést nem tartalmaz, a dologi, honvédelmi szolgáltatásokért járó térítéseket az illetékes miniszter (124. §.) az alábbi rendelkezések keretei között rendelettel szabályozza.

122. §.

Véglegesen igénybevett dologért térítésként a dolog közönséges forgalmi értékének megfelelő összeg jár.

VÉGREHAJTÁSI UTASÍTÁS.

A honvédelemről szóló 1939. évi II. t.-c. §-ai a törvényes rendelkezéseket csak tömören foglalják össze s azok mikénti végrehajtását a honvédelmi miniszter úr által 10700/el. n. — 15. — 1940. szám alatt kiadott VÉGREHAJTÁSI UTASÍTÁS (Hvt. U.) III. R-sz. 1. Cím alatti rendelkezések szabályozzák.

Igy a Hvt. U. 85—87. §-ai az örökölt mezőgazdáknak, a 88—93. §-ai a családfenntartóknak, a 94—96. §-ai a több katonát adó családoknak nyújtható kedvezmények feltételeit részletezik és szabályozzák.

Igy a 97. §. a nem karpaszományosok rendes, tényieges szolgálat megkezdésére vonatkozó halasztás (legfeljebb a 24.

évig), a 98. §. a karpaszományosok (26. évig, az orvostanhallgatók részére pedig a 28. évig), a 99. §. pedig a póttartalékosoknak adható halasztás feltételeit részletezi. A Hvt. U. 110. §-a az önként tényleges, fegyveres katonai szolgálatra való jelentkezés feltételeit állapítja meg, vagyis hogy mikor és kinek kérelme teljesíthető.

Ha az 1939. évi II. t.-c. nyújtotta kedvezményeket óhajtjuk igénybe venni, úgy írásbeli kérelmeinkben mindig a Hvt. U. megfelelő §-aira, pontjaira hivatkozunk.

A KARPASZOMÁNYOSI JOG IRÁNTI KÉRVÉNY.¹¹

Mintája:

Tekintetes Sorozóbizottság!
Méltóságos Polgármester Úr!

Alulírott kérem, hogy a m. kir. honvédséghez besorozásom esetén
a felsorolt okmányaim, valamint a hivatalból kiállítani és csatolni
kért belépési bizonyítvány alapján, a tartalékos tiszti kiképzésre
jelentkezésemet elfogadni sziveskedjék.

A büntetőjogi jogkövetkezmények terhével kijelentem, hogy az
1939. évi IV. t.-c. 1. §-a értelmében nemzsidónak
zsidónak vagyok tekintendő.

Életben lévő atyám, (özvegy anyám) vallása (előző vallása)
....., foglalkozása .....

Átlagos évi jövedelme: .....

Anyám leánykori neve: ..... vallása
(előző vallása): .....

Nőtlen, nős vagyok.

Feleségem leánykori neve: ..... vallása
(előző vallása): .....

Saját foglalkozásom (állásom): .....; évi keresetem
jövedelmem
.....P.

Beosztásomat kérem:

1. .... városban a m. kir. ....
2. .... városban a m. kir. ....
- .....
3. .... városban a m. kir. ....
- .....

¹¹ A sorozás előtt beadandó kérvényt a sorozóbizottsághoz, a sorozás után beadandó kérvényt a területileg illetékes polgári hatósághoz (szolgabíró, polgármester) kell benyújtani a rendes külzettel.

Beccsatolt okmányaim:

1. Magyar állampolgárságomat igazoló .....
2. Születési anyakönyvi kivonat .....
3. Középiskolai képzettségemet igazoló .....
- .....
4. Erkölcsei bizonyítvány .....
5. Nemzsidó minősültségemet igazoló, a 7720/1939. M. E. rendelet 3. §-ában megkívtant anyakönyvi okmányokat, illetőleg a 64. §-a alapján a törvényhatóság első tisztviselője által kiállított tanúsítványt.

Budapest, 194.....

Teljes tisztelettel:

Az 1939. évi IV. t.-c. (zsidótörvény) ¹²

Az, aki a fenti törvény értelmében zsidónak tekintendő és a hadköteles korban van, az 1939. ; II. t.-c. szerint csak rendfokozat nélküli kiegészítő katonai szolgálatot végez; mert a Szolgálati Szabályzat I. Rész 61. pontja szerinti feljebbvalói és a 63. pontja szerinti előljárói minőségben a m. kir. honvédség állományában sem békében, sem háborúban szolgálatot nem teljesíthet.

Az 1939. évi IV. t.-c. értelmében azok is zsidóknak tekintendők, akik az 1914/18. évi világháborúban résztvettek; de egyesek érdemeit katonai szemmel nézve, mintegy kivéteit képeznek, és pedig:

akik hadidíszítményes (hdm.) és kardos (ks.) Vaskorona-renddel, vagy ennél magasabb hdm. és ks. rendjellel rendelkeznek, vagy tiszti: arany, ezüst, vagy legénységi: arany vitézségi éremmel vagy legalább három hdm. és ks. kitüntetéssel lettek kitüntetve, továbbá azok, akiknek kettő hdm. és ks. kitüntetésük (vitézségi érem) van és legalább egyszer sebesültek meg, és végül, akiknek csak egy hdm. és ks. kitüntetésük (vitézségi érem) van; de legalább kétszer sebesültek meg. Ugyanilyen tekintetbe jönnek azok is, akik a világháborús hadirokkantaknak I., II. vagy III. osztályába lettek besorolva.

¹² A zsidótörvény alóli kivételezettség iránti kérvények okmányokkal való felszerelését a 65.075/Elnöki oszt.—1941. sz. körrendelet (46. sz. H. K.) szabályozza.

RENDKIVÜLI FEGYVERGYAKORLATRA BEVONULTAK GAZDASÁGI MEGSEGÍTÉSE.

A kormányrendelet szerint kimondottan kisbirtokosok, illetve ezek bevonultjainak hozzátartozói kérelmére a lakóhelyükhöz legközelebb eső csapat a községi előljáróság által írásban igazolt rászorultság esetén — a lehetőséghez képest — megfelelő számú legénységet és járművet bocsát rendelkezésre. A munkára kirendelt honvédeknek kenyérrel a csapat-test látja el; élelmezésükről a munkaadónak kell gondoskodni, de a munkaadók a kirendelték közétkezési pénzét (naponta kb. egy pengő) megkapják. A kirendelt lovak szemestakarmányáról is a csapattest gondoskodik, a munkaadónak csupán a takarmányt kell biztosítani.

BEHIVOTTAK HOZZÁTARTOZÓINAK TÁMOGATÁSA.

Rendes és rendkívüli segély kiutalása.

a) Rendes családi segély.

A kormányrendelet úgy intézkedik, hogy 1941. évi július hó 1-étől kezdődően az igényjogosult feleség részére havonként 12 pengő, gyermekek után pedig havonként és fejenként 8 pengő fizetendő. Rendes családi segélyt azoknak a honvédeknek a hozzátartozói kapnak, akik a rendes, tényleges vagy póttartaléki első kiképzési szolgálatot teljesítenek.

Az a rendes családi segélyben részesülő feleség, aki testi vagy szellemi fogyatkozás, betegség, áldott állapot, vagy kiskorú gyermekeknek, illetőleg más ápolásra szoruló hozzátartozójának gondozása munkavégzésében nem gátol, elveszti jogosultságát, ha a hatóság vagy hatósági szerv részéről neki felajánlott, hozzá illő és általa saját károsodása nélkül elvégezhető, vagy éppen a családi segély odaítélése folytán eddigi kercső tevékenységét, illetve munkáját abbahagyja.

b) Rendkívüli családi segély.

Azoknak a honvédeknek hozzátartozói részesülnek rendkívüli családi segélyben — az előbb említett korlátozások mellett — akiket rendkívüli fegyvergyakorlatra hívtak be. A rendkívüli segély 1941. évi július hó 1-től kezdődően feleség után havonként kis- és nagyközségekben 16 pengő, mezei és törvényhatósági jogú városokban 20 pengő, Budapesten pedig 24 pengő.

A rendkívüli segély gyermekek és egyéb igényjogosult

családtagok után fejenként és havonként kis- és nagyközségekben, megyei és törvényhatósági jogú városokban 10 pengő, Budapesten pedig 12 pengő.

TAJÉKOZTATÁS A HADBAVONULTAK HOZZÁTARTOZÓI RÉSZÉRE.

Minthogy a honvédelmi miniszter úr a Szovjet-uniók elleni hadjáratban résztvevők hozzátartozói iránt a legnagyobb megértéssel viseltetik, felhívja a hozzátartozókat, hogy a hadbavonultak sorsa iránt érdeklődők magánügyekben a Magyar Vöröskereszt Egylethez (Bp., VIII., Baross-utca 15.), a hősi halottak anyakönyvezési ügyeiben pedig a honvédelmi minisztérium 22. ügyosztályához (Bp., V., Honvéd-utca 28—30.) közvetlenül forduljanak; továbbá közli, hogy a hősi halottak hazaszállítási kérdését jelenleg egy bizottság tanulmányozza, mert a szállítás jelenleg nehézségekbe ütközik s hogy e bizottság jelentéstétele után intézkedni fog. Végül felhívja a hozzátartozókat, hogy kérelmeikkel semmiesetre se a hadrakelt csapatok parancsnokságaihoz, hanem csakis azok honi hatóságaihoz, visszamaradó különítmények (vmk.) parancsnokságaihoz forduljanak, mert a harctéren működő csapatparancsnokságok magánügyek elintézésére nem hivatottak.

KITÜNTETÉSEK UTÓLAGOS IGAZOLÁSA.

A Károly-csapatkeresztre való igényjogosultság utólagos elismerése, a katonai szolgálati idő, a legénységi háborús kitüntetések utólagos igazolása és a vitézségi érempótdíjak folyósítása a visszafoglalt délvidéki területeken.

74.353./eln. 22.—1941. számú körrendelet.

(Megjelent az 50. sz. Honvédségi Közlönyben, 1941. nov. 11-én).

Az 1914—1918. évi világháború tűzharcosai érdemeinek elismeréséről az 1938. évi IV. t.-c. rendelkezik.

E törvénycikk 1. §-a értelmében tűzharcos minden magyar állampolgár, aki az 1914—1918. évi világháborúban teljesített tűzvonalbeli szolgálata alapján a Károly-csapatkereszt igazolt tulajdonosa.

A Károly-csapatkeresztre való igényjogosultságot és ennek megfelelően a tűzharcos minőséget is beigazoltnak kell tekinteni mindazoknál, akik a Károly-csapatkereszt adományozásáról az arra illetékes katonai parancsnokságok által 1918. évi október hó 31. előtt kiállított eredeti igazolvánnyal rendelkeznek.

Az említett törvénycikkben a tűzharcosok részére biztosított kedvezmények elnyerését a visszafoglalt délvidéki területek igényjogosultjai részére is lehetővé kívánom tenni.

Ezért módot kívánok adni arra, hogy azok az igényjogosultak, akik a Károly-csapatkeresztet eddig még nem szerezhették meg, vagy a világháború idején kapott igazolványokat elvesztették, a Károly-csapatkeresztre való igényjogosultság elismerését utólag kérhessék.

Mindazok az egyének tehát, akik az 1931. évi április hó 11. óta a visszafoglalt délvidéki területeken egy helyben laktak, vagy 1941. április 11. óta idegen területről áttelepítettek, amennyiben magukat a Károly-csapatkeresztre igényjogosultaknak vélik, annak utólagos odaítélését 1941. október hó 1-től — 1942. évi szeptember hó 30-ig terjedő idő alatt kérhetik. A megadott határidő után benyújtott kérvények már nem tárgyaltnak. A Károly-csapatkereszt igényjogosultságát „Alapszabályok és Végrehajtási határozmányok” című A—41. szolgálati könyv ismerteti, mely szerint igényyel bírnak, kik:

1. valamely gyalog-, vadász-, lovas- vagy tűzéralakulatnak harcra kijelölt részénél a harctéren a tűzvonalban legalább 12 heti össz-szolgálatot teljesítettek és ezalatt harcban is résztvettek, vagy valamely hadosztály rohamzászlóaljnál legalább 3 rohamvállalkozásban egész az ellenséges vonalakig résztvettek;

2. az árkász-, utász-, vasúti és távírócsapatoknál, építőszázadoknál, népfelkelő munkásszázadoknál, villamos zászlóaljknál és egyéb műszaki csapatoknál a harctéren 84 napon át, érzékelhető ellenséges gyalogsági és tűzérségi tűzhatás alatt teljesítettek műszaki szolgálatot és azt kellően igazolni tudják;

3. a haditengerészetnél valamely szolgálatba helyezett hajón legalább 12 héten át behajózva ellenséges műveletben résztvettek vagy tengerészzászlóaljnál, matrózkülönítménynél legalább 12 heti tűzvonal szolgálatot teljesítettek és ezalatt harcban résztvettek;

4. a légjáró csapatnál teljesített legalább 12 heti harctéri szolgálat alatt legalább 10 légi utat tettek meg az ellenség felett;

5. a harcoló csapatként felhasznált m. kir. és a bosznia-hercegovinai csendőrség katonai határ-, partvidék- és vasútbiztosító szolgálatban alkalmazott pénzügyőrség vagy a m. kir. határrendőrség kötelékében a harctéren legalább 12 heti tűzvonal-szolgálatot teljesítettek és ezalatt harcban résztvettek;

6. azoknak, akik az 1.—5. pontokban felsorolt alakulatoknál teljesítettek tűzvonalbeli szolgálatuk alatt szenvedett sebesülésük vagy testi sérülések (fagyás vagy hőguta) következtében a további tűzvonalbeli szolgálat teljesítésére alkalmatlanná váltak, akkor is igényük van a Károly-csapatkeresztre, ha nem teljesítettek 12 héten át a tűzvonalban szolgálatot. — A hadieredetű betegségek a Károly-csapatkeresztre való igényjogosultság szempontjából nem jönnek figyelembe;

7. azoknak, akik az 1.—5. pontokban felsorolt alakulatoknál teljesítettek tűzvonalbeli szolgálatukból a 12 heti tűzvonalbeli szolgálat teljesítése előtt hadifogságba jutottak, akkor van igényük a Károly-csapatkeresztre, ha a hadifogságból oly időpontok tértek vissza, amikor már nem voltak hadműveletek.

A fenti feltételeknek meg nem felelő egyéneknek nincs igényük a Károly-csapatkeresztre. Teljesen céltalan tehát, hogy ezek a személyek kérvényüket benyújtsák. Vonatkozik ez azokra is, akik ugyan a harctéren, de nem a fenti 1.—5. pontokban felsorolt beosztásokban teljesítettek szolgálatot (pl. ezredzene, ezredvonat, löszeroszlop, dandár- vagy hadosztályparancsnoksághoz beosztottak, stb.).

A Károly-csapatkeresztre való igényjogosultság utólagos igazolása iránti kérelmek kizárólag az e célra szolgáló és a községi előljáróságoknál (polgármesteri hivatalokban) díjmentesen igényelhető kérvényürlapokon terjeszthetők elő. A kérvény és mellékletei díj- és illetékmentesek.

A kérvényeket, illetve az ürlap minden rovatát pontosan és a valóságnak megfelelően kell kitölteni.

A fenti 1.—5. pontokban felsoroltaknak az igény megállapítása céljából 12 heti (műszakiaknak 84 napi) tűzvonalbeli szolgálatukat, a 6. pontban felsoroltaknak sebesülésüket megelőzőleg teljesített tűzvonalbeli szolgálatukat és azt a körülményt, hogy sebesülésük következtében felülvizsgálat folytán a további tűzvonalbeli szolgálatra alkalmatlanná váltak; végül a 7. pontban felsoroltaknak a hadifogságba esésük előtt teljesített tűzvonalbeli szolgálatukat, hadifogságba jutásuk és az onnan való visszatérésük időpontját kell bizonyítaniuk.

A kérvények kitöltésére és mellékletekkel, igazoló iratokkal, tanuvallomásokkal és nyilatkozatokkal való felszerelésére vonatkozó részletes utasításokat a kérvényürlap végén olvasható „Tájékoztató” tartalmazza.

II.

Az 1914—1918. évi világháború alatt katonai szolgálatot teljesített egyének e szolgálatuk igazolását kérhetik, amennyiben erre polgári életpályájukkal kapcsolatban szükségük van.

Az eziránti kérelmükhöz szükséges nyomtatványokat és űrlapokat a lakhelyük szerinti illetékes községi előljáróságoktól (polgármesteri hivataloktól) díjtalanul igényelhetik.

A katonai szolgálati időt a Károly-csapatkereszt kérelmezéséhez kiadott kérvény végén lévő „Tájékoztató” G) pontjában felsorolt iratokkal kell igazolni.

III.

Mindazok a tisztek és legénységi egyének, akik az 1914—1918. évi világháborúban (legénységi) kitüntetést kaptak, s erről eredeti igazolványuk, illetve okiratuk nincsen, kitüntetésük igazolását a községi előljáróságoktól (polgármesteri hivataltól) díjmentesen kapható „Kutatóív” kitöltésével közvetlenül a m. kir. Hadilevéltár személyügyi osztályáról (Budapest, I., Bécsi-kapu-tér 4. sz.) kérhetik.

Amennyiben a m. kir. Hadilevéltár megfelelő adatok hiányában a kért kitüntetést nem igazolhatja, a kitüntetés igazolását a községi előljáróságoktól (polgármesteri hivataloktól) díjmentesen kapható kérvénynyomtatványokon a m. kir. Honvédelmi Minisztériumtól kérhetik.

A kérvény hátlapján lévő „Tájékoztató”-ban foglalt igazoló iratokat és a m. kir. Hadilevéltártól kapott értesítést kell csatolni.

IV.

A 7.750/M. E. 1934. sz. rendelet értelmében mindazok az egyének, akik az 1914—18. évi világháborúban legénységi arany vitézségi éremben részesültek: havi 20.— P, akik legénységi I. osztályú ezüst vitézségi éremben legalább három ízben részesültek: havi 10.— P, végül akik legénységi I. osztályú ezüst vitézségi éremben két ízben részesültek: havi 5.— P érempótdíj folyósítására tarthatnak igényt.

A fentemlített igényjogosultak, ha az érempótdíj folyósítását 1942. évi február hó 28-ig kérelmezik, azt visszamenőleg 1941. szeptember hó 1-től folyósíttatom. Az 1942. évi február hó 28-a után jelentkező személyek azonban csak jelentkezésü-

ket követő hónap 1. napjától kezdve tarthatnak igényt az érempótdíj kiutalására.

Az érempótdíj folyósítását az érdekelteknek a m. kir. Honvédelmi Minisztérium 22. osztályához címzett bélyegtelen kérvényben kell kérniök. A kérvényben a folyamodó neve, foglalkozása és lakhelye pontosan megjelölendő.

A kérvényhez mellékelni kell:

1. a legénységi arany vagy legénységi I. osztályú ezüst vitézségi érem három-, illetve kétízben adományozását igazoló okmányt. Igazoló okmánynak csak a körbélyegzővel ellátott eredeti éremigazolvány, ha pedig ez nem áll rendelkezésre, a m. kir. Hadilevéltár vagy a m. kir. Honvédelmi Minisztérium által kiadott igazolvány fogadtatik el. Másolatok és fotókópiák tekintetbe nem vétetnek;

2. újkeletű erkölcsi bizonyítványt, melyből kitűnik, hogy folyamodó a kitüntetések adományozása óta nem állott oly jogerős büntetőbírói ítélet hatálya alatt, amely kitüntetéseink elvesztését vont maga után;

3. állampolgársági, vagy illetőségi bizonyítványt.

Az igényjogosultság megállapítása esetén az érdekeltek részére az érempótdíjat a m. kir. posta útján fogom folyósítani.

Budapest, 1941. évi november hó 6-án.

HARMADIK FEJEZET.

Az 1939. évi II. t.-c. Ötödik része: LÉGVÉDELEM.

A légvédelem célja.

131. §. A légvédelem célja légitámadások elhárítása, a légitámadás elleni védekezés közigazgatási és társadalmi megszervezése, az ország lakosságának a légitámadás elleni védekezésre való szakszerű előkészítése és kiképzése, továbbá légitámadástól megvédése, valamint a légitámadás hatásainak csökkentése.

Személyes légvédelmi kötelezettség.

132. §. (1) Mindazok, akik honvédelmi munkakötelezettség alatt állanak, a 92. §. (2) és (3) bekezdésében foglalt korlátozások nélkül személyes légvédelmi szolgálatra is kötelesek.

(2) A légvédelmi szolgálat kötelezettségét önkéntes jelentkezés alapján azok is elvállalhatják, akik honvédelmi munkakötelezettség alatt nem állanak.

Különleges légvédelmi szolgálat.

133. §. (1) A személyes légvédelmi kötelezettség alatt állók közül ki kell jelölni azokat, akik különleges légvédelmi szolgálatra kötelesek. Ilyen szolgálatra nem lehet kijelölni azokat, akik hatvanadik életévüket betöltötték, azokat, akik a m. kir. honvédségnél szolgálati kötelezettség alatt állanak, a m. kir. csendőrség, vagy a m. kir. rendőrség tényleges állományába tartoznak, úgyszintén azokat sem, akik hivatásuknál fogva egyébkéntis légvédelmi feladatokat látnak el. A különleges légvédelmi szolgálatra kötelezetteknek az igénybevétel alóli mentességeket, a kiválasztottak jelentkezési kötelezettségét, nyilvántartását, igénybevételét az igénybevételük esetén járó térítést és a reájuk vonatkozó fegyelmi szabályokat a honvédelmi miniszter rendelettel szabályozza.

(2) Azokat, akiket különleges légvédelmi szolgálatra ki-

jelöltek, a 91. §-ban meghatározott kiképzésben és gyakorlatokon felül a honvédelmi miniszter külön kiképzésben és gyakorlatokon való részvételre kötelezheti. Az egész városra (községre) kiterjedő légvédelmi gyakorlat ideje a gyakorlatok idejébe nem számít be.

(3) Légi veszély és háború idején a személyes légvédelmi szolgálatra kötelezettek igénybevétele a légvédelmi készség tartamára terjed. A honvédelmi miniszter az igénybevétel tartamát a készség megszűnte után is, a légi támadások által okozott károk helyreállításáig, meghosszabbíthatja.

A tanulóifjúság és a leventekötelesek oktatása és kiképzése.

134. §. (1) A mindkét nembeli tanulóifjúságot, valamint az egyetemek és főiskolák hallgatóit is az oktatás keretében légvédelmi oktatásban, a személyes légvédelmi kötelezettség korhatárának elérése után pedig ugyancsak az oktatás keretében légvédelmi kiképzésben kell részesíteni. Az e tekintetben szükséges rendelkezéseket a vallás- és közoktatásügyi miniszter a honvédelmi miniszterrel egyetértésben adja ki.

(2) A leventeköteleseket a leventekiképzés alatt légvédelmi oktatásban is kell részesíteni.

A honvédelmi munkakötelezettség szabályainak alkalmazása a személyes légvédelmi kötelezettségre.

135. §. Amennyiben a 132. és a 133. §. rendelkezéseiből más nem következik, a honvédelmi munkakötelezettségre vonatkozó rendelkezések (87—94. §.) a személyes légvédelmi kötelezettségre is megfelelően alkalmazni kell.

Városok és községek kötelességei a közérdekű légvédelem tekintetében.

136. §. (1) Minden város és község köteles területén a közérdekű légvédelméről gondoskodni. A honvédelmi miniszter a belügyminiszterrel egyetértésben városok és községeket együttes, vagy kölcsönös légvédelemre kötelezhet.

(2) A honvédelmi miniszter a városokat és községeket a veszélyeztetettségükhöz képest négy (A, B, C és D) osztályba sorolja és rendeletben megállapítja az irányelveket arra nézve, hogy az egyes osztályokba sorolt városok és községek közér-

dekből milyen légvédelmi szervezetek felállítására, eszközök és berendezések létesítésére, beszerzésére és jókarbantartására kötelesek egyúttal az intézkedések fogantatásának határidejét is megállapítja.

(3) Minden város és község köteles az előbbi bekezdésben említett irányelveknek megfelelő légvédelmi tervet készíteni. A légvédelmi terv elkészítéséről a polgármester, illetőleg a községi jegyző (körjegyző) gondoskodik. A város, illetőleg a község légvédelmi tervét a honvédelmi miniszter által megszabott határidőig kell megállapítani és jóváhagyásra előterjeszteni. A jóváhagyott terv végrehajtásához szükséges költséget a város, illetőleg a község költségvetésébe fel kell venni.

(4) A város, illetőleg a község légvédelmi tervét jóváhagyja és a légvédelmi terv végrehajtását ellenőrzi:

a) törvényhatósági jogú városok, továbbá az „A” osztályozású megyei városok és az ilyen osztályozású községek tekintetében a honvédelmi miniszter a belügyminiszterrel egyetértve,

b) a „B” és „C” osztályozású megyei városok és községek tekintetében a törvényhatóság első tisztviselője a területileg illetékes hadtest-légvédelmi parancsnokkal (háborúban légvédelmi kerületi parancsnokkal) egyetértve.

c) A „D” osztályozású községek tekintetében a törvényhatóság első tisztviselője a vármegye területére illetékes katonai parancsnokkal egyetértve.

Építmények és egyéb vagyontárgyak védelme.

137. §. (1) A honvédelmi miniszter az illetékes miniszterekkel egyetértve kijelöli azokat az építményeket (középületeket) hatóságok, hivatalok, közérdekű intézmények elhelyezésére szolgáló épületeket, ipartelepeket, üzemeket) és egyéb vagyontárgyakat, amelyek megóvása honvédelmi érdekből elsősorban fontos. (I. csoport). E csoport tekintetében a légvédelmi irányelveket a honvédelmi miniszter az érdekelt miniszterekkel egyetértve állapítja meg.

(2) A honvédelmi miniszter által megállapított általános szempontok alapulvételével városokban a polgármester a város területén illetékes katonai parancsnokkal egyetértve, községekben a főszolgabíró javaslatára az alispán a vármegye területére illetékes katonai parancsnokkal egyetértve kijelöli az I. csoport körén kívül eső azokat az építményeket és egyéb vagyontárgyakat, amelyek megóvása a honvédelmi érdekből szintén fontos (II. csoport). E csoport tekintetében a légvé-

delmi irányelveket az érdekelt miniszterekkel egyetértve ugyancsak a honvédelmi miniszter állapítja meg.

(3) Az I. és II. csoportba sorozott építmények és egyéb vagyontárgyak tekintetében a megállapított irányelveknek megfelelő légvédelmi tervet kell készíteni. A légvédelmi tervek elkészítésének határidejét a honvédelmi miniszter állapítja meg.

(4) A légvédelmi terv elkészítésére s ennek megfelelően a légvédelmi berendezések létesítésére és fenntartására az I. csoport tekintetében a honvédelmi miniszter, a II. csoport tekintetében városokban a polgármester, községekben az alispán rendszerint az építmény vagy egyéb vagyontárgy tulajdonosát kötelezi. Amennyiben azonban megállapítható, hogy az építmény vagy egyéb vagyontárgy fenntartására vonatkozó kötelezettség a fennálló magánjogi viszony szerint nem a tulajdonost, hanem a haszonélvezőt, a haszonbérletet, a bérletet terhel, vagy más személyt terhel, vagy hogy a légvédelmi berendezés létesítése és fenntartása nem a tulajdonos, hanem más személy különleges érdekét szolgálja, a légvédelmi terv elkészítése és a légvédelmi berendezkedés létesítésére és fenntartására közvetlenül ezt a személyt kell kötelezni.

(5) Amennyiben a közigazgatási hatóság a légvédelmi berendezések létesítésére és fenntartására nem azt a személyt kötelezte, akire ez a köteletség a fennálló magánjogi viszonynál fogva hárul, illetőleg akinek a létesítmény különleges érdekét szolgálja, a közigazgatási hatóságnak e tárgyban hozott határozata a költségek megtérítése iránt támasztott igénynek bírói úton érvényesítését nem érinti.

(6) Az I. csoportba tartozó légvédelmi terveket a honvédelmi miniszterhez, a II. csoportba tartozókat a polgármesterhez, illetőleg a főszolgabíróhoz kell jóváhagyás végett benyújtani. Az I. csoportba tartozó terveket a honvédelmi miniszter az érdekelt miniszterekkel egyetértve, a II. csoportba tartozókat városok tekintetében a polgármester, községek tekintetében az alispán az illetékes katonai parancsnokkal egyetértve hagyja jóvá. A jóváhagyott tervnek megfelelő légvédelmi berendezések létesítésére a határidőt a honvédelmi miniszter szabja meg.

(7) A légvédelmi tervek fogantatását — amennyiben a honvédelmi miniszter másképpen nem rendelkezik — a polgármester, illetőleg a főszolgabíró ellenőrzi.

(8) Az I. és II. csoport körén kívül eső építmények és egyéb vagyontárgyak (III. csoport) légvédelmét a honvédelmi miniszter rendelettel szabályozza. A rendeletben ki kell ter-

teszkedni az egyes épületekben lakó személyek védelméhez szükséges óvóhelyek létesítésére, felszerelésére és fenntartására, a padlásterék tűzmentesítésére, valamint a házi légvédelmi őrseg alakítására és felszerelésére. A rendeletben megszabott berendezések létesítésére és intézkedések megtételére rendszerint a tulajdonos köteles. Amennyiben azonban az építmény vagy egyéb vagyontárgy fenntartására vonatkozó kötelezettség a fennálló magánjogi viszony szerint nem a tulajdonost, hanem a haszonélvezőt, a haszonbérlet, a bérlet terheli, vagy más személyt terhel, a tulajdonos kérelmére a polgármester, illetőleg a főszolgabíró jelöli ki a rendeletben megszabott intézkedések megtételére köteles személyt. A közigazgatási hatóság határozata tekintetében az (5) bekezdés rendelkezése ide is áll. A honvédelmi miniszter rendeletének megtartását a polgármester, illetőleg a főszolgabíró ellenőrzi.

(9) A légvédelmi berendezés létesítése és fenntartása kérdésében a jelen §. alapján hozott elsőfokú határozat ellen beadott fellebbezés tárgyában a honvédelmi miniszter határoz. A honvédelmi miniszter a kötelezettnek legkésőbb a fellebbezésben előadott kérelmére határoz abban a tekintetben is, hogy ha a légvédelmi berendezés létesítésének vagy fenntartásának költsége a kötelezettnek teherbíróképességét meghaladja, vagy az a megóvandó építmény vagy egyéb vagyontárgy értékével arányban nem áll, a költséget az államkincstár mennyiben viseli; a honvédelmi miniszternek az ilyen kérelem tárgyában hozott határozata ellen halasztó hatállyal nem bíró panasznak van helye a közigazgatási bírósághoz. A közigazgatási bíróság a panaszt olyan tanácsban tárgyalja, amelynek elnöke a közigazgatási bíróság elnöke vagy másodelnöke, tagjai: a közigazgatási bíróság három ítélembírája és három szavazásra jogosult ülnök. Az ülnökök közül egyet egyet a honvédelmi, a pénzügy- és a belügyminiszter jelöl ki. A közigazgatási bíróság a jelen bekezdés alapján eléje kerülő ügyekben soronkívül, legkésőbb azonban harminc nap alatt határozni köteles.

(10) A pénzügyminiszter az óvóhelyek létesítésével, továbbá az épületek padlásterének tűzmentesítésével és az épületek tetőzetének bombabiztossá tételével kapcsolatban adókedvezményeket engedélyezhet.

Eljárás mulasztás esetében.

138. §. A megállapított kötelezettség teljesítésének elmulasztása esetében a légvédelmi berendezés létesítéséről, a fel-

szerelés beszerzéséről vagy a munkálatok elvégzéséről a hatóság a kötelezett terhére gondoskodhatik és ilyen esetben a költség megtérítésére a mulasztót kötelezi.

Dologi honvédelmi szolgáltatások igénybevétele a légvédelem céljára.

139. §. (1) Bármely ingatlan tulajdonosa béke idején is tűrni köteles, hogy telkén és épületein vagy azok alatt a légvédelemmel kapcsolatos közérdekű berendezések létesíttessenek, vagy ily légvédelmi eszközök helyeztessenek el, továbbá, hogy azok létesítése vagy elhelyezése, vagy az ingatlan légvédelmi célokra való igénybevételének előkészítése érdekében a szükséges intézkedések megtétessenek és a munkálatok elvégeztessenek. Az igénybevételért térítés nem jár.

(2) A honvédelmi miniszter a földművelésügyi miniszterrel egyetértve légvédelmi szempontból szükséges fásításokat és irtásokat béke idején is elrendelhet, illetőleg ebben a tekintetben a birtokost megfelelő módozatok megtartására kötelezheti. Ennek a rendelkezésnek az alkalmazását az 1935 : IV. törvénycikknek a természetvédelemre vonatkozó rendelkezései nem akadályozzák. Azt, hogy az elrendelt intézkedések foganatosításával járó költségek, valamint a művelési ág megváltoztatásával járó anyagi hátrányt ki és milyen arányban köteles viselni, — amennyiben e tekintetben megegyezés nem jött létre — a honvédelmi miniszter az intézkedés elrendelésével együtt az Országos Erdőgazdasági Tanács véleményének meghallgatása után a földművelésügyi miniszterrel egyetértve állapítja meg.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben meghatározott szolgáltatásokon felül a jelen törvényben meghatározott egyéb dologi honvédelmi szolgáltatásokat is igénybe lehet venni a légvédelem céljára.

Mozgási szabadság korlátozása.

140. §. A légitámadás elleni védekezés érdekében — ideértve a kiképzést és gyakorlatot is — a szükség tartamára a mozgási szabadság rendészeti természetű intézkedésekkel korlátozható és a lakosság különleges rendelkezések megtartására kötelezhető. Ezeket a korlátozásokat és különleges rendelkezéseket a honvédelmi miniszter az illetékes miniszterrel egyetértve rendeletben szabályozza, illetőleg állapítja meg.

KÜLÖNLEGES LÉGVÉDELMI SZOLGÁLATRA KÖTELEZETT SZEMÉLYEK JELENTKEZÉSI KÖTELEZETTSÉGE,

(Az 1941. évi 27. sz. Honv. Közl.-ben közzétett 102.050./eln. 35.—1941. számú körrendelet.)

A honvédelemről szóló 1939. évi II. törvénycikk 133. §-ában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. §.

(1) A különleges légvédelmi szolgálatra kijelölt személy az állandó lakóhelye (lakása) szerint illetékes város (község) légoltalmi vezetőjének különleges légvédelmi szolgálati jeggyel történt behívásának, illetőleg idézésének pontosan eleget tartozik tenni. Ha a kijelölt személy a különleges légvédelmi szolgálat alóli mentességét (4.730. M. E.—1940. st. rendelet 4. §.) vagy alkalmasságát hitelt érdemlően igazolta, egy naptári éven belül ugyanezen a lakóhelyén újabb rendelkezésekre nem kötelezhető és kérelmére a légoltalmi vezető a különleges légvédelmi szolgálat alóli mentességet, illetőleg ily szolgálatra való alkalmatlanságot igazoló és egy évi időtartamra szóló igazolványt állít ki. Rövidebb ideig tartó mentesség vagy alkalmatlanság esetén az igazolványt a jogcím előrelátható megszűnésének időpontjáig kell kiállítani. Ha azonban a kijelölt és a szolgálat alól mentesített vagy arra alkalmatlannak talált személy időközben más városba (községbe) költözik, az új állandó lakóhelye (lakása) szerint illetékes légoltalmi vezető kétség esetén a mentességi jogcímet felülbíráhatja, vagy az alkalmatlanság jogcímének felülvizsgálására a kijelölt személyt alkalmasságmegállapító bizottság elé állíthatja.

(2) A különleges légvédelmi szolgálat teljesítésére az alkalmasságmegállapító bizottság által alkalmasnak talált és ennek alapján nyilvántartásba vett és igazolvánnyal ellátott személy állandó lakóhelyének (lakásának) megváltoztatását köteles jelenteni:

a) az elköltözés helye (város, község) szerint illetékes légoltalmi vezetőnek (nyilvántartónak) a kijelentőlap szelvényének és a különleges légvédelmi szolgálatos igazolványnak egyidejű felmutatása és új lakcímének közlése mellett a kijelentés teljesítését követő 24 órán belül,

b) az új állandó lakóhelye (más város, község), illetőleg lakása szerint illetékes légoltalmi vezetőnek (nyilvántartónak)

a bejelentőlap szelvényének és a különleges légvédelmi szolgálatos igazolványnak egyidejű felmutatása mellett a bejelentés teljesítését 48 órán belül,

c) helybeli albérleti (ágybérleti) lakásváltozás esetén a légoltalmi vezetőnek (nyilvántartónak) a bejelentőlap szelvényének és a különleges légvédelmi szolgálatos igazolványának egyidejű felmutatása mellett az új állandó lakásba való bejelentés teljesítését követő 48 órán belül.

(3) A különleges légvédelmi szolgálatra kötelezett személy a légoltalmi vezető vagy a légoltalmi parancsnok által előírt és a szolgálatra kötelezett személlyel különleges légvédelmi szolgálati jegyén, idézésen vagy más alkalmas módon közölt behívásnak mindig köteles pontosan az ott feltüntetett helyen és időben eleget tenni és a kiképzésen, gyakorlaton vagy egyéb különleges légvédelmi szolgálat jellegével bíró foglalkoztatáson megjelenni és résztvenni tartozik.

(4) A különleges légvédelmi szolgálatra kötelezett személy a lakásváltoztatáson kívül köteles a légoltalmi vezetőnek (nyilvántartónak) 48 órán belül jelenteni és hitelt érdemlően igazolni, ha életviszonyaiban olyan változás áll be, amely a különleges légvédelmi szolgálat alóli mentesítését indokoltá teszi, vagy a különleges légvédelmi szolgálatra való igénybevételét alkalmatlanság miatt vagy más okból huzamosabb időre vagy egyszersmindenkorra kizárja. Ha a különleges légvédelmi szolgálatra kötelezett személy magával tehetetlenné vagy előreláthatóan három napon túl gyógyuló ágyban fekvő beteggé válik, ismeretlen helyen tartózkodik, vagy elhal, helyette a bejelentést legközelebbi hozzátartozója, ilyen hiányában pedig szállás- (lakás-) adója köteles megtenni.

2. §.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással büntetendő az a különleges légvédelmi szolgálatra kötelezett személy, aki a jelen rendelet 1. §-ának (2) bekezdésében megállapított jelentkezési kötelezettségnek nem tesz eleget.

3. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.

Budapest, 1941. évi május hó 29-én.

A III. LÉGOLTALMI CSOPORTBA TARTOZÓ ÉPITMÉNYEK LÉGOLTALMÁNAK MEGSZERVEZÉSÉRŐL SZÓLÓ REN- DELKEZÉSEKNEK A VISSZACSATOLT ORSZÁGRÉSZEKRE VALÓ KITERJESZTÉSE.

(Az 1941. évi 27. sz. Honvédelmi Közlönyben közzétett
104.000 eln. 35.—1941. sz. körrendelet.)

A honvédelemről szóló 1939 : II. t.-c. 137. §-ának (8) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a 88.000./eln. lgv.—1939. H. M. rendelet 30., 31., 32., 33. és 34. §-aiban foglalt rendelkezések kiegészítéséül kiadott 81.800./eln. lgv.—1940. H. M. és 103.000./eln. 35.—1941. H. M. rendeletek rendelkezéseinek a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészekre való kiterjesztése tárgyában az alábbiakat rendelem:

1. §.

A rendelet hatálya.

(1) A jelen rendelet hatálya kiterjed a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészekeken fekvő törvényhatósági joggal felruházott és megyei városoknak a jelen rendelet 2. §-a szerint megállapított összefüggően beépített területén fekvő bármilyen rendeltetésű olyan építményre és vagyontárgyra (továbbiakban lakóházak és egyéb épületek, illetőleg házcsoportok), mely az 1939 : II. t.-c. 137. §-ának (1) és (2) bekezdésében meghatározott I. és II. légoltalmi csoport körén kívül esik, továbbá az alábbi 8. §. rendelkezései szerint a községekre is.

(2) A légoltalmi elsötétítés végrehajtására kiadott 88.002./eln. lgv.—1939. H. M. sz. rendelet alapján a jelen rendelet 4. §-ának (4) és (5) bekezdésében foglalt szabályokat a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészek egész területén minden lakóházra (egyéb épületre, házcsoportra) alkalmazni kell.

2. §.

Az összefüggően beépített terület meghatározása.

(1) A jelen rendelet hatálya alá eső összefüggően beépített területeket a polgármester, a város légoltalmi parancsnokával egyetértve a hivatalos tűzoltóság vezetőjének, valamint a Légoltalmi Liga helyi-csoportja elnökének meghallgatásával állapítja meg.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt területek kijelölésénél figyelemmel kell lenni:

a) a légoltalmilag fontos épületek (tárgyak) közelségéből származó veszélyre,

b) az építkezésnek tűzveszéllyel szemben való érzékenységére,

c) a károk tovaterjedésének lehetőségére.

(3) Az összefüggően beépített területekbe csakis olyan épületek tartozhatnak:

a) amelyek általában tűzfallal határosan vannak egymás mellé építve,

b) melyek bár nincsenek egymással határosan építve, de bennük az átlagos személyi létszám legalább húsz fő,

c) melyekből a házcsoportokat a jelen rendelet 3. §-ában meghatározott módon meg lehet alakítani,

(4) Az (1), (2) és (3) bekezdés alapján kijelölt területeket a város polgármestere a jelen rendelet megjelenésétől számított 14 napon belül a területileg illetékes hadtest légvédelmi parancsnok útján a honvédelmi miniszterhez jóváhagyásra felterjeszti.

d) melyeknek értéke és teherbíróképessége a jelen rendelet alapján beszerzendő légoltalmi felszerelésekkel és berendezésekkel arányban áll.

(5) Az (1), (2) és (3) bekezdés, valamint a —. §. (1) bekezdés rendelkezései szerint megállapítandó, területen kívül eső házakra (egyéb épületekre) a 180.000./1936. B. M. sz. rendelet 77. §-ában foglalt rendelkezések irányadók, illetve azokra ugyanezen rendelet 8. §-ának (7) bekezdésében foglaltakat kell a szükséges mértékben alkalmazni.

3. §.

A légoltalmi szolgálat önálló és együttes ellátása.

(1) Az olyan lakóházakban (egyéb épületekben), melyek átlagos személyi létszáma húsz fő, a légoltalmi szolgálatot önállóan kell ellátni. Az ennél kisebb létszámú lakóházat (egyéb épület), vagy a szomszédos egy, vagy több kisebb lakóházzal (egyéb épülettel), vagy a szomszédos (legközelebbi) nagyobb — a légoltalmi szolgálatot egyébként önállóan ellátó — lakóházzal (egyéb épülettel) kell a légoltalmi szolgálat együttes ellátása céljából házcsoportba foglalni. Több kisebb lakóházból (egyéb épületből) lehetőleg akként kell a házcsoportot megalakítani, hogy annak átlagos személyi létszáma ötvennél

nagyobb ne legyen és ugyanahhoz a házcsoporthoz tartozó egymástól legtávolabb fekvő lakóház (egyéb épület) közötti belső távolság 100 méternél kisebb legyen.

(2) Az átlagos személyi létszámot az alábbiak szerint kell megállapítani:

a) Kizárólag, vagy nagyobbbrészt lakás céljára szolgáló épületben a befogadóképesség megállapításánál minden lakószoba és cselédszoba után egy-egy személyt; de lakásonként legalább két személy, iroda, üzlet és rendeltetésénél fogva huzamosabb emberi tartózkodásra szolgáló helyiség után az alapterület minden 15 m²-ére egy személyt kell számításba venni; a benyíló (hall) ebből a szempontból lakószobának nem tekinthető.

b) Kizárólag vagy nagyobbbrészt nem lakás céljára szolgáló épületben a befogadóképesség megállapításánál általában az előbbi a) pontban foglaltak szerint kell eljárni.

c) Ha a számításnak az a) és b) pontokban említett módja célra nem vezetne, a befogadóképességet városokban a polgármester, községekben a főszolgabíró esetenként állapítja meg.

(3) A légoltalmi szolgálatot együttesen ellátó házcsoportokat a polgármester jelöli ki a város légoltalmi parancsnokának és a hivatásos tűzoltóság vezetőjének, valamint a Légoltalmi Liga helyi-csoportja elnökének meghallgatása után.

(4) A 2. §. (4) bekezdése alapján tett felterjesztés miniszteri jóváhagyása után, illetőleg a légoltalmi szolgálatot önállóan és együttesen ellátó lakóházak (egyéb épületek) kijelölése után a polgármester az érdekelt ingatlantulajdonosokat, illetve az egyes ingatlanokon az 1939 : II. t.-c. 137. §-ának (8) bekezdése értelmében a légoltalmi beszerzésekre kötelezett személyt (személyeket) a jelen rendelet folytán rájuk háruló kötelezettségekről és az azok teljesítésére megállapított határidőkről a jelen rendelet 1., illetve 2. mellékletében megadott minta szerinti határozatban haladéktalanul értesíti.

(5) A polgármester határozata ellen 15 napon belül a polgármesternél beadandó fellebbezésnek van helye a honvédelmi miniszterhez.

4. §.

Légoltalmi riasztás és elsötétítés.

(1) A lakóházakban (egyéb épületekben, házcsoportokban) a hatósági riasztás jelzéseinek megbízható átvételére és továbbítására a honi légvédelmi készség elrendelésének időpont-

jától kezdve állandó helyi riasztószolgálatot kell szervezni és az ahhoz szükséges eszközöket, illetőleg berendezéseket a honi légvédelmi készség elrendelésének időpontjától kezdve rendeltetésszerű működésre állandóan készen kell tartani. A helyi riasztószolgálatot a házcsoportokban közösen, egyébként önállóan kell megszervezni és ennek megfelelően kell a hatósági légvédelmi riadójel elhangzásakor az erre a célra szolgáló berendezéseket (eszközöket) működésbe hozni.

(2) A lakóház (egyéb épület, házcsoport) helyi riasztószolgálatát — megfelelő felváltással — a lakóház (egyéb épület, házcsoport) légoltalmi szolgálatra kötelezett lakói közül kijelölt személyek látják el. Ezt a szolgálatot a lakóház (egyéb épület, házcsoport) légoltalmi őrségének parancsnoka köteles akként megszervezni, hogy a honi légvédelmi készség elrendelésétől kezdve erre a célra egy személy a lakóházon (egyéb épületen, házcsoponton) belül éjjel-nappal rendelkezésre álljon (ügyeletes szolgálat).

(3) A helyi riasztásra a viszonyoknak legjobban megfelelő jelzéseket — rendszerint hangjeleket (harang, gong, vasdarab kongatása kalapáccsal!) — kell alkalmazni. Egyébként a helyi riasztószolgálat megszervezésére a 88.001./eln. lgv.—1939. H. M. számú rendelet rendelkezései irányadók.

(4) A lakóházak (egyéb épületek, házcsoportok) elsötétítését a fényforrással rendelkező személy hajtja végre (88.002./eln. lgv.—1939. H. M. számú rendelet). Az elsötétítés tartós végrehajtásához szükséges eszközöket és anyagokat az elsötétítés végrehajtására kötelezett személy olyan módon köteles állandóan felhasználásra kész állapotban tartani, hogy az elsötétítés a honi légvédelmi készség kihirdetésétől számított 6 órán belül végrehajtható legyen.

(5) Az elsötétítés céljaira alkalmazott eszközök és anyagok, valamint azok alkalmazási módja tekintetében a 81.900./eln. lgv.—1940. H. M. számú rendelettel kiadott „Légo. Ut III—2. (Elsöt. 2.) jelzésű utasításban foglaltak szerint kell eljárni.

5. §.

Óvóhelyek létesítése és felszerelése.

(1) A 88.008./eln. lgv.—1939. H. M. sz. rendelet 1—16. §-aiban leírt T. G. S. óvóhelyet (törmelék-, gáz- és szilánkbiztos óvóhelyet) kell létesíteni (építeni és felszerelni) minden a jelen rendelet hatálya alá eső területen emelendő új épületben, amelynek az előbbi 3. §. szerint számított átlagos

személyi létszáma legalább húsz fő. Ezeket az épületeket is a 83.801./eln. lgv.—1940. H. M. számú rendelet 12. §-ában meghatározott vészátjárókkal, összekötő útvonalakkal és jelzésekkel el kell látni.

(2) A 83.801./eln. lgv.—1940. H. M. sz. rendeletben meghatározott módon szükségóvóhelyet kell létesíteni (építeni és felszerelni) minden a jelen rendelet hatálya alá eső területen fekvő minden épületben, amelynek az előbbi 3. §. szerint számított átlagos személyi létszáma legalább húsz fő.

(3) Az előbbi (2) bekezdés alapján létesítendő szükségóvóhely és vészátjárók helyét a polgármester (főszolgabíró) jelöli ki. A kijelölés eredményéről, valamint a szükségóvóhely és a vészátjáró elkészítésével kapcsolatos kötelezettségekről és határidőkről a polgármester (főszolgabíró) lehetőleg a 3. §. (4) bekezdésében előírt határozattal egyidejűleg, de legkésőbb az ezt a határozatot követő 30 napon belül a 3. sz. mellékletben megadott minta szerint értesíti (Kijelölési értesítés) az ingatlan tulajdonost (alábbi 11. §. (5) bekezdése szerint kötelezett személyt).

(4) A jelen rendelet végrehajtása szempontjából új építkezésnek azt az épületet kell tekinteni, amelynek építését a jelen rendelet hatálybalépését követően kezdik meg; minden más épületet meglévő épületnek kell tekinteni. Új építkezésnek kell tekinteni meglévő épületnek olyan átalakítását (bővítését) is, amelynek következtében az épület átlagos személyi létszáma (3. §.) legalább húsz fővel emelkedik.

(5) A 83.801./eln. lgv.—1940. H. M. számú rendelet bármily követelményének létesítését a hatóság esetenként külön is elrendelheti.

(6) Az építésügyi hatóságok olyan rendelkezéseit, amelyek a repülőtámadások hatásának csökkentése céljából a beépítési módra és az épület szerkezetére (váz, földem, földélszék, stb.) különleges előírásokat tartalmaznak, e rendelet nem érinti.

6. §.

A lakóház (egyéb épület, házcsoporth) légoltalmi felszerelése.

(1) A lakóház (egyéb épület, házcsoporth) légoltalmi felszereléséhez tartozik:

- a) a mentőörs (mentőörsök) felszerelése,
- b) a légoltalmi célra engedélyezett kézifecskendő (fecskendők),
- c) a légoltalmi házi tűzoltófelszerelés,

- d) a padlástér tűzvédelmi felszerelés, és
- e) a légoltalmi célra engedélyezett klórmész.

(2) A mentőörs felszerelése olyan lakóházakban (egyéb épületekben, házcsoportokban), ahol az átlagos személyi létszám nem haladja meg az ötven főt, az iparügyi miniszter 39.302.—1939. Ip. M. sz. rendeletében megszabott légoltalmi mentőtáská; ha az átlagos személyi létszám ötvenegy-száz fő, az előbb említett rendelet szerinti kis légoltalmi mentőláda; ha az átlagos személyi létszám százegy-től-kétszáz fő, az előbbi rendelet szerinti nagy légoltalmi mentőláda. Kétszáz fő átlagos személyi létszámon felül az előbbi számítási mód szerint kell további mentőfelszerelést beszerezni. Azokban a házakban (egyéb épületekben, házcsoportokban), ahol az óvóhelyek el vannak látva a 88.008./eln. lgv.—1939. H. M. sz. rendelet 15. §. (8) bekezdése értelmében a fentemlített felszerelésekkel, a mentőörsök számára külön felszerelésről gondoskodni nem kell.

(3) Az (1) bekezdés b) pontjában említett kézifecskendők alatt a következőket kell érteni:

1. a légoltalmi fecskendő (vízipuska) (MOSz. 1050.),
2. a vederfecskendő (MOSz. 1051.),
3. a puttonyfecskendő (MOSz. 1052.).

(4) A légoltalmi szolgálatot önállóan ellátó lakóházakat (egyéb épületeket), vagyis amelyeknek átlagos személyi létszáma legalább húsz fő, a padlás területének nagysága szerint kell a légoltalmi célra engedélyezett kézifecskendővel ellátni. Mégpedig függetlenül attól, hogy a ház padlása egy vagy több légteret képez:

a) ha a padlás alapterülete 300 m²-nél kisebb, legalább egy légoltalmi fecskendőt (vízipuskát),

b) ha a padlás alapterülete 300 m²-nél nagyobb, de 600 m²-nél kisebb, akkor két kézifecskendőt, — melyek közül legalább az egyik veder- vagy puttonyfecskendő legyen — kell beszerezni,

b) ha a padlás alapterülete 300 m²-nél nagyobb, de 600 m²-nél kisebb, akkor 3 kézifecskendőt — melyek közül legalább egy veder-, vagy puttonyfecskendő legyen — kell beszerezni,

d) ha a padlás alapterülete 900 m²-nél nagyobb, akkor minden 900 m²-en felül megkezdett 300 m² után a d) pontban említett kézifecskendőkön felül, — egy-egy veder-, vagy puttonyfecskendőt kell beszerezni,

e) ha a padlásfeljárók száma több, mint ahányszor 300 m²

a padlás alapterülete, akkor annyiszor kell 300 m²-esnek venni a padlást, ahány padlásfeljáró van,

f) ha a házban padlás nincsen, akkor lépcsőfeljárónként kell egy-egy kézifecskendőt beszerezni. Ha az így beszerezett kézifecskendők száma egynél több, akkor azok közül legalább egynek veder-, vagy puttonyfecskendőnek kell lennie.

(5) A légoltalmi szolgálatot együttesen, vagyis házcsoporthban ellátó lakóházakat (egyéb épületeket), vagyis amelyeknek átlagos személyi létszáma kevesebb mint húsz fő, úgy kell kézifecskendővel ellátni, hogy:

a) ha a házcsoporthba 1—4 ház tartozik, akkor egy kézifecskendőt,

b) ha 5—7 ház, akkor két kézifecskendőt,

c) ha 8—10 ház, akkor három kézifecskendőt,

d) ha 11—13 ház, akkor négy kézifecskendőt kell beszerezni.

e) Ha a házcsoporthba tartozó valamelyik épületben a padlás alapterülete 300 m², vagy annál nagyobb, akkor ennek a háznak a részére a (4) bekezdésben meghatározott módon külön kell kézifecskendőt beszerezni és ebben az esetben ezt a házat a házcsoporth házainak összeszámlálásánál nem kell figyelembevenni.

f) A házcsoporthalakítás azon módjánál, mely szerint egy húsz főnél kevesebbel és egy húsz főnél többel rendelkező házat vontak össze egy házcsoporthba, akkor ezen két házból álló házcsoporth részére a (4) bekezdésben meghatározott módon kell beszerezni a kézifecskendőt, úgy, hogy a két ház padlásalapterületének nagyságát összeadjuk és ezek után számítjuk — a két ház padlásterületét egynek véve — a beszerzendő kézifecskendőket. Ha valamelyik házban több padlás- vagy lépcsőfeljáró van, azokat ebben az esetben nem kell figyelembevenni.

(6) A légoltalmi házi tűzoltófelszerelés egy egységet alkotja:

a) két veder,

b) egy legalább 3 m.-es nyelű szikracsapó,

c) egy, legalább 1 m.-es nyelű fejsze,

d) egy, a ház tetőszerkezetének belső magasságához mért támasztólétra, és

e) olyan házaknál, melyek szalma-, nád- vagy zsindelyfedelűek, a fentieken kívül egy tűzhorog is.

(7) A légoltalmi szolgálatot önállóan és a házcsoporthban álló házak részére egyaránt eggyel kevesebb légoltalmi házi tűzoltófelszerelési egységet kell beszerezni, mint ahány kézi-

fecskendőt, de házanként, illetve házcsopontonként legalább egyet.

(8) A padlástér tűzvédelmi felszerelés egy egységet alkotja:

a) egy, legalább 100 liter űrtartalmú, vagy két, egyenként legalább 50 liter űrtartalmú, széles szájú, vízzel megtöltött víztartó edény,

b) két veder,

c) $\frac{1}{2}$ m³ száraz homok,

d) két lapát.

(9) Az előbbi bekezdésben felsorolt padlástér tűzvédelmi felszereléssel minden egyes, a légoltalmi szolgálatot önállóan ellátó háznak és a házcsoportok minden egyes épületének padlástérét úgy kell ellátni, hogy a padlástér minden megkezdett 300 m² alapterületére legalább egy egység jusson. Ha az épületnek padlástere nincsen, akkor tetőfeljárónként vagy lépcsőfeljárónként kell egy egységet beszerezni.

(10) Mindazokban a lakóházakban (egyéb épületekben), amelyekben e rendelet alapján óvóhelyet (szükségóvóhelyet) kell létesíteni, ha az átlagos személyi létszám az ötven főt nem haladja meg, huszonöt kg., ha az ötven főt meghaladja, ötven kg. légoltalmi célra engedélyezett klórmeszet kell beszerezni.

7. §.

A lakóház (egyéb épület, házcsoport) légoltalmi szervezete és a szervezet tagjainak egyéni felszerelése.

(1) A polgármester határozatának (3. §. (4) bekezdés) kézbesítése után minden lakóházban (egyéb épületben, házcsoportban) meg kell alakítani a lakóház (egyéb épület, házcsoport) légoltalmi szervezetét.

(2) A lakóház (egyéb épület, házcsoport) légoltalmi szervezetét alkotják:

a) a lakóház (egyéb épület, házcsoport) légoltalmi őrségének parancsnoka és két helyettese,

b) a lakóház (egyéb épület, házcsoport) légoltalmi őrsege.

(3) A lakóház (egyéb épület, házcsoport) légoltalmi őrségének parancsnokát és helyetteseit a 88.000./eln lgv — 1939. H. M. számú rendelet 34. §-ának (1) bekezdésében foglalt rendelkezések szerint az ingatlan tulajdonosának (birtokosának, vagy megbízottjának) — kincstári tulajdonában álló vagy a kincstár használatában lévő épületek esetén az épület gondnokának, vagy az abban elhelyezett hivatal vezetőjének —

házcsoport esetében a községi (kör-) jegyző — a Légoltalmi Liga helyi-csoportjának javaslata alapján városokban a polgármester, községekben a községi (kör-) jegyző — a Légoltalmi Liga helyi-csoportjának meghallgatásával — elsősorban, a lakóházban (egyéb épületben, házcsoportban) lakó, vagy ha ilyen alkalmas személy nincs, úgy az állandóan ott foglalkoztató, vagy foglalkoztatott és személyes légvédelmi szolgálatra igénybevehető olyan személyek közül nevezi ki, akik munkanaponként — akár megszakítással is — legalább öt órán át tartózkodnak a lakóházban (egyéb épületben, házcsoportban), vagy annak közelében. Ugyanazt a személyt csak egy lakóház (egyéb épület, házcsoport) légoltalmi őrségének parancsnokául, vagy helyetteséül lehet kinevezni. A kinevezésről a polgármester, községekben a községi (kör-) jegyző mind a ház tulajdonosát az (5) bekezdésben meghatározott kötelezettségeinek egyidejű tudomásuladásával, mint a kinevezetteket írásban értesíteni köteles.

(4) Lakóházak (egyéb épületek, házcsoportok) légoltalmi őrségének sem parancsnokául, sem annak helyetteséül, sem tagjául nem lehet kinevezni a különleges légvédelmi szolgálatra igénybevett, vagy az I. és II. légoltalmi csoportba sorolt építmények légoltalmi szervezetébe beosztott személyeket. Ha azonban a légvédelmi riadó ideje alatt a házban (egyéb épületben, házcsoportban) tartózkodnak és egyéb légoltalmi kötelezettségeikből kifolyólag a házat (egyéb épületet, házcsoportot) nem kell elhagyniok, szükség esetén a ház (egyéb épület, házcsoport) légoltalmi őrségének munkájában résztvenni kötelesek. A légoltalmi őrség parancsnokát s két helyettesét úgy kell kiválasztani és szolgálatukat úgy kell beosztani, hogy a honi légvédelmi készenlét elrendelésétől kezdve — megfelelő felváltással — egyikük lehetőleg mindenkor a lakóházon (egyéb épületben, házcsoporton) belül tartózkodjék.

(5) Ha a ház (egyéb épület, házcsoport) légoltalmi őrségparancsnok, vagy helyettesei elköltöznek, meghalnak, vagy betegség következtében tisztüket ellátni nem képesek, a háztulajdonos (birtokosa, megbízottja) köteles azt 48 órán belül a polgármesternél (községi (kör-) jegyzőnél) és a Légoltalmi Liga helyi-csoportjánál írásban bejelenteni és egyúttal az új parancsnok, vagy helyettes személyére javaslatot tenni. Ha a ház (egyéb épület, házcsoport) légoltalmi őrségparancsnok, vagy helyetteseinek felváltását a hatóság más okból szükségesnek tartja, a ház tulajdonosa (birtokosa, megbízottja) a polgármesternél (községi (kör-) jegyzőnél) és a Légoltalmi Liga helyi-csoportjánál az új személyekről javaslatot tenni köteles.

(6) A lakóház (egyéb épület, házcsoporth) légoltalmi őr-sége áll:

a) annyi kéttagú tűzoltó-őrségből, ahány kézfecskendő beszerzésére a lakóház (egyéb épület, házcsoporth) tulajdonosa (birtokosa) kötelezve van (jelen rendelet 6. §. (4) és (5) bekezdés); ha a lakóház (egyéb épület, házcsoporth) csak egy tűzoltó-őrsöt állít fel, akkor ez az egyetlen tűzoltó-őr azonban három főből áll;

b) annyi kéttagú mentő-őrsből, ahány óvóhellyel (szükség-óvóhellyel) a lakóház (egyéb épület, házcsoporth) rendelkezik; ha a házcsoporth óvóhellyel (szükségóvóhellyel) nem rendelkezik, csak egy kéttagú mentő-őrsöt állít fel;

c) a riasztóügyeletesből (4. §. (2) bekezdés), és

d) minden ötven fő átlagos személyi létszám után egy hírvivőből.

(7) Légvédelmi riadó alkalmával a személyes légvédelmi szolgálatra kötelezettek a ház óvóhelyén (szükségóvóhelyén) gyülekeznek és az őrsegparancsnok (helyettes) — a riasztóügyeletes kivételével — közülük jelöli ki a működéshez készenlétbe helyezendő légoltalmi őrseget. Házcsoporthokban az őrseg tagjait — a házcsoporth lakóinak elfoglaltságára való tekintettel — célszerű felváltással az őrsegparancsnok úgy nevezi, jelöli ki, hogy a légvédelmi riadó alkalmával az őrseg szolgálatának ellátása biztosított legyen.

(8) A lakóház (egyéb épület, házcsoporth) személyes légvédelmi szolgálatra kötelezett, de a légoltalmi őrsegebe be nem osztott tagjai az őrseg tartalékát alkotják. A tartalékot alkotó személyek kötelesek a lakóház (egyéb épület, házcsoporth) légoltalmi őrsegparancsnokának, vagy helyetteseinek rendelkezései szerint a lakóházban (egyéb épületben, házcsoporthban) előállott károk elhárításában tevékenyen résztvenni, vagy a veszélyeztetett szomszédok segítségére sietni.

(9) A hatósági légoltalom helyszínre kivonult és rendelkezésre jogosult parancsnokai mind a lakóház (egyéb épület, házcsoporth) légoltalmi őrseget, mind annak tartalékát kölcsönös segélynyújtásra igénybevehetik.

(10) A lakóház (egyéb épület, házcsoporth) légoltalmi szervezetének tagjait az alábbi egyéni felszereléssel kell ellátni:

a) egy gázsebcsomaggal és egy sebkötöző csomaggal a ház (házcsoporth) légoltalmi szervezetének minden tagját;

b) légoltalmi célra engedélyezett A. típusú acélsisakkal az őrseg parancsnokát és tűzoltó-őrsönként egy főt;

c) jelzősípval a légoltalmi őrseg parancsnokát és helyetteseit;

d) karszallaggal és jelvénnnyel legalább a légoltalmi őrség parancsnokát, helyetteseit, a riasztóügyeletet és a hírvivőt (hírvivőket).

(11) Amennyiben a lakóház (egyéb épület, házcsoporthoz tartozó minden egyes házban a bejárat közelében, jól látható helyen ki kell függeszteni a jelen rendelet 4. számú mellékletében meghatározott „Légoltalmi Tennivalók” és a jelen rendelet 5. számú mellékletében meghatározott „Légoltalmi Tájékoztató” hirdetményeket.

(12) Minden lakóházban (egyéb épületben) és a házcsoporthoz tartozó minden egyes házban a bejárat közelében, jól látható helyen ki kell függeszteni a jelen rendelet 4. számú mellékletében meghatározott „Légoltalmi Tennivalók” és a jelen rendelet 5. számú mellékletében meghatározott „Légoltalmi Tájékoztató” hirdetményeket.

(13) Minden lakóházban (egyéb épületben, házcsoporthoz tartozó minden egyes házban a bejárat közelében, jól látható helyen ki kell függeszteni a jelen rendelet 4. számú mellékletében meghatározott „Légoltalmi Tennivalók” és a jelen rendelet 5. számú mellékletében meghatározott „Légoltalmi Tájékoztató” hirdetményeket.

(14) A (12) és (13) bekezdésben említett nyomtatványokat kizárólag a Légoltalmi Liga Országos Elnöksége a Riadó! légoltalmi folyóirat útján adhatja ki és hozhatja forgalomba a honvédelmi miniszter által megállapított áron.

8. §.

A községekre vonatkozó rendelkezések.

(1) Mindazokban a községekben, amelyekben a 2. §. (2) és (3) bekezdései alapján, az ott megadott irányelvek szerint az összefüggően beépített területet meg lehet állapítani, ott ezen területen a jelen rendelet végrehajtása kötelező. Az összefüggően beépített terület megállapítása független attól a körülménytől, hogy a községben a légoltalom megszervezése a 88.004/eln. lgv. — 1939. H. M. sz. rendelet 5. §. (1) bekezdése alapján, vagy azon túlmenően a 88.000/eln. lgv. — 1939. H. M. sz. rendelet 14. §-ának (3) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek megfelelően kárelhárító és mentőszervek (segélyosztások) felállítása útján történik.

(2) Az előbbi bekezdésben említett összefüggően beépített területeket a községi (kör-) jegyző javaslata alapján a Légoltalmi Liga helyi-csoportja elnökének meghallgatása után a főszolgabíró jelöli ki s azt a jelen rendelet megjelenésétől számított

14 napon belül a területileg illetékes hadtest légvédelmi parancsnok útján a honvédelmi miniszterhez jóváhagyásra felterjeszti.

(3) Községekben a légoltalmi szolgálatot együttesen ellátó házcsoportokat a községi (kör-) jegyző jelöli ki a község légoltalmi parancsnokának és a tűzoltóság vezetőjének, valamint a Légoltalmi Liga helyicsoportja elnökének meghallgatásával.

(4) Az összefüggően beépített területeknek honvédelmi miniszteri jóváhagyása és a légoltalmi szolgálatot önállóan és házcsoportban ellátó lakóházak (egyéb épületek) kijelölése után a főszolgabíró az érdekelt ingatlan tulajdonosokat, illetve az egyes ingatlanokon az 1939: II. tc. 137. §-ának (8) bekezdése értelmében a légoltalmi beszerzésekre kötelezett személyt (személyeket) a jelen rendelet folytán rájuk hárult kötelezettségekről és az azok teljesítésére megállapított határidőkről a jelen rendelet 1., illetőleg 2. számú mellékletében megadott minta szerint határozatban haladéktalanul értesíti.

(5) A főszolgabíró határozata ellen 15 napon belül a főszolgabírónál beadandó fellebbezésnek van helye a honvédelmi miniszterhez.

(6) Egyebekben a községekre vonatkozóan a 3.—7. §-ok rendelkezéseit értelemszerűen kell alkalmazni.

(7) Azokban az alacsonyabb osztályokba tartozó kisebb községekben, amelyekben a légoltalom megszervezése a 88.004/eln. lgv.—1939. H. M. sz. rendelet 5. §-ának (1) bekezdésében megállapított módon fog megtörténni mindaddig, míg az idézett rendelet alapján a község légoltalma nem nyert megvalósítást, illetve nem épült még ki a jóváhagyott légoltalmi tervben foglalt mértékben, a község légoltalmát a 3—7. §-sok és a 83.500./eln. lgv.—1940. H. M. sz. rendelet értelemszerű alkalmazásával kell megoldani (kiegészíteni). A házcsoportokat a már meglévő eszközök felhasználásával, különösen pedig a 180.000./1936. B. M. sz. rendelet 131. és 141. §-ai alapján beszerzett (előkészített) anyagok és eszközök alkalmazásával úgy kell megszervezni, hogy a házcsoportok légoltalmi őrsegeinek légoltalmi szakfelszereléssel és személyi felszereléssel való ellátása, valamint az őrség tagjainak kiképzése az egyes ingatlan tulajdonosokra anyagi megterhelést ne hárítson.

9. §.

A légoltalmi felszerelés és berendezési tárgyak elhelyezése és karbantartása békében.

(1) A légoltalmi eszközök és az őrség felszerelési tárgyait a lakóház (egyéb épület, házcsoporth) légoltalmi őrségének parancsnoka köteles a tulajdonos (birtokos vagy megbízottja) által rendelkezésre bocsátott megfelelő helyiségben, vagy helyen elhelyezni, azok jókarbantartásáról gondoskodni és evégből a felszerelést legalább negyedévenként egyszer felülvizsgálni. Házcsoporthban a tárolásra szolgáló helyiséget a házcsoporth légoltalmi őrségének parancsnoka az összes tulajdonosokkal egyetértve jelöli ki. Vitás esetekben a polgármester, illetőleg a községi (kör-) jegyző határoz.

(2) A padlástér tűzvédelmi felszerelést a padláson, amennyiben több egységet kellett beszerezni külön-külön, ha pedig nincsen padlás, akkor a tetőfeljáró közelében kell elhelyezni. A padlástér tűzvédelmi felszereléshez tartozó víztartó edényeket csak minden év március hó 15-től november 1-ig és a honi légvédelmi készültség ideje alatt az évszakra és az időjárásra tekintet nélkül vízzel kell megtöltve tartani.

(3) A légoltalmi eszközöket, felszerelési és berendezési tárgyakat csakis a honi légvédelmi készültség elrendelésekor, továbbá a légoltalmi gyakorlatok alkalmával és kiképzés céljából, továbbá tűzvész, vagy más elemi csapások esetén szabad használatba venni.

10. §.

A végrehajtás sorrendje és költségei.

(1) A 7. §. (12) bekezdése alapján szükséges hirdetményeket és a (13) bekezdés alapján szükséges névjegyzéket a rendelet hatálya alá eső városokban és községekben 1941. évi július hó 15-ik napjáig kell beszerezni.

(2) A 4. §-ban foglaltak alapján szükséges riasztóeszközöket és az elsötétítő anyagokat (eszközöket, stb.) a rendelet hatálya alá eső városokban és községekben 1941. évi szeptember hó 1. napjáig kell beszerezni.

(3) A szükségóvóhelyeket (5. §. (2) bekezdés) a jelen rendelet hatálya alá eső összes épületekben 1941. évi december hó 31-ig kell elkészíteni (megépíteni és felszerelni). A vészátjárókat el kell készíteni és a szükségóvóhely számára kijelölt épületrészt — addig is, míg a szükségóvóhely elkészül — a ház lakói által megközelíthetővé és szükségyszerűen elfoglal-

hatóvá kell tenni, vagyis el kell távolítani mindazokat a tárgyakat, amelyek megakadályozzák a ház lakóit az odajutásban és az ott tartózkodásban s amelyeket nem lehet 24 óra alatt a lakóház (egyéb épület, házcsoporthoz) személyes légvédelmi szolgálatra kötelezett lakóinak igénybevételeivel eltávolítani az 5. §. (3) bekezdésben meghatározott „Kijelölési Értesítés” kézhezvételétől számított 45 nap alatt. Ezenkívül az előírt tájékoztató feliratokat az óvóhelyhez vezető útvonalon és a vészátjárónál el kell helyezni, valamint a 83.801./eln. lgv.—1940. H. M. rendelet 2., 3., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 13. és 14. §-ai végrehajtásának módját részletesen tartalmazó építési engedélyezési tervet be kell nyújtani szintén az 5. §. (3) bekezdésében meghatározott „Kijelölési Értesítés” kézhezvételétől számított 45 napon belül.

(4) A 4. §-ban foglaltak alapján szükséges mentőfelszerelést, légoltalmi célra engedélyezett kézifecskendőt, (fecskendőket), a légoltalmi ház tűzoltófelszerelést, a padlástér tűzvédelmi felszerelést és a légoltalmi célra engedélyezett klórmentet, valamint a 7. §-ban foglaltak alapján szükséges egyéni felszerelést a rendelet hatálya alá eső összes városokban és községekben 1941. évi december hó 31. napjáig kell beszerezni.

(5) Az (1)—(3) bekezdésben felsorolt eszközök és anyagok beszerzéséről — figyelemmel a 4. §. (4) bekezdésében foglaltakra — valamint a munkálatok elvégzéséről a lakóház (egyéb épület) tulajdonosa, illetőleg az 1939: II. t.-c. 137. §-ának (8) bekezdésében kijelölt személy köteles gondoskodni. Házcsoportok részére történő beszerzés esetében a beszerzési költségeknek az egyes háztulajdonosok közötti megoszlását városokban a polgármester a 3. §. (4) bekezdésében említett határozatban, községekben a főszolgabíró a 8. §. (4) bekezdésében említett határozatban állapítja meg. A polgármester, illetőleg a főszolgabíró ezen határozata ellen 15 napon belül a polgármesternél, illetve a főszolgabírónál benyújtandó fellebbezésnek van helye a honvédelmi miniszterhez.

(6) A jelen rendelet hatálya alá tartozó lakóházak (egyéb épületek, házcsoportok) légoltalmi őrségparancsnokait és parancsnokhelyetteseit a 3. §. (4) bekezdésében, illetve a 8. (4) bekezdésében említett határozat kézbesítésétől számított három héten belül ki kell nevezni és kiképzésüket 1941. évi szeptember hó 1-én meg kell kezdeni.

(7) A jelen rendeletben előírt feladatok ellenőrzésére a 88.000/eln. lgv.—1939. H. M. számú rendelet V. Önvédelem című részében foglaltak vonatkoznak, egyébként az ellenőrzés megindításáról a honvédelmi miniszter külön fog rendelkezni.

11. §.

Eljárás mulasztás esetén.

A megállapított kötelezettségek teljesítésének elmulasztása esetében a légvédelmi berendezés létesítéséről, a felszerelés beszerzésének, vagy a munkálatok elvégzéséről a hatóság a kötelezett terhére gondoskodhatik és ilyen esetben a költség megtérítésére a mulasztót kötelezi. (1939 : II. t.c. 138. §.):

12. §.

Büntető rendelkezések.

Aki a jelen rendeletben előírt kötelezettségének nem tesz eleget, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezések alá nem esik, az 1939 : II. t.-c. 184.—197 §-ai alapján büntetendő cselekményt követ el.

13. §.

Hatálybalépés.

A jelen rendelet a kihirdetést követő nyolcadik napon lép hatályba.

Budapest, 1941. évi június hó 3-án.

LÉGOLTALMI TÁJÉKOZTATÓ.

(az 104.000/el. 35.—1941. sz. körrendelet 5. sz. melléklete)

A m. kir. Honvédelmi Miniszter 81.800/el. lgv.—1940. és 83.500/el. lgv.—1940. számú rendeletei értelmében ki kell függeszteni minden olyan lakóház (ill. csoportba tartozó építmény) bejárata közelében, jól látható helyen, mely thjf., vagy megyei város közigazgatási területén fekszik, ahol az összefüggően beépített terület megállapítást nyert.

..... ker. ....tér.....(hr.) számú ház

A légoltalmi őrség parancsnoka: .....

1. helyettese: .....

2. helyettese : .....

Átlagos személyi létszám:..... Tényleges személyi létszám:.....
 (Úgy kell kiszámítani, hogy minden lakószoba és cselédszoba után egy-egy, de egyszobás lakásoknál két személyt, üzleteknél, irodáknál, raktáraknál, stb. az alapterület minden 15 m²-re után egy-egy személyt kell venni.)

(Ide azt a számot kell írni, ahányan valóban a házban laknak.)

Óvóhely ..... személy részére .....van.
 Illetékes alkörzet (körzet) parancsnokság:.....Telefon:....
 Legközelebbi mentőállomás (segélyhely):..... Telefon:....

Tudnivalók a kiképzésről:

A ház (házcsoport) légoltalmi őrség parancsnokát és helyettesét a Légoltalmi Liga részesíti az első kiképzési évben 16 órás alapkiképzésben; a következő kiképzési években 8 órás utánképzésben. A kiképzés időpontjáról és helyéről az érdekelteket a polgármester, illetve a jegyző fogja értesíteni. Kiképzésen a részvétel kihágás terhe mellett kötelező.

A házban (házcsoportban) lakó és állandóan (legalább napi 5 órát) ott tartózkodó minden olyan férfit és nőt, aki 14. életévét betöltötte és a 70. életévét még túl nem haladta, a ház (házcsoport) légoltalmi őrség parancsnoka (helyettese) képzi ki a Légoltalmi Liga által tartott tanfolyamának elvégzése után a hatóság által megállapított határidőre. Ez a kiképzés az első kiképzési évben 6 órás alapkiképzésből és négyszer egy-egy órás utánképzésből, a következő években pedig négyszer egy-egy órás utánképzésből áll.

A házban (házcsoportban) lakó és állandóan (legalább napi 5 órát) ott tartózkodó 14—70 éves személyek közül a személyes légvédelmi szolgálat alól mentes személyek az őrség kiképzése során adódó és előforduló gyakorlati mozzanatok, valamint gyakorlati fogások végrehajtása (gyakorlatok a fecskendővel, sebkötözések, romeltakarítások, stb.) alól mentesítve vannak, de mint hallgatók, azon is résztvenni tartoznak.

Az őrség parancsnoka által tartandó alapkiképzés napi egy óránál kevesebb és két óránál több nem lehet. A kiképzés időpontját a hatóságilag megállapított határidőig lehetőség szerint úgy kell megválasztani, hogy ezáltal kenyérkereső foglalkozásától senkit el ne vonjanak.

A házban (házcsoportban) lakók és állandóan (legalább napi 5 órát) ott tartózkodó 14—70. éves személyek a légoltalmi őrség parancsnoka (helyettes) által tartott kiképzésen kihágás, esetleg súlycsabb büntetés terhe mellett résztvenni kötelesek.

Riadó esetén az őrségbe beosztható

minden személyes légvédelmi szolgálatra kötelezett személy. Szükség esetén (pl. ha az őrség a kárral megbírkózni nem tud, vagy a jelenlevő személyes légvédelmi szolgálatra kötelezettek közül az előírt létszámú őrség nem állítható össze) azonban az alábbi 2., 4., 5., 6., 8., 13., 15. és 16. pontban foglalt mentességet élvezők az őrség munkájában résztvenni kötelesek.

A lakóház személyes légvédelmi szolgálatra köteles

minden férfi és nő, aki 14. életévét betöltötte és a 70. életévét még túl nem haladta és ezt a szolgálatot személyesen köteles ellátni.

Mentesítve van:

1. aki tényleges katonai, csendőrségi, rendőrségi vagy pénzügyőrségi szolgálatot teljesít;
2. aki lelkeszi szolgálatot teljesít;
3. az a külföldi, akit területenkívüliség vagy személyes mentesség illet, vagy aki nemzetközi szerződés vagy viszonyosság alapján élvez mentességet;
4. az országgyűlés tagja, az országgyűlés együttléte idején;
5. akinek mozgósítás esetén tényleges katonai (csendőrr) szolgálat teljesítésére be kell vonulnia;
6. a m. kir. honvédség és a m. kir. csendőrség hadköteles korban lévő nyugállományú személyei, kivéve azokat, akiket szolgálatképtelenség folytán, vagy egyéb okból a honvédség (csendőrség) kötelékéből elbocsátólevéllel elbocsátottak;
7. aki személyes légvédelmi szolgálatra testileg vagy szellemileg teljesen alkalmatlan;
8. aki közérdekű munkaszolgálatot teljesít, e szolgálat tartama alatt;
9. a terhes állapotban lévő nők a terhesség ideje alatt és a terhesség megszűnését követő hat héten át;
10. az életének első évét még be nem töltött gyermek

anyja, feltéve, hogy gyermekét maga táplálja, vagy csak maga gondozza;

11. két vagy több hatodik életévét még be nem töltött gyermek anyja, feltéve, hogy a gyermekek az anyával közös háztartásban élnek;

12. a magával tehetetlen beteget egyedül ellátó nő;

13. öt vagy több főből álló család háztartását egyedül vezető nő;

14. az olyan hat éven alúli gyermek anyja, aki gyermekét senkire sem bízhatja és emiatt a város (község) légoltalmi vezetője mentesíti a személyes légvédelmi szolgálat alól;

15. aki közérdekű légvédelem (hatósági légoltalom) céljaira, vagyis különleges légvédelmi szolgálatra igénybe van véve;

16. aki valamely I. vagy II. légoltalmi csoportba sorolt építmény vagy vagyontárgy légoltalmi szolgálatra igénybe van véve.

A Honvédelmi Miniszter 81.800/el. lgv.—1940. és 83.000/lgv.—1940. sz. rendeletei értelmében összeállított névjegyzéket a légoltalmi őrség parancsnoka ..... őrzi.

LÉGOLTALMI TENNIVALÓK.

Békében.

(a 104.000/el. 35.—1941. sz. körrendelet 4: sz. melléklete):

1. A légoltalmi őrség parancsnokánál őrzött névjegyzékben felsorolt személyek 6 órai elméleti és gyakorlati kiképzésben és ezenkívül négy ízben egy-egy elméleti és gyakorlati kiképzésben és gyakorlaton kötelesek résztvenni.

2. A lakás (üzlet, bérlemény) elsötétítésére szolgáló anyagokat be kell szerezni és olyan állapotban készenlétben tartani, hogy a légvédelmi készültség elrendelésekor az elsötétítés 6 óra alatt végrehajtható legyen.

3. A padlás alapos lomtalanítását állandóan ellenőrizni kell.

4. Gázálarcot, gázsebcsomagot és sebkötözőcsomagot be kell szerezni.

A légvédelmi készültség elrendelésekor:

1. Mindenki gondoskodik arról, hogy lakása, bérleménye és háza mindennap lámpagyújtástól napkeltéig teljesen el legyen sötétítve!

2. Az óvóhelyet (szükségóvóhelyet) 24 óra alatt használatra kész állapotba kell helyezni.

3. A padlástér és óvóhely légoltalmi felszerelését és az őrség egyéni felszerelését ellenőrizni kell és a kijelölt helyeken elő kell készíteni.

4. Megfelelő felváltással azonnal meg kell kezdeni az éjjel-nappal folytatólagos riasztóügyeleti szolgálatot.

5. Mindenkinek ismernie kell a ház (házcsoport) riasztó jelét.

6. Röviden át kell ismételni minden tenni- és tudnivalót.

7. Az óvóhelycsomagot mindenki állítsa össze és a lakás (bérlemény, üzlet) kijárata közelében helyezze el.

8. Gondoskodni kell zárt edényben ivóvíz-tartalékról és a lakás (bérlemény, üzlet, stb.) szükségvilágításáról.

9. Függönyöket, szőnyegeket és egyéb könnyen gyúló díszítéseket lehetőleg le kell szerelni.

10. A gázálarcot, gázsebcsomagot és sebkötözőcsomagot mindenki állandóan tartsa magánál.

11. Mindenki olvassa el a hatósági hirdetményeket és azok rendelkezéseit pontosan tartsa be.

12. Otthonából senki se távozzék feleslegesen.

A légvédelmi riadó alkalmával:

1. A riasztóügyeletes azonnal riasztja a ház (házcsoport) lakóit.

2. A bérleményekben a víz- és gázcsapokat haladéktalanul el kell zárni.

3. A redőnyöket le kell eresztetni, fatáblákat be kell csukni.

4. A bérlemény világítását ki kell kapcsolni és azután az ablakokat lehetőleg nyissuk ki.

5. A lakás ajtaját be kell csukni (de kulccsal bezárni nem szabad!)

6. Az óvóhelycsomaggal a kijelölt útvonalon az óvóhelyre kell sietni. (Ha nincsen kijelölt óvóhely, akkor az őrség tagjai sietnek a parancsnok által kijelölt helyre, a többiek a lakásokban maradnak.)

A légítámadás alatt:

Mindenki őrizze meg nyugalmát. Mindenki engedelmeskedni tartozik a légoltalmi őrség parancsnokának. Az őrség munkáját legjobb tudása szerint köteles ellátni.

A légítámadás után:

1. Az óvóhelyet elhagyni és az utcára kimenni csak a ház légoltalmi őrség parancsnokának engedélyével szabad.
2. A lakásba (bérleménybe) való visszatéréskor is ellenőrizni kell az elsötétítés tökéletességét, az összes ablakokat be kell zárni és csak azután szabad világosságot gyújtani.
3. Az őrség tagjai munkájuk befejezése után felszerelésüket a légoltalmi őrség parancsnokának kötelesek átadni.

LAKÓHÁZ, HÁZCSOPORT LÉGOLTALMI ŐRSÉG-PARANCSNOKA.

A m. kir. honvédség és csendőrség nyugállományú tisztjei és tisztviselői, amennyiben 60 évnél idősebbek, vagy alkalmatlansági bizonyítvánnyal rendelkeznek, illetve szolgálatképtelenség folytán vagy egyéb okból a honvédség, csendőrség kötelékéből elbocsátó levéllel el lettek bocsátva, felkérésre a lakóház, házcsoporthoz légoltalmi őrségparancsnoki és helyettesi megbízást elvállalni kötelesek. 106.375/el. 35.—1941.

RIASZTÓÜGYELETES.

A riasztóügyeletet szolgálat ellátására 14—70. évig mindenki kötelezve van, kivéve azokat az anyákat, akik gyermekeiket gondozzák és azokat, akik súlyos betegeket ápolnak.

A lakóházak, illetve házcsoporthoz riasztóügyeleteseinek nem kell a kapukban állaniuk, hanem elegendő, ha a házban olyan helyen tartózkodnak, ahonnan a hatósági riasztást (szirénázás) meghallani lehet. A házi riasztó eszközöket (gong, felfüggesztett vasdarab, csengő, stb.) azonban természetesen állandóan kéznél kell tartani, hogy a hatósági riasztás rögtön továbbítható legyen. A riasztóügyeletet szolgálat folytonosságát a jelvény továbbadásával kell biztosítani.

L É G V É D E L M I T A N Á C S O K.

I. TEENDŐK BÉKÉBEN.

1. Minden háznak már most legyen bedülés-, szilánk- és gázbiztos óvóhelye (erre a célra alkalmassá tett pincéje).

2. Készüljünk fel már most a tűzveszély ellen. Tegyük langmentessé a padlást; távolítsunk el onnan minden lomot és egyéb dolgot. A padlást a bejáratánál, előterében ládákban

homokot, az oltáshoz szükséges eszközöket és szerszámokat készítsünk elő. Szereltesünk a padláhelyiségbe megbízható önműködő tűzjelző berendezést.

3. Szerezzünk be gázvédő eszközöket (főleg gázálcot).

4. Készítsük elő az ablakok, stb. elsötétítését (függönyök, stb.).

5. Tartsuk be lelkiismeretesen a légoltalmi intézkedéseket. Tanuljuk meg és gyakoroljuk a védekezés és mentés módját.

6. Mindig nyugodtan és csendben cselekedjünk. Rémhírek terjesztését kíméletlen eréllyel akadályozzuk meg!

II. A „HONI LÉGVÉDELMI KÉSZÜLTSEG” ELRENDELÉSEKOR.

1. Kövessük a ház légoltalmi parancsnokának utasításait.

2. Családtagjainkat — különösen a gyermekeket, betegeket, aggokat — küldjük, ha lehet rokonainkhöz, ismerőseinkhez falura, tanyára.

3. Családunkat ismételten oktassuk ki a helyes magatartásra, szabjuk meg mindenkinek a teendőit.

4. Gázálcunk, sebkötöző- és gázsebcsomagunk mindig magunknál legyen, egy percre se hagyjuk el ezeket.

5. Őrizzük ellen a padlások kiürítését és a házi tűzoltószerek hasznavehetőségét.

6. Őrizzük ellen, hogy lakóházunk óvóhelye védőképes, felszerelt és gázbiztos állapotban van-e?

7. Lámpagyújtás előtt az ablakokat gondosan függönyözzük el. (Ha redőny, spaletta nincs, át nem világítható szövetel vagy papírral.)

8. Tegyük meg az előkészületeket a légvédelmi riadóra.

Készítsünk elő: bőséges ivóvíz tartalékot edényekben, kádakban; tartalékvilágítóeszközöket, kézi villanylámpákat, gyertyát, (Számoljunk a gáz és villanyvilágítás esetleges szünetelésével.) Élelmiszereket (konzerveket) és ivóvizet (ásványvizet) légmentesen záró tartányokban és edényekben. (Befőttesüvegekben, átlátszó hártyapapírba, hőtartópalackban csomagolva). Zárt üveg dugóval klórmeszet, kötözőanyagot és gázsebcsomagot, takarókat.

9. Az óvóhelyre magunkkal viendő eszközök, anyagok és élelmiszer legyenek állandóan össze csomagolva, kéznél. (Ez az ú. n. „Óvóhely csomag“.)

10. Kíméletlen eréllyel járjunk el a rémhírterjesztőkkel szemben.

III. „LÉGVÉDELMI RIADÓ“ ESETÉN.

1. A lakosság a légitámadás bekövetkezéséről a „LÉGVÉDELMI RIADÓ“, a veszély elmúlásáról a „LÉGI VESZÉLY ELMÚLT“ sziréna, vagy harangjelzés által szerez tudomást.

Szirénajelek:

„L é g v é d e l m i r i a d ó“: egymást gyorsan követő sok rövid jelzés (búgás) . (.....)

„L é g i v e s z é l y e l m ú l t“: csak akkor, ha a légvédelmi riadó előzetesen elrendeltetett: hosszú, állandó jelzés (búgás) . (————)

Harangjelzés esetén:

„L é g v é d e l m i r i a d ó“: harangok félreverése.

„L é g i v e s z é l y e l m ú l t“: rendes harangzúgás.

2. Őrizzük meg nyugalmunkat! Kerüljük a csődületeket. Ne szaladgáljunk céltalanul.

Kövessük a ház légoltalmi parancsnokának utasításait.

3. *A lakásban:*

a) Oltsuk ki a tüzeket a tűzhelyekben és kályhákban. (Hamuval, vagy homokkal.) Zárjuk el a kályhák ajtajait.

b) Zárjuk el a gáz- és vízcsapokat, és a gázvezeték főcsapját.

c) Oltsuk el a villanyvilágítást.

d) Vegyük elő az előkészített óvóhelycsomagot, előkészített élelmiszert, ivóvizet, kézi villanylámpákat, házi gyógyszertárt, takarókat (felesleges holmit azonban nem) magunkhoz.

e) Vegyük a gázvédő eszközeinket vagy legalább nedves kendőt orrunk elé és nyugodtan, csendben menjünk beosztási helyünkre, illetve az óvóhelyre (előkészített pincébe).

4. *Az utcán:*

a) Minden jármű az út jobboldalán állva marad, a fékeket meghúzza, világítását kioltja. A használt közlekedési eszközről azonnal szálljunk le és menjünk nyugodtan a legközelebbi nyilvános vagy házi óvóhelyre, (kapualjba, pincébe, vagy egyéb fedezést nyújtó helyiségbe).

b) Hogyha harcgázszagot (torma, mustár, patikaszag) érzünk, azonnal vegyük fel a gázálcot (ha nincs, nedves kendővel védjük arcunkat és szánkat, szemünkkel hunyorítsunk). A gázfelhőt kerüljük ki. Ha nem lehet, haladjunk keresztül a széliránnyal szemben nyugodtan, ne szaladjunk!

c) Minden tócsát kerüljünk ki. Nedves tárgyakat ne érintsünk.

5. *Az óvóhelyek:*

a) Őrizzük meg nyugalmunkat.

b) Az ajtókat csak a repülőtámadás észlelhető előjeleire, motorzúgás, lövések, távoli bombarobbanás, az óvóhely parancsnokának jelére kell becsukni.

c) Ne tartózkodjék senki feleslegesen az óvóhely előterében.

d) Az óvóhely előterének és belső terének ajtajait sose nyissuk ki egyszerre.

e) Harcgázzal kismértékben sérült, vagy arra gyanús személyek csak az óvóhely előterében gázmentesítés után léphetnek az óvóhelyre.

f) Mustárgázzal fertőzöttek ruháikat az óvóhely előterében vessék le.

g) Lelkiismeretesen kövessük a harcgáz-sérülések esetén végrehajtandó első segélynyújtás előírásait.

h) Az óvóhelyen dohányozni, ott nyitott lángot égetni tilos.

i) Az óvóhely csak a ház légoltalmi parancsnokának engedélyével hagyható el.

j) Az óvóhely-kijáratok beomlása esetén kezdjük meg a kibontási munkákat azonnal, a ház légoltalmi parancsnokának tervszerű intézkedései szerint.

k) Ha az óvóhely megrongálódott, vagy gázmentes lezárása kétségesse vált, azonnal vegyük fel a kéznél lévő gázálcokat (annak hiányában óvjuk magunkat és szájunkat nedves kendővel); ha kiürítése szükségessé vált, fokozott elővigyázattal menjünk a legközelebbi fedezést nyújtó (előre kijelölt) helyre.

IV. A LÉGITÁMADÁS ELMÚLTÁVAL.

(„Légi veszély elmúlt.”)

1. Az óvóhelyet csak a ház légoltalmi parancsnokának engedélyével szabad elhagyni.

2. A legnagyobb elővigyázatossággal győződjünk meg előbb arról, hogy az udvar, vagy folyókák nincsenek-e harcgázanyagokkal fertőzve (szag, fénylő cseppek, tócsák).

3. Gondoskodjunk mielőbb az esetleges sebesültek, gáz-sérültek elszállításáról és orvosi kezelésbe vételéről.

4. Az óvóhelyet azonnal alaposan szellőztessük ki, azt helyezzük használható állapotba, az esetleg felhasználható anyagokat, eszközöket pótoljuk.

5. Lakásainkat szellőztessük ki, az óvóhelyekre magunkkal viendő csomag (készlet) mielőbbi kiegészítéséről gondoskodjunk s azt újból készítsük elő.

6. Ne menjünk feleslegesen az utcára.

SZAKKÖNYVEK.

Az 1939. évi II. t.-c. szentesítése óta a Légvédelmi Liga (L. L.) és az Országos Légvédelmi Parancsnokság (O. L. P.) jóváhagyásával az alábbi szakkönyvek jelentek meg, amelyek a légvédelemmel kapcsolatos legszükségesebb tennivalókat tartalmazzák:

L. L.: Légoltalmi A. B. C. (ingyenes tájékoztató) Bp: 1939.

L. L.: Hogyan védekezzünk légitámadás ellen. Bp. 1938.

Telbisz A.—Földes J.: Légi- és gázvédelem gyakorlati ismeretű. Bp. 1937.

Mohay Ádám: Légoltalmi ismeretek. Székesfehérvár. 1938.

Mohay Ádám: Lakóházak légoltalma. Bp. 1938.

(Ez a könyv a ház légoltalmi őrparancsnok által a lakók részére tartandó tanfolyam anyagát tartalmazza.)

Toronykői és Németh: Légoltalmi rendfenntartó szolgálat tananyaga kérdés-feleletben. Bp. 1941. (I. ker. kapitányság, I. Pauler-utca 18.)

NEGYEDIK FEJEZET.

Tisztképzés honvéd nevelőintézetekben.

A honvéd hadapródiskolák felállítását, valamint az akadémiákon és a hadapródiskolákban való tisztképzést az 1941. évi 27. sz. Honv. Közl.-ben 38.561/el: 15:—1941: szám alatt közzétett s itt idézett 4020.—1941. M. E. számú rendelet állapította meg, amelyhez a honvédelmi miniszter a következőket fűzte hozzá:

„Azok az ifjak, akik a folyó (1941) évben kerülnek akadémiára felvételre és nem katonai nevelésű középiskolában nyertek érettségi bizonyítványt, 1941 október hó 1-től 1942. szeptember hó 30-ig csapatszolgálatot tartoznak teljesíteni, illetőleg e szolgálatot a rendes tényleges szolgálati kötelezettségüknek megfelelően tovább folytatni tartoznak.”

KORMÁNYRENDELET.

4020./M. E.—1941.

„A m. kir. minisztérium a honvédelemről szóló 1939 : t.-c. 141. §-a (2) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli :

1. §.

(1) A m. kir. honvédség és a m. kir. csendőrség hivatásos katonaállománya részére a tisztképzés és nevelés az állam által fenntartott m. kir. honvéd akadémiák és m. kir. honvéd hadapródiskolák feladata.

(2) A honvéd akadémiák és a honvéd hadapródiskolák a honvédelmi miniszter felügyelete és irányítása alatt állanak. A honvéd hadapródiskolák gimnáziumi osztályainak irányítását és felügyeletét a honvédelmi miniszter a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértve végzi.

2. §.

(1) A honvéd akadémiák katonai tisztképző főiskolák.

(2) A honvéd akadémiák első évfolyamára olyan ifjakat

lehet felvenni, akik a középiskola nyolc osztályát vagy a honvéd hadapródiskola négy évfolyamát elvégezték és az érettségi vizsgálat letételéről érettségi bizonyítványt kaptak.

(3) A honvéd akadémiák első évfolyamára a jelen §. (2) bekezdésében megszabott előképzettség alapján — a 4. §-ban foglalt esetet kivéve — magyar honos, erkölcsileg kifogástalan, testben-lélekben ép és egészséges oly ifjak vehetők fel, akik a honvéd tiszti pályát élethívatusuknak választják, az akadémia első évfolyamának megkezdésekor tizennyolcadik életévüket betöltötték, de huszonkettedik életévüket nem lépték túl. E korhatároktól legfeljebb hat hónapi eltérés esetében a honvédelmi miniszter a felvételt engedélyezheti.

(4) A honvéd akadémiákba a második, vagy ennél magasabb évfolyamba felvételnek helye nincs.

(5) Olyan ifjak végleges felvételét, akik nem katonai nevelésű középiskolában kaptak érettségi bizonyítványt, a honvédelmi miniszter előzetes csapatszolgálatához kötheti.

(6) A honvéd akadémiákra felvétel részletes szabályait a honvédelmi miniszter állapítja meg.

(7) A honvédelmi miniszter az akadémiákba való felvételre évenként pályázati hirdetményt bocsát ki.

(8) A pályázók felvételére irányadó sorrendet a honvédelmi miniszter állapítja meg. A sorrend megállapításában az atyának arcvonalbeli katonai szolgálatban vagy a közérdek szolgálatában egyébként szerzett érdemeit, valamint a pályázó ifjú erkölcsi magaviseletét, iskolai tanulmányainak eredményét és általános alkalmasságát kölcsönösen figyelembe kell venni.

(9) Az akadémiára felvett ifjú — amennyiben nem áll a honvédség kötelékében — a honvédséghez önként jelentkező karpaszományosként besoroztatik.

(10) A honvéd akadémiák eredményesen végzett növendékei a hivatásos tiszti állományba való felvétel mellett — ha erre egyébként alkalmasak — hadnaggyá avattatnak.

3. §.

(1) A honvéd hadapródiskolák öt évfolyamú katonai tisztképző iskolák. A honvéd hadapródiskolák első, második, harmadik és negyedik évfolyama az 1934 : XI. t.-c. 23. §-ának (3) bekezdése alapján meghatározott helyi tantervvel működő gimnázium ötödik, hatodik, hetedik, illetve nyolcadik osztálya.

(2) A hadapródiskolai növendékek a negyedik évfolyam sikeres elvégzése után középiskolai érettségi vizsgálatot tesznek.

(3) A honvéd hadapródiskolák első évfolyamába — a 4. §-ban foglalt esetet kivéve — magyar honos, erkölcsileg kifogástalan, testben-lélekben ép és egészséges oly ifjak vehetők fel, akik a honvéd tiszti pályát élethívátásuknak választják, valamely hazai nyilvános középiskola negyedik osztályát elvégezték, tizennegyedik életévüket betöltötték, de tizenhatodik életévüket nem lépték túl. E korhatártól legfeljebb hat hónapi eltérés esetében a felvételt a honvédelmi miniszter engedélyezheti.

(4)

(5) A hadapródiskolák ötödik évfolyamainak növendékei a honvédséghez önként jelentkező karpaszományosként besoroztatnak.

(6) A honvéd hadapródiskolákba felvétel részletes szabályait a honvédelmi miniszter állapítja meg.

(7) A honvédelmi miniszter a hadapródiskolákba való felvételre évenként pályázati hirdetményt bocsát ki.

(8) A pályázók felvételére irányadó sorrendet a honvédelmi miniszter állapítja meg. A sorrend megállapításában az atyának arcvonalbeli katonai szolgálatban, vagy a közérdek szolgálatában egyébként szerzett érdemeit, valamint a pályázó ifjú erkölcsi magaviseletét, iskolai tanulmányainak eredményét és általános alkalmasságát különösen figyelembe kell venni.

(9) A hadapródiskolák növendékei az ötödik évfolyam sikeres elvégzése után a hivatásos tiszti állományban való felvétel mellett — ha erre egyébként alkalmasak — zászlóssá avattatnak.

4. §.

Idegen állampolgár magyar honos fiának honvéd akadémiára, vagy hadapródiskolába felvételét a honvédelmi miniszter, ha pedig a fiú is idegen állampolgár, a kormányzó engedélyezi.

5. §.

Az alapítványi helyek elnyerésére az igényjogosultságot az alapítólevelek rendelkezései határozzák meg.

6. §.

(1) A honvéd akadémiákba és a honvéd hadapródiskolákba

felvett ifjaknak, valamint az 1921 : XLIV. t.-c. alá tartozó és még tovább működő nevelőintézetek növendékeinek ellátási és kiképzési költségeit, kivéve az alapítványi helyeken lévőknek az alapítványi juttatásból fedezendő ellátási és kiképzési költségeit, az állami költségvetésben kell előirányozni.

(2) A honvéd akadémiákból és a hadapródiskolákból fegyelmi úton eltávolított, vagy törvényes képviselőjének kérelmére elbocsátott növendékek ellátására fordított kiadást a kincstár javára meg kell téríteni. Ez alól a rendelkezés alól a honvédelmi miniszter különös méltánylást érdemlő esetben kivételt tehet.

7. §.

(1) A honvéd akadémiák, valamint a honvéd hadapródiskolák ötödik évfolyamának növendékei a rendes tényleges katonai szolgálati kötelezettség alatt állanak; a 2. §. (5) bekezdése értelmében teljesített tényleges szolgálat ideje a rendes tényleges katonai szolgálati kötelezettség időtartamába beleszámít.

(2) A honvédelmi miniszter állapítja meg, hogy a honvéd hadapródiskolák ötödik évfolyamában eltöltött időt és az akadémián eltöltött időt a rendes tényleges katonai szolgálati kötelezettség szempontjából mennyiben lehet beszámítani.

(3) Az előző bekezdésben foglalt rendelkezés nem érinti az 1939 : II. t.-c. 22. §-ában, illetőleg az annak alapján megállapított és az intézet elvégzését követő felavatás után teljesítendő külön tényleges szolgálati kötelezettséget.

8. §.

A honvéd akadémiák és a honvéd hadapródiskolák növendékei — örszolgálatot, vagy karhatalmi szolgálatot kivéve — nemtényleges állományú katonai személyek. A növendékek az intézet fegyelmi szabályai alatt állanak. A fegyelmi szabályokat a honvédelmi miniszter állapítja meg.

9. §.

(1) Az 1921 : XLIV. és az 1922 : X. törvénycikknek a jelen rendelettel ellenkező rendelkezései további intézkedésig nem nyernek alkalmazást.

10. §.

(2) A jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba; végrehajtásáról — a középiskolák tekintetében a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértően — a honvédelmi miniszter gondoskodik.

Budapest, 1941. évi május hó 27-én.

Bárdossy László s. k.
m. kir. miniszterelnök."

A HONVÉD NEVELŐINTÉZETEK TAGOZÓDÁSA.

A m. kir. honvédelmi miniszter háromféle nevelőintézetet:¹³ I. honvéd középiskolákat,¹⁴ II. honvéd hadapródiskolákat és III. honvéd akadémiákat tart fenn.

A Pályázati Hirdetmények a Honvédelmi Közlönyben, a Budapesti Közlönyben és a Kárpátaljai Közlönyben s ezenkívül „Tájékoztató” címmel különlenyomatban is megjelennek. A Tájékoztató-k 20 filléres postabélyeg megküldése ellenében, a különböző nevelőintézetek parancsnokságaitól és a H. M. 9. osztályától is igényelhetők.

I. A középiskolák.

1. A m. kir. „Hunyadi Mátyás” honvéd középiskola. Köszeg. (Külön Pályázati Hirdetmény.) Ez I—IV. gimnázium tananyaga szerint működő olyan középiskola, ahol a növendékek egyenruhát viselnek és ellátást, oktatást, nevelést, illetve bizonyítványt is az intézetben kapnak.

2. A m. kir. „Gróf Károlyi István” honvéd tiszti fiúnevelőintézet. Nagykároly. (Külön Pályázati Hirdetmény.) Ez I—VIII. gimnázium tananyaga szerint működő olyan középiskola, ahol egyenruhát viselő kb. 50 növendék elhelyezést és ellátást nyer; órákra a városi gimnáziumba jár és bizonyítványt is a városi gimnáziumban kap. A felvételi kérvényhez csak olyan orvosi

¹³ Mindaz, ami ebben a fejezetben található, az 1941/42. évi Pályázati Hirdetményekből van merítve. Minthogy a Pályázati Hirdetményeket a honvédelmi miniszter a középiskolák, hadapródiskolák és akadémiák részére minden év tavaszán külön-külön kiadja és mert a feltételek, stb. részleteiben minden évben változások vannak, célszerű mindig a legújabb Pályázati Hirdetmény szövegéhez igazodni.

¹⁴ A Zrinyi M. és Rákóczi F. honvéd középiskola az 1941/42. tanév végén megszűnik s helyette Pécssett az 1942/43. tanévben a Zrinyi Miklós honvéd gyalogsági hadapródiskola nyílik meg.

bizonyítványt kell csatolni, mely igazolja, hogy a pályázó nem szenved fertőző betegségben s testileg és lelkileg egészséges.

3. A m. kir. „Zrinyi Ilona” honvéd tiszti leánynevelő-intézet. Sopron. (Külön Pályázati Hirdetmény.) Főleg árvák nevelését szolgálja.¹⁵

A Hunyadi J. és Károlyi I. középiskolák végzett növendékei közül csak azok vétetnek fel valamelyik hadapródiskolába vagy akadémiába, kiknek hozzátartozói a Pályázati Hirdetményben előírtak betartása mellett megfelelő kérvényt terjesztenek elő s ha a kérelemnek a honvédelmi miniszter helyt ad.

II. A hadapródiskolák.

1. A m. kir. „Rákóczi Ferenc” honvéd gyalogsági hadapródiskola: Sopron.

2. A m. kir. „Zrinyi Miklós” honvéd gyalogsági hadapródiskola: Pécs.

3. A m. kir. „Csaba királyfi” honvéd gyorsfegyvernemi hadapródiskola: Marosvásárhely. Itt gépkocsizó gyalogos, kerékpáros, lovas és páncélos, továbbá gépkocsizó és fogatolt vonat fegyvernemek zászlósainak kiképzése történik.

4. A m. kir. „Gábor Áron” honvéd tüzérségi hadapródiskola: Nagyvárad.

5. A m. kir. „—————” honvéd repülő hadapródiskola: ideiglenesen Budapesten (II., Hidegkúti-út 23.)

6. A m. kir. „Görgey Arthur” honvéd műszaki hadapródiskola: Budapest (II., Hidegkúti-út 23.)

A m. kir. honvéd hadapródiskolák teljes ellátást nyújtó, I.—V. évfolyamú, katonai tisztképző (zászlós) szakiskolák, amelyeknek I.—IV. évfolyamai a polgári gimnáziumnak V.—VIII. osztályainak felelnek meg. Itt a növendékek a IV. évfolyam sikeres elvégzése után a polgári középiskolák VIII. osztályát végzett tanulóihoz hasonlóan és azokkal teljesen egyenértékű **érettségi vizsgálatot** tesznek.

Az érettségi vizsgálat sikeres letétele után a növendékek kb. 10 %-a külön írásbeli kérvény és a honvédelmi miniszter úr döntése alapján, de **az egyéves karpaszományos év leszolgálása nélkül**, az illetékes honvéd akadémia I. évfolyamába közvetlenül vétetnek fel. A többi érettségi vizsgálatot tett növendék pedig minden kérelem nélkül, a hadapródiskola V. évfolyamának növendékévé válik.

A m. kir. honvéd hadapródiskolák V. évfolyamát végzet-

¹⁵ Pályázati Hirdetménye az 1941. évi 19. sz. H. K.-ban jelent meg.

tek közül a legalább „jó” összegyéniségűek, mint **zászlósok**, míg a legalább „megfelelő” összegyéniségűek, mint **hadapród-ör mesterek** kerülnek hivatásos (tényleges) tisztjelöltek állományában felavatásra. A hadapródör mesterek előléptetésük-nél összesen egy évet veszítenek zászlós évfolyamtársaikkal szemben. A zászlósok pedig kb. két év múlva lépnek elő had-nagyokká.

A „megnemfelelő” összegyéniségűek felavatásra tekintetbe nem jönnek; a hadapródiskolában eltöltött idejük **beszámítása nélkül** a honvédelmi törvényben előírt katonai szolgálatuknak eleget tenni tartoznak. Ez az V. évfolyam sikeres elvégzése előtt elbocsátásra került növendékekre is vonatkozik. Azok azonban, akik a hadapródiskolából erkölcsi fogyatkozás miatt büntetésképpen bocsáttattak el, katonai szolgálatuk ideje alatt és később sem érhetik el a tartalékos tiszti rendfokozatot.

Az V. évfolyamot sikeresen végzett, de felavatásra nem kerülő és nem büntetésképpen elbocsátott növendékek — amennyiben katonai szolgálatukat az elbocsátás után közvetlenül tovább folytatják — az egyéves katonai szolgálatot teljesített karpaszományosokkal (tartalékos tiszti iskolát végzettekkel) egyenlő elbánásban részesülnek.

Az V. évfolyamot sikeresen végzett, de felavatásra nem kerülő, tehát büntetésképpen elbocsátott növendékek részére — amennyiben katonai szolgálatukat az elbocsátás után közvetlenül továbbfolytatják — egy év katonai szolgálatként beszámítható. A fenti esetekben a hadapródiskolák parancsnokainak javaslatai alapján, a honvédelmi törvény vonatkozó pontjainak figyelembevételével, a honvédelmi miniszter úr minden esetben külön dönt.

III. Az akadémiák.

1. A m. kir. honvéd „Ludovika” akadémia: Budapest, VIII., Üllői-út 80.

2. A m. kir. „Bolyai János” honvéd műszaki akadémia: Budapest, II., Hidegkúti-út 23.

3. A m. kir. „Horthy Miklós” honvéd repülő akadémia: Kassa. Erre az akadémiára az 1941—42., valamint az 1942—43. tanévre pályázni már nem lehet.

A Ludovika akadémián: gyalogsági, kerékpáros, lovas, tüzér, páncélos, vonat és csendőrségi; a Bolyai akadémián: műszaki, folyamőr és híradó; a Horthy akadémián pedig csak repülőtishti kiképzés van.

RÉSZLETES TÁJÉKOZTATÓ A HADAPRÓDISKOLÁK RÉSZÉRE.

A)

1. A m. kir. honvéd hadapródiskolákba nemzeti és erkölcsi szempontból megbízható magyar honos apák törvényes származású, erkölcsileg kifogástalan, testben és lélekben ép, magyar honos fiai a 2/^b alattiak kivételével vehetők fel.

2. A pályázó és édesatyja magyar állampolgárságát:

igazolni kell állampolgársági bizonyítvánnyal, vagy ideiglenesen a községi előjáróság által kiállított oly községi illetőségi bizonyítvánnyal, mely az ú. n. trianoni záradékkal is el van látva, vagyis a bizonyítványban igazolva van ama körülmény is, hogy az, aki részére, illetve akinek jogcímén (apa) a bizonyítvány kiállítatott, a trianoni békeszerződés életbelépésének időpontjában, azaz 1921. évi június hó 26-án, a bizonyítványt kiállító község, vagy ugyan más, azonban a jelenlegi Magyarország területéhez tartozó község kötelékébe tartozott.

Az 1938. évi november hó 2-a előtt a visszacsatolt Felvidéken és az 1939. március 15-e előtt a visszatért Kárpátalján, továbbá 1940. augusztus 30-a előtt visszacsatolt keleti és erdélyi területeken lakhellyel bíró pályázónak és édesatyjának állampolgársági bizonyítvánnyal igazolni kell, hogy magyar állampolgárok. Abban az esetben, ha állampolgársági bizonyítvány nem áll rendelkezésére, úgy a lakóhely szerint illetékes törvényhatósági város polgármestere, illetőleg a vármegye alispánja által kiállított ideiglenes igazolvánnyal igazolniok kell azt, hogy a 3.800/1941. M. E. számú rendelettel életbeléptetett állampolgársági egyezmény 1. cikkében, illetőleg az 1939. évi VI. t.-c. 5. § első bekezdésében és az 1940. évi XXIV. t.-c. 4. §-ában feltüntetett kellékeknek megfelelnek. Ha ezeknek a kellékeknek nem felelnek meg, akkor igazolniok kell, hogy visszahonosításukra, illetőleg a magyar állampolgárságuk visszaszerzésére irányuló lépéseket — az illetékes hatóság útján — folyamatba tették.

A hadapródiskolákba felvett oly növendék, aki a felvételnél állampolgársági bizonyítvánnyal nem rendelkezett, az 1941/42. tanév végéig köteles azt megszerezni és az intézete parancsnokságának benyújtani.

2/a. A Magyar Szent Koronához visszacsatolt országrészen községi illetőséggel bíró pályázó kérvényéhez egy igazolványt köteles csatolni, melyben községi előjárósága igazolja,

hogy a megszállás alatt a pályázó és édes szülei — magyar nemzeti szempontból — milyen magatartást tanúsítottak. Ezen igazolványon szerepelnie kell az alábbi zárószövegnek is:

„Jelen igazolványt X. Y.-nak a m. kir. honvédhadapródiskolába való felvétel céljából a felvételi kérvényhez történő csatolás végett állítottam ki.”

2./b. Idegen állampolgár magyar honos fia a hadapródiskolába a honvédelmi miniszter, ha pedig a fiú is idegen állampolgár, a Kormányzó Úr Öföméltósága engedélyével pályázhat.

(Az 1941. évben visszaszerzett délvidéki területről pályázók további intézkedésig ezen pont alapján is pályázhatnak.)

3. Életkor.

A m. kir. honvéd hadapródiskola I. évfolyamába azok az ifjak vehetők fel, akik a tanév kezdetén (1941. szept. 1.) 14. életévüket már betöltötték, de a 16. életévüket még nem lépték túl.

A megkövetelt életkornál 6 hónappal fiatalabb, avagy az előírt korhatárt 6 hónappal túllépett pályázók korengedélyt kérhetnek.

Oly pályázók, akik a fent legmagasabbként meghatározott életévüket szeptember 1-én már betöltötték, felvételre nem jöhetnek tekintetbe.

A II. V. évfolyamokba felvétel nincs.

4. Származási adatok.

A pályázók tiszta keresztény származását a szülők (gyámok) nagyszülőikig bezárólag eredeti okmányokkal kötelesek igazolni.

A kérvényhez kitöltve csatolni kell a pályázó gyermek „Származási táblázat”-át és a származást igazoló eredeti okmányokat. Ezek az eredeti okmányok a pályázó és édes szüleinek, továbbá apai és anyai nagyszüleinek születési anyakönyvi kivonatai, illetve keresztlevelei, továbbá az édes szülők és mindkét ágbeli nagyszülők házassági anyakönyvi kivonatai (lásd az 5. sz. mellékletet).

A szülők és nagyszülők életkorukat, illetve származási adataikat, ha 1895. október 1-e előtt születtek, keresztlevéllel, míg akik az után születtek, állami születési anyakönyvi kivonatokkal tartoznak igazolni.

Származási igazolvánnyal, avagy származási okmánymásolatokkal pályázni nem lehet.

Az idegen nyelvű (kivéve a latin és német) keresztlevelek, illetve születési és házassági anyakönyvi kivonatok, hitelesített magyar fordítását is csatolni kell.

5. Megkívánt előismeretek,

illetve bizonyítványok és azok beterjesztésének módja.

A m. kir. honvéd hadapródiskolák I. évfolyamába (megfelel a középiskola V. osztályának) azon ifjak vehetők fel, akik a középiskola (gimnázium) IV. osztályát legalább elégséges, vagy a polgári iskola IV. osztályát legalább jó tanulmányi eredménnyel végezték.

A pályázati kérvény határidejére való tekintettel (1942. május hó 1-ig) a pályázók kérvényükhöz az 1941/42. tanév évvégi bizonyítványának hiteles másolatát kötelesek csatolni. Akik ennél régebbi bizonyítványt csatolnak, azok felvételre nem jöhetnek tekintetbe.

Az idegennyelvű bizonyítványt hitelesített magyar fordításban is csatolni kell.

Oly pályázóknak, akik külföldön végezték tanulmányaikat, érvényes bizonyítvány szerzése céljából valamely hazai nyilvános középiskolában (gimnáziumban) előzetes vizsgálatot kell tenniük.

A polgári, illetve a középfokú szakiskolát végzett I. évfolyamba pályázók a felvételi vizsgálat színhelyén különbözeti jellegű magánvizsgálatot tesznek.

6. Kifogástalan erkölcsi magaviselet.

Csak az esetben kell hatósági erkölcsi bizonyítvánnyal igazolni, ha a belépés nem közvetlenül valamely hazai nyilvános iskolából történik.

7. A testi alkalmatosságot

és a katonai nevelésre való rátermettséget honvéd orvosi véleménnyel kell igazolni, amelyet a lakhelyhez legközelebb eső honvéd helyőrségi kórház állít ki (lásd a 3. sz. mellékletet).

A pályázók az orvosi vélemény kiadásának kérelmezésekor személyazonosságukat — lehetőleg arcképes — igazolvánnyal, vagy más okmányokkal igazolni tartoznak.

Foghiány, szuvasodás, stb. esetén a pályázó fogait, legkésőbb a felvételi vizsgálatig, rendbe kell hozatni. Ennek elmulasztása esetén a pályázó felvételre tekintetbe nem jöhet.

A pályázók testi alkalmassága felett a felvételi vizsgálat bizottsága dönt.

A bizottság a testileg alkalmatlanoknak minősített pályázókat elutasítja és kérvényükhöz csatolt személyi okmányukat visszaadja.

A bizottság döntése ellen fellebbezésnek nincs helye.

8. A pályázó szüleinek, illetőleg gyámjainak beleegyező nyilatkozata:

melyben kijelentik, hogy fiúknak (gyámoltjuknak) a katonai pályára való lépéséhez hozzájárulnak. Ugyanebben a nyilatkozatban jelentsék ki, hogy a pályázati hirdetmény határozványait teljesen ismerik és magukat az abban foglalt kötele-

zettségeknek alávetik, valamint azt, hogy a pályázó gyermekük nem szenved eskőrbán (epilepszia) és nem ágybavizelő.

9. A pályázó atyjának személyi adatai:

melyben szerepeljen a pályázó édesatyjának foglalkozása és a m. kir. honvédségben vagy idegen hadseregben viselt rendfokozata (rendfokozatnál feltüntetni: tényleges, tartalékos, szolgálaton kívüli viszonybeli, vagy nyugállományú). A m. kir. honvédségben viselt nem hivatásos tiszti rendfokozatot emléklappal kell igazolni.

Az idegen hadseregben szolgált szülőknek a folyamodványban fel kell sorolni, hogy az illető mely fegyvernemnél, mennyi ideig, továbbá mely állomáshelyeken, mily beosztásban töltötte szolgálatát.

10. A pályázó testvéreinek személyadatai:

a pályázó testvéreit (fél- és mostohatestvéreit) névszerint, külön-külön kell tüntetni: korukat, lakhelyüket, valamint esetleges foglalkozásukat is fel kell említeni, azonkívül ki kell térni arra is, hogy nevezettek katonai nevelőintézetben vannak, vagy voltak-e, továbbá, hogy el vannak-e már — esetleg államköltségen — látva, ösztöndíjat vagy alapítványt élveznek-e és hogy a szülők részére nevelési járulékot folyósítanak-e.

11. Az okmányok csatolása:

a kérvény összes előírt mellékletei lehetőleg eredeti okmányok legyenek és csak kivételesen csatolható közjegyzőileg hitelesített szószerinti másolatok. Fotókópiák, valamint csak értelemszerű másolatok okmányként nem fogadhatók el. A származást igazoló okmányok kizárólag eredetiek lehetnek. Idegen nyelven kiállított okmányok hiteles magyar fordítását is minden esetben csatolni kell. (Kivételt képeznek a latin és német nyelvű származási okmányok.)

12. Áttekintés:

a folyamodványhoz csatolni kell az „Áttekintés”-t, a becsatolt okmányok alapján pontosan kitöltve (lásd a 4. sz. mellékletet).

13. Hiányosan felszerelt folyamodványok:

a felvételi feltételeknek még nem felelő és hiányosan felszerelt folyamodványok nem vehetők figyelembe.

14. Kérvényminta:

a m. kir. honvéd hadapródiskolák I. évfolyamaiba pályázók hozzátartozóinak folyamodványt kell benyújtani (lásd az 1. sz. mellékletet).

B) Figyelembe jövő körülmények.

A részletes tájékoztató II. fejezet A) pont 1. alpontjában megállapított feltételekkel rendelkező pályázók érdemességi el-

bírálásánál az apának arcvonalbeli katonai szolgálatban vagy a közérdek egyéb szolgálatában szerzett érdemeit, valamint a pályázó ifjú erkölcsi magaviseletét, iskolai végzettségének értékét és általában alkalmasságát a jelölésnél figyelembe fogom venni.

C) Érdemességi sorrend megállapításánál figyelembe veendő adatok igazolása.

1. Az első arcvonalbeli szolgálatot, illetve a hadifogságban eltöltött időt az alábbiak szerint kell igazolni:

a) Az arcvonalbeli szolgálatot igazolja a volt csapattest, vagy az annak felszámolását intéző hatóság.

Ha a volt csapattest elcsatolt területen állomásozott, vagy az említett igazolvány más okok miatt nem szerezhető be, az apa arcvonalszolgálatát két olyan hivatásos, vagy tartalékos (szkv. népfelkelő) tisztnek írásbeli nyilatkozatával kell igazolni, aki az apával együtt szolgált.

A nyilatkozatot a tanúk lakóhelyén állomásozó katonai parancsnokság előtt, ha pedig ilyen a tanúk lakóhelyén nincs, a községi előljáróság (városokban a polgármester) előtt kell tenni. A községi előljáróság (polgármester) a nyilatkozatot látta-mozza. Tényleges állományú tisztek nyilatkozataival a láttamozás csak a sajátkezü aláírás hitelesítésére terjed ki.

Ha a tanúk különböző helyen laknak, az arcvonalban teljesített szolgálatról két külön nyilatkozatot kell kiállítani.

b) A hadifogságot a m. kir. honvédelmi minisztérium 22. osztályától beszerzett vagy valamely hazai leszerelő tábor, vagy katonai igazoló bizottság részéről kiállított bizonyítvánnyal is lehet igazolni.

A hadifogság tartamát igazoló bizonyítványhoz csatolni kell a katonai igazoló bizottság ama bizonyítványát is, mely szerint a folyamodó a hadifogságba jutás és hadifogság alatti magatartás tekintetében „igazolt”.

A pályázó atyjának arcvonalbeli szolgálatát vagy hadifogságát (továbbá vagyoni helyzetét is) mindazok a parancsnokságok és hatóságok igazolhatják, melyek az illető egyén oly személyi okmányait őrzik, melyekből a kívánt adatokat kétségtelenül meg lehet állapítani.

2. Árva, vagy félárva pályázók folyamodványaikhoz az elhalt szülők halotti anyakönyvi kivonatát csatolni kell.

A hadiárva, illetőleg hadigyámolt minőségét nem hivatásos állományból származó egyéneknek érvényes hadigondozási, a tűzharcos minőségét pedig érvényes tűzharcos igazolvánnyal kell igazolniok.

3. Az összes folyamodványokhoz hatósági bizonyítványt kell csatolni, melyből pontosan kivehetők legyenek:

A szülők (hozzátartozók) és a pályázó vagyoni és jövedelmi forrásai, mennyi az ingó- és ingatlan vagyon értéke, mennyi az évi jövedelem, mennyi a jövedelem- és vagyonadó, továbbá mennyi az összes adók évi összege.

Ha a folyamodonak több község területén van vagyona, úgy a bizonyítványt attól a községtől kell beszerezni, ahol őt a jövedelem- és vagyonadóval megterhelték.

4. Az atyának a közérdek szolgálatában egyébként szerzett érdemeit a kérvényben részletesen elő kell adni és azt lehetőleg igazolni.

D) Alapítványi helyek.

A m. kir. honvéd hadapródiskolák részére létesített és az 1942/43. tanévben betöltésre kerülő alapítványi helyek kimutatását a 6. számú melléklet tartalmazza.

Az alapítványi helyet betöltő növendékek utáni ellátási díjak az alapítványt tevők részéről való befizetési módját az alapítólevél vonatkozó rendelkezései szabályozzák.

E) Tandíj és ellátás.

Az államköltséges és alapítványi helyen levő növendékek hozzátartozói évi tandíjat tartoznak fizetni.

A tandíj az egész tanévre 72 pengő, melynek összegét a miniszter esetleg megváltoztathatja.

Tisztek és köztisztviselők féltandíjat fizetnek.

A tandíjat minden tanév kezdetén kell az intézet (hadapródiskola) átalánypénztári csekkszámlája javára, postatakarék-pénztár útján befizetni.

Hadiárva, hadigyámoltak és teljes árvaságra jutott, szegény növendékek tandíjmentességben részesülnek.

A hadiárva-, illetve hadigyámolt-minőséget minden tanév elején 3 hónapnál nem régebben kiállított „Hadigondozási igazolvány”-nyal kell igazolni.

Az ellátást, ruházatot és lakást az államköltséges helyen lévő növendékek díjmentesen, — az alapítványi helyen lévő növendékek az ellátási díj ellenében — a tankönyveket és taneszközöket pedig az összes növendékek a hozzátartozók által fizetendő tandíj ellenében kapják.

Az államköltséges és alapítványi helyet betöltő növendékek hozzátartozói ruházati hozzájárulás, valamint a fehérnemű beszerzési és fenntartási hozzájárulás gyanánt, ezidőszert 80 P.

ben megállapított évi „ruházati és fehérnemű hozzájárulási díjat” kötelesek évente előre az intézet átalánypénztári csekk-számlája javára, postatakarékpénztár útján befizetni. A tandíjnak, valamint a „ruházati és fehérnemű hozzájárulási díjak” más módon (készpénzben, vagy postautalványon) történő befizetését az intézet nem fogadhatja el. Postatakarékpénztári befizetési lapokkal az intézet gazdasági hivatala látja el az intézetbe felvett növendékek hozzátartozóit.

Az összes növendékek részére szükséges egységes tisztálkodási tárgyak és apróbb kéziszerek költségeit a hozzátartozók viselik.

A tandíj, valamint a „ruházati és fehérnemű hozzájárulási díj” pontos befizetésének elmulasztása a növendékek elbocsátását is maga után vonhatja.

F) Választott fegyvernem megjelölése.

A kiképzési ágak bármelyikéhez lehet jelentkezni.

A pályázók törvényes képviselői felvételi folyamodványukban az alábbi két mód egyikével tartoznak megjelölni, hogy gyermekeik melyik fegyvernemhez való kiképzésre törekszenek:

1. Elsősorban ..... fegyvernemhez.
(például: gyalogsághoz)
- másodszorban ..... fegyvernemhez.
(például: repülő csapathoz)
- harmadszorban: ..... fegyvernemhez.
(például: műszaki csapathoz)

2. Elsősorban a páncélos csapathoz, másod- és harmadszorban bármely fegyvernemhez törekszik.

Elsősorban az egyik fegyvernemet okvetlenül meg kell jelölni.

A fegyvernemi beosztás felett a honvédelmi miniszter dönt. A kijelölt fegyvernem megváltoztatásának helye nincsen.

G) A folyamodványok benyújtása.

Az államköltséges helyre pályázók szabályszerűen felszerelt folyamodványaikat minden év május hó 1-ig a honvédelmi miniszter úrnak címezve annak a hadapródiskola parancsnokságának küldjék meg, amely hadapródiskolába való felvételüket *elsősorban* kérték. Az összegyűjtött folyamodványokat az iskolaparancsnokságok terjesztik a miniszter úr elé.

Az alapítványi helyre pályázók szabályszerűen felszerelt és a honvédelmi miniszter úrnak címzett folyamodványaikat annak a hatóságnak (testület, személy) küldjék meg,

amelytől az alapítvány odaítélését kérik. Ez határozatát a folyamodványra rávezeti és a folyamodványt a honvédelmi miniszter úrhoz felterjeszti.

A később beérkező, valamint nem az előírt úton benyújtott kérvények nem vehetők figyelembe.

H) Pályázók jelöléséről értesítés.

A pályázókat a honvédelmi miniszter jelöli. A jelölt pályázók értesítést kapnak, hogy hol és mikor jelenjenek meg.

Hasonlóképpen értesítést kapnak az elutasított pályázók is. Az elutasítottak okmányait visszaküldik.

J) A pályázó felvételi vizsgálata.

A kijelölt pályázók szeptember hó folyamán felvételi vizsgálatot tartoznak tenni.

A felvételre behívott pályázók utazásáról és pontos beérkezéséről, valamint az oda- és fel nem vétel esetén a vissza-utazás költségeiről a hozzátartozók gondoskodnak.

Az összes behívott pályázók a vizsgálat tartalmára az intézetben élelmezési ellátásban és elszállásolásban részesülnek, míg a hozzátartozók (illetőleg kísérők) mindenről maguk tartoznak gondoskodni.

Minden behívott pályázót jelentkezése után testi épsége és katonai intézeti nevelésre való alkalmassága tekintetében bizottságilag felülvizsgálják.

A felvételi vizsgálat anyaga:

a) Elméleti.

1. A m. kir. honvéd hadapródiskolák I. évfolyamába (megfelel a középiskola V. osztályának) jelölt pályázók részére:

A gimnáziumból származók számára: a gimnázium IV. osztályának tananyaga, a latin nyelv kivételével.

A polgári iskolából pályázók részére: (polgári iskolából felvételre csak azok a pályázók jöhetnek tekintetbe, akik legalább „jó” általános tanulmányi eredményt értek el), felvételi vizsgálatuk előtt, annak színhelyén, alábbi tárgyakból különbözeti magánvizsgálatot tartoznak tenni: Történelem IV., Földrajz a III. oszt. anyagából a szerves világ és az emberföldrajz; Latin nyelv I.—IV.; Mennyiségtan és mértan a III. osztály anyagából az egyszerű függvények ábrázolása és változása (növekedés és fogyás, I. fokú függvény) és a IV. osztály algebrai anyaga; Rajz I.—IV. és művészeti alkotások ismertetése (III.—IV. oszt.); Gyorsírás IV. (A tantárgyak mellett feltüntetett r

mai számok a gimnázium megfelelő osztályának tananyagát képezik.)

b) Gyakorlati:

1. A m. kir. honvéd hadapródiskola I. évfolyamába jelölt pályázók részére:

Atlétika:

100 m-es síkfutás, időkövetelmény 15 másodperc.

Távolugrás. Követelmény 350 centiméter.

Magasugrás. Követelmény 105 centiméter.

Torna:

Húzódás a nyújtón. Követelmény: legalább háromszor.

Bakugrás hosszában (alapfok).

K) A felvételi vizsgálat eredménye.

A felvételi vizsgálat eredményéről a jelöltek a vizsgálat helyszínén értesülnek.

L) Intézeti szabályok.

A m. kir. honvéd hadapródiskola nevelésbe felvett minden egyes növendékre és ezek hozzátartozóira az előírt Rendtartás és Házi rend kötelezően mérvadó. Ezek be nem tartása a növendéknek az intézetből való elbocsátását vonja maga után.

Az intézeti nevelésből elbocsátásra kerülő növendékek, amennyiben az elbocsátást a hozzátartozók kérelmezik, avagy az büntetésképpen történik, úgy az eddigi ellátási költségeket a szülők visszatéríteni tartoznak. Az évi ellátási költség 950 pengőt tesz ki.

M) A hadapródiskolai növendékek szolgálati kötelezettsége.

Katonaállományú tisztjelöltté történő felavatás előtt minden növendék írásbeli „Kötelező“-t állít ki, arról, hogy a honvédelemről szóló 1939. évi II. t.-c. végrehajtására vonatkozó utasítás III. 1. Füzetének 11. §-ában előírt külön tényleges katonai szolgálatot vállal.

RÉSZLETES TÁJÉKOZTATÓ AZ AKADÉMLÁK RÉSZÉRE.

1. A pályázó és édesatyja magyar állampolgársága:

amit állampolgársági bizonyítvánnyal, vagy ideiglenesen oly községi illetőségi bizonyítvánnyal kell igazolni, amely az ú. n. trianoni záradékkal is el van látva, vagyis a községi előjáróság az illetőségi bizonyítványban azt is igazolja, hogy az, aki részére, illetve akinek jogcímén (apa) az illetőségi bizonyít-

ványt kiállították, 1921. évi július hó 26-án a bizonyítványt kiállító község, vagy más, azonban Magyarország jelenlegi területéhez tartozó község kötelekébe tartozott.

Minden szülő — aki nem állampolgársági bizonyítvánnyal pályázott — köteles az állampolgársági bizonyítványt a felvételi vizsga napján a vizsgálati bizottságnak átnyújtani.

Az 1938. évi november hó 2-ika előtt a visszacsatolt Felvidéken és az 1939. március 15-ike előtt a visszatért Kárpátalján, továbbá 1940. augusztus 30-ika előtt a visszacsatolt keleti és erdélyi területeken lakhellyel bíró pályázónak és édesatyjának állampolgársági bizonyítvánnyal igazolniok kell, hogy magyar állampolgárok.

Abban az esetben, ha állampolgársági bizonyítvány nem áll rendelkezésre, úgy a lakóhely szerint illetékes törvényhatósági város polgármestere, illetőleg a vármegye alispánja által kiállított igazolvánnyal igazolniok kell azt, hogy a 2200/1939. M. E. számú rendelettel életbeléptetett állampolgársági egyezmény 1. cikkében, illetőleg az 1939. évi VI. t.-c. 5. §. első bekezdésében, vagy az 1940. évi XXVI. t.-c. 4. §-ának első bekezdésében feltüntetett követelményeknek megfelelnek, ha ezeknek a követelményeknek nem felelnek meg, akkor igazolniok kell, hogy visszahonosításukra, illetőleg a magyar állampolgárságuk visszaszerzésére irányuló lépéseket — az illetékes hatóság útján — folyamatba tették. Ezekben az esetekben pályázónak magyar állampolgársági bizonyítványát legkésőbb az első karpaszományos év leteltéig az akadémia parancsnokságához be kell nyújtania, ezért az igazolvány kiadását a Belügyminisztériumban idejekorán szorgalmazni kell.

1./a. A magyar Szent Koronához visszacsatolt országrészen községi illetőséggel rendelkező pályázó kérvényéhez egy igazolványt köteles csatolni, melyben községi előljárósága igazolja, hogy a megszállás alatt a pályázó és édes szülei — magyar érzület szempontjából — milyen magatartást tanúsítottak. Ezen az igazolványon szerepelnie kell az alábbi zárószövegnek is: „Jelen igazolványt X. Y.-nak a m. kir. honvéd Akadémiai felvétel céljából benyújtani szándékolt kérvényhez való csatolás végett állítottam ki.”

2. Az életkor:

A karpaszományos szolgálatot megelőző előzetes felvételi vizsgálatra csak azok pályázhatnak, akik 1941. évi október hó 1.-én 17-ik életévüket már betöltötték, de 21-ik életévüket még nem lépték túl és a m. kir. honvédségben karpaszományos szolgálatot ezideig nem teljesítettek.

Aki 21-ik életévét 6 hónapnál kevesebb idővel lépte túl, a felvételi kérvényben korengedélyt kérhet.

3. Származási adatok:

A pályázók tiszta keresztény származásukat nagyszülőikig bezárólag eredeti okmányokkal kötelesek igazolni.

A kérvényhez kitöltve csatolni kell a „Származási táblázat”-ot és a származást igazoló eredeti okmányokat, hiány nélkül. Ezek az eredeti okmányok a pályázók édes szüleinek, továbbá apai és anyai nagyszüleiknek születési anyakönyvi kivonatai, illetve keresztlevelei, továbbá az édes szülők és mindkét ágbeli nagyszülők házassági anyakönyvi kivonatai (lásd az 5. sz. mellékletet).

adataikat, ha 1895 október hó 1-e előtt születtek keresztlevéllel, egyházi házassági anyakönyvi kivonattal, míg akik azután születtek, állami anyakönyvi kivonatokkal tartoznak igazolni.

Származási igazolvánnyal, avagy származási okmánymácsolatokkal pályázni nem lehet.

4. A megkívánt előismeretek:

A m. kir. honvéd akadémiák I. évfolyamába oly önként jelentkező magyar honos ifjak vehetők fel, akik valamely hazai nyilvános középiskolában tett érettségi vizsgálat alapján főiskolai tanulmányokra éretteknek nyilváníttatnak. A felvételi folyamodványhoz az érettségi bizonyítványokon kívül még a középiskola VIII. osztályának évvégi bizonyítványát is csatolni kell.

Oly pályázók, akik Magyarországtól elcsatolt területen, vagy külföldön tettek érettségi vizsgálatot, eme vizsgálat érvényesítése céljából valamely hazai nyilvános középiskolában előzetesen honosító (különbözetű) érettségi vizsgálatot kell tenniök.

5. Kifogástalan erkölcsi magaviselet,

melyet erkölcsi bizonyítvánnyal kell igazolni, azonban csak abban az esetben, ha a polgári életben végzett iskolából való kilépés és a pályázat között több, mint 4 hónap telt el, amely esetben a pályázónak ez idő alatti tartózkodását és foglalkozását is igazolni kell.

6. A tiszti kiképzésre való testi alkalmasság és rátermettség:

a) A felvételi folyamodványhoz a tartózkodási helyhez legközelebb fekvő honvéd helyőrségi kórház által kiállított orvosi véleményt kell mellékelni (lásd a 3. sz. mellékletet).

A pályázók az orvosi vélemény kiadásának kérelmezésekor személyazonosságukat — lehetőleg arcképes — igazolvánnyal, vagy más okmányokkal igazolni tartoznak.

Foghiány, szúvasodás, stb. esetén pályázónak a fogait legkésőbb a felvételi vizsgáig rendbe kell hozatni.

A pályázók testi alkalmassága felett azonban a Budapesten székelő: „Akadémiába pályázók testi alkalmasságát megállapító központi bizottság” dönt.

A július hó folyamán történő központi bizottsági vizsgálat helyéről és részletes időpontjáról az illetékes akadémia parancsnokságra értesíti a pályázókat. Az értesítést a pályázónak a folyamodványban megjelölt tartózkodási helyére küldik s ezért ennek ezalatt az idő alatti elhagyása nem tanácsos.

A bizottság által testileg alkalmasnak minősített pályázók felvételi folyamodványát az akadémia-parancsnokság a honvédelmi miniszterhez felterjeszti.

A bizottság a testileg alkalmatlanoknak minősített pályázókat elutasítja és a kérvényükhöz csatolt személyi okmányaikat visszaadja.

A bizottság döntése ellen fellebbezésnek nincs helye.

A pályázóktól megkövetelt legkisebb testmagasság 162 cm.

A bizottság előtti megjelenéssel járó utazási és az akadémiákon történő elhelyezési, továbbá az elhelyezés alatti, végül a bizottsági vizsgálat után a pályázó hazautazási költségeit a honvéd kincstár viseli.

Ez a költségkiméleési eljárás a felvételi vizsgálat időtartamára is vonatkozik.

7. A pályázók szüleinek, illetőleg gyámjainak beleegyező nyilatkozata:

melyben kijelentik, hogy fiúknak (gyámoltjuknak) a katonai pályára való lépéséhez hozzájárulnak. Ugyanebben a nyilatkozatban jelentsék ki, hogy a pályázati hirdetmény határozványait teljesen ismerik és magukat az abban foglalt kötelezettségeknek alávetik, valamint azt, hogy pályázó gyermekük nem szenved eskórban (epilepsziában) és nem ágybavizelő.

8. A pályázó atyjának személyi adatai:

melyben szerepeljen a pályázó édesatyjának foglalkozása és a m. kir honvédségben, vagy idegen hadseregben viselt rend-

fokozata. A m. kir. honvédségben viselt nem hivatásos tiszti rendfokozatot Emléklappal kell igazolniok.

9. A pályázó testvéreinek személyi adatai:

A pályázó testvéreit (féltestvéreit) névszerint külön-külön fel kell tüntetni és korukat, valamint esetleges foglalkozásukat és lakhelyüket is be kell jegyezni, különösen pedig ki kell térni arra, hogy nevezettek katonai nevelőintézetben vannak, vagy voltak-e.

10. A pályázó idegen hadseregben eltöltött ideje:

A folyamodványban szerepeljen az is, hogy a pályázó idegen hadseregben szolgált-e és ha igen, mely fegyvernemenél, mennyi ideig és milyen rendfokozatot ért el, továbbá mely államáshelyeken milyen beosztásban töltötte szolgálatát.

11. Okmányok csatolása:

A kérvény összes előírt mellékletei lehetőleg eredeti okmányok legyenek és csak kivételesen csatolhatók közjegyzőileg hitelesített másolatok. Fotókópiák, valamint csak értelemszerű másolatok okmányként nem fogadhatók el. A származást igazoló okmányok kizárólag eredetiek lehetnek. Idegen nyelven kiállított okmányoknak hiteles magyar fordítását is minden esetben csatolni kell.

12. Áttekintés:

A folyamodványhoz csatolni kell az „Áttekintés”-t, a becsatolt okmányok alapján pontosan kitöltve (lásd a 4. sz. mellékletet).

13. Hiányosan felszerelt folyamodványok:

A felvételi feltételek meg nem felelő és hiányosan felszerelt folyamodványok nem vehetők figyelembe.

14. Kérvény-minta:

A m. kir. honvéd akadémiák I. évfolyamát megelőző tényleges karpaszományos szolgálatra való behívást a pályázati hirdetményhez csatolt minta szerint kell kérelmezni. (Lásd a 2. számú mellékletet.)

Igényjogosultság államköltséges helyekre az akadémiai kiképzés alatt.

a) Államköltséges helyre a következő 6 csoportban említett személyek törvényes vagy törvényesített fiai támaszthatnak igényt, ha mind az ellátásra kötelezett, mind a pályázó vagyoni viszonyainál fogva neveltetési támogatásra szorul:

1. a magyar királyi honvédség tényleges állományú, hivatásos, továbbá nem tényleges állományú volt hivatásos, végül rokkantsági ellátásban részesülő tisztjei, lelkészei és tisztviselői (a m. kir. csendőrség, koronaőrség és a képviselőházi őrség, továbbá a volt m. kir. határőrség, folyamőrség, nemzeti hadsereg, cs. és kir. közös hadsereg és haditengerészet magyar honossággal bíró nyugállományú, vagy rokkantsági ellátásban lévő volt hivatásos tisztjei, katonai lelkészei és katonai tisztviselői, a m. kir. honvédség hasonló állású egyéneivel egyenlő elbírálás alá esnek;

2. azok a magyar állampolgárok, akik, mint tisztek, katonai lelkészek, vagy katonai tisztviselők, a tartalékban, a szolgálaton kívüli viszonyban, vagy pedig, mint népfelkelő tisztek (tisztviselők) legalább összesen 10 éven át tényleges katonai szolgálatot teljesítettek;

3. a legalább 10 év óta szolgáló, vagy nyugdíjazott udvari és állami tisztviselők;

4. a legalább 10 év óta szolgáló, vagy nyugdíjazott törvényhatósági tisztviselők;

5. a legalább 10 év óta szolgáló, vagy nyugdíjazott más köztisztviselők.

A fenti 5 csoportban felsoroltak közül — tekintet nélkül a csoportra és az esetleg megkövetelt 10 évi katonai, vagy tisztviselői szolgálati időre — elsőbbség illeti meg azokat a pályázókat:

a) akiknek atyja a háborúban az ellenség előtt elesett, vagy harctéri sebesülés folytán, vagy a hadifáradalmak következtében halt meg;

b) akiknek atyja a harctéren vagy katonai szolgálatban megrokkant;

c) akik teljesen árvaságra jutottak;

d) akik apátlan, azután, akik anyátlan árvák;

e) akiknek atyja legalább 2 évig arcvonalban szolgált.

6. Az államköltséges helyre való felvételre igénye van ezenkívül az 1914/18. évi világháború hősi halottai, valamint az 1933: VII. t.-c. alapján ellátásban részesülő, vagy hadirokkant cím használatára feljogosított hadirokkantjai az 1933.

VII. t.-c. szerint figyelembe jövő gyermekeinek (hadiárvák, hadigyámoltak), továbbá azoknak az ifjaknak, akiknek tiszti rendfokozatot viselt magyar állampolgárságú atyja az 1939. évi II. t.-c. 233. és 230. §-ai alapján mozgósítás (hadiállományra való kiegészítés), vagy háború alatt teljesített szolgálatból kifolyólag gondozásban részesül, vagy halált szenvedett.

Egyenlő feltételek fennforgása mellett az 1938 évi IV. t.-c. szerint igazolt tűzharcosok fiai előnyben részesülnek.

Igényjogosultság igazolása.

Az államköltséges hely elnyerésére való igényjogosultság fennállását a folyamodó édesatyjának közvetlen parancsnoksága, illetve hivatali főnöke (nyugdíjasoknál és özvegyeknél a nyugdíjukat számfejtő hivatal vezetője) — külön bizonylattal — félreértést kizáró határozottsággal és annak feltüntetése mellett igazolja, hogy az apa a II/B. fejezet 1—5. pontjaiban felsorolt (tiszti és köztisztviselői) csoportok melyikébe tartozik, továbbá, hogy hol (mely hatóságnál, vagy csapattest stb.-nél) hány éve, mely állásban (rendfokozatban) és fizetési (rang) osztályban teljesített (tiszti, köztisztviselői) tényleges szolgálatot.

Hasonló módon parancsnoksági, illetőleg hatósági bizonylattal kell igazolni azokat a körülményeket, melyek a II/B. fejezet a), b), c), d) és e) alpontjai alapján elsőbbséget biztosítanak és pedig annak feltüntetését, vajjon az életben maradt szülő nem kötött-e új házasságot. — Igénylő esetben a mostoha szülő (teljesen árvaságra jutott, de örökbefogadott ifjagnál az örökbefogadó szülők) nevét és állását is igazolni kell.

A hadiárva, illetőleg hadigyámolt minőséget a nem hivatásos állományból származó egyéneknek érvényes (3 hónappal nem régebben kiállított) hadigondozási, a tűzharcos minőséget pedig érvényes tűzharcos igazolvánnyal kell igazolniok.

A 2 évi első arcvonalbeli szolgálatot, illetve hadifogságban töltött időt az alábbiak szerint kell igazolni:

a) az első arcvonalbeli szolgálatot igazolja az illető egyén volt csapatteste, vagy az annak felszámolását intéző hatóság. Ha az igazolvány így be nem szerezhető, az arcvonalbeli szolgálatot a vele együtt az arcvonalban szolgált két hivatásos tisztnek, esetleg két volt tartalékos tisztnek írásbeli nyilatkozatával kell igazolni.

A nyilatkozatot a tanuk lakóhelyén állomásozó katonai parancsnokság előtt — ha pedig ilyen a tanuk lakóhelyén nin-

cse — a községi előjáróság (városokban a polgármester) előtt kell tenni. A községi előjáróság (városokban a polgármester) a nyilatkozatot láttamozza. Tényleges állományú tisztek nyilatkozatainál a láttamozás csak az illető tisztek sajátkezü névaláírásnak a hitelesítésére terjed.

Ha a tanuk különböző helyeken laknak, az arcvonalban teljesített szolgálatról két külön nyilatkozatot kell kiállítani.

b) A hadifogság tartamát igazoló bizonyítványhoz csatolni kell a katonai igazolóbizottság ama bizonyítványát is, mely szerint az illető a hadifogságba jutás és hadifogság alatti magatartás tekintetében igazolt.

c) A II./B. fejezet 1. pont alatt említett egyének arcvonalbeli szolgálatát és az igazolt hadifogságát a 6. pont első bekezdésében említett, illetve azok a hatóságok is igazolhatják, melyeknél az illető egyének oly személyi okmányait őrzik, melyekből a kívánt adatok kétségtelenül megállapíthatók.

Alapítványi helyek az akadémiai kiképzés alatt.

Az akadémiákon létesített és az 1942—43. tanévben betöltésre kerülő alapítványi helyek kimutatását a 6. sz. melléklet tartalmazza.

A) és B)-hez csatolni kell:

Az államköltséges és alapítványi helyek elnyerését kérő folyamodványokhoz a fentebb említett okmányokon kívül még mellékelni kell:

a) hatósági bizonyítványt, amely a szülők (mind az édes, mind a mostoha, nevelő, vagy örökbefogadó szülők) és a felveendő egyén vagyoni viszonyait és jövedelmi forrásait, továbbá utóbbi testvéreinek (úgy az édes-, mint a fél-, vagy mostohatestvéreinek) számát, nemét, életkorát, valamint azt a körülményt is igazolja, hogy a pályázó ifjú, vagy testvérei el vannak-e — esetleg államköltségen — látva, illetve, hogy nevelési járulékot, alapítványt, vagy ösztöndíjat élveznek-e? A bizonyítványból pontosan kivehető legyen, mennyi az ingó- és ingatlan vagyon értéke, terhe, mennyi az évi jövedelem, mennyi jövedelem- és vagyonadó fizet, továbbá mennyi az összes adók évi összege. Ha folyamodonak több község területén van vagyona, úgy a bizonyítványt attól a községtől kell beszereznie, ahol a jövedelem- és vagyonadóval megterhelte.

b) Esetleg a szülőknek a közügyek terén, vagy közszolgálatban szerzett érdemeiről szóló bizonyítványok.

Tandíj és ellátás.

A tandíj összegét a honvédelmi miniszter állapítja meg és azt az akadémia átalánypénztári csekkszámmlájára minden tanév elején kell befizetni.

A tandíj az 1942./43. egész tanévre előreláthatólag 90 pengő. A III. fejezet 1—5. pontjaiban felsoroltak számára előreláthatólag 45 pengő.

Hadiárvák, hadigyámoltak és teljes árvaságra jutott, teljesen szegény pályázók tandíjmentesek.

A hadiárva — illetve hadigyámolt — minőségét minden tanév elején 3 hónapnál nem régebben kiállított „Hadigondozási igazolvány“-nyal kell igazolni.

Az államköltséges helyben részesített akadémikusok díjmentesen — az alapítványi helyeken és fizetési helyben lévők az ellátási díj ellenében — kapják az ellátást, ruházatot, lakást, továbbá az évente fizetendő tandíj fejében a tankönyveket és taneszközöket.

Az államköltséges és alapítványi helyen lévő akadémikusok hozzátartozói ruházati hozzájárulás, valamint fehérnemű beszerzési és fenntartási hozzájárulás címén előreláthatólag 100 pengőben megállapított évi „ruházati és fehérnemű hozzájárulási díjat“ kötelesek minden tanév elején az akadémia átalánypénztári csekkszámmlájára befizetni. Más módon (készpénzben, vagy postautalványon) történő befizetést az akadémia nem fogadhat el. Indokolt esetben az akadémia parancsnoksága ennek az összegnek, valamint a tandíjnak és ellátási díjnak negyedévi előzetes részletekben való fizetését is engedélyezheti.

Az akadémikusok részére szükséges egységes tisztálkodási tárgyak, stb. apróbb kéziszerkeszzerkesz beszerzési költségei a hozzátartozókat terhelik.

A „ruházati és fehérnemű hozzájárulási díj“ fizetésének és az apróbb kéziszerkeszzerkesz beszerzésének kötelezettsége alól csak a teljesen árva, valamint a teljesen vagyontalan és szegénysorsú ifjak (hozzátartozói) menthetők fel.

Azok az akadémikusok, kiknek tandíját, ellátási díját, illetve ruházati és fehérnemű hozzájárulási díját nem fizetik be a kellő időben, az akadémiai nevelésből elbocsáthatók.

Választott fegyvernem megjelölése.

A kiképzési ágak bármelyikéhez lehet jelentkezni.

A pályázók felvételi folyamodványukban az alábbi két mód egyikével tartoznak megjelölni, hogy melyik fegyvernemhez, illetőleg a csendőrséghez való kiképzésre törekszenek:

1. Elsősorban ..... fegyvernemhez
(például gyalogsághoz).

Másodszorban ..... fegyvernemhez
(például lovassághoz).

Harmadszorban ..... fegyvernemhez
(például hradó csapathoz).

2. Elsősorban műszaki csapathoz, másod- és harmadsorban bármely fegyvernemhez törekszem.

Elsősorban az egyik fegyvernemet okvetlenül meg kell jelölni.

A pályázók fegyvernemi beosztása felett a honvédelmi miniszter által megbízott sorozóbizottság elnöke dönt.

A kijelölt fegyvernem megváltoztatásának helye nincsen.

A folyamodvány benyújtása.

A honvédelmi miniszterhez címzett és a pályázók által sajátkezűleg írt, szabályszerűen felszerelt felvételi folyamodványokat 1942. évi június 10-ig kell annak az akadémiának a parancsnokságához beküldeni, amelyben az elsősorban kért fegyvernemnek a kiképzése folyik (lásd a 2. sz. mellékletet).

Az alapítványi helyre pályázók szabályszerűen felszerelt folyamodványukat legkésőbb 1942. évi június hó 10-ig a bemutatásra jogosult hatósághoz (testülethez, személyhez) nyújtják be, amely azt határozatával ellátva, legkésőbb 1942. évi június hó 25-ig a honvédelmi miniszterhez felterjeszti.

Tekintettel az alapítványi helyek elnyerésére irányuló felvételi kérelmek korábbi benyújtási időpontjára, amennyiben a pályázó még nincs az érettségi bizonyítvány birtokában, eme folyamodványhoz a középiskola VIII. osztályának évvégi bizonyítványát kell mellékelni. Az érettségi bizonyítványt — a folyamodványhoz való csatolás végett — legkésőbb július hó 10-ig kell az illetékes akadémia parancsnokságához pótlólag benyújtani.

Pályázók jelöléséről értesítés.

A pályázókat a honvédelmi miniszter jelöli. A jelölt pályázók értesítést kapnak, hogy a testnevelési bizottság előtt — amely egyben központi orvosi bizottság is — hol és mikor jelenjenek meg.

Hasonlóképpen értesítést kapnak az elutasított pályázók is. Az elutasítottak okmányait az akadémia parancsnokság visszaküldi.

A pályázók felvételi vizsgálata.

A kijelölt pályázók szeptember hó folyamán előzetes felvételi vizsgálatot tartoznak tenni.

A vizsgálaton való megjelenéssel járó esetleges költségeket illetőleg lásd III./A) (6) pont utolsó két bekezdését.

Az összes behívott pályázók a vizsgálat tartamára az akadémiában élelmezési ellátásban és elszállásolásban részesülnek.

A felvételi vizsgálat anyaga.

a) Magyar nyelv.

Írásbeli értekezés az általános műveltség köréből vett tárgyról, melynek kidolgozásához a középiskolában szerzett nyelvi, irodalmi és történeti ismeretek szolgálnak alapul. Munkaidő kb. 3 óra.

A magyar helyesírást a pályázónak tökéletesen kell tudnia.

b) Mennyiségtan.

Az algebra, síkgeometria (planimetria), síkháromszögtan (trigonometria), térgeometria (sztereometria), analitikai sík- és térgeometria részletesen, valamint a differenciál és integrálszámítás elemei, a középiskola tanterve szerint.

c) Ábrázoló mértan.

Orthogonális párhúzámos vetítés két képsíkon.

Térelemek ábrázolása és különleges helyzeteik.

A legegyszerűbb helyzetgeometria és metrikus feladatok megoldása.

Árnyékszerkesztés. Ellipszisszerkesztés.

A gúla, hasáb, kúp, henger ábrázolása és vetett árnyéka, a gömb árnyéka. Érintősíkok.

A vizsgálat szóbeli.

Tankönyv: Dr. Girsik Géza: Ábrázoló Geometria a fő-reáliskolák részére I—IV. kötet.

d) Természettan.

Mechanika, mágnesség, elektromosság és fénytan részletes, hőtan és hangtan általános tételei.

A vizsgálat szóbeli.

Tankönyv: Mattyasovszky Kasszián: Fizika.

e) Földrajz.

Magyarország leíró földrajza

Testnevelés

Követelmények:

1. Athletikából: 100 m-es síkfutás, megkövetelt időeredmény 14.3", távolugrás, megkövetelt távolság 4 m. 20 cm., magasugrás, megkövetelt magasság 1 m. 20 cm., súlydobás, megkövetelt távolság 6 m. 50 cm.

2. Torna: húzódás a nyújtón háromszor, a nyújtón térd-fellendülés lendülettel, korláton félkarállás lendületből, szekrényen átterpesztés hosszában.

3. Úszás: ugrás 3 méter magas deszkáról tetszésszerűen módon, 30 méteres úszás tetszésszerűen nemben.

4. Kerékpározás: Kerékpározni minden jelöltnek tudnia kell.

Tájékoztatásul közlöm, hogy a karpaszományos szolgálatra behívott jelölteknek az akadémiai évet megelőzően felvételi vizsgálatot kell tenniük. A részletes felvételi vizsgálat anyagát a karpaszományos szolgálat ideje alatt fogom kiadni.

A felvételi vizsgálat eredménye.

A felvételi vizsgálat eredményéről, valamint fegyvernemi beosztásukról a jelöltek a vizsgálat helyszínén értesülnek.

Felvételek a karpaszományos évet követő akadémiai kiképzésre,

a) A karpaszományos szolgálat alatt elért legalább „jó” minősítés.

b) A csapatparancsnok javaslata.

c) Az 1942. őszén tartandó felvételi vizsgálaton — melynek anyagáról később értesülnek — való megfelelés.

Az akadémikusok szolgálati kötelezettsége.

Katonaállományú tisztté történő felavatása előtt minden akadémikus írásbeli „Kötelező”-t állít ki abból, hogy a honvédelemről szóló 1939. évi II. t.-c. végrehajtására vonatkozó utasítás III. Rész 1. füzetének 11. §-ában előírt külön tényleges katonai szolgálatot vállal.

1. számú melléklet.

(Hadapródiskola részére.)

(A folyamodványt a pályázó édesatyja (gyámja) sajátkezűleg írja.)

M i n t a

az államköltséges és alapítványi helyre benyújtandó
folyamodványhoz.

Nagyméltóságú Miniszter Úr!

Kérem A.....József fiamnak (gyámoltomnak)
m. kir. ....honvéd hadapródiskola V. év-
folyamába államköltséges (alapítványi) helyre való felvételét.

Nevem:.....

Állásom (foglalkozásom): .....

Lakcímem: .....

Fiam az alábbi fegyvernemekhez törekszik .....

Családi (személyi) viszonyaimat (részletesen) a csatolt „Áttekintés” tartalmazza.

A felvételhez szükséges alábbi okmányokat csatolom:

1. Saját és fiam állampolgársági (községi illetőségi) bizonyítványát. (Idegen állampolgárok állampolgársági bizonyítványát hiteles magyar fordításban kell csatolni.)

2. (Csak a visszacsatolt területről pályázók részéről.) Megszállás alatt tanúsított magatartásomról szóló igazolványt.

3. Fiam származási táblázatát, valamint az előírt származási okmányokat.

4. Fiam 1940/41. tanév évvégi középiskolai tanulmányi értesítőjének hiteles másolatát.

5. (esetleg) Fiam erkölcsi bizonyítványát.

6. Az orvosi véleményt.

7. Beleegyező nyilatkozatomat.

8. Áttekintés személyi viszonyaimról.

9. Idegen hadseregben eltöltött szolgálati igazolásomról szóló bizonyítványt.

10. Érdemességi sorrend megállapításához szóló okmányokat.

11. Vagyoni viszonyaimat, stb. igazoló hatósági bizonyítványt. Ez a szülők (mind az édes, mind a mostoha, nevelő vagy örökbefogadó szülők) és a pályázó egyén vagyoni viszonyait és jövedelmi forrásait, továbbá utóbbi ifjú testvéreink (úgy az édes, mint a fél vagy mostoha testvéreinek számát, nemét, életkorát, valamint azokat a körülményeket is igazolja, hogy a pályázó ifjú, vagy testvérei el vannak-e — esetleg államköltségen — látva, illetve, hogy nevelési járulékot, alapítványt, vagy ösztöndíjat élveznek-e.

12. Közjegyzőileg hitelesített ama nyilatkozatomat, mely szerint fiamnak a hadapródiskolából való elbocsátását, a hadapródiskola szabályszerű elvégzése, illetve tisztjelöltté való kinevezése előtt önként nem fogom kérni, ellenkező esetben pedig az államköltségen történt eddigi ellátási költségeket visszatérítem, ugyanekkor kijelentem, hogy amennyiben fiam büntetésképpen nyer elbocsátást, az addigi ellátási költségeket visszatérítem.

13. Közjegyzői nyilatkozatot, mely szerint kötelezem magam arra, hogy fiamnak a hadapródiskolába való felvétele esetén az évi tandíjat és fehérenemű hozzájárulási díjat a hadapródiskola pénztárába, az előírt módozatok szerint, pontosan be fogom fizetni.

14. Esetleges egyéb okmányok, melyeket itt kell felsorolni. (Pl.: A pályázó fiú atyjának esetleges volt hivatásos vagy volt nemhivatásos tiszti rendfokozatára, vagy tényleges közérdekű érdemeire, stb. vonatkozó okmányai.)

Végül kijelentem, hogy a pályázati hirdetmény határozványait teljesen ismerem és fiam felvétele esetén az azokban foglalt összes kötelezettségeknek megfelelek, egyben beleegyezésemet adom ahhoz, hogy a fiamon az intézeti nevelés alatt, a szükséghez képest, a honvédelmi miniszter úr által engedélyezett mindenféle diagnosztikus és gyógyító védőoltásokat elvégezhessek.

Kelt ..... 1941. évi ..... hó ..... n.

A ..... Péter.

Lakik: .....
(június, július és augusztus
hoban hol tartózkodik.)

Megjegyzés: A folyamodványra 2 P, az orvosi véleményre 1 P, a többi mellékletekre, ha még bélyegtelenek, ívenként 30 filléres okmánybélyeg kell.

Hadiárvák és hadigýmoltak, továbbá szegénységi bizonyítvánnyal ellátottak folyamodványai és ezek mellékletei bélyegtelenek. Okmányok hiányával beérkező folyamodványok nem vehetők figyelembe.

2. számú melléklet.

(Akadémia részére.)

M i n t a.

(A folyamodványt a pályázó sajátkezűleg írja.)

Nagyméltóságú Honvédelmi Miniszter Úr!

Kérem a m. kir. honvéd ..... akadémia I. évfolyamába államköltséges (alapítványi) helyre való felvételemet.

Nevem: .....

Lakcímem: .....

Elsősorban: ....., másodsorban: ..... és
harmadsorban: ..... fegyvernemhez törekszem.

Családi (személyi) viszonyaimat (részletesen) a csatolt áttekintés tartalmazza.

Felvételi okmányul csatolom:

1. Saját és atyám állampolgársági (községi illetőségi) bizonyítványát.

2. Származási táblázatomat, magam, valamint hozzátartozóim születési és házassági anyakönyvi kivonatait.

3. Érettségi és középiskola VIII. osztályának évvégi bizonyítványát.

3. Erkölcsei bizonyítványomat (ha szükséges), a megszállt területről származók a megszállás alatti magatartást igazoló okmányt.

5. Testi alkalmasságomra vonatkozó orvosi véleményt.

6. Szüleim (gýmom) beleegyező nyilatkozatát.

7. Idegen hadseregben eltöltött szolgálati igazolásomról szóló bizonyítványt.

8. Az „Áttekintés”-t személyi viszonyaimról.

9. (Csak államköltséges helyre pályázóknál).

Az államköltséges helyre való igényjogosultsági bizony-

latot. (Ez az apa nevét, rendfokozatát vagy állását, szolgálati viszonyát, beosztását és szolgálati idejét, esetleg az államköltséges helyre elsőbbséget biztosító körülményt is tartalmazza.)

10. (Csak államköltséges helyre pályázóknál.)

Szüleim (gyámom) vagyoni viszonyait, stb.-t igazoló hatósági bizonyítványt.

Ez a szülők (mind az édes, mind a mostoha, nevelő, vagy örökbefogadó szülők) és pályázó egyén vagyoni viszonyait és jövedelmi forrásait, továbbá utóbbi ifjú testvéreinek (úgy az édes-, mint a fél-, vagy mostohatestvéreinek) számát, nemét, életkorát, valamint azokat a körülményeket is igazolja, hogy a pályázó ifjú, vagy testvérei el vannak-e — esetleg államköltségen — látva, illetve, hogy nevelési járulékot, alapítványt, vagy ösztöndíjat élveznek-e.

11. (Államköltséges és alapítványi helyre pályázóknál.)

Szüleim (gyámom) közjegyzőileg hitelesített ama nyilatkozatát, miszerint az akadémiából való elbocsátásomat, az akadémia szabályszerű elvégzése, illetve tisztté való kinevezésem előtt, önként nem fogják kérni, ellenkező esetben pedig az állam költségén történt eddigi ellátási költségeket visszatérítik.

12. (Esetleges egyéb okmányok, melyeket itt kell felsorolni.)

Pl.: Pályázó atyjának esetleges volt hivatásos, vagy volt nem hivatásos tiszti rendfokozatára, vagy lényeges közéleti érdemeire, stb. vonatkozó okmányok.

(Valamennyi pályázó.)

Végül kijelentem, hogy a pályázati hirdetmény és a „Tájékoztató” füzetnek határozványait teljtartalmúlag ismerem és felvételem esetén az azokban foglaltaknak mindenben alávetem magamat.

H..... Árpád,

pályázó.

Megjegyzés: Mint az 1. számú melléklet megjegyzése.

ORVOSI VÉLEMÉNY

az alább megnevezett pályázóról, aki a m. kir. ....
 .....-ba leendő felvételre pályázik.

1. Vezeték- és keresztnév:
2. Születési év, hó, nap:
3. Születési hely és ország:
4. Testmagasság:

Testsúly:

5. Általános testminőség:
*(gyenge, középérős, erős,
 igenerős, karcsú, kövér,
 lesoványodott)*

6. A testnek a korhoz mért fejlettsége:
*(gyengén fejlett, fejlett,
 igen jól fejlett, zömök,
 közép magas, magasnövés,
 astheniás, atlétikus, pyk-
 nikus, v. kevert alkat)*

7. Védhímlőhegek:

8. Kiállott, főleg heveny és
 idült fertőző betegségek:

9. Szülők élnek-, meghal-
 tak-e?

*(Ha meghaltak, főképp
 gümőkór, vérbaj, rák,
 elmebaj, és iszákosság
 jönnek tekintetbe)*

Atyja:

Anyja:

10. Kimutatható kórhajlam:
*(8. és 9. pontok figye-
 lembevételével, különös
 tekintettel a gümőkórra)*

11. Csont- és izomrendszer:
*(5. és 6. pontok felhasz-
 nálásával, kiemelve a
 csontrendszer épségét,
 tehát angolkór, gerinc-
 oszlop- és medenceel-
 ferdülések, lúdtalp, térd-
 súrlás, dongaláb, törés,
 ficam, szűk-, laposmell,
 magashát, stb.)*

a vizsgálatot végző orvos-

12. Szemlelet.

Látóélesség javító szem-
üveg nélkül,

Javítás után:

a jobb szemem:

a bal szemem:

a jobb szemem: V. =

a bal szemem: V. =

üveggel V. =

üveggel V. =

Rövidlátás, vagy túllátás
(fénytörés):

a jobb szemem:

a bal szemem:

Törőközegek:

Szemfenék:

Szemrezgés:

Kancsalság:

Színérzés:

(Színvak, színtévesztő.)

a vizsgálatot végző orvos.

13. Füllelet:

hallótávolság   suttogó
beszéd mellett:

a jobb fülön:

a bal fülön:

a dobhártya állapota:

a jobb fülön:

a bal fülön:

a vizsgálatot végző orvos.

14. Tüdőlelet:

(Röntgen stb., ahol tbc.,
vagy mellhártyagyulla-
dásra a legkisebb gyanú
mutat, vérsüllyedés és
Pirquet-reakció kötelező)

a vizsgálatot végző orvos.

15. Szívlelet:

(Határok, hangok, zöre-
jek, Röntgenlelet, köte-
lező elektrokardiogram,
nyugalmi érlökésszám,
stb.)

a vizsgálatot végző orvos.

16. Teljes vizeletvizsgálat:
(Fehérje, geny, cukor,
alakelemek, stb. és a
szülő, gyám aláírásával
megerősített nyilatkoza-
tot mellékletként csatolni
kell, hogy a jelölt nem
ágybavizelő.)

a vizsgálatot végző orvos.

17. Foglelet:
(Bennmaradt gyökerek,
szuvasodás, stb. esetén a
pályázót figyelmeztetni
kell, hogy fogait az őszi
felvételi vizsgáig rendbe
kell hozatni.)

a vizsgálatot végző orvos.

18. Idegrendszer:
(A szülő, gyám aláírásá-
val megerősített nyilat-
kozatot mellékletként
csatolni kell, hogy a je-
lölt nyavalyatörésben
(eskór) nem szenved.)

a vizsgálatot végző orvos.

19. Egyéb szervi elváltozá-
sok:
(Torok- és garatmandu-
lák túltengését, orr-
sövényferdülést még a
honvéd orvos vizsgálat
előtt kell rendbehozatni.)

a vizsgálatot végző orvos.

20. A meglévő fogyatkozások
neme és foka:
(A meglévő fogyatkozá-
sokat röviden, világosan
és határozottan kell meg-
jelölni, a H. — 1. Eü.
Sz. U. 1. f. figyelembe
vételével.)

A vizsgálati leletek alapján pályázónak a testi alkalmasságot megállapító „Központi felvételi bizottság” elé állítását

- a) javasolom.
- b) nem javasolom.

Kelt .....

-----
kórházparancsnok.

Megjegyzés: Az egyes szakorvosi leleteket az „Orvosi vélemény” megfelelő pontjainál a vizsgálatot végző orvos név aláírásával látja el.

Az 5. és 6. pontoknál a megadott kifejezések közül a megfelelőket írásban kell ismételni.

A Röntgen-, elektrokardiogram- és a laboratóriumi vizsgálatokat a vizsgált megtéríteni köteles a kórháznak, a bejáró betegek részére megállapított térítési árszabás szerint.

Ezt a központi felvételi bizottság tölti ki!

Sportorvosi vélemény: a) versenyzésre alkalmas
b) versenyzésre ezidőszerint nem alkalmas
(Polgári életből jelentkezőknél a központi vizsgálóbizottság sportorvosa tölti ki.)

A központi felv. biz. sportorvosa.

A központi felvételi bizottság orvosi szakvéleménye:

1. a) Fogymatkozás nélkül alkalmas.

b) .....
fogymatkozással alkalmas.

c) .....
fogymatkozás miatt, nem alkalmas.

2. Fenti osztályozás alapján

a) tartós intézeti nevelésre alkalmas.

b) tartós intézeti nevelésre nem alkalmas.

Kelt .....

ATTEKINTÉS

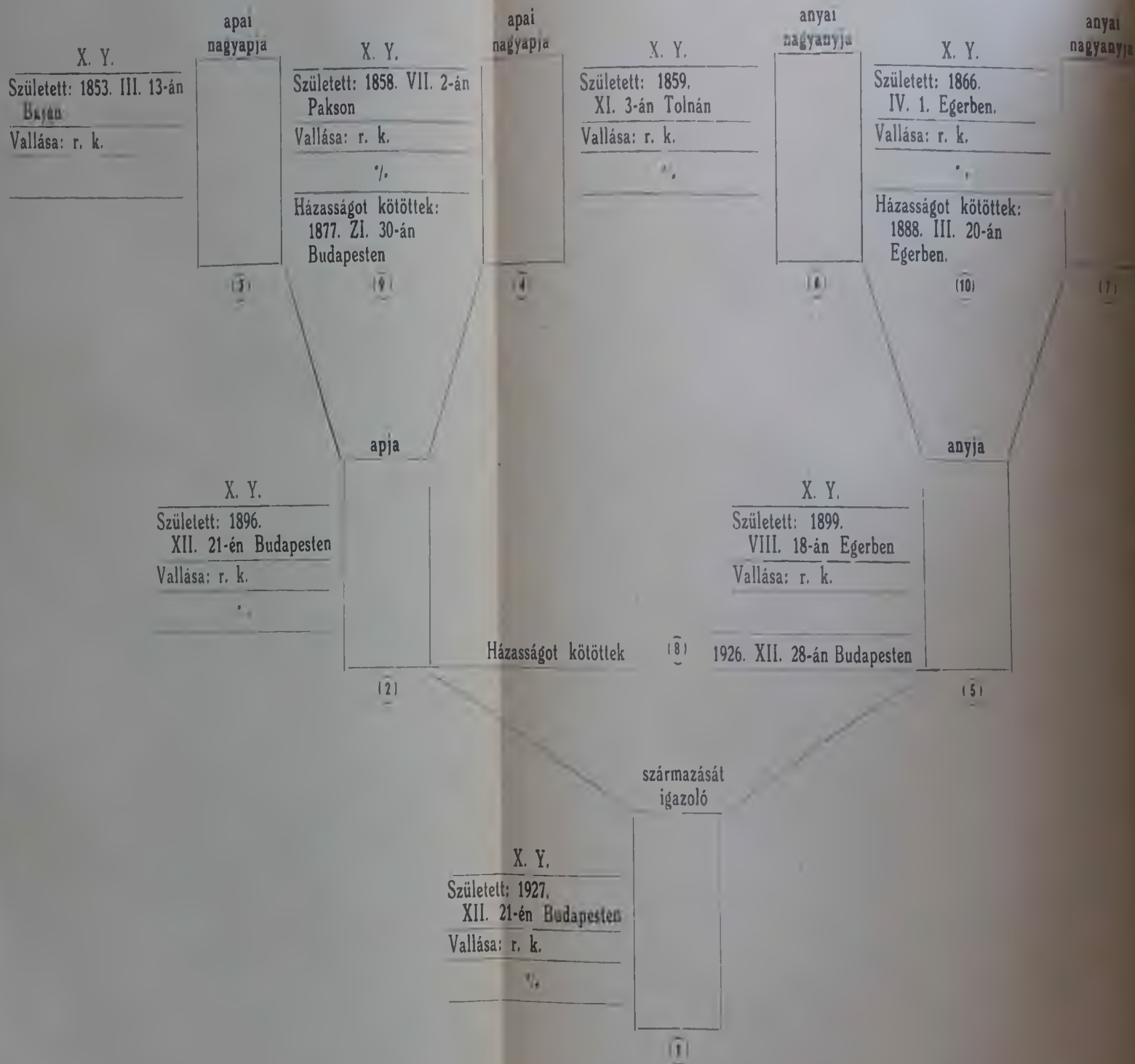
a személyi viszonyokról.

A p á l y á z ó	teljes neve:				
	mely fegyvernemhez törekszik?		elsősorban: másodszorban: harmadsorban:		
	hon- illetősége	állampolgársági biz.-al igazolja-e?	(az illetőségi helyet meg kell nevezni)		
		a trianoni záradékkal ellátott illetőségi biz.-al igazolja-e?			
	születési helye, éve, hónapja: kora október 1-én (éves, hónapos, napos)				
	iskolai végzettsége (milyen iskolában, milyen érettségit tett, milyen főiskolája van, osztályismétlés) vagy foglalkozása az érettségi után?				
	érettségi bizonyítvány szerint az érettségi tantárgyakból	magaviselete:			
		hány jelese van?			
		hány jó-ja van?			
		hány elégségese van?			
		hány elégtelenje van?			
		mennyiségtani	osztály- zata		
		természettani			
	lakhelye s pontos címe?				
	volt-e már honvéd nevelőintézetben, mikor és melyikben?				
a t y j á n a k	lakhelye és pontos címe:				
	neve és vallása:				
	csapattest, hivatala:				
	rendfokozata, állása:		(Feltüntetni: tart., szkv., vagy ny. áll.-u.)		
	Iskolai végzettsége: tényleges szolgálati ideje f. évi szept. 1-én:		(Részletesen, pl. 4 elemi, 4 gimn., ker., érettségi)		
	érdemei, hadjáratai, sebesülése, rokkantsága, hadifogsága, arcvonalszolgálat, stb.:				

meghalt, elvált, új házasságot kötött, stb.:		(elhalálozásnál fel kell tüntetni, hogy mikor s milyen betegségben halt meg; válás esetén fel kell tüntetni, hogy mikor vált el; új házasság esetén, hogy kit vett el s mikor?)
szüleinek házasságlevele		(fel kell tüntetni, hogy csatolva van-e)
vallása (szül akvi kiv. szerint);		
anyjának neve és vallása (szül. biz. szerint), meghalt, elvált		(ugyanúgy kell kitölteni, mint az apánál)
apai nagypapa neve, szül. éve és vallása:		
anyai nagypapa neve, szül. éve és vallása:		
apai nagymama neve, szül. éve és vallása:		
anyai nagymama neve, szül. éve és vallása:		
apai nagyszülők házasságlevele:		(fel kell tüntetni, hogy csatolva van-e)
anyai nagyszülők házasságlevele:		(fel kell tüntetni, hogy csatolva van-e)
gyám (örökbefogadó szülő) neve, állása, foglalkozása, vagyoni viszonyai:		
ellátási illetmények, neveltetési járulék (havi):		
a szülők vagyoni viszonyai és évi összes jövedelmük:		
testvéreinek felsorolása nem, szám és életkor szerint:		
testvérei közül	honvéd nevelőintézetben	(feltüntetni, hogy hányan, hol, hányadik évf.)
	államköltséges	(feltüntetni, hogy hányan, milyen állásban, beosztásban, stb.)
	egyébként	(fel kell tüntetni, hogy hányan s milyen módon)
	nincsen	(szám és nem szerint fel kell tüntetni)
	ellátva hány?	

S z á r m a z á s i t á b l á z a t.

Becsületszavamra kijelentem, hogy fenti táblázatot családi okmányaim alapján, a legjobb meggyőződésem szerint állítottam össze.

Kelt ..... 19.....évi.....hó.....n.

.....
apa (gyám) aláírása.

M e g j e g y z é s :

(Itt minden olyan adatot fel
kell tüntetni, ami az előzőekben
nincs bent.)

..... 194 ..... évi ..... hó ..... n.

(aláírása)

SZÁRMAZÁSI TÁBLÁZAT.**Útmutatás.**

1. A származási táblázatot a pályázó ifjú apja (gyámja) személyes felelőssége mellett ön maga — fekete tintával — állítja ki és azt aláírja.

2. A származási táblázat jobb felső sarkába a pályázó ifjú nevét kell írni.

3. Az egyes négyszögek mellett beírt adatokat igazoló okmányt bekarikázott színes (de nem piros) írónnal írt számmal kell ellátni. Ugyanezt a számot kell beírni a származási táblázat oszlopai alá, illetve közé.

4. A származási táblázat adatainak valódiságát a pályázó ifjú apja (gyámja) becsületszavával erősíti meg.

Az okmányokkal nem egyező és tudatosan hamis adatok bejegyzése bü., illetve fegyelmi eljárást von maga után.

K i m u t a t á s

a m. kir. honvéd „Ludovika” akadémián és a m. kir. „Bölyai János” honvéd műszaki akadémián az 1942/1943. tanév kezdetével betöltésre kerülő alapítványi helyekről.

Az alapítvány neve	A helyek száma	Az alapítványi helyre igényjogosultsággal bírnak	A hatóság vagy személy, ahova a pályázati kérvények benyújtandók	Megjegyzés
Debrecen szab. kir. város m. kir. honvéd akadémia alapítványa	3	Elsősorban Debrecen szab. kir. városi illetőségű ifjak, ilyenek nem léteben máshol illetőséggel bíró ifjak.	Debrecen szab. kir. város	
Tolna vármegye m. kir. honvéd akadémia alapítványa	1	Kizárólag a vármegye területén községi illetőséggel bíró ifjak.	Tolna vármegye közönsége.	
Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye „Mária Valéria” főhercegnő nevééről elnevezett m. kir. honvéd akadémia alapítványa	1	A vármegye szolgálatában álló vagy állott tisztviselők fiai és a vármegyében illetőséggel bíró ifjak és azon magyar állampolgárok fiai, akik a vármegye területén már legalább 5 év óta laknak, vagy legalább 5 év óta birtokosok.	Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közönsége	
Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye m. kir. honvéd akadémia alapítványa	1	Elsősorban Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyében illetőséggel bíró ifjak, ilyenek nem léteben más illetőségű magyar állampolgárok.	Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közönsége	
Kecskemét thj. város m. kir. honvéd akadémia alapítványa	1	Kizárólag kecskeméti illetőségű ifjak.	Kecskemét thj. város közönsége	
Budapest székesfőváros gróf Andrássy Gyula emlékének tiszteletére létesített m. kir. honvéd akadémia alapítványa	1	Budapesti illetőségű ifjak.	Budapest székesfőváros közönsége	

Az alapítvány neve	A helyek száma	Az alapítványi helyre igényjogosultsággal bírnak	A hatóság vagy személy, ahova a pályázati kérvények benyújtandók	Megjegyzés
Békés vármegye m. kir. honvéd akadémia alapítványa	1	Kizárólag Békés vármegyében illetőséggel bíró ifjak.	Békés vármegye közönsége	
Vas vármegye m. kir. honvéd akadémia alapítványa	1	Elsősorban a törvényhatóság szolgálatában álló és a megyében illetőséggel bíró tisztviselők jó erkölcsű és szorgalmas előmenetelű gyermekei, ilyenek nem léteben bármely más illetőségű magyar állampolgárok fiai.	Vas vármegye közönsége	
Pécs szab. kir. város m. kir. akadémia alapítványa	1	Kizárólag Pécs városi illetőségű ifjak.	Pécs szab. kir. város közönsége	
Szabolcs vármegye m. kir. honvéd akadémia alapítványa	2	Szabolcs vármegyéből származó ifjak.	Szabolcs vármegye közönsége	
Báró Orczy család m. kir. honvéd akadémia alapítványa	2	Magyar állampolgárok fiai.	Báró Orczy Lőrinc, képviselőtében dr. Köves Béla ügyvéd Bpest V. gróf Tisza István út 18.	
Miskolc thj. város m. kir. honvéd akadémia	1	Elsősorban Miskolc thj. városban született vagy ott illetőséggel bíró ifjak, ilyenek hiányában másutt illetőséggel bíró magyar állampolgárok.	Miskolc thj. város közönsége	
Szatmár vármegye m. kir. honvéd akadémia alapítványa	1	Szatmár vármegye és Szatmárnémeti thj. város területén született és ott illetőséggel bíró ifjak.	Szatmár vármegye közönsége	
Heves vármegye m. kir. honvéd alapítványa	2	Kizárólag Heves megyei illetőségű ifjak.	Heves vármegye közönsége	
Hódmezővásárhely thj. város m. kir. honvéd akadémia alapítványa	1	Elsősorban Hódmezővásárhelyi illetőségű szülők gyermekei, ilyenek nem léteben máshol illetőséggel bíró magyar állampolgárok fiai.	Hódmezővásárhely közönsége	
Csanád-Arad-Torontál k. e. e. vármegyék m. kir. honvéd akadémia alapítványa	1	Elsősorban az alapító vármegye területén illetőséggel bíró szülők gyermekei, ha ilyenek nem pályáznak, úgy máshol illetőséggel bíró magyar állampolgárok fiai.	Csanád-Arad-Torontál k. e. e. vármegye közönsége	
Veszprém vármegye m. kir. honvéd akadémia alapítványa	1	Elsősorban Veszprém vármegyei családok fiai, másodsorban másutt illetőséggel bíró ifjak, vagy megszállott területről való szegénysorsú, magyar állampolgárságú ifjak.	Veszprém vármegye közönsége	

Az alapítvány neve	A helyek száma	Az alapítványi helyre igényjogosultsággal bírnak	A hatóság vagy személy, ahova a pályázati kérvények benyújtandók	Megjegyzés
Gróf Apponyi Antal és György m. kir. honvéd akadémia alapítványa	1	Magyar állampolgárok fiai.	gróf Apponyi Károly nagybirtokos Pálfa	Az alapítványi helyet elnyerő akadémikus, illetve hozzátartozója tartozik kötelezettséget vállalni arra, hogy a tandíj és fehérnemű váltságdíjon kívül megfizeti azt a különbözetet, amely az alapítvány minden évi kb. 500 pengőt kitevő hozzájárulási díja és az akadémikus minden évi 1420.— pengőt kitevő tényleges ellátási díja között mutatkozik, vagyis kb. évi 920.— pengőt, azaz Kilencszázhusz pengőt. — Ezt az összeget két részletben lehet befizetni és pedig az első részletet a tanév kezdetén, tehát minden év október hó 15-ig, a második részletet pedig minden év február hó 1-ig kell befizetni a nevelési alapok és alapítványok 189956. számú postatakarék-pénztári csekk-számlájára. Egyébként erre az alapítványi helyre felvett akadémikusra a pályázati hirdetménynek a fizetési helyekre felvett akadémikusokra vonatkozó rendelkezései az irányadók
Fejér vármegye m. kir. honvéd akadémia alapítványa	1	Kizárólag Fejér vármegye területén született vagy ott illetőséggel bíró ifjak, továbbá Fejér vármegye és községei tisztviselőinek, valamint a vármegyével kapcsolatban működő állami tisztviselők fiai.	Fejér vármegye közönsége	

Az alapítvány neve	A helyek száma	Az alapítványi helyre igényjogosultsággal bírnak	A hatóság vagy személy, ahova a pályázati kérvények benyújtandók	Megjegyzés
Gróf Bárdányi Buttler János emlékének tiszteletére létesített m. kir. honvéd akadémia alapítványa	1	Elsősorban Szabolcs vármegye községi illetőséggel bíró, magyar állampolgárságú ifjak, ha ilyenek nem pályáznának, úgy bárhol illetőséggel bíró magyar állampolgárságú ifjak. Mindkét esetben belül s az alábbi sorrendben előnyben részesítendő az 1933. évi VII. törvénycikk 2. §-ának C. a) vagy C. c) pontja alá eső hadiárva, továbbá az 1933. évi VII. t.-c. pont alapján hadirokkantnak, hadiözvegynak tekintendő egyén törvényes vagy törvényesített fiúgyermek, továbbá a vitézi rend tagjainak és az 1938. IV. t.-c. szerint igazolt tűzharcosnak a fia és végül a sokgyermekes családból származó pályázó ifjú.	Szabolcs vármegye közönsége	
Kassa szab. kir. város m. kir. honvéd akadémia alapítványa	1	Elsősorban kassai illetőségű ifjak, ilyenek nem léteben bármely más illetőségű magyar állampolgárok fiai.	Kassa szab. kir. város közönsége	Az alapítványi helyre csak az esetben mutatható be pályázó, ha erre az 1942/1943. tanévre a m. kir. „Horthy Miklós” honvéd repülő akadémiaára vonatkozóan közzétett pályázati hirdetmény alapján pályázók az alapító város által nem mutattattak volna be
Nyitra-Pozsony k. e. e. vármegyék m. kir. honvéd akadémia alapítványa	1	Elsősorban Nyitra és Pozsony k. e. e. vármegyékben illetőséggel bíró szülők gyermekei, ha ilyenek nem pályáznak, akkor máshol illetőséggel bíró magyar állampolgárok fiai.	Nyitra-Pozsony k. e. e. vármegyék közönsége	Az alapítványi helyre csak az esetben mutatható be pályázó, ha erre az 1942/1943. tanévre a m. kir. „Horthy Miklós” honvéd repülő akadémiaára vonatkozóan közzétett pályázati hirdetmény alapján pályázók az alapító vármegyék által nem mutattattak volna be
Bars és Hont közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék m. kir. honvéd akadémia alapítványa	1	Elsősorban Bars és Hont k. e. e. vármegyék területén illetőséggel bíró szülők gyermekei, ha ilyenek nem pályáznak, akkor máshol illetőséggel bíró magyar állampolgárok fiai.	Bars-Hont k. e. e. vármegyék közönsége	

K i m u t a t á s

a m. kir. honvéd hadapródiskolákon az 1941/42. tanév kezdetével
betöltésre kerülő alapítványi helyekről

Az alapítvány neve	A helyek száma	Az alapítványi helyre igényjogosultsággal bírnak	A hatóság vagy személy, ahova a pályázati kérvények benyújtandók	Megjegyzés
Jász-Nagykun-Szolnok vármegye alapítványa	1	Kizárólag Jásznagykun-Szolnok vármegye területén illetőséggel bíró ifjak.	Jász-Nagykun-Szolnok vármegye közönsége	
Hajdú vármegye alapítványa	1	Elsősorban Hajdú vármegyében született, vagy ott illetőséggel bíró ifjak, ilyenek nem léteiben bármely más illetőségű magyar állampolgárok fiai.	Hajdú vármegye közönsége	
Nógrád vármegye alapítványa	1	Kizárólag a vármegye területén községi illetőséggel?	Nógrád vármegye közönsége	
Pécs szab. kir. város alapítványa	1	Elsősorban Pécs városi tisztviselők és alkalmazottak gyermekei, ilyenek hiányában olyan pécsi illetőségű ifjak, kik egyuttal pécsi születésűek.	Pécs szab. kir. város közönsége	
Budapest Székesfőváros alapítványa	1	Kizárólag budapesti illetőségű ifjak.	Budapest székesfőváros közönsége	
Győr-Moson-Pozsony k. e. e. vármegyék alapítványa	1	Elsősorban a k. e. e. vármegyék területén községi illetőséggel bíró ifjak, ilyenek nem léteiben másutt illetőséggel bíró magyar állampolgárok fiai.	Győr-Moson-Pozsony k. e. e. vármegyék közönsége	
Veszprém vármegye alapítványa	1	Elsősorban Veszprém vármegyebeli családok fiai, másodszorban más vármegyében illetőséggel bíró magyar állampolgárok fiai, vagy megszállott területekről való magyar állampolgársági szegénysorsú fiú.	Veszprém vármegye közönsége	

K Ö R L E V É L.

A honvéd nevelőintézetek törekvései csak akkor vezethetnek a kívánt eredményhez, ha a szülői ház is a közös nevelési munkát mindenben támogatja és kiegészíti.

A szülői befolyásnak és ráhatásnak mindenkor érvényesülnie kell akár az intézetben, akár odahaza van a gyermek. És ez annál eredményesebb lesz, minél jobban megismeri a szülő az intézetet, ennek nevelési irányelveit, minél inkább igyekszik az intézet szelleméhez alkalmazkodni és gyermekét is ebben a szellemben nevelni.

Minthogy szülői értekezleteket a körülmények folytán tartani nem lehet, ez a kapcsolat általában csak látogatások és levelezések útján történhet.

1. *Látogatás:* A növendéket minden vásár- és ünnepnek 10^h—18^h, továbbá szerdán 14^h—17^h-ig lehet meglátogatni.

A látogatás alkalmával a szülők ragadják meg az alkalmat, hogy érintkezésbe lépjenek a növendékek előljáróival, az intézet parancsnokával, a zászlóaljparancsnokkal, a fiúk századparancsnokával, osztálytisztjeivel, az intézet vezető-orvosával, illetve az intézet lelkészével.

A személyes érintkezés felvétele, az intézeti viszonyokról szerzett közvetlen tapasztalat sok kérdést tisztázhat, sok félreértésnek veheti elejét. Az intézet parancsnoksága készséggel nyújt alkalmat arra, hogy a szülők megismerhessék az intézetet és módot ad arra is, hogy az intézet belső életének bármely megnyilvánulásába bepillantást nyerjenek.

A századparancsnok az, kinek a kezébe futnak össze a növendékekre vonatkozó összes adatok. Ő a növendék szüleinek legilletékesebb helyettese. Az osztálytiszten kívül ő ismeri legjobban a növendék lelkivilágát, ő hivatott intézkedni a növendék összes ügyes-bajos dolgaiban.

Az egyes tantárgyakat tanító tanárok csak részletképet tudnak adni a növendékről. Hozzájuk csak az intézetparancsnok engedélyével szabad fordulni.

2. *Levelezés:* Ha az érintkezés személyes felvétele akadályokba ütközik, a szülők levélben keressék az összeköttetést az intézettel.

A szülők elsősorban a növendék századparancsnokához forduljanak levelükkel.

Egészségügyi tekintetben, ha a baj komolyabb, vagy szakorvosi kezelést igényel, az intézet vezető-orvosával levelezhetnek.

Tanulmányi tekintetben a szaktanárokhoz fordulni nem szabad, a velük való levelezés csak a szd. pk. útján lehetséges.

Az intézet parancsnokságával csak oly természetű ügyekben levelezzenek, melyeknek elintézése — véleményük szerint — a századparancsnok hatáskörét meghaladja.

Közvetlenül az ellenőrző értekezletek és a félévi, valamint az évi zárlat előtt tanulmányi ügyekben az intézet levélbeli megkeresésre felvilágosítást nem ad, és ilyenkor a látogatások mellőzését kéri.

Az intézet egyébként minden beérkező levélre válaszol és minden kérést elintézt. Ezért felesleges és nem is célszerű a kérést magasabb parancsnokság, vagy közbenjárók útján az intézet parancsnokságához juttatni. Legjobb mód az elintézésre az egyenes út, a személyes vagy levélbeli érintkezés felvétele, mert az esetleges félreértések így küszöbölhetők ki a legjobban, a kérdés pedig így intéződik el a leghamarabb.

A növendéket neveljük önállóságra. Tanuljanak meg a saját lábukon járni. Nem való tiszti kiképzésre az a növendék, aki csak akkor tud boldogulni, ha szülei, vagy a protektor áll mögöttük.

Szckják meg növendékeink már most, hogy kérelmeiket saját maguk adják elő, a szolgálati út betartásával. Csak okulásul említem meg itt, hogy legutóbb egy növendéket felsőbb parancsra meg kellett büntetnem, mert apja az intézet megkerülésével terjesztette elő egy kérelmét felsőbb helyre.

Az intézet különben csak a törvényes joggal felruházott családfővel levelez.

A szülői befolyás érvényesítése a növendékre levelezés útján is történhet. Nevelési szempontból igen kívánatos, hogy a szülők legalább hetenként egyszer írjanak a növendékeknek.

Ha a növendék beteg, naponta köteles szüleit egészségi állapotáról értesíteni, ha pedig gyógyintézetbe kerül, erről a szülőket az irt. pság. külön is értesíti.

3. *Csomagküldés:* A növendékek évente három alkalommal és pedig

1. a növendék születésnapjára,

2. a növendék névnapjára,

3. december hó 6-ára kaphatnak legfeljebb 4 kg súlyú csomagot, mely kizárólag téli gyümölcsöt és száraz süteményt tartalmazhat.

Súlyosabb, vagy bárminemű húsételt tartalmazó csomagot az intézet a postán nem vesz át, hanem azt visszaküldeti.

Egyes gyengébb testalkatú növendékek a szülők külön kérelmére és az intézeti vezető-orvos javaslatára a fentieken kívül havonta egyízben téli gyümölcsöt tartalmazó négy kg-os csomagot kaphatnak.

4. *Növendékek szabadsága:* A növendékek szabadságoltatá-

sát a hozzátartozóknak az intézet parancsnokság által rendelkezésre bocsátott nyomtatványon kell esetenként kérniök.

Külföldi szabadságot a hozzátartozóknak külön az intézetnek címzett kérvényben, egy hónappal előbb kell kérniök. Ebben a külföldi pontos cím megjelölése mellett kifejezésre kell juttatni azt is, hogy a növendék mi célból utazik külföldre és a szabadságot kinél tölti.

A fennálló rendelkezések értelmében a szabadságok ideje alatt az intézetben növendékek nem maradhatnak vissza.

5. *Növendékek kimenője:* A növendékek az alábbi kimenő kedvezményekben részesülhetnek:

VII. és VIII. évfolyambeliek vásár- és ünnepnapokon 14^h—20^h-ig, ezenkívül a VII. évf.-beliek havonként kétszer, a VIII. évf.-beliek pedig havonta háromszor *szerdán* 17^h 15'—20^h-ig.

A kinnétkező növendékek kimenője vásár- és ünnepnapokon 10^h 30'-kor kezdődik.

Kinnétkezésre a növendékek csak abban az esetben mehetnek, ha azt az illető család a századparancsnoktól szóbelileg, vagy írásban esetenként, vagy állandó érvénnyel kéri.

Kimenőt nem kaphatnak a magaviseletből megrösvés, valamint fenyítés alatt álló növendékek.

Tanulmányi szempontból rovott, vagy intett, nemkülönben elégtelenes növendékek vásár- és ünnepnapokon, havonta egyszer 20^h-ig kaphatnak kimenőt, de csak a hozzátartozók kérelmére és személyes kíséréte mellett.

II. Készpénzfizetések.

A sikeres nevelésnek alapfeltétele, hogy a jövőendő katona növendék, mindenekelőtt hozzátartozóiban és tanáraiban követendő példaképeket lásson, kiknek minden mozdulatát, tettét, cselekedetét követésre méltónak kell tartani.

E téren az elmúlt évben, sajnos sok szülő súlyos mulasztásokat követett el.

A hozzátartozók főleg a fizetési kötelezettség terén mutattak fel számos esetben oly pontatlanságot, mely semmiképp sem lehet példaadó. Több esetből kifolyólag a szülők hibája folytán a növendékeknek hátrányaik származtak, sőt egy esetben azért, mert a szülők a fizetési kötelezettségnek a végső határidőre sem tettek eleget, a növendéket az intézeti rendtartás alapján a H. M. úrnak elbocsátásra kellett javaslatba hozni.

E mellett a mai nehéz időkben tekintetbe kell venni azt is, hogy a későn befolyó összegekért esetleg már semmit sem lehet beszerezni, vagy ha igen, úgy jelentékenyen magasabb árakon s így a szülők pontatlanságának a növendék látja a kárát.

Fentiekből kifolyólag legbehatóbban felkérem az igen tisztelt hozzátartozókat, hogy az esedékes, amúgy is csekély térítéseket az alábbiak szerint, már csak nevelési okokból is pontosan teljesíteni szíveskedjenek.

1. *Ellátási díj*: Csak fizetéses helyen levő növendékek után évi 950 P. Ezt az összeget két egyenlő részletben, az első részletet, 475 pengőt *október hó 1-ig*, a második részletet, 475 pengőt *február hó 1-ig* kell befizetni.

2. *Tandíj*: Mind az alapítványi, mind az államköltséges és a fizetéses helyen levő növendékek után évi 72 pengő (tiszték és köztisztviselők természetes gyermekei féltandíjat fizetnek). A tandíjat október hó 1-ig, egy összegben kell befizetni.

3. *Ruházati és fehérnemű hozzájárulási díj*: Minden növendék után évi 80 pengő. Ez az összeg a növendék előírt mennyiségű fehérnemű szükségletének beszerzésére, karbantartására, utánpótlására és mosatására szolgál. Ezt is október hó 1-ig, egy összegben kell befizetni.

A „ruházati és fehérnemű hozzájárulási díj”-ből beszerzett fehérnemű-cikkek a növendékek tulajdona. Az elveszett vagy erőszakosan megrongált fehérnemű-cikkeket a kárt okozó növendék megtéríteni köteles.

4. *Érettségi vizsgadíj*: A VIII. évfolyamot végző növendékek után 32 pengő és az érettségi bizonyítvány okmánybélyegére 2 pengőt egy összegben, május hó 5-ig kell befizetni.

5. *Egyéb előre nem látott költségek*: Kártérítés, egyes tárgyak elvesztése vagy rongálása esetén.

Az 1., 2., 3., 4. és 5. pont alatti összegeket a növendék nevének, évfolyamának és az összeg rendeltetésének pontos megjelölésével, postatakarékpénztári befizetőlappal, az intézet ..... számú postatakarékpénztári *csekkszámlájára* kell befizetni. Csekkszámla tulajdonos: M. kir. „Zrinyi Miklós” pécsi ..... átalányszámla, Pécs.

A felsorolt befizetéseket — minden postahivatalnál beszerezhető — bianco postatakarékpénztári befizetési lappal kell eszközölni.

6. *Zenedíj*: A növendék a szülő kívánságára zene (zongora, hegedű, gordonka, stb) oktatásban részesülhet. A zenedíjat (a zenetanár óradíját) havonként postautalványon, előre a szd.-pság-nak kell befizetni.

A zeneoktatásra külön intézkedés történik.

7. *Zsebpénz*: A növendékek zsebpénzének *havi legkisebb kiszabata* a VII. évfolyamban 2 pengő, a VIII. évf.-ban 2 pengő 50 fillér, *havi legnagyobb kiszabata* a VII. évf.-ban 8 pengő, a VIII. évf.-ban 10 pengő.

A havi zsebpénzt minden hó 1-én kell postautalványon a növendék nevére elküldeni. Több havi zsebpénzt egyszerre küldeni nem szabad.

8. *Utiköltség*: Szabadság előtt, a szükséges kiméretben postautalványon a növendék nevére kell küldeni.

III. Részletfizetések.

1. A hozzátartozók kivételesen méltánylást érdemlő esetekben a *tandíj*, valamint a *ruházati és fehérnemű hozzájárulási díj* térítésének négy egynegyed évi részletben történő befizetése engedélyezését kérelmezhetik az intézet pság-tól. Így irányú kérelmeket minden év szeptember hó 20-ig kell az int.-pság-hoz benyújtani. A határidőn túl beérkező vagy tanév közben benyújtott kérelmek *figyelembe nem vehetők*.

A részletfizetés engedélyezésének feltétele, hogy a kérelmező a kérvény mellett, egyidejűleg a *tandíj*, valamint a *ruházati és fehérnemű hozzájárulási díj* évi összegének első negyedévi részletét befizesse, s a postai befizetési lap szelvényét kérvényéhez csatolja.

2. A fizetési kötelezettség be nem tartása a növendéknek az intézeti nevelésből való elbocsátását vonja maga után.

IV. Kedvezmények.

1. A *tandíj* csökkentése, vagy elengedése iránti kérelmeket minden év szeptember hó 20-ig az intézet parancsnoksághoz címezve kell benyújtani. A kérelmek csak a folyó tanévre vonatkozhatnak.

A *tandíjmentesség* kedvezményében az alábbiak részesíthetők:

a) A *hadiárva*k és *hadigyámoltak*, ha a kérvényükhöz a hadiárva, illetve hadigyámolti minőségüket 3 hónapnál nem régebben kiállított (teljesen hadiárva zöld színű, félárva sárga színű, hadigyámolt fehér színű) „Hadigondozási igazolvány”-t csatolnak.

b) A teljesen árvaságra jutott és egyúttal teljesen szegény növendékek az esetben, ha mind a maguk, mind az esetleg ellátásukra kötelezett hozzátartozóik (gyám, stb.) helyhatósági bizonyítvánnyal igazolják teljes vagyontalanságukat. Nyugdíjas szülőknek az utolsó három havi nyugdíjuk csekk-szelvényét is csatolniuk kell.

2. A *ruházati és fehérnemű hozzájárulási díj* csökkentése, illetve elengedése iránti kérelmeket minden év szeptember 20-ig, az intézet parancsnokságához címezve kell külön benyújtani.

A kérelmek csak a folyó tanévre vonatkozhatnak.

A ruházati és fehérnemű hozzájárulási díj csökkentése, illetve elengedése kedvezményében az alábbiak részesíthetők:

a) azok a növendékek, akiknek hozzátartozói havi 150 P-t meghaladó jövedelmet (fizetést, nyugdíjat) nem élveznek, illetve

b) sok gyermek eltartása esetében jövedelmük a havi 200 pengőt nem haladja meg.

A kérvényhez vagyoni állapotot igazoló helyhatósági bizonyítványt és a legutolsó 3 havi bruttó jövedelmet igazoló, hivatalos okmányt (nyugdíj szelvényeket) kell csatolni.

3. *Az ellátási díj csökkentése vagy elengedése, illetve teljesen díjmentes, államköltséges hely utólagos adományozása* iránti kérelmeket minden év szeptember hó 20-ig a m. kir. Honvédelmi Miniszter Úrnak (9. osztály) címezve, az intézet parancsnokságához kell benyújtani.

A kérelmek csak a folyó tanévre vonatkozhatnak.

Ezt a folyamodványt a fizetési helyen lévő növendékek hozzátartozói abban az esetben adhatják be, ha a felvételi kérvényhez csatolt helyhatósági bizonylattal igazolt vagyoni és jövedelmi viszonyukban a felvétel óta önhibájukon kívül olyan nagymértékű csökkenés (vesztés) állott be, mely miatt az ellátási díjat nem tudják fizetni.

A kérvényhez helyhatósági vagyoni bizonyítványt kell csatolni, amely igazolja a folyamodó apa, anyja (gyám) ingó és ingatlan *vagyoni helyzetét, jövedelmi adóját és a rosszabbodott anyagi helyzetét előidéző okot.*

4. *A tandíj, a ruházati és fehérnemű hozzájárulási díj, valamint az ellátási díj csökkentése, illetve elengedés* iránti kérelmek *tanév közben* nem terjeszthetők elő.

A fizetési kötelezettség alóli felmentések csak arra a tanévre érvényesek, amelyre engedélyeztettek. A következő tanévben a felmentést, illetve csökkentést mindenkor új okmányokkal, újból kell kérelmezni.

5. *Kincstári zsebpénzre való jogosultság:* Vagyontalan növendékek, bebizonyított teljes vagyontalanság esetén kincstári zsebpénzben részesülhetnek.

A kincstári zsebpénz engedélyezés iránti kérelmeket hatósági vagyontalansági bizonyítvánnyal felszerelve, — minden év szeptember hó 20-ig — kell az intézet parancsnokságához külön benyújtani.

A kincstári zsebpénz *havi kiszabata* a VII. évfolyamban 2 pengő, a VIII. évfolyamban 2 pengő 50 fillér.

Ez az összeg a legalább „jó” növendékek *teljes*, a „megfelelő” növendékeknek *fél*, a „meg nem felelő”, valamint a

„megrovás” alatt álló növendékeknek *negyed* kiméretben adható meg.

V. Ruházati és egyéb ellátás.

A teljesen díjmentes államköltséges, alapítványi és fizetési helyre felvett növendékek díjmentesen kapják a ruházatot, a hozzátartozó felszerelést, az ellátást, lakást és ágyneműt.

A felvett növendékeket az intézetbe történő bevonuláskor a hozzátartozók a következő cikkekkel kötelesek ellátni.

1 drb utazóbörönd	1 drb mosdószappan, tartóval
2 „ lakat	1 „ körömmolló
1 „ lapos ivópohár	1 „ tubus fogkrém
1 „ fogmosó pohár	1 „ szveter vagy mellény
1 „ fésű	1 pár téli, barna bőrkesztyű
1 „ sűrűfésű	1 „ nyári, „ „
1 „ hajkefe	1 „ fehér szarvasbőrkesztyű
1 „ ruhakefe	1 drb nadrágtartó
1 „ sárkefe	2 pár fekete cipőfűző
1 „ fényesítőkefe	1 készlet varróeszköz és
1 „ bekenőkefe	1 készlet bemelegítő ruha.
1 „ fogkefe, tartóval	

E cikkek folytatólagos fenntartása és utánpótlása a hozzátartozókat terheli.

2. A tan- és iskolaeszközöket a növendékek az évente esedékes tandíj fejében kapják.

ÖTÖDIK FEJEZET.

TISZTKÉPZÉS HONVÉD NEVELŐINTÉZETEKEN KIVÜL.

Azoknak az állománycsoportoknak kiegészítése, amelyek nevelőintézetektől szakképzett tiszteket és tisztviselőket nem kapnak: I. ösztöndíjak kiutalása, II. tartalékos tisztek ténylegesítése és III. egyik állománycsoportból a másikba való áthelyezés, átminősítés révén történik.

I. ÖSZTÖNDIJAK.

A honvédelmi miniszter egyetemi hallgatók részére, hogy tanulmányaikat anyagi gondok nélkül befejezhessék, ösztöndíjat rendszeresített:

a) A m. kir. honvéd mérnöki ösztöndíj elnyerésére és a hivatásos honvéd mérnöki tisztikarba való felvételre 14.046/eln.—8.—1941. szám alatt, 10. Honv. Közl. pályázati hirdetményt tett közzé.

b) A m. kir. honvéd orvosi ösztöndíj elnyerésére és a hivatásos honvéd orvosi tisztikarba való felvételre 29.523./eln. 12.—1941. szám alatt, 32. Honv. Közl. pályázati hirdetményt tett közzé.

c) A m. kir. honvéd állatorvosi ösztöndíj elnyerésére és a hivatásos honvéd állatorvosi tisztikarba való felvételre 24.322/eln.—5.—1941. szám alatt 25. Honv. Közl. pályázati hirdetményt tett közzé.

Az orvosi és állatorvosi ösztöndíj elnyerése kb. olyan, mint a mérnöki ösztöndíj elnyerése.

ÁLTALÁNOS TÁJÉKOZTATÓ.

Pályázati Hirdetmény.

a m. kir. honvéd mérnöki ösztöndíj elnyerésére és a hivatásos honvéd mérnöki tisztikarba való felvételre:

A honvéd mérnöki tisztikar hivatásos állományának rendszeres utánpótlására az 1941/42. tanévtől kezdődően „honvéd mérnöki ösztöndíjat” rendszeresíték.

A honvéd mérnöki tisztikar hivatásos állománya tűzér, repülő, gépkocsizó, térképész, ruhatári, utász és híradó alcsoportokra oszlik.

1. A „Honvéd mérnöki ösztöndíj” kiszabata évi 1000.— P, mely összeg szeptember—június hónapokban 100—100 P részletekben kerül minden hó 1-én kifizetésre.

2. Az ösztöndíjban évente 15 érettségit tett leendő elsőéves, a m. kir. József Nádor műszaki és gazdaságtudományi egyetem mérnöki (következőkben röviden Műegyetem) szakosztályainak hallgatói részesülhet. Az 1941. évi szeptember hóban kezdődő tanévben azonban másod-, harmad-, negyed- és ötödéves (absolvált, illetve szig. mérnök) ösztöndíjas helyek is betöltésre kerülnek és pedig évfolyamonként 15—15.

3. Ha az egyes évfolyamokban nem volna elegendő számú jelentkező, úgy más évfolyamból többen is megkaphatják az ösztöndíjat, úgy azonban, hogy 1941/42. tanévben az ösztöndíjban részesültek száma összesen 75-nél több nem lehet.

4. Az ösztöndíjban részesülő érettségit tett leendő elsőéves műegyetemi hallgatók az ösztöndíjat 5, a másodévesek 4, a harmadévesek 3, a negyedévesek 2, az ötödévesek (absolvált, illetve szig. mérnökök) pedig 1 éven át kapják.

Az ösztöndíj időtartamának a fentiekben megjelölt időpon-
ton túlmenőleg való meghosszabbítása nem engedélyezhető.

Ha a honvéd mérnöki ösztöndíjas a teljes összeg folyósítása után sem nyerne mérnöki oklevelet, akkor tanulmányait saját költségén köteles befejezni és a mérnöki oklevél megszerzése után a vállalt szolgálati kötelezettséget teljesíteni.

A honvéd mérnöki ösztöndíjban részesültek a honv. mérnöki ösztöndíj mellett egyéb kedvezményeket csak az esetben élvezhetnek, ha ezek élvezete által az ösztöndíjasoknak a honv. kincstárral szemben vállalt kötelmei hátrányt nem szenvednek. Az ösztöndíj legfeljebb 5 éven át folyósítható.

5. Az ösztöndíjra pályázhatnak azok a nőtlen magyar állampolgárok, akik olyan érettségit tettek, mely alapján a Műegyetem valamely szakosztályára rendes hallgatókul felvehető, vagy akik a Műegyetem első-, másod-, harmad-, negyed-, ötödéves és absolvált (ill. szig. mérnök) rendes hallgatói voltak és akik a honv. mérnöki pályát élethivatásul választották és erre hivatottságot éreznek.

6. A pályázók az alább felsorolt alcsoportok között hajlamuknak és képességüknek legmegfelelőbbet (I-ső, II-od, III-ad sorban) jelölik meg:

Tájékoztatásul közlöm, hogy a Műegyetem alábbi szakosztályainak elvégzése,

a gépészmérnöki szakosztály
tüzér, repülő, gépkocsizó, ruhatári, építészeti, utász és híradó;
a vegyészmérnöki
tüzér, repülő, gépkocsizó, ruhatári és utász;
a mérnöki
repülő, térképészeti, utász és híradó;
az építészmérnöki
térképészeti, építészeti és utász;
a vaskohászi
repülő és tűzermérnöki alcsoportokhoz való pályázatra alkalmas.

7. Az érettségit tett pályázók az I-ső, II-od, III-ad sorban tekintetbe jövő alcsoportokon kívül jelöljék meg a Műegyetem két szakosztályát, esetleg egy szakosztályának két tagozatát I-ső, II-od sorrendben, melyre beiratkozni kívánnak. Az alcsoportok és szakosztályok kijelölésének azonban összhangban kell lenni.

8. A pályázók alcsoportokba, valamint a Műegyetem szakosztályára (tagozatára) való végleges beosztásáról a Mérnöki tisztikar Főnöke dönt. A kijelölt alcsoport, illetve szakosztály (tagozat) megváltoztatásának helye nincs.

9. Több jelentkező esetén felvételre első sorban a jobb tanulmányi eredménnyel jelentkezők kerülnek. A tanulmányi eredmény az érettségi bizonyítvány és eredeti leckekönyv alapján kerülnek elbírálásra. Egyenlő tanulmányi eredménnyel rendelkezők esetén elsőbbség illet meg azokat a pályázókat:

- a) akik teljesen árvaságra jutottak;
- b) akiknek atyja a háborúban az ellenség előtt esett el, vagy harctéri sebesülése folytán, vagy hadifáradalmak következtében halt meg;
- c) akiknek atyja a harctéren, vagy katonai szolgálatban megrokkant;
- d) akik apátlan, azután akik anyátlan árvák;
- e) akiknek atyja legalább 2 évig az arcvonaltan szolgált.

Az elsőbbségre való igény igazolása.

Parancsnoksági, illetve hatósági bizonyítvánnyal kell igazolni azokat a körülményeket, melyek a fenti a)–e) alpontok alapján elsőbbséget biztosítanak és pedig annak feltüntetését, vajjon az életben maradt szülő nem kötött-e új házasságot. Igenlő esetben a mostoha szülő (teljes árvaságra jutott, de örökbefogadott ifjúnál az örökbefogadó szülők) nevét és állását is igazolni kell.

A hadiárva, illetve hadigyámolt minőséget három hónappal nem régebben kiállított hadigondozási, a tűzharcosi minőséget pedig érvényes tűzharcosi igazolvánnyal kell igazolni.

A kéteves arcvonalbeli szolgálatot igazolja az illető egyén volt csapatteste, vagy az annak felszámolását intéző hatóság. Ha az igazolvány így be nem szerezhető, az arcvonalbeli szolgálatot a vele együtt az arcvonalban szolgált 2 hivatásos tisztnek, esetleg 2 tart. tisztnek írásbeli nyilatkozatával kell igazolni.

A nyilatkozatot a tanuk lakhelyén állomásozó katonai parancsnokság előtt — ha pedig ilyen a tanuk lakhelyén nincs — a községi előjáróság (városban a polgármester) előtt kell tenni. A községi előjáróság (városban a polgármester) a nyilatkozatot láttamozza. Tényleges állományú tisztek nyilatkozatainál a láttamozás csak az illető tisztek sajátkezü aláírásának hitelesítésére terjed.

Ha a tanuk különböző helyen laknak, az arcvonalban teljesített szolgálatról, két külön nyilatkozatot kell kiállítani.

A hadifogság a m. kir. H. M. 22. osztályáról beszerezett, vagy valamely hazai leszerelő tábor, vagy katonai igazoló bizottság által kiállított igazolvánnyal igazolandó.

A hadifogság tartamát igazoló bizonyítványhoz csatolni kell a katonai igazolóbizottság ama bizonyítványát, mely szerint az illető hadifogságba jutása és a hadifogság alatti magatartása igazolt.

A m. kir. honvédség tényleges állományú hivatásos, továbbá nem tényleges állományú volt hivatásos, végül rokkantsági ellátásban részesülő tisztjei, lelkészei és tisztviselői az arcvonalbeli szolgálatot és igazolt hadifogságát azok a hatóságok is igazolhatják, melyeknél az illető egyének oly személyi okmányait őrzik, melyekből a kívánt adatok kétségtelenül megállapíthatók.

Elvi határozványok.

Az ösztöndíjban részesülők az 1939. évi II. t.-c. és annak végrehajtási utasítása alapján tényleges katonai szolgálati kötelezettség alá esnek. Ezért mindazok az ösztöndíjban részesülők, akik még tényleges katonai szolgálati kötelezettségüknek nem tettek eleget, sorozva, illetve felavatra még nincsenek, az ösztöndíjnak részükre való odaítélése után önként jelentkezés alapján, sorozásra, behívásra és felavatra kerülnek, azonban oklevelük megszerzéséig, illetőleg egyetemi tanulmá-

nyaik befejezéséig (absolutorium). legkésőbb azonban 26. életévükig tartósan szabadságoltatnak.

Az ösztöndíjban részesülők oklevelük megszerzése után teljesítik a rendes tényleges katonai szolgálatot.

Az első évben a megfelelő alcsoport csapatállományában leteszik az elméleti tiszti vizsgát, a második évben már saját alcsoportuknál teljesítenek szakszolgálatot és itt a második év végén leteszik a tartalékos mérnöki tiszti vizsgát, mely után a tartalékos tiszti vizsga jegyzőkönyv és „véleményes jelentés” alapján a második évnek próbaszolgálatként való betűdása mellett, a hivatásos mérnöki tisztikarba kerülnek átvételre almérnöki (IX. rangosztály) rendfokozatban.

Azok a honvéd mérnöki ösztöndíjasok, akik a mérnöki oklevelet nem tudják megszerezni, vagy a mérnöki tiszti vizsgán nem felelnek meg, a 3. évben is tényleges katonai szolgálatban kötelesek meg-, illetve visszamaradni. Ezen kötelezettséget már jelentkezésükkor elvállalni kötelesek.

Azok a pályázók, akik esetleg már eleget tettek tényleges katonai szolgálati kötelezettségüknek, — vagyis a mindenkor előírt tartamú összefüggő karpaszományos szolgálatukat teljesítették és a tartalékos tiszti vizsgát sikerrel letették — oklevelük megszerzése és 1 évi szakszolgálat után kerülnek a hivatásos honvéd mérnöki tisztikarba való felvételre, ugyancsak almérnöki (IX. rangoszt.) rendfokozatban. Ezek szakszolgálatuk alatt ugyanazon illetményeket élvezik, mint a próbaszolgálaton levők, vagyis a valóságos rendfokozatnak megfelelő illetmény élvezetébe jutnak, mely nem lehet kisebb, mint a zászlósi illetmény. Ezek a szakszolgálatosok szakszolgálatba való beosztáskor — amennyiben alacsonyabb rendfokozattal bírnak — zászlósi kinevezésre kerülnek.

A szakszolgálatosok közül tehát azok, akik tényleges katonai szolgálati kötelezettségüknek már eleget tettek és a tartalékos tiszti vizsgát megszerezték, legalább zászlósi, míg a katonai szolgálati kötelezettségüknek még eleget nem tett ösztöndíjasok 2. karpaszományos évük alatt örmesteri illetményben részesülnek.

Az ösztöndíjban részesülők kötelesek az ösztöndíj élvezete fejében, a honvéd mérnöki tisztikar hivatásos állományába való átvételük és kinevezésük után a Honv. Törvény U. III. R. 1. C. 11. §. (4. bek.) szerint annyiszor 2 évi tényleges honvéd mérnöki szolgálatot teljesíteni, mint ahány évig ösztöndíjat élveztek.

Mindazok az ösztöndíjban részesültek, akik tanulmányaikat valamilyen okból nem tudják befejezni s így a mér-

nőki oklevelet 26. életévükig nem szereznék meg, az ösztöndíj élvezete fejében fent meghatározott kötelező tényleges katonai szolgálatukat csapatállományban kötelesek teljesíteni.

**A honvéd mérnöki ösztöndíjban részesülő
honvéd mérnokok kötelmei:**

A honvéd mérnöki ösztöndíjban részesülő mérnökhallgatók kötelesek tanulmányaikat a legnagyobb odaadással, szorgalommal és komolysággal folytatni, az előadásokat és gyakorlatokat pontosan látogatni. Minden félév végén minden kötelező tantárgyból lekollokválni, az előírt szigorlatokat idejében letenni és törekedni arra, hogy a mérnöki oklevelet mielőbb megszerezzék.

Az egyes félévekre történő beiratkozást a honvéd mérnöki tisztikar Főnökének a leckeekönyv felmutatásával jelenteni tartoznak.

A fővárost csak a törvényes szünidők alatt szabad elhagyniok. Minden egyéb szabadságot (legfeljebb 14 nap) az illetékes dékáni hivataltól nyert engedély alapján a honvéd mérnöki tisztikar Főnökétől kell kérni. Ugyancsak ide jelentendő orvosi bizonyítvány csatolása mellett a négy hétnél hosszabb ideig tartó megbetegedések és minden olyan betegség állapota (törődöttség), melyek a honvédségi szolgálatra való alkalmasságot kérdésessé tehetnék.

A mérnöki oklevél megszerzése a honvéd mérnöki tisztikar Főnökének haladéktalanul jelentendő.

A tanulmányok külföldön való folytatása nincs megengedve.

Az ösztöndíjasok a honvéd mérnöki tisztikar hivatásos állományába való felvételük előtt nem nősülhetnek.

**A honvéd mérnöki ösztöndíjban részesülők tanulmányi
előmenetelének ellenőrzése.**

A honvéd mérnöki ösztöndíjban részesülő mérnökhallgatókat tanulmányi előmenetel szempontjából a honvéd mérnöki tisztikar Főnöke ellenőrzi, ki őket első jelentkezésükkor kötelmeikre kioktatja, egyben felhívja figyelmüket arra, hogy mint a honvéd mérnöki tisztikar jövőbeni tagjai, kötelesek már egyetemi tanulmányaik alatt oly magatartást tanúsítani, mely megfelel jövőbeni tisztí állásuk tekintélyének.

A honvéd mérnöki tisztikar Főnöke a Műegyetem szakosztályainak dékánjaival és tanári karával szoros érintkezést

tart fenn, s a hallgatók tanulmányi előmenetele felől gyakrabban, de különösen minden egyetemi félév végén érdeklődik és ahol esetleg mulasztást vagy hanyagságot lát, szükségesnek látszó intézkedéseit megteszi.

Az ösztöndíjas minden félév végén írásban jelenteni tartozik a honvéd mérnöki tisztikar Főnökének, hogy milyen eredménnyel kollokvált, kollokviumát, mely kötelező tárgyból mulasztotta el, szigorlatát miért nem tette le.

Ugyancsak jelenteni tartozik azt is, hogy ezen hiányokat mikorra pótolja.

Az ösztöndíjas ezen jelentéséhez leckekönyvről egy másolatot köteles készíteni és azt eredeti leckekönyvével együtt jelentéséhez csatolni és az egészet a honvéd mérnöki tisztikar Főnökének személyesen benyújtani, ahol az eredeti és másolati leckekönyv egyeztetése az eredeti leckekönyv visszaadása mellett történik meg. A jelentések időpontja minden év július 1. és február 1.

A honvéd mérnöki tisztikar Főnöke az ösztöndíjasok előmeneteléről, vizsgáiról és általában tanulmányi ellenőrzése során tett tapasztalatairól előjegyzést vezet és évenként kétszer, az egyes félévek végén, szeptember 1. és március 1-én a H. M. úrnak véleményes jelentést terjeszt fel. A H. M. úr a véleményes jelentések alapján az esetleg még nem felelők részére az ösztöndíj folyósítását beszüntetheti.

A H. M. úr az ösztöndíjat időlegesen beszüntetheti:

- a) ha az illető betegsége a 3 hónapot meghaladja;
- b) mozgósítás alatt a bevonulást követő hónap elsejétől a leszerelésig.

A H. M. úr az ösztöndíj állandó beszüntetését elrendelheti:

a) Ha az ösztöndíjas az öt évig folyósítható ösztöndíjat már kimerítette, illetve az oklevél megszerzése után a honvéd mérnöki tisztikar hivatásos állományába való átvételkor.

b) Az ösztöndíjas elhalálozása esetén.

c) Ha az ösztöndíjas oly bűncselekményt követ el, amelyért a bíróság őt jogerősen szabadságvesztésre ítélte.

d) Az ösztöndíjasnak a Műegyetemről való kitiltása esetén, bármely okból történik is az.

e) Ha az ösztöndíjas oly cselekményt követ el, mely által — bár ez nem vonta maga után az egyetemről való kitiltást — a tisztí állás tekintélyét megsértette.

f) Ha az ösztöndíjas tanulmányi előmenetelében olyan nagyfokú mulasztást és hanyagságot mutat, hogy nem nyújt reményt a mérnöki oklevél megszerzésére.

g) Ha az ösztöndíjas egyetemi tanulmányi ideje alatt oly

fogyatékosságot szerez, mely katonai szolgálatra alkalmatlanná teszi.

Ha az ösztöndíj a c)–f) pont alapján lett megszüntetve, akkor az ösztöndíjas szülőjével, illetve gyámjával egyetemlegesen köteles az élvezett ösztöndíj visszafizetésére. A visszafizetés módjára a H. M. úr külön intézkedik.

A honvéd mérnöki ösztöndíjak folyósítása:

A honvéd mérnöki ösztöndíjasok a H. M. úr által adományozott ösztöndíjat bélyegtelen nyugtára személyesen veszik át minden hónap elsején, a kiutalással megbízott parancsnokságtól (H. M. közvetlen szervek hadbiztossága, Károly főherceg-laktanya).

Az ösztöndíj első részletének átvétele előtt a Műegyetemre való beiratkozást személyesen, leckekönyv felmutatása mellett igazolni kell. Az igazolást a pályázó első nyugtáján a honvéd mérnöki tisztikar Főnöke eszközli.

Ha az ösztöndíjas betegségének időtartama a 3 hónapot meghaladja, a H. M. úr az ösztöndíj folyósítását beszüntetheti, ha azonban a negyedik hó folyamán felgyógyul, a H. M. úr a mérnök tisztikar Főnökének javaslatára az ösztöndíj kifizetését ezen hónapra utólagosan engedélyezheti.

A honvéd mérnöki ösztöndíjak odaítélése iránti kérelmek benyújtása:

A H. M. úrhoz intézett és a pályázók által az 1. sz. melléklet mintája szerint sajátkezűleg írt, szabályszerűen felszerelt kérvényeket 1941. évi augusztus hó 15-ig kell a honvéd mérnöki tisztikar Főnöke (Károly fgh. laktanya, Budapest, Honvéd-u. 28–30., II. em. 230. sz. ajtó címére benyújtani.

RÉSZLETES TAJÉKOZTATÓ.

Az ösztöndíj elnyerésének feltételei (követelményei) és azok igazolása.

1. A pályázó és édesatyja magyar állampolgársága:

amit állampolgársági bizonyítvánnyal, vagy ideiglenesen olyan községi illetőségi bizonyítvánnyal kell igazolni, amely az ú. n. trianoni záradékkal is el van látva, vagyis a községi előljáróság az illetőségi bizonyítványban azt is igazolja, hogy az, aki

részére, illetve akinek jogcímén (apa) az illetősegi bizonyítványt kiállították, 1921. évi július hó 26-án a bizonyítványt kiállító község, vagy más, — azonban Magyarország jelenlegi területéhez tartozó — község kötelékébe tartozott.

Minden szülő, — nagykorú pályázónál — minden pályázó, aki nem állampolgársági bizonyítvánnyal pályázott, az állampolgársági bizonyítványt legkésőbb az 1941/42. tanév végéig köteles megszerezni és azt a honvéd mérnöki tisztikar Főnökéhez benyújtani.

Az 1938. évi november hó 2-ika előtt a visszacsatolt Felvidéken és az 1939. évi március hó 15-ike előtt a visszatért Kárpátalján, továbbá az 1940. évi augusztus 30-ika előtt a visszacsatolt keleti és erdélyi területeken lakhellyel bíró pályázónak és édesatyjának állampolgársági bizonyítvánnyal igazolniok kell, hogy magyar állampolgárok.

Abban az esetben, ha állampolgársági bizonyítvány nem áll rendelkezésre, úgy a lakhely szerint illetékes törvényhatósági város polgármestere, illetőleg a vármegye alispánja által kiállított igazolvánnyal igazolni kell azt, hogy a 3800/1941. M. E. számú rendelettel életbeléptetett állampolgársági egyezmény 1. cikkében, illetőleg az 1939. évi VI. törvénycikk 5. §. első bekezdésében, vagy az 1940. évi XXIV. törvénycikk 4. §-ában feltüntetett kellékeknek megfelelnek. Ha ezeknek a kellékeknek nem felelnek meg, akkor igazolniok kell, hogy visszahonosításukra, illetőleg magyar állampolgárságuk visszaszerzésére irányuló lépéseket az illetékes hatóságok útján — folyamatba tették. Ezekben az esetekben a pályázók a magyar állampolgársági bizonyítványt legkésőbb az 1941/42. tanévben kötelesek a mérnöki tisztikar Főnökének benyújtani.

Idegen állampolgár magyar honos fia a H. M., ha pedig a fiú is idegen állampolgár, a Kormányzó Úr Ő Főméltósága engedélyével pályázhat. (Az 1941. évben visszacsatolt délvidéki területről pályázók további intézkedésig ezen pont alapján pályázhatnak.)

2. Az életkor.

A honvéd mérnöki ösztöndíjban csak az részesíthető, aki 1941. december 31.-én, ha érettségivel pályázik, 20.,

I. évet végzett műegyet. hallg.	21.,
II. „ „ „ „	22.,
III. „ „ „ „	23.,

IV. " " " " 24.,
V. " " " " (abszolvált, ill.

szigorló mérnökök) 25. életévüket még nem lépték túl.

Akik a fent legmagasabbként meghatározott életkornál idősebbek, ösztöndíjra nem jöhetnek tekintetbe.

3. Származási adatok.

A pályázók tiszta keresztény származásukat nagyszülőikig bezárólag, okmányhiány nélkül eredeti okmányokkal kötelesek igazolni.

A kérvényhez kitöltve csatolni kell a „Származási táblázat”-ot (lásd 2. sz. melléklet) és a származást igazoló eredeti okmányokat, hiány nélkül. Ezek az eredeti okmányok a pályázók és édesszüleiknek, továbbá apai és anyai nagyszüleiknek születési anyakönyvi kivonatai, illetve keresztlevelei, továbbá az édesszülok és mindkét ágbeli nagyszülok házassági anyakönyvi kivonatai. Akiknek származása már elbíráltatott, azok a fentieken kívül származási igazolványukat is tartoznak a kérvényükhöz csatolni.

A szülok és nagyszülok életkorukat, illetve származási adataikat, ha 1895. okt. 1-e előtt születtek, keresztlevéllel, egyházi házassági anyakönyvi kivonattal, míg akik azután születtek, állami anyakönyvi kivonattal tartoznak igazolni.

Származási igazolvánnyal, avagy származási okmánymásolatokkal pályázni nem lehet.

Idegen nyelvü (kivéve latin és német) keresztlevelek, ill. születési és házassági anyakönyvi kivonatok hitelesített magyar fordítását is csatolni kell.

4. A megkívánt előismeretek.

Az ösztöndíj elnyerésére csak azok pályázhatnak, akik oly érettségi bizonyítvánnyal rendelkeznek, mely alapján a Műegyetem valamelyik szakosztályára rendes hallgatónak felvehető, vagy pedig, akik már a Műegyetem valamely szakának rendes hallgatói.

Ez utóbbi esetben a pályázó köteles feltüntetni, hogy az ösztöndíj folyósítását megelőző évfolyam, illetve évfolyamok tantárgyaiból az összes kötelező kollokviumokat megszerezte-e? A hiányzó kollokviumokat, illetve szigorlatokat egyenként fel kell sorolni, annak feltüntetésével, hogy ezeket a hiányokat mikorra pótolja.

Fentiek bizonyításául ezeket a pályázók eredeti érettségi

bizonyítványuk beadása mellett eredeti leckekönyvüket is benyújtani kötelesek.

Oly pályázók, akik Magyarországról elcsatolt területen, vagy külföldön tettek érettségi vizsgálatot, eme vizsgálat érvényesítése céljából valamely hazai nyilvános középiskolában honosító (különbözeti) vizsgálatot kell tenniük.

5. Kifogástalan erkölcsi magaviselet:

melyet erkölcsi bizonyítvánnyal kell igazolni, azonban csak abban az esetben, ha a polgári életben végzett iskolákból való kilépés és a pályázat között több, mint 4 hónap telt el, mely esetben a pályázóknak ez idő alatti tartózkodását és foglalkozását is igazolni kell.

6. Hívatásos honvéd mérnöktiszti szolgálatra való alkalmasság és rátermettség

A felvételi folyamodványhoz a tartózkodási helyhez legközelebb fekvő helyőrségi kórház által a csatolt 3. sz. melléklet szerint kiállított orvosi véleményt kell mellékelni.

A pályázók az orvosi vélemény kiadásának kérelmezésekor személyazonosságukat — lehetőleg arcképes — igazolvánnyal, vagy más okmányokkal igazolni tartoznak.

Foghiány, szúvasodás, stb. esetén a pályázónak a fogait legkésőbb az oklevél megszerzéséig rendbe kell hoznia. Ennek elmaradása esetén a pályázó felvételre tekintetbe nem jöhet.

A pályázónak testi alkalmassága felett „a honv. mérnöki ösztöndíjra pályázók testi alkalmasságát megállapító bizottság” dönt.

A bizottság a testileg alkalmatlanoknak minősített pályázókat elutasítja és kérvényükhöz csatolt személyi okmányokat visszaadja.

A bizottság döntése ellen fellebbezésnek helye nincs.

Az előreláthatólag folyó évi szept. hó 1-én történő bizottsági vizsgálat helyéről és részletes időpontjáról a Mérnöki tisztikar Főnöke értesíti a pályázókat. Az értesítést a pályázónak a kérvényben megjelölt tartózkodási helyére küldi s ezért ennek ez alatt az idő alatti elhagyása nem tanácsos. Azon pályázók, akik a Légierőkhöz kérik felvételüket, külön rep. szakorvosi vizsgálatra is behívatnak. Ezen vizsgálat előreláthatólag folyó évi augusztus hó végén lesz megtartva.

7. A pályázó atyjának, illetve gyámjának a pályázó kötelezőjére rávezetett nyilatkozata:

melyben kijelenti, hogy a pályázati hirdetményben foglaltakat ismeri, tudomással bír a pályázónak a kötelezőben vállalt kötelezettségeiről, hozzájárul, hogy a pályázó az ösztöndíj elnyerése esetén tényleges katonai szolgálatra önként jelentkezzen és kijelenti, hogy a pályázónak a kötelező 3. pontjában vállalt kötelezettségeiért egyetemlegesen felelős. (Lásd 4. sz. melléklet.)

8. A pályázó atyjának és testvéreinek személyi adatai és vagyoni viszonyai

melyet hatósági bizonyítvánnyal tartozik igazolni, ezen igazolványban feltüntetendő a szülők (mint az édes-, mostoha-, nevelő-, vagy örökbefogadó szülők) vagyoni és jövedelmi viszonyai, továbbá ezek testvéreinek, — úgy édes-, mint fél-, vagy mostohatestvéreinek száma, neme és életkora, továbbá foglalkozása.

9. A pályázó, illetve édesatyjának idegen hadseregben eltöltött ideje.

A kérvényben fel kell tüntetni azt is, hogy a pályázó idegen hadseregben szolgált-e és ha igen, mely fegyvernemnél, mennyi ideig és milyen rendfokozatot ért el, továbbá mely állomáshelyeken milyen beosztásban töltötte szolgálatát. Amennyiben a pályázó édesatyja is idegen hadseregben szolgált, úgy a kérvényben a fenti adatokat rávonatkozóan is fel kell tüntetni.

10. Okmányok csatolása.

A kérvény összes előírt mellékletei lehetőleg eredeti okmányok legyenek és csak kivételesen csatolhatók közjegyzőileg hitelesített szószerinti másolatok. Fotókópiák, valamint csak értelemszerű másolatok nem fogadhatók el. A származást igazoló okmányok kizárólag eredetiek legyenek. Idegen nyelven kiállított okmányoknak hiteles magyar fordítását is csatolni kell.

A folyamodványhoz csatolni kell az érettségi alapján pályázó leendő műegyetemi hallgatónak a jelen pályázati hirdetmény 5. sz. a melléklet szerint szerkesztett, a leckekönyv alap-

ian pályázó műegy. rendes hallgatónak a 6. sz. melléklet szerint szerkesztett „Áttekintés”-t, a becsatolt okmányok alapján pontosan kitöltve.

11. Hiányosan felszerelt folyamodványok.

A felvételi feltételeknek meg nem felelő és hiányosan felszerelt folyamodványok nem vehetők figyelembe.

1. sz. melléklet.

Minta.

(a folyamodványt a pályázó sajátkezűleg írja)

2 P
okmány-
bélyeg
helye

Nagyméltóságú Honvédelmi Miniszter Ür!

Kérem részemre a m. kir. hívatásos honvéd mérnökök állománycsoportjába felvételre törekvők részére rendszeresített „honvéd mérnöki” ösztöndíjnak 1941. évi szeptember hó 1-től kezdődőleg.....évre való adományozását. Kérem az ösztöndíj elnyerése esetén tényleges karpaszományos szolgálatra való behívásomat.

Nevem:.....

Lakcímem: .....

Elsősorban ..... másodsorban ..... harmadsorban..... honvéd mérnöki alcsoportba, és elsősorban a Műegyetem ..... szakosztályának..... tagozatára törekszem (csak a leendő műegyetemi hallgatók töltik ki.)

Elsősorban ..... másodsorban .....harmadsorban.....honvéd mérnöki alcsoportba való felvételre törekszem és a műegyetem ..... szakosztályának ..... tagozatának vagyok hallgatója (már jelenleg is műegyetemi hallgatók által töltendő ki.)

Családi (személyi) viszonyaimat a csatolt áttekintés tartalmazza.

A felvételhez szükséges alábbi okmányokat csatolom:

1. Saját és atyám állampolgársági (községi illetőségi) bizonyítványát.

2. Származási táblázatomat, valamint a magam, a szülők és

a nagyszülők születési anyakönyvi kivonatait (keresztleveleit) és házassági leveleit, és szüleim egyházi esketését igazoló egyházi esketési kivonatot. (Mintát lásd hadapródiskolánál.)

3. (Csak a visszacsatolt területről pályázók részéről.) Megszállás alatt úgy a magam, mint édesszüleim — magyar nemzeti szempontból — tanúsított magatartásunkról szóló igazolványt.

4. Területileg illetékes polgári hatóság által kiállított erkölcsi bizonyítványt, valamint a nőtlenség igazolását.

5. Eredeti érettségi bizonyítványomat (leendő műegyetemi hallgatók részéről). Eredeti érettségi bizonyítványomat és eredeti műegyetemi leckeönyvemet (műegyetemi hallgatók részéről.)

6. „Igazolványi lap”-omat és a tartalékos tiszti vizsga eredményét (csak a már kötelező katonai szolgálatot teljesítettek részéről).

7. Idegen hadseregben eltöltött szolgálati igazolásokról szóló bizonyítványt. (Lásd pályázati hirdetmény II. 9. pontját.)

8. Testi alkalmasságomat igazoló honvéd helyőrségi kórház által kiállított honv. orvosi véleményyt. (Mintát lásd a hadapródiskolánál és akadémiánál.)

9. Esetleges szegénységi bizonyítványomat.

10. Édesapám tűzharcos voltának igazolását.

11. „Áttekintés”-t személyi viszonyaimról.

12. „Kötelező”-t.

13. Esetleges elsőbbségemre való igényem igazolását.

14. Esetleges egyéb okmányaimat.

Kelt .....1941.....hó.....n.

...pályázó aláírása.

Megjegyzés:

1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 10., 11. és 12. alatti okmányok nélkül érkező kérvényeket nem veszik figyelembe.

A kérvények mellékletei az előírt bélyegilleték alá esnek, a kérvényt 2 P-ös, az orvosi véleményyt 1 P-ös, minden egyes mellékletet, ha még bélyegtelen, 30 filléres okmánybélyeggel kell ellátni.

Hadiárvák és hadigyámoltak felvételt kérő, továbbá szegénységi bizonyítvánnyal felszerelt kérvények és mellékletek bélyegmentesek.

Minta.

N. N. műegyetemi hallgató
honv. mérnöki ösztöndíjas

Kötelező.

Miután kérelmem folytán a m. kir. honvédelmi miniszter úr részemre honvéd mérnöki ösztöndíjat adományozott, kérem tényleges karpaszományos szolgálatra való behívásomat és kötelezem magam arra, hogy

1. A mérnöki oklevelem megszerzése, illetve a honvédség hivatásos állománycsoportjába való kinevezésem után a pályázati hirdetményben előírt időtartamú tényleges szolgálatot fogok teljesíteni a honvéd mérnöki tisztikar hivatásos állományában.

2. Amennyiben tanulmányaimat az ösztöndíj folyósítása alatt nem fejezném be, kötelezem magamat, hogy tanulmányaimat saját költségemen fejezem be.

3. Tudomásul veszem, hogy abban az esetben, ha tanulmányi előmenetelem, vagy magaviseletem ellen kifogás merülne fel, a H. M. úr az ösztöndíj folyósítását beszüntetheti. Ebben az esetben kötelezem magamat az addig élvezet ösztöndíj összegének visszafizetésére, s ez esetben, valamint, ha a mérnöki oklevelet nem tudnám megszerezni vagy a mérnöki tisztivizsgán nem felelnék meg, kötelezem magam arra, hogy a 3. évben is tényleges katonai szolgálatot fogok teljesíteni.

4. Ha a felülvizsgálat által kimutatott, önhibámon kívül keletkezett szolgálatképtelenségem akadályozna a kötelezőben elvállalt kötelezettségeim teljesítésében, az ösztöndíj visszafizetésére nem leszek kötelezve.

5. Annak elbírálása, hogy amennyiben nem vagyok többé honvéd mérnöki ösztöndíjasnak tekinthető és az ösztöndíj visszafizetésére mennyiben köteleztettem, egyedül a H. M. úr illetékes.

6. Kijelentem, hogy a pályázati hirdetmény határozványait teljesen ismerem és az abban foglalt kötelezettségeknek magam alávetem.

Kelt.....1941.....hó.....-n.

Előttünk:

.....
.....

tanuk.

.....
..... aláírás

lakik:.....

(júl., aug. és szept. hóban hol tartózkodik:)

Alulírott, mint ..... apja (gyámja) kijelentem, hogy a pályázati hirdetményben foglaltakat ismerem és tudomással bírok fiamnak (gyámoltamnak) a fenti „Kötelező”-ben vállalt kötelezettségéről és hozzájárulok, hogy fiam (gyámoltam) az ösztöndíj elnyerése esetén önként jelentkezzen tényleges katonai szolgálatra.

Kijelentem továbbá, hogy fiamnak (gyámoltamnak) a fenti kötelező 3. pontjában vállalt kötelezettségét — az ő esetleges meg nem felelése esetén — átvállalom.

Előttünk:

.....
.....

.....
..... aláírás

tanuk.

lakik:.....

(júl., aug. és szept. hónapban hol tartózkodik:)

Megjegyzés:

A kötelező úgy kiskorú, mint nagykorú pályázónál a pályázó által, valamint apja (gyámja) által is aláírandó.

Kiskorú pályázónál azonban csak az apai (gyámi) aláírás hitelesítendő közjegyzőileg, míg nagykorú pályázó esetén, úgy a pályázó, mint az apa (gyám) aláírása is közjegyzőileg hitelesítendő.

II. TÉNYLEGESÍTÉSEK.

A m. kir. honvédség egyes állománycsoportjai olyan karpaszományos és tart. tisztekkel egészítették ki, akik szakképzettségük alapját tényleges szolgálati idejük alatt szereztek meg vagy a megkövetelt szakképzettséget a polgári életből hozták magukkal és próbaszolgálatuk ideje alatt a követelményeknek is megfeleltek. A próbaszolgálatra berendelt tart. tisztek illetményeit a 62.202/eln. 2 i.—1940. sz. körrendelet alapította meg.

A m. kir. honvéd légierők tisztikarának kiegészítése.

Ennél a fegyvernemnél ténylegességüket bármely fegyvernemtől származó karpaszományosok és tart. tisztek kérhetik.

41.458. eln. 8.—1941. számú rendelet. 34. sz'. Honv. Közl.

A hivatásos honvéd orvosikar kiegészítése.

24.250. eln. 12.—1941. sz. rendelet. 39. sz. Honv. Közl.

1. A m. kir. honvédség hivatásos orvosi tisztikarában fennálló hiányok pótlására pályázatot hirdetek.

2. Pályázhatnak olyan tart. tartalékos tisztek, tisztjelöltek, (állománycsoportjuktól függetlenül), akiknek Magyarországon érvényes orvosi oklevelük van, az előírt tényleges katonai szolgálatnak eleget tettek, magyar állampolgárok és 30 évnél nem idősebbek.

A folyamodók a m. kir. honvédelmi miniszter úrhoz címzett (2.— P-ös okmánybélyeg köteles) kérelmüket sajátkezűleg írják meg.

A polgári életből pályázó nem tényleges viszonyban lévők a területileg illetékes honvéd kiegészítőparancsnoksághoz; a jelenleg ténylegesen szolgálók pedig közvetlen előljáró csapattestparancsnoksághoz adják be.

3. A pályázathoz az alábbi mellékleteket kell csatolni:

- a) fényképét, (hátlapján névaláírással),
- b) magyar állampolgársága igazolására alkalmas okiratot,
- c) erkölcsi bizonyítványt,
- d) nőtlenségi bizonyítványt,
- e) orvosi oklevél hiteles másolatát,
- f) orvosi kamarai tagság igazolását,
- g) esetleges működési bizonyítványokat, szakképesítést igazoló bizonyítványokat,

h) nyilatkozatot, amelyben a folyamodó becsületszavára kijelenti, hogy milyen anyagi viszonyok között él, van-e adóssága, ha van, mennyi és milyen természetű,

i) nyilatkozatot arról, hogy bármely állomáson is óhajtja felvételét,

j) sajátkezűleg írt életrajzot,

k) kötelező nyilatkozatot arról, hogy az orvos-főhadnagyi kinevezéstől számított hat éven át a honvédség orvosi tisztikarában tényleg szolgálatot fog teljesíteni,

l) kötelező nyilatkozatot arról, hogy csak a honvédelmi miniszter által engedélyezett egyesületekbe lép be, illetőleg csak azokban marad meg,

m) honvéd törzsorvosi bizonyítványt,

n) a származás igazolására az — ez irányban kiadott rendeletekben — előírt okmányokat, sajátkezűleg kitöltött és aláírt „Származási táblázat” kíséretében. Ezen felül igazoltaknál a „Származási igazolvány”-t is,

o) a mellékletekre, ha azok okmánybélyeggel ellátva még nincsenek, 30 filléres okmánybélyeget kell tenni.

4. A pályázati kérelmeket a közbeeső előljáró parancsnokságok véleményezzék.

5. A pályázatok felett a honvédelmi miniszter dönt.

A hivatásos állományba való felvételt hat havi próbaszolgálat előzi meg. A próbaszolgálatra való berendelésről a pályázók értesítést kapnak.

Az orvosi próbaszolgálatra behívott pályázó indokolt esetben egyhavi kölcsönös felmondás mellett elbocsátható.

6. A próbaszolgálat sikeres elvégzése után a pályázók orvosfőhadnagyi rendfokozattal vétetnek át a hivatásos állományba.

7. Próbaszolgálatra berendeltek, amennyiben tartalékos tiszti és tisztjelölti rendfokozattal bírnak, a valóságos rendfokozatukra nézve megállapított ugyanazon tényleges illetményben részesülnek, mint amelyek az ugyanazon rendfokozatú szolgálatot teljesítő hivatásos tiszti és tisztjelölt (hasonló állású) részére a m. kir. honvédségre nézve érvényes G.—10. jelzésű „Illetményszabályzat”-ban meg vannak állapítva.

A havidíj mindig csak a legalacsonyabb összegű havidíjfokozat szerinti kiméretben illetékes.

A m. kir. honvédségre nézve érvényes G.—10. jelzésű „Illetményszabályzat” I. fej. 9. §-ában említett természetbeni ruházatra, illetve ruházati járulékra — a ht. állományba való átvételig nincs igényük.

A lak- és bútorbér — a valóságos rendfokozatuk után — az állandó szolgálat teljesítési helyre megállapított kiszabásban illetékes.

Szolgálati utazásaik alkalmával a m. kir. honvédségre nézve érvényes G.—10. jelzésű „Illetményszabályzat” II. fejezetében megállapított költségtérítésre van igényük.

A polgári életből próbaszolgálatra berendelt ama személyek részére, akik a zászlósi rendfokozatnál alacsonyabb rendfokozattal kerülnek próbaszolgálatra, eme szolgálatuk idejére a zászlósi rendfokozatra nézve az előzőekben közöltek szerint megállapított illetmények illetékesek.

A m. kir. államvasutak vonalain kedvezményes árú vasúti utazásra jogosító igazolványra, csakis a saját személyük után van igényük.

A saját személyük után honvédorvosi, honvéd egészségügyi intézeti gyógykezelésre, valamint gyógyszerellátásra ugyanúgy igényük van, mint a hivatásos állományú tényleges katonai szolgálatot teljesítő tiszteknek és hasonló állásúaknak.

A hivatásos honvéd hadbírói kar kiegészítése.

KÉRVÉNY MINTA.

Csapattest.

Név, rendfokozat.

.....

.....

.....194.....évi.....hó.....n.

Budapest

Kérem hivatásos honvéd hadbíróvá leendő kiképzés céljából honvédségi joggyakorlatokra való bocsátásomat.

X. Y.

A kérvényhez a nem hivatásos állományból származóknak a következő mellékleteket (okmányokat) kell csatolni:

a) 30 éven alúli kor igazolására születési anyakönyvi kivonat.

b) Származási igazolvány.

c) Jogtudori oklevélmásolat, szigorlati bizonyítványok és leckeekönyv.

d) Nyelvismeretekről nyilatkozat.

e) A folyamodó nőtlen állapotáról az illetékes közigazgatási hatóság bizonyítványa. Nős folyamodóknál arról, hogy házasságuk állászerű, nyilatkozatokkal és okmányokkal igazolni tartoznak azt is, hogy az előírt házassági óvadékot ki és hogyan fogja biztosítani.

1. Az 1914. évi A.—2. g. jelzésű „Szervi határozványok a m. kir. honvéd igazságügyi tisztikar részére” című szolgálati könyv 13. szakasz 1. bekezdés 6. pontjában megkövetelt végzettség helyett ma már jogtudori oklevél szükséges.

2. A kérvény annál a csapattestnél terjesztendő elő, ahol a folyamodó a karpaszományos idejét szolgálta s a parancsnokság a karpaszományos egyén gyakorlati és elméleti vizsgájáról szóló okmányt (osztályozási jegyzőkönyvet, minősítvényi táblázatát, büntetési jegyzőkönyvi kivonatát és az anyakönyvi lap másolatát) csatolja.

f) Két tiszt részéről írásbeli nyilatkozat arról, hogy a folyamodó a polgári tanulmányok befejezése után a tiszti állásnak megfelelő társadalmi körülmények között élt és megfelelő polgári foglalkozást űzött.

g) Nyilatkozat a folyamodó vagyoni viszonyairól, mely sze-

rint két tiszt tanú előtt becsületszavára kijelenti, hogy adóssága van-e, ha igen, hol és mennyi?

h) Honvéd orvosi bizonyítvány a folyamodó egészségügyi állapotáról.

i) Magyar állampolgárság igazolása (illetőségi vagy állampolgársági bizonyítvány).

j) Erkölcsi bizonyítvány (államrendőrségtől vagy községi hatóságtól).

A következő állománycsoportoknál való ténylegesítés feltételeit tartalmazó körrendeleteknek csupán a számát jelölöm, mert a feltételek és a csatolandó okmányok majdnem azonosak az előbbiekkal.

Tüzérmérnöki kar: 64.822/21 n.-3./a.-1940. 33. sz. H. K.

Gépkocsimérnöki kar: 6.601/el.n.-3/b.-1940. 5.—6. sz. H. K.

Repülőmérnöki kar: 40.961./el.n. Le. 6.-1941.

Híradómérnöki kar: 65.444/el.n. 7/o.-1940. 30. sz. H. K. és 69.038/el.n. 7/o.-1941. 2. sz. H. K.

Repülőmérnöki tisztviselői kar: 125.391/el.n. 32.-1941. 28. sz. Honv. Közl.

Gépkocsiműszaki tisztviselői kar: 38.283/el.n. 3/b.-1941. 23. sz. H. K.

Utásműszaki tisztviselői kar: 92.477/el.n. 7/m.-1940. 9. sz. H. K.

Ruhatári-műszaki tisztviselői kar: 63.767/el.n. 2/r.-1940. 35. sz. H. K.

III., ÁTMINÖSÍTÉSEK.

Egyik állománycsoportból (pl. méneskar, gazdasági, szakszolgálatos tiszt,¹⁶ szertiszt,¹⁷ számvevőségi tisztviselő, stb. csoportból) egy másik állománycsoportba való áthelyezés csak sikeres próbaszolgálati idő utáni átminősítés révén történik meg. Tekintetbe jönnek itt karpaszományosok, tartalékos tisztek és hivatásos tiszthelyettesek is, akik valamely állománycsoportban való ténylegesítésüket kérik, ha a feltételeknek és a próbaszolgálat vagy tanfolyam követelményeinek is megfeleltek.

¹⁶ A honvéd szakszolgálatos tisztek csoportjába tartoznak: a hírszerzés, kémelhárítás, térképészet, hadilevéltár, hadimúzeum, képessegvizsgáló, műszaki, szaktanár, haderőnkívüli kiképző, fogház felügyelőtiszt, stb. szolgálatot ellátó tisztek.

¹⁷ A szertisztek csoportjába tartoznak: a tüzér, repülő, utász, híradó, távirász, gépkocsizó, térképészeti, ruhatári, építészeti, stb. szertisztek.

IRODAI TISZTVISELŐK SZOLGÁLATI ÁGAZATÁNAK KIEGÉSZÍTÉSÉRE PÁLYÁZATI FELHÍVÁS.

56.050./Elnöki oszt. 1941. sz. körrendelet. 40. sz. Honv. Közl.

A m. kir. honvédség hivatásos állományú irodai (irattáros és nyilvántartó szakmabeli) tisztviselői létszámának kiegészítésére pályázatot hirdetek.

Pályázhatnak a honvédségnél és a légierőknél szolgálatot teljesítő ht. tiszthelyettesek, akik az alábbi pályázati előfeltételeknek megfelelnek.

I. Pályázati feltételek:

a) a szakmabeli tisztviselők szolgálatában oly fokú tájékozottság, mely alapot nyújt arra, hogy a pályázó a próbaszolgálat alatt az „A.-73” jelz. szervi határozványok 3. §-ában előírt kötelmekhez szükséges ismereteket elsajátítsa, azonkívül a gépírásban való jártasság.

b) a tisztviselői állás betöltéséhez megkívánt általános és társadalmi műveltség.

c) valamely hazai közép (polgári) iskola legalább 4 osztályának sikeres elvégzése,

d) legalább 12 évi tényleges katonai szolgálat,

e) a magyar nyelv tökéletes ismerete szóban és írásban (idegen állam nyelv ismeretét, amennyiben ez teljesmérvű, fel kell tüntetni),

f) egészséges, ép testalkat, hadi szolgálatra való alkalmasság (háborúban bekövetkezett rokkantság nem akadály, ha az egyébként nem zárja ki az irodai szolgálat teljesítését, ezt azonban honvédorvosi bizonyítvánnyal kell igazolni),

g) az eddigi minűsítés alapján előreláthatólag a legmagasabb tiszthelyettesi rendfokozat elérésére való alkalmasság, erkölcsös magaviselet, becsületes szolgálatteljesítés,

h) rendezett anyagi viszonyok,

i) nűsűknél igazolása annak, hogy a házasság az állásszerű házasságról a honvédségben uralkodó nézeteknek mindenben megfelel és a házasság egyházilag is megkötöttetett,

j) nagyszűlűkig bezárólag (nűsűknél a feleség is) tiszta keresztény származás,

k) az elűljárók egyhangű pártolò véleménye.

II. Kérvények beadása.

A pályázóknak sajátkezőlűg írt és bélyegkűteles folyamodványait (a kérvényre 2 P-űs, a mellékletekre 30 filléres

okmánybélyeget kell ragasztani) a m. kir. honvédelmi miniszterhez (az irattáros tisztviselői állásra pályázók az „Elnöki osztály”, a nyilvántartó tisztviselői állásra pályázók a „10. osztály” útján) címzett kérvényeket úgy kell benyújtani, hogy azok szolgálati úton legkésőbb f. é. október hó 1-ig a m. kir. honvédelmi minisztériumba beérkezzenek.

A folyamodónak részletesen és kimerítően kell ismertetni folyamodványában úgy szolgálati, mint magánkörülményeit.

A pályázó a kérvényhez a következő mellékleteket csatolja:

1. az iskolai végzettségről szóló bizonyítványt,
2. keresztény származásának igazolására (nőöknél a felelésről is) nagyszülőikig bezárólag, a születési és házassági anyakönyvi kivonatait, valamint a származási igazolvány hiteles másolatát,
3. az egyházi házasságkötést tanúsító okmányt (csak nőöknél),
4. a honvédorvosi bizonyítványt az egészségi állapotról és testi alkalmasságról,
5. nyilatkozatot az anyagi viszonyokról, melyben a pályázó kijelenti, hogy rendezett anyagi viszonyok között él-e, van-e adóssága; ha igen, mennyi és mily természetű.

III. Kérvények ellenőrzése és az előljáró parancsnokságok által csatolandó mellékletek.

A kérvényeket az előljáró csapattest stb. pság

a) ellenőrizze, hogy a pályázó az összes pályázati feltételeknek megfelel-e s hogy a II. fejezetben említett összes okmányok, stb. csatolva vannak-e.

Meg nem felelő, valamint hiányosan felszerelt kérvényeket vissza kell utasítani.

b) véleményezze,

c) végül csatolja a következő mellékleteket:

1. anyakönyvi lap másolatot,
2. minősítési táblázat-másolatot,
3. büntetési jegyzőkönyv kivonatát,
4. nőöknél a házasság elbírálásáról felvett jegyzőkönyvet és a tisztgyűlés által hozott határozatot.

V. Egyéb tudnivalók.

Az előírt pság-ok a pályázati folyamodványokat véleményezve, szolgálati úton az előírt határidőre felterjesztik. A véleményezés alkalmával a rendelkezésre álló — szükség esetén külön beszerzendő — adatok alapján jelentik mindazokat a körülményeket, melyek a pályázat elbírálásához a honvédelmi miniszternek támpontot nyújtanak.

A nősöknél a házasság elbírálását a „Nősülési Szabályzat” utasításai értelmében kell eszközölni.

A pályázati feltételeknek minden tekintetben megfelelő pályázók közül azok, akik próbaszolgálatra tekintetbe vétetnek, előzetes vizsgára bocsáttatnak. Az előzetes vizsga időpontjára nézve külön történik intézkedés.

Végül felhívom a figyelmet, hogy olyan folyamodványok, amelyek nem felelnek meg mindenben e felhívásban közölt feltételeknek, vagy amelyekhez nincsenek az előírt összes okmányok csatolva, tárgyalásra nem kerülnek.

Egyéb pályázati hirdetéseket vagy tanfolyamokra való jelentkezések feltételeit időnként megjelenő rendeletek szabályozzák.

IV. TISZTHELYETTES KÉPZÉS.

A m. kir. honvédség hivatásos (ht.) állományú tiszthelyettesi kar kiegészítése szintén kétféle módon történik: iskola és tanfolyam elvégzése után való véglegesítés révén.

a) A m. kir. „Kinizsi Pál” honvéd csapattiszthelyettesi iskolát, Jutason azok a tényleges szolgálati idejüket szolgáló, másodéves tisztesek végezhetik el, akik önként jelentkeztek és akiket az egyes csapatok parancsnokai a tiszthelyettesi sarjadék gyanánt az iskola elvégzésére javaslatba hoztak. Ezek az iskola sikeres elvégzése és hat (6) évi tényleges szolgálat után, mint őrmesterek a ht. tiszthelyettesek állományába vétetnek át.

b) A honvédelmi miniszter különböző tanfolyamok felállítására esetenként külön intézkedik és azok, akik a számvevői, irnoki, fegyvermesteri, stb., stb. tanfolyamokat eredményesen elvégzik szintén a ht. tiszthelyettesek állományába vétetnek át s elérhetik az alhadnagy rendfokozatot; sőt bekerülhetnek a rangosztályba sorolt havidíjasok állománycsoportjaiba is, ha szolgálatuk későbbi folyamán valamelyik tisztviselői tanfolyamot is sikeresen végezték el.

Az 1941. 34. sz. Honv. Közl.-ben közzétett 39.210./eln. 10.-1941. számú körrendelet: fegyverszaki; légvédelmi tüzérműszaki; tábori tüzérműszaki; vonatszaki; utásműszaki; gépkocsiműszaki; híradóműszaki; építésműszaki és patkolómesteri tanfolyam felállítását rendelte el. E tanfolyamok hallgatására a ht. tiszthelyetteseken kívül a továbbszolgálatra jelentkezett szakaszvezetők és második évüket szolgáló sortisztesek jelentkezhetnek, akik a szükséges előismeretekkel rendelkeznek. A tanfolyam elvégzése után pedig a különböző fegyvernemek ht. tiszthelyettesi állományába helyeztetnek át.

Az 1941. évi 41. sz. Honv. Közl.-ben közzétett 58.493./eln. 3. b.-1941. számú körrendelet gépkocsivezetőműszaki tanonc tanfolyam felállítását rendelte el.

E tanfolyamra olyan 14—17 éves magyar állampolgárok jelentkezhetnek, akik a ht. tiszthelyettesi pályát élethivatásul választották. A hallgatók két éves tanfolyam elvégzése közben gépkocsiszerelő és gépkocsivezető kiképzésben részesülnek s ha közben a védkötelezettségből eredő tényleges katonai szolgálatuknak is eleget tettek, 21 éves korukban, mint szakaszvezetők a ht. tiszthelyettesek állományába helyeztetnek át.

Zenenövendékek, akik 14—18 éves korukban valamely honvéd zenekar állományába, szülői beleegyezéssel felvételüket kérik. Ezek a tényleges katonai időt is a zenekarnál töltik le. S ha védkötelezettségüknek eleget tettek, a ht. zenész tiszthelyettesek állományába való végleges felvételüket kérhetik vagy pedig polgári zenekaroknál helyezkedhetnek el.

Továbbszolgálatra való jelentkezés.

Az a tiszt, vagy ügyesebb honvéd, aki tényleges szolgálati kötelezettségének letöltése után továbbszolgálatra önként jelentkezik, leszereléskor pénzbeli jutalomban részesül. Aki egyévi továbbszolgálatra jelentkezett (kötelezőt írt alá) 100 P, aki pedig 4 évi továbbszolgálatra vállalkozott, leszereléskor 800 P jutalomban részesül. Aki pedig 12 évi szolgálatra kötelezte magát nemcsak magasabb tiszthelyettesi rendfokozatot érhet el, hanem a 12 évi továbbszolgálat befejezése után 3000 P jutalmat kap. Ez olyan összeg, amellyel 31—33 éves korban önálló egzisztenciát lehet megalapozni.

A honvédelmi miniszter az önkéntes továbbszolgálatra, illetve a hivatásos tisztési állományba való felvételre 1940. évi október hó 21-én megjelent napilapokban az alábbi felhívást tette közzé:

„A honvédségre fokozott követelményeket ró az ország meggyarapodása és az ország tekintélye olyan, amilyen a honvédség. Jelentkezzenek tehát önkéntes katonai továbbszolgálatra mindazok a tartalékos és jelenleg tényleges katonai szolgálatot teljesítők — nők és családosaik is — akik 30. életévüket még nem töltötték be. Jelentkezzenek azok is, akik a volt csehszlovák vagy a mai román hadseregben szolgáltak, ha a magyar honvédségben sikeres átképzésen átesetek és magyarul jól beszélnek, feltéve, hogy az idegen hadseregben továbbszolgálatot nem vállaltak.”

A M. KIR. CSENDŐRSÉGHEZ VALÓ JELENTKEZÉS.¹⁸

101.208/el. 20-1941.

A felvétel előtt képességvizsgát kell tenni s a próbaszolgálat 18 hónapig tart. Katonai rendfokozattal bíró pályázókat szakaszvezetőnél magasabb rendfokozattal átvenni nem lehet.

A csendőrség legenységi létszámának kiegészítése olyan önként jelentkezőkkel történik, akik katonai kötelezettségüknek eleget tettek és megfelelnek az alábbi feltételeknek:

1. magyar honosság,
2. feddhetetlen előélet mellett erkölcsi érdemesség és nemzeti szempontból való megbízhatóság,
3. 19 és 40 év közötti életkor,
4. nőtlenség, törvényesen elvált, gyermektelen vagy gyermektelen özvegyi állapot,
5. hadiszolgálatra való alkalmasság,
6. megfelelő jártasság a magyar nyelvben,
7. írás, olvasás, számolás,
8. legalább 163 cm testmagasság.

A M. KIR. RENDŐRSÉGHEZ VALÓ JELENTKEZÉS.

Azok a tényleges katonai szolgálatuknak eleget tett tisztek és honvédek, akik 26 évnél fiatalabbak, nőtlenek, feddhetetlen előéletűek, lehetőleg földművesek és legalább 170 cm magas, erős, egészséges testalkatúak, a m. kir. rendőrség állományába való felvételüket kérhetik. Ha a m. kir. rendőrség budapesti alakulatainál, úgy a „M. kir. rendőrség budapesti rendőrfőparancsnokságának: Budapest, VIII., Mosonyi-u. 5. szám“, ha pedig vidéki alakulatainál óhajtanak szolgálni, úgy a „M. kir. rendőrség vidéki főkapitányának: Budapest, VI. Bajza-u. 52. szám“ alatt személyesen vagy postán terjesszék elő alábbi szövegszerű kérvényeiket.

A pályázók előjegyzésbe vétetnek és testi alkalmasságuk megállapítása végett a m. kir. belügyminisztérium által alakított

¹⁸ Azok, akik tényleges katonai szolgálatuk idején határozzák el, hogy leszerelésük után a csendőri pályát élethivatásul akarják választani, kérelmüket a század kihallgatáson adják elő s a kérelmet írásban az előljáró századparancsnok fogja továbbterjeszteni. Azoknak pedig, akik olyan elhatározásra leszerelésük után jutnak, a felvétel iránti kérést a lakóhelyhez legközelebbi csendőr őrsön kell benyújtani.

sorozóbizottság elé saját költségükön beidéztetnek. Akit a sorozóbizottság rendőri szolgálat teljesítésére alkalmasnak minősít, annak behívása, illetőleg a rendőrtestületbe való felvétele iránt is intézkedik. A pályázók lakásváltozásait, a még katonai szolgálatot teljesítő pályázók pedig leszerelésüket és állandó lakhelyüket annak idején a rendőrfőparancsnokságnak: Budapest, VIII. Mosonyi-u. 5. szám, akár személyesen, akár levélben jelentsék be.

Akik kérvényüket tényleges szolgálati idejük alatt terjesztik elő, azok kérelmüket a század kihallgatáson kérjék, kérvényüket pedig szolgálati úton terjesszék elő, hogy előjáróik véleményüket hozzáfűzhessék és a kellő okmányokkal felszerelt kérvényüket továbbíthassák.

Méltóságos Főkapitány Úr!

Alulírott Gergő Péter azzal az alázatos kérelemmel fordulok Méltóságodhoz, hogy engem a m. kir. rendőrség budapesti rendőri őrségbe felvenni méltóztassék.

Előadom, hogy 21 éves, nőtlen. róm. kat. vallású, 170 cm magas, egészséges, erős testalkatú, feddhetetlen előéletű, földműves, magyar állampolgár vagyok. Katonai szolgálatomat .....től .....ig a m. kir. .... ezredben teljesítettem. (Vagy: katonai kötelezettségemnek .....től .....ig a m. kir. .... ezredben tettem eleget; vagy katonai szolgálatomat most teljesítem s előreláthatólag .....-kor fogok leszerelni.) Rendfokozatom ..... (ezt akkor írjuk csak, ha van már.)

Kérésem támogatására csatolom: 1. születési anyakönyvi kivonatokat, apám, anyám, apai és anyai nagyapám és nagyanyám születési anyakönyvi kivonatát (keresztlevelét), szüleim és nagyszüleim házasságleveleit, mindegyiket hiteles másolatban,

2. illetőségi bizonyítványom hiteles másolatát,
3. erkölcsi bizonyítványomat,
4. iskolai bizonyítványom hiteles másolatban,
5. nőtlenségemet igazoló bizonyítványom, (előjáróságtól)
6. katonai igazolványi lapomat, (katonák pedig katonai bizonyítványt parancsnokságuktól)

7. foglalkozásom és testmagasságom igazoló helyhatóság (községi előjárósági) bizonyítványom és

8. szegénységi bizonyítványom. (Ha kap ilyent a pályázó.)
Kérésemet megújítva maradok Méltóságodnak

alázatos szolgája
Gergő Péter s. k.
váci (Fő-u. 27.) lakos.

(A kérvény negyedik oldalára,
jobbhasábra.)

M. kir. rendőrség budapesti
főkapitányságának

Budapest.

Kérelme

(szegénységi bizonyítvány
csatolása esetén nem kell
okmánybélyeg)

Gergő Péter földmíves, váci (Fő-
utca 27. sz.) lakosnak, jelenleg a m.
kir. ....ezredben szolgáló
honvédnek (örvezetőnek), melyben

a m. kir. rendőrség őrsze-
mélyzetébe való felvételét
kéri.

Melléklet:.....drb.

HATODIK FEJEZET.

Egyéb tudnivalók.

1. A tényleges szolgálat.

A m. kir. honvédség olyan fegyveres erő, mely befelé nevelőintézet, kifelé pedig pajzs és kard. A honvédség ugyanis békében nemzeti öntudatra, kötelességtudásra és áldozatkészségre nevel, háború esetén pedig a nemzet védelmében a pajzs és kard magasztos hivatását tölti be.

A m. kir. honvédség: parancsnokságokra, csapatokra, hatóságokra és intézetekre tagozódik és különböző intézményekkel rendelkezik.

Parancsnokság: század, zászlóalj, ezred, dandár, hadtest és hadseregparancsnokság.

Csapat: Ide sorolnak a különböző fegyvernemek.

Hatóság: Kiegészítő, katonai, stb. parancsnokság.

Intézet: kórház, szertár, élelmezési-, lőszer-, stb. raktár.

Intézmény: Honvéd Jóléti Alap intézményei.

Behívás: Minden besorozott ujonc a katonai szolgálat vagy fegyvergyakorlat megkezdésére vonatkozólag Behívó jegyet kap, amelyet címzett elfogadni és a Behívó jegyen feltüntetett helyen és időben pontosan megjelenni tartozik.

Bemutatás: Minden katonai szolgálat megkezdése bemutatással kezdődik. Ekkor a bemutató tiszt minden bevonult egyénről bemutatási jegyzőkönyvet vesz fel, az orvos pedig minden bevonultat megvizsgál és csak az teljesít katonai szolgálatot, akit az orvos egészségesnek talál, mert a nem egészségeseket, vagy hazaküldik, vagy kórházba utalják. A bemutatás igen fontos szolgálati tevékenység, mert a bemutatási jegyzőkönyv adatai alapján jelenik meg az állományparancs, illetve csak ezek vétetnek állományba (kapnak felszerelést, élelmezést és illetéket), akiknek a neve az állományparancsban megjelenik. A bemutatás már csak azért is igen fontos, mert minden későbbi igazolás (szolgálati idő beszámítás, nyugdíj, vagy sérülési pótdíj, családi segély, stb. folyósítás és okmánykiállítás) a bemutatási jegyzőkönyv, illetve az állományparancs adatai alapján történik.

Anyakönyvi lap: Minden bevonuló ujonc bemutatása után anyakönyvi lapot kap (finomabb papírból készült negyedoldalas ív), melynek rovataiban az ujonc személyi adatait, szolgálati ideje alatt történt változásokat (különleges kiképzés, előléptetés, vezénylés, áthelyezés, stb.) és minősítési adatait vezetik be. Ez a lap képezi az illető egyén egész hadkötelezettsége idejének tartama alatt a nyilvántartás alapját. E lap egyik legfontosabb adata az **azonossági szám**, amelyet minden honvédnek jól és örökre az emlékezetébe kell vésni. Az azonosági szám az anyakönyvi kerület számából, a születési év, hó, nap számából képzett szám.

Ruházat és felszerelés. Minden légénységi állományú egyén ruhát és felszerelési cikkeket díjmentesen a kincstártól kap, amelynek jókarbantartásáért minden honvéd egyén erkölcsileg és anyagilag is felelős. A ruhát és felszerelési cikkeket a tisztek saját költségükön kötelesek beszerezni.

Közétkezés és zsold. Minden légénységi állományú egyén (kivéve a saját költségen bevonult karpaszományosokat) a helyőrségenként megalakult közétkezési bizottság által elkészített légénységi közétkezésben részesül. A tisztek és tiszthelyettesek saját költségen fenntartott étkezdékben étkeznek.

Levelezés. Minthogy egy-egy laktanyában esetleg többféle csapat, vagy egy-egy csapatnak különböző alakulatai vannak elhelyezve, fontos, hogy a laktanyában elhelyezettek hozzátartozóinak pontos címet adjanak, mert a postai küldeményeket a címzettnek nem a posta kézbesíti ki, hanem az egész laktanya részére érkezett postát egy-egy tiszt veszi át, majd osztja szét alakulatonként. A hadrendi alakulatot, melynél katonai szolgálatot teljesít, megnevezni szigorúan tilos!

Kovács II. János, tizedes

Budapest,

XI. Budaörsi-út 51..

(Gyalogsági laktanya, vagy
Tüzérségi laktanya, vagy
Lovassági laktanya)

Igazolványi-lap. Minden leszerelt honvéd igazolványt kap, melyet jól meg kell őrizni és minden behívás alkalmával a bemutatásnál át kell adni.

Kiegészítő parancsnokság. Az ország területe kiegészítő parancsnokságokra oszlik s minden kiegészítő terület egyik nagyobb városában m. kir. honvéd kiegészítő parancsnokság működik.

Katonai parancsnokság. Minden járás székhelyén és minden törvényhatósági joggal felruházott városban egy-egy katonai parancsnokság működik.

2. Honvédségi Jóléti Alap (Honja). (1921. XXXII. t.-c.).

Az alap ügyeit a honvédelmi minisztérium külön szerve intézi. Célja a tényleges és nyugállományú tisztek és tiszteltesek és ezek családtagjait jóléti intézmények előnyeiben részesíteni. Az alap kórházakat, üdülőket, gyógyfürdőket tart fenn és kölcsönöket nyújt.

Tájékoztató.¹⁹

a m. kir. Honvédségi Jóléti Alap gyógyházairól és üdülőiről az 1941. évre.

Balatonfüred (tishti gyógyház). Természetes szénsavas források szív- és érrendszer, vese, cukorbetegség, idegrendszer kóros folyamatai, vérszegénység, gyomor- és bélzavarok gyógyítására. Ásványvize ivógyógymódra is alkalmas. Diétás és könnyű étkezés.

Hévíz (tishti gyógyház): 32—36 fokos rádióaktív hőforrások gyógyiszppal. Reuma, csúsz, inhuvelylob, izomgörcs, porcos dagاناتok, ízületi megbetegedések és zsábák eseteiben. Az orvosi rendelet betartásával magasabb korúak is veszély nélkül használhatják. Diétás jellegű, könnyű étkezés is kapható.

Kőszeg (tishti gyógyház). Mesterséges szénsavas fürdők, korszerű vízgyógyintézet, villany gyógymódok, szív- és vérkeringési zavarok, lábadózás, lesoványodás, vérszegénység, basedowkór, asthma, idegkimerültség eseteiben. Diétás jellegű, könnyű étkezés is kapható.

Mátraháza (magaslati üdülő). 720 m. magasságban, erdő közepén, pihenésre kiválóan alkalmas. Elsőrangú tennispályák, télen súpálya.

Balatonföldvár (tishti üdülő). Nap-, homok-, szabadfürdő a Balatonban. A víz átlagos hőfoka május, szeptemberben 18—20° C, június—augusztusban 25—28° C, sekély, rádióaktív, idegekre megnyugtató. Saját partrész, elhelyezés 4 különálló villában.

Esztergom (tishti üdülő). Szép park közepén, tennispályák, gyermekjátszótér és lubickoló. A „Szent István” artézi

¹⁹ Magyar Katonai Szemle. 1941. 5. sz. 515—518. oldal.

fürdőtelep 29° C kénes és vasas vize csúsz, kőszvény, ideg-bántalmaknál kitűnő hatású. A fürdőtelepre saját gépkocsi közlekedik.

Gyöngyösapáti (tishti üdülő). Szombathelytől 8 km.-re, 26 holdas ősparkban, a Gyöngyös-patak mindkét partján. A nagy halastóban evezés és fürdés, a patakban horgászás. Pormentes, subalpin levegő, korszerű kényelem. Gyermekes családoknak különösen alkalmas.

Balatonlelle (tishti családi nyaralóhely). 8 drb. egyszobás • 4 drb. kétszobás bérvilla, gyümölcsös és szőlőkertben a Balaton partján, teljes kényelemmel, minden berendezési tárggyal (bútorral, ágynemű, evőeszközök, konyhafelszerelés) ellátva. Saját strand. Víz- és villanydíj a bérlőt terheli, viszont a kert terményeit ő élvezi. Csak apró gyermekes családok kérelmezhetik.

Idénybeosztás.

Intézmény	Elő-	Fő-	Utó-	Megjegyzés
	i d é n y			
Mátraháza	március — május	nyáron : június — auguszt. é e n : dec 15 — február	szept. 1 — december 14.	Az üdülő egész éven át üzemben van Az üdülők és gyógyházak elő- és utó- idényben csak kellő számú jelentkező (20 — 30 fő) esetén tartanak üzemet.
Balatonfüred	április — május	június — augusztus	szeptember — november	
Kőszeg	május — június	július — augusztus	szeptember — október	
Hévíz	május 15 -- június	július — augusztus	szeptember	
Balaton- földvár	június 15 — 30	július — augusztus 20.	auguszt. 21 — szept. 15.	
Esztergom	június	július — auguszt.	szeptember	
Gyöngyös- apáti	június	július — augusztus	szeptember	
Csizfűrdő	június	július — auguszt.	szeptember	

Térítési díj táblázat.

I. Szobaárak.

Szoba napiára a főidényben	Mátraháza	Balatonfüred	Balatonföldvár	Hévíz	Kőszeg	Esztergom	Gyöngyösapáti	Csíz-fürdő
Egy ágyas	1.60— 2.80	1.60— 2.80	1.60— 2.40	1 80	1.60	1.40— 1.80	1.40— 1.80	1.40
Két ágyas	2.60— 5.80	2.60— 5.40	2.60— 5.80	3.—	2.60	1.80— 2.20	1.80— 3.40	1.80

A fenti árakból *elő- és utóidényben 10 % engedmény.*

II. Ellátási díjak.

Rendfokozat	Állományviszony	Napi ellátási díj pengőben a főidényben							Megjegyzés
		Mátraháza	Balatonfüred	Balatonföldvár	Hévíz	Kőszeg	Esztergom	Gyöngyösapáti	
Vezérezredes	tényl.	5.50		5.20		4.90			Gyermekek 10 éven alul ellátásért 2.00 P-t, 250 " (ha önálló keresetük nincs) 3.00 pengőt fizetnek. 11—16 éves korig " " 17—24 " " "
	nyug.	5.20		4.90		4.70			
	özvegye	4.50		4.20		4.00			
Altábornagy	tényl.	5.20		4.90		4.70			
	nyug.	5.00		4.70		4.50			
	özvegye	4.40		4.10		3.90			
Vezérőrnagy	tényl.	5.00		4.70		4.50			
	nyug.	4.80		4.50		4.30			
	özvegye	4.20		3.90		3.70			
Ezredes	tényl.	4.80		4.50		4.30			
	nyug.	4.60		4.30		4.10			
	özvegye	4.10		3.80		3.60			
Alezredes	tényl.	4.60		4.30		4.10			
	nyug.	4.40		4.10		3.90			
	özvegye	4.00		3.70		3.50			
Őrnagy	tényl.	4.40		4.10		3.90			
	nyug.	4.20		3.90		3.70			
	özvegye	3.80		3.50		3.30			
Százados	tényl.	4.20		3.90		3.70			
	nyug.	4.00		3.70		3.50			
	özvegye	3.60		3.30		3.10			
Főhadnagy	tényl.	4.00		3.70		3.50			
	nyug.	4.00		3.70		3.30			
	özvegye	3.40		3.20		3.00			
Hadnagy	tényl.	4.00		3.70		3.50			
	nyug.	4.00		3.70		3.10			
	özvegye	3.40		3.20		3.00			
Zászlós	tényl.	4.00		3.70		3.50			

A fenti árakból *elő- és utóidényben 10 % kedvezmény.*

ALTALÁNOS HATÁROZVÁNYOK.

1. A gyógyházak elsősorban a rászorulóknak részére szolgálnak, üdülés céljára csak az előbb említettek igényének kielégítése után vehetők igénybe, ide 10 éven alóli gyermekek (Csízfürdőt kivéve) csak kivételesen és orvosi bizonyítvány alapján utalhatók be.

2. Mátraházára, Balatonföldvára és Csízfürdőre gyermekek csak 4 éves kortól hozhatók be, Esztergomba és Gyöngyöspátiba felvehető gyermekek korhatára 2 év.

3. A beutalási időszakok általában 1 hónaposak.

4. A főidényre szóló kérvények a Honvédségi Jóléti Alaphoz (Budapest, V. Falk Miksa-utca 9.), a beutalás előtt 6 héttel nyújtandók be. Rövidebb időre való, továbbá az elő- és utóidényre való beutalások vagy a HJA-hoz, vagy az illető intézményhez is küldhetők. A kérvények bélyegmentesek, a balatonfüredi, hévízi és csízfürdői gyógyházba való beutalási kérvényhez azonban orvosi bizonyítvány is csatolandó 1 pengő bélyeggel. A ténylegesen szolgálók kérvényei szolgálati uton terjesztendők elő.

5. Vendégek beutalását csak a HJA engedélyezheti.

6. Júliusra elsősorban a csapatszolgálatot teljesítők kérelmei jönnek tekintetbe.

7. A beutalásról az illető intézmény küld értesítést.

8. Megérkezés után a térítési díjak előre fizetendők be.

9. Balatonfüreden, Hévízen és Csízfürdön a gyógyeljárást a fürdőorvos szabályozza.

10. Fürdő- és egyéb kedvezmények az illető intézményeknél igényelhetők.

Térítési díjtáblázat.

I. Szobaárak.

A fenti árakból elő- és utóidényben 10% engedmény.

II. Ellátási díjak

A fenti árakból elő- és utóidényben 10% engedmény.

A térítési díjak szabályozása.

1. A térítési díj a személyenként megállapított szobaárból és az ellátási díjakból áll. Ebben bennfoglaltatik a szoba ára, napi négyszeri étkezés, kiszolgálás, világítás, ingyenes orvosi

rendelés, Gyöngyösapátiban és Balatonföldváron strand, Csízfürdőn a napozó és zuhanyozó használata. Egyéb fürdők stb. kedvezményes áron.

2. Turistaszobák Mátraházán és Balatonföldváron vannak, ahol 1 fekvőhely ára 1 P, elő- és utóidényben 10% engedmény.

3. Pótágy ára napi 1 P, elő- és utóidényben 10% engedmény.

4. Három napnál rövidebb tartózkodásnál napi 50 fillér, nem igényjogosultak (vendégek) részéről a tartózkodásra való tekintet nélkül napi 2 P pótdíj fizetendő.

5. Nem teljes napi tartózkodásnál az étkezésért felnőttek és gyermekek minden idényben egyformán a következő összeget fizetik: reggeli 60 fillér, ebéd 2.40 P, uzsonna 40 fillér, vacsora 2.— P.

6. A térítési díjak csak igényjogosultak és azok családi pótlékra jogosult családtagjai, honvéd nevelőintézetben lévő gyerekei részére, valamint felnőtt, de külön keresettel nem bíró gyermekei részére érvényesek.

7. A csendőrség állományába tartozók ugyanolyan térítési díjat fizetnek, mint a honvédséghez tartozók.

8. Evőkészlet használati díj fejenként és naponként — 16 éven alóli gyermekek kivételével — 10 fillér, külön étkezésenként 6 fillér.

9. A helyi hatóságok által megállapított gyógy- és üdülől helyi illetéket, valamint a bejelentő- és kijelentőlap árát a beutaltak tartoznak fizetni.

10. Szobai étkezés esetén személyenként és étkezésenként 20 fillér, orvosi rendeletre fekvő betegek részéről egész napi felszolgálásért 20 fillér térítendő.

3. Cím, címzések.

Cím és jelleg adományozását kérelmezni is lehet, mely ügyeket a honvédelmi minisztériumban bizottságilag tárgyalják a régi személyi és erkölcsi okmányok alapján akkor, amikor az illető rangtársai a tényleges állományban már előléptek. A magasabb rendfokozat címét és jellegét hivatalból adományozzák azoknak, akik a feltételeknek megfelelnek, erre érdemesek, illetve nyugállományba való helyezésükkor szerkesztett toldalékban erre javaslatba hozatták. A kérelmek bélyegilleték alá esnek. (1924. évi 21. sz. Rend. Közl.)

Hatóságok, parancsnokságok címezése. Az elnevezések elé a „m. kir.” jelzőt kell tenni, pl. „M. kir. „Mária Terézia”

202
honvéd gyalogezred parancsnoksága"; elmarad a „m” jelző a „kir. járásbíróság”-nál, stb.-nél.

Személyeknél. A címzettnek esetleges nemességi fokát, esetleg más címét családi neve előtt kell kitenni, mely után jön az utónév, rendfokozat, méltósága, hivatali állása, stb. Mindig a legmagasabb címet kell használni. Ha valaki nemességi foka vagy egyéb méltósága magasabb, mint rangosztálya, akkor az előbbit kell használni. Pl. Főméltóságú Kormányzó Úr! Nagyméltóságú Miniszter Úr! Méltóságos Ezredes Úr! Nagyságos Alezredes Úr! Méltóságos és nemzeti vitéz dr. báró Zarándi Réthay Ferenc m. kir. főhadnagy úrnak, Budapest; Székesfőváros tekintetes Polgármesteri Hivatalának, Solt község tekintetes Elöljáróságának. Kettős családi nevet kötőjellel kell összekötni, előnév nélküli beigazolt nemeseknél a „Nemes” szót a családi név elé kell írni kis kezdőbetűvel. Mondat elején azonban mindent nagy kezdőbetűvel kell írni. Pl. Nagyméltóságú nemes Kapornay-Tibold Árpád e. e. m. kir. százados, ny. m. kir. földművelésügyi miniszter, a II. osztf. Vaskorona Rend lovagja, stb., stb. Több rendjel, méltóság vagy kitüntetésnél elég azonban a legmagasabbat megemlíteni. Az I—III. rangosztályúak „nagyméltóságú”, a IV.—V. rangosztályúak „méltóságos”, a VI.—VII. „nagyságos”, a VIII.—X. rangosztályúak részére „tekintetes” cím illetékes.

4. Tartalékos tisztek egyenruha viselése.

Olyan ünnepélyes alkalmakkor, amidőn a tiszti egyenruhának, mint társadalmi megkülönböztetésnek és kitüntetésnek helye van (pl. az Államfő legmagasabb születés- és névnapja, hazafias és egyházi ünnepélyek alkalmával tartott istentisztelet, zártkörű táncestélyek, harctéri események ünnepélése, hősi halottak emlékűnnepélye, megfelelő társadalmi állású egyének esküvője, az emléklappal ellátott nemtényleges tisztek a legutóbb tényleges szolgálatuk idején részükre rendszerezés volt egyenruhát és rendfokozati jelvényeket, de díszfőveg és szolgálati jelvények nélkül, vagy a m. kir. honvédség tisztjei és hasonállásúak részére mindenkor rendszerezített, az illetők rendfokozatának megfelelő egyenruhát és rendfokozati jelvényeket külön engedély nélkül is viselhetik. Nemtényleges állományú legénységi egyének egyenruhát nem viselhetnek. (Különb. lásd az 1. honv. vdd.-pság. 27,360 Ko. VI.—1935. számú rendelete alapján kiadott „Öltözködési táblázat”-ot.)

5. Fegyverviselés.

Lőfegyvert venni, eladni, lakáson tartani, vagy állandóan magánál hordani csak rendőrhatósági engedéllyel szabad. Külön engedély szükséges a lőfegyver vásárlására és külön annak hordására, illetve viselésére. Minden lőfegyverre külön-külön ily engedély szükséges. Lőfegyverek mindazon eszközök, amelyek (pl. légfegyver, légpisztoly, riasztó- és gázpisztoly, löporos, robbanószer fegyverek, stb.) az ember testi ép-ségére, egészségére komoly veszélyt jelentenek. Nyugállományú egyének már meglévő lőfegyvereik tartására fegyveren-gedélyt kell kérni. A nem rendszeresített lőfegyverek tartá-sára a honvédség tényleges állományú egyénei is kötelesek fegyvertartási engedélyt beszerezni. Szolgálati, illetve önvé-delmi fegyvereikre a nyugállományú katonatisztek díjmente-sen kapnak fegyverviselési engedélyt. A fegyvertartási, illetve fegyverviselési, átruházási engedély megszegését büntetéssel sújtják, a fegyvert pedig elkobozzák. A fegyverviselésre vo-natkozó kérelmet Budapesten vagy a főkapitányság közigaz-gatási osztályánál (IV., Veres Pálné-utca 24.), vagy az illeté-kes kerületi kapitányságoknál kell írásban vagy szóban elő-adni. Vidéken pedig rendőrkapitányságoknál vagy főszolga-bírói hivataloknál. A szóban előadott kérelemről jegyzőköny-vet vesznek fel, mely illetékköteles (2 P). Fentiek nem vonat-koznak minden részletükben a vadászfegyverekre. (Lásd 43.522 eln. 3.-a—1937. számú H. M. rendeletet.)

6. Hadikölcsönkötvény tulajdonosok segélyezése.

A kisjövedelmű hadikölcsönkötvény tulajdonosok segélye-zésére vonatkozó népjóléti miniszteri rendelet a Budapesti Közlönyben 1928. évi október hó 24-én jelent meg. Eszerint a segélyezést 1928. évi december hó 31-éig kellett kérni. A fenti határidő utáni folyamodók is segélyben részesülhetnek, ha a fedezet ezt megengedi.

Segélyben csak az részesülhet, aki legalább összesen 5000 korona névértékű olyan háborús magyar államadóssági címletekkel rendelkezik, amelyeket mint a tulajdonos eredeti jegyzésű címletei látták el a nosztrifikáláskor a nosztrifikálás megjelöléssel — ha a címleteket a nosztrifikálás óta állandóan tulajdonában tartja és bármely forrásból származó összes jöve-delme évi 1500 pengőt meg nem haladja.

A megállapított évi jövedelmi határ, ha a támogatást ke-

rőnek vele közös háztartásban élő házastársa van 700 pengővel, ha vele önálló kereset nélküli gyermeke él közös háztartásban, akkor minden gyermek után 300—300 pengővel növekszik. Az ily családtagok bármely forrásból származó jövedelmeit a kérvényező jövedelméhez hozzá kell számítani.

Segélyben részesülhet az is, aki a címleteket egy vagy több egyenesági öröklés útján szerezte ugyan, de a címleteket az eredeti tulajdonosa nosztrifikáltatta. Ha a segélyezett meghal, egyenesági örököse a halálesettől számított hat hónapon belül új kérelmet terjeszthet elő.

Kivételes segélyben részesülhetnek az erre rászorultak adott és méltánylást érdemlő körülmények folytán. Például: akik még a háborúban szereztek meg hadikölcsön címleteiket, de nem eredeti úton, akik nem egyenes úton jutottak címleteik birtokába, vagy akiknek nincsenek hadikölcsöncímleteik, háborúban teljesen tönkrementek (bankbetétek, záloglevelek, stb., stb. elértéktelenedése folytán). Rendes segélyben részesülők kivételes segélyben nem részesülhetnek. A folyamodvány a községi előljáráságnál nyújtandó be az adott körülményeket igazoló hatósági bizonylatok csatolása mellett.

7. Hadikölcsönkötvény tulajdonos árvák támogatása.

A gyámpénztárakban kezelt hadikölcsönkötvények tulajdonosainak támogatására vonatkozó rendeletek a hivatalos lap 1928. évi november hó 3-án megjelent számában jutattak nyilvánosságra. Támogatásban részesülhetnek azok, akiknek kötvényeit 1918 október 31-ik napján a gyámpénztár kezelte, akik kiskorúságuk vagy gondnokolttság alatt állásuk idején a gyámhatóság jóváhagyásával akár eredeti jegyzés alapján, akár más módon hadikölcsönkötvényt szereztek és azóta azokat állandóan tulajdonukban tartják. Továbbá a kiskorúval vagy gondnokolttal egyenesági rokon kapcsolatban álló személyek is, ha az ily államadóssági címleteket a kiskorú vagy gondnokolt után öröklés útján szereztek, valamint azok a kötvénytulajdonosok is, akiknek kötvényeit ugyanezen napon belföldi gyámpénztár kezelte, de utána kiszolgáltatta. Azok azonban, akiknek a kötvényeit a gyámpénztár 1918 október 31. és 1921 december 31. között szolgáltatta ki, csak akkor részesülhetnek támogatásban, ha kötvényeiket magyar nosztrifikálási megjelöléssel vannak ellátva. A kérelem benyújtásakor a kérelmezőnek a kötvényeknek tulajdonosának kell lennie.

A kérelmet a kiskorúak és gondnokoltak érdekében rendszerint a törvényes képviselőjük terjeszti elő. A kérvényt annál az árvaszéknél kell benyújtani — erkölcsi bizonyítvánnyal együtt —, amelynek a gyámpénztára a címleteket kezelte vagy kezeli. Ha pedig ilyen magyar árvaszék nincs, annál az árvaszéknél, amely a folyamodó lakhelye szerint illetékes.

8. Hadilevéltár.

I., Bécsikapú-tér 4. T.: 160-676, 160-413.

A magyar hadimúlt írott emlékeit, hadtörténelmi forrásanyagát gyűjti és őrzi, birtokában lévő okmányokról másolatokat — magánfelek részére díjazás ellenében — készít. A másolatok kiadásáért a hadilevéltárhoz kérelemmel kell fordulni, mely történhet írásban vagy szóban, utóbbi esetben arról jegyzőkönyvet vesznek fel. Úgy a kérvényre, mint a jegyzőkönyvre 2 pengős okmánybélyeget kell ragasztani. A kérelem előadásában meg kell említeni, hogy milyen célra kell a másolat, annak kiadását a hadilevéltár minden indokolás nélkül megtagadhatja. E döntés ellen a honvédelmi miniszterhez felfolyamodással lehet élni.

Másolási díjak:

Könnyen olvasható magyar szöveg, oldalanként 1 pengő.
Idegen nyelvű szöveg, oldalanként 2 pengő.

Nehezen olvasható, bármily nyelvű szöveg, oldalanként 3—5 pengő.

Fényképmásolat darabonként 5—7 pengő.

Kivételes esetben a másolást a fél is elvégezheti, de összeolvasási díjat fizet. A másolatok hitelességéért a hadilevéltár tisztjei felelősek. Egyeztetési díj oldalanként 50 fillér. Hiba vagy ki nem adható másolat egyeztetéséért is kell az egyeztetési díjat fizetni. Minden másolatra 2 pengős okmánybélyeget kell alul ragasztani, melyet a hadilevéltár bélyegzőjével felülbélyegez. Szegénységi bizonyítványt felmutató és bélyegmentességet élvező felek csak egyeztetési díjat fizetnek.

Személyi tárgyú igazolásért (kitüntetés, szolgálati idő igazolása, stb.) az alábbi díjak fizetendők:

Kutatási díj, kérdőív árával, kutatással, levelezés költségével, kiállítási díjjal együtt 2.50 pengő. Kitüntetési javaslat másolata 1 pengő. Kutatási díj fizetése alól bizonyos esetekben mentesség is adható. Közhivatalok közintézmények másolási és hitelesítési díjat nem fizetnek.

9. Hadimúzeum.

I., Gróf Bethlen István Bástya-sétány 40.

Hívatása az önálló magyar hadsereg felállításától, 1715. évtől kezdve a hadi erények, tudományok és ismeretek; a hadiszemélyek, egységek és szervezetek; a hadi fegyverek, eszközök és létesítmények; a hadi színhelyek és események — tárgyakban vagy berendezésekben való szemléltetése. A hadtörténelemmel kapcsolatos régészeti vonatkozású szervezési és művészeti kérdésekben közhatóságokat, testületeket, intézeteket és magánosokat támogat, ilyeneket kezdeményez, szakvéleményez, kivitelez. Hadtörténelmi vonatkozású egyéni, testületi és helykegyeleti hagyományokat ápol, emlékművek létesítését kezdeményez, emlékünnepeket és alkalmi kiállításokat rendez. Feladata az intézet tárgykörébe tartozó szakirodalom művelése, előadások rendezése is.

A jelenleg elcsatolt területre eső és e területen volt kiegészítésű csapattestek által felállított emlékműveknek az intézet a központja. E csapattestek emlékünnepeik programjának egy részét a múzeumban tartják.

A gyűjtőmunkákat az országosan megszervezett önkéntes gyűjtő munkatársak végzik. Gyűjtő tagok főleg a honvéd nyugállományú tisztek és altisztek.

Látogatási idő naponta 9—13 óráig, hétfő kivételével.

Belépődíjak: rendes, egyenként 40 fillér; kedvezményes és csoportokban 20 fillér; szombaton csak külön engedéllyel 1 pengő.

A hadimúzeum kiadványai: Tájékoztató a Magyar Királyi Hadimúzeum kiállításáról, ára 50 fillér; Tájékoztató a Magyar Királyi Hadimúzeum épületéről és környékéről, ára 20 fillér.

10. Hadirokkantellátás.²⁰

Hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvák havi ellátásáról, akik a nem hivatalos állományból származnak, az 1933. évi VII. t.-c. és a 10,310/1939: M. E: rendelet intézkedik: Havi járadékok:

I. Hadirokkantak.

(25 százalékos.)

Pengő

Legénységi állomány és altiszt	...	...	...	...	...	...	2.—
Tiszt, önkéntes	...	...	...	...	...	...	4 —

²⁰ 1941. július 1. óta a járulékok felemelt mérvben kerülnek kifizetésre.

(75 százalékos.)

									Pengő
Legénységi állomány	...	...	...	...	...	...	...	...	3.—
Altiszt, iparos, stb.	...	...	...	...	...	...	...	...	4.—
Tiszt, önkéntes	...	...	...	...	...	...	...	...	6.—

(100 százalékos.)

Legénységi állomány	...	...	...	...	...	...	...	...	4.—
Altiszt, iparos, stb.	...	...	...	...	...	...	...	...	6.—
Tiszt, önkéntes	...	...	...	...	...	...	...	...	8.—

IV. Hadiözvegyek gyermekei utáni nevelési pótlék: (16 éves korig.)

Legénységi után	...	...	...	...	...	...	...	...	4.—
Altiszt után	...	...	...	...	...	...	...	...	6.—
Tiszt, önkéntes után	...	...	...	...	...	...	...	...	8.—

V. Szülőtlen árvák segélye.

Legénységi után	...	...	...	...	...	...	...	...	8.—
Altiszt után	...	...	...	...	...	...	...	...	10.—
Tiszt, önkéntes után	...	...	...	...	...	...	...	...	14.—

Vagyoni viszonyokra való tekintet nélkül az összes rokkantak a kincstár terhére művégtag ellátásban részesülnek. (Mátyás-tér, Művégtaggyár.) Félárú kedvezményes utazásra jogosító vasúti bizonyítványt kapnak a 100 százalékos hadirokkant tisztek, 75 százalékos és 100 százalékos hadirokkant altiszti és legénységi állományú egyének évenként kétszeri utazásra félárú jegyet igényelhetnek. Hadirokkant kórházi ápolást csak szegényjogon igényelhet.

Az 1921. évi XXXII. t.-c. 3. §-ában meghatározott okból kifolyólag rokkantá vált, vagyontalan, állandó nyugállományba helyezett hivatásos katonai egyén, ha illetményei, lakáspénz és sérülési pótdíj nélkül a legmagasabb századosi havidíjnak és korpótdíjnak megfelelő összeget nem haladja meg, rokkantházi ellátást igényelhet. A felvételi kérvényt szolgálati uton honvédelmi minisztérium 4. osztályához kell előterjeszteni. A kérvényben a nyugállományba helyezés napját, családi körülményeket, hatóságilag igazolt vagyontalanságot fel kell tüntetni. A rokkantság fokát felülvizsgáló bizottság állapítja meg.

11. Hadirokkantjelvény.

A nemzet kegyeletes hálájára érdemessé vált azon egyének társadalmi megbecsülésének és tiszteletének előmozdítása céljából, akik a világháborúban, az azt követő forradalmak vagy a mostani háború idején hazafias kötelességük teljesítése közben testi épségüket áldozták a hazáért, a Kormányzó Úr Ö Főméltósága a „Hadirokkantjelvény”-t alapította.

12. Hadirokkantotthon.

I., Németvölgyi-út 41—45.

Az otthonba a hadirokkantak a m. kir. honvédelmi miniszter úrtól kérhetik felvételüket. A kérelemhez csatolni kell: az egyéni lapot, a községi igényjogosultsági bizonyítványt és tisztiorvosi bizonyítványt.

13. Hősi halottak, eltűntek, hadifoglyok és hadisírok nyilvántartása.

A m. kir. honvédelmi minisztérium 22. osztálya (V., Honvéd-utca 28.) nyilvántartja a háború folyamán hősi halált halt, megsebesült, eltűnt hadifogságba került vagy onnan visszakerült saját katonáinkra vonatkozó adatokat, államilag anyakönyvezteti a hősi halottakat, eltűnteket holtnak nyilvánítat, a hősi sírokat nyilvántartja és gondoztatja. A Hősök Napja minden év májusának utolsó vasárnapja.

14. Katonai sírok gondozása.

Minden honvéd egyénnek erkölcsi kötelessége hozzátartozója sírjának kegyeletes gondozása. A fővárosban ily ügyekkel a városparancsnokság, vidéken az állomásparancsnokságok kötelesek foglalkozni. A katonasírok gondozásában a temetők felügyelő hatósága a hozzátartozóknak kedvezményeket és előnyöket nyújtanak, így Budapesten a Hősök Temetőjének virágkertészete 50 százalékos kedvezményt nyújt.

15. Kihallgatás a Kormányzó Úr Ö Főméltóságánál.

A kihallgatásra vagy személyesen, vagy írásban engedélyt kell kérni, mely alkalommal a kihallgatás tárgyát tüzetesen kell jelölni. A kérvény bélyegmentes. Katonai személyek a katonai iroda, polgári személyek a kabinetiroda személyzeténél

adják elő kérelmüket vagy ezekhez terjesztik elő kérvényüket. A kihallgatás engedélyezését, időpontját, az előírt öltözetet a fentjelzett illetékes iroda írásban közli a folyamodóval.

16. Névmagyarosítás.

A vonatkozó rendeletek. 3.892/el. — 1935., 4.545/el. — 1934., 43.151/el. — 1937: számú H. M. rendeletek.

Tisztek, hasonállásúak részére „y” végű, valamint egyszerű archaizmussal (th, ss, st.) írott nevek engedélyezhetők:

ha békében legalább 16 évig megfelelő érdemekkel szolgált, szolgálatának utolsó öt esztendejében legalább három éven át „kiváló”-nak volt minősítve; ha szolgálatának utolsó öt esztendejében látható elismerésben (kitüntetésben), vagy m. kir. honvédelmi miniszteri, vagy m. kir. honvéd vezérkar főnökének okirati dícsérő elismerésében részesült, vagy ha a sport terén kimagasló érdemeket szerzett, ez utóbbi esetben azonban öt évnél korábban is.

Minden különösebb indokolás és feltétel nélkül kérhető úgy tisztek, mint legénység részéről „i” végű vagy bármely más jóhangzású magyar név.

Kettős családi neveket nem engedélyeznek. Nem engedélyeztetnek továbbá nem magyar hangzású (idegen eredetű) nevek, magyartalanul képzett családi nevek; kettős archaisztikus végű (pl. thy, ssy, stb.); történelmi vonatkozású; főnemesi, régi vagy ismertebb nemesi családok nevei; oly nevek, melyeket már így is sok magyar visel (Nagy, Kis, Kovács, stb.). Legcélszerűbb a kérvényben kettő vagy három nevet felemlíteni, hogy szükség esetén a belügyminisztérium azokból választhasson.

A kérvényt sajátkezűleg kell írni s a m. kir. belügyminiszter úrhoz címezni. Csatolandó okmányok: A kérvényező születési anyakönyvi kivonata (ha 1895. előtt született, vagy pedig Horvátország területén, akkor felekezetének „Keresztlevél”-e; ha kiskorú kéri a névváltoztatást, még fentien kívül megfelelően hitelesített szülői beleegyezés. Csak magyar állampolgár kérhet névváltoztatást.

A kérvényre honvéd egyénnek 1 pengős, polgári személynek 2 pengős, minden mellékletre darabonként 30 filléres okmánybélyeget kell ragasztani.

17. Rokkantadó.

A rokkantadót a kereseti adó után kell fizetni. Károly-

csapatkeresztesek csak fél adót fizetnek. Nem fizetnek rokkantadót a sérülési pótdíjat élvezők, hősi halottak özvegyei, árvái és hadirokkantak. A rokkantadó havi 8 pengő kereseti adóig 20 fillér, 12 pengőig 40, 16 pengőig 80, 20 pengőig 1.20 pengő, 20 pengőn felül minden megkezdett 5 pengő után 40 fillérrel emelkedik.

18. Személyazonosság igazolása.

A kiállítást szóbelileg kell kérni Budapesten a kerületi kapitányságokon, vidéken a főszolgabíróknál, illetve a rendőrkapitányságoknál. Ez alkalommal a személyazonosságot megfelelő okmányok felmutatásával igazolni kell. Az igazoló jegyre ragasztandó fényképnek lehetőleg újnak (öt éven belülinek) kell lennie, nagysága 6x6 cm. puhahátú papíron, melyen az alak szemben (en face), az arc 3.5 cm. nagyságban, kalap nélkül van lefényképezve. Kiállítása díjtalan. Érvényessége legfeljebb három év. Útlevel helyett nem használható.

19. Szolgálati idő beszámítása.

Beszámít minden katonai (csendőrségi), a tényleges szolgálatot megelőző próba- vagy szerződéses szolgálatban eltöltött idő, a katonai szolgálatot megelőző vagy két katonai szolgálat közé eső polgári, állami, törvényhatósági, államvasúti, városi vagy községi szolgálatban a 18. életév elérése után eltöltött idő, ha a két szolgálat között nincs 30 napnál hosszabb megszakítás, a megszállott területeken 1921. július 26-ig eltöltött idő, ha az illető állomáshelye is ott volt — nyugdíjba a 30 napnál hosszabb megszakításokkal eltöltött idő is. Lelkészek, orvosok, állatorvosok külön kedvezményt élveznek. Hadiévek, hadifogságban igazoltan eltöltött idő kétszeresen számít. Nem számít be a szökésben, várakozási illetményekkel vagy anélkül szabadságon, hat hónapnál hosszabb szabadságvesztésbüntetés kitöltésében, valamint bírósági, becsületügyi, fegyelmi, közigazgatási uton történt elbocsátás, vagy katonai jellegről való leköszönés előtt eltöltött idő.

Hadi éveken kívül felemelten számít: tisztek, orvosok csapat (kórház) szolgálata, 4 = 5 hónap; tisztek egyéb szolgálata, olyan tisztviselők szolgálati ideje, akiknek a magasabb rendfokozatba való előlépéshez különös képesítés beigazolása szükséges, legénységnek a csapatszolgálatban eltöltött ideje 7 = 8 hó. A szolgálati időhöz felemelt számítással öt évnél

többet nem lehet hozzászámítani. 3 = 4 hónapnak számít az 1921 augusztus elseje előtt a katonai iskolákban eltöltött tanári idő, a térképezésnél töltött és a behajózási idő. 9 évi és 6 hónap beszámítható szolgálati idő elérése után a hat hónapig terjedő szolgálati idő számításán kívül esik; hat hónapi és egy napi beszámítható szolgálati idő egy évnek számít

20 Vitézi Rend és vitézségi érem pótdíjak.

Minden magyar állampolgár a Vitézi Rend tagja lehet, aki a világháborúban méltón és hőiesen, a forradalmak alatt pedig a Hazával szemben hűségesen viselkedett.

Háborús vitézséget igazolni kell: legénységi állományuaknak arany, elsőosztályú (nagy) ezüst vitézségi éremmel; főtiszteknek tiszti (legénységi állományban szerzett) arany, elsőosztályú ezüst vitézségi éremmel, törzstiszteknek és tábornokoknak Lipót-rend lovagkeresztjével, arany, ezüst vitézségi éremmel.

Vitézi telkek kérését a Járási Vitézi Hadnagyok és a Vármegyei Vitézi Szék segédkezésével szerkesztik és nyújtják be.

A még békében megállapított vitézségi érempótdíjak, melyek fizetése most szünetel, a következők: arany vitézségi érem után 30 korona, I. oszt. ezüst vitézségi érem után 15 korona, II. oszt. ezüst vitézségi érem után 7.50 korona havonta.

Az 1934. évben kiadott rendelet szerint arany vitézségi érem tulajdonosai havonta 20 pengő, legénységi I. oszt. ezüst vitézségi érem háromszoros birtokosának 10 pengő, és a legénységi I. oszt. vitézségi éremmel kétszer kitüntettek 5 pengőt kapnak.

Tiszteknek kiválóan vitéz magatartásért, kiváló és eredményes fegyvertényért ezüst és arany vitézségi érmet adományoztak, ha az illető tiszti rangban volt a tett elkövetésekor. Az ilyen kitüntetést, melynek szalagján „K” betű van, „arany”, „ezüst” vitézségi érem tisztek számára, nevezik. Utána érempótdíj nem jár.

21. HÜTLENSÉGRŐL (kémkedés) SZÓLÓ TÖRVÉNYES RENDELKEZÉSEK.

A legnagyobb bűn, melyet magyar állampolgár hazájával szemben elkövethet: a hűtlenség (kémkedés), mert a bíróságtól különbözőképpen minősített bűnt, mely az államot végső romlásba is döntheti, nem csupán egy (mint a rabló, vagy gyil-

kos) magyar állampolgárral szemben követi el, hanem az egész állam összes polgáraival szemben. Természetes tehát, hogy a hűtlenség büntényeinek eseteiben is a legsúlyosabb büntetés kevés ahhoz, hogy az állam az árulókon elégtételt szerezhesen és elrettentő példát gyakorolhasson.

A környező államok fokozódó hírszerző tevékenységére és a hűtlenség büntetteinek szaporodó számára való tekintettel a hűtlenség büntetéseit szigorítani kellett. Ezért az 1878. évi V. t.-c. rendelkezéseit az 1930. II. és III. t.-c. rendelkezéseivel s ezeket az 1934. évi XVIII. évi és az 1940. évi szintén XVIII. t.-c. rendelkezéseivel szigorították.

Nagy meggondolatlanságról tesz tanúságot az, aki katonai szolgálat alatt hivatásánál fogva megismert katonai titkokat árul el, mert a következmény: halál; de az is, aki csapattestét önkényt elhagyva idegen ország területére szökik; mert ott, mint katonaszökevényt a külföldi katonai hírszerző szervek közegei addig faggatják, ütik-verik, amíg a megtudni kívánt titkokat el nem árulja. Így daczból vagy bosszúból a magyar katonából olyan kém válik, ki elfogatása esetén kétféle bűnért: szökés és kémkedésért tartozik a honvédtörvényszék előtt számot adni.

Hogy hogyan kell ellenségeinktől megvásárolt lélekkufárok ellen védekezni, akik aljas szándékkal, mézes-mázos szavakkal közelítenek meg becsületes magyar állampolgárokat, hogy tőlük honvédségünk érdekeit veszélyeztető katonai vagy ipari híreket tudjanak meg, vagy őket esetleg ellenségeink hírszerző szerveibe beszerezhessék, azt minden magyar állampolgár már a levanteoktatásnál megtanulhatja. Fontos ismerni a védekezés módjait, mert a törvény már akkor is súlyosan büntet, ha a vállalkozás eredménnyel nem járt; sőt már a pusztá szándék is öt évig terjedhető büntetést vonhat maga után. De az is bűnössé válik, aki másnak hűtlenségéről tudomással bírt, de arról jelentést nem tett.

Az 1930. évi III. t.-c. III. fejezete, s az ezt módosító 1934. évi XVIII. t.-c.

58. §.

A hűtlenség büntettét követi el és 10 évtől 15 évig terjedő fegyházzal büntetendő, aki külhatalom kormányával vagy külföldi szervezettel szövetkezik, vagy érintkezésbe bocsátkozik avégett, hogy a magyar állam ellen ellenséges cselekményre bírja, úgyszintén az is, aki valamely külhatalmat a magyar állam ellen háborúra, vagy kényszerintézkedésre indítani törekszik.

Ha a hadüzenet megtörtént, vagy a háború kiütött, vagy a kényszerintézkedés bekövetkezett, a büntetés életfogytig tartó fegyház.

59. §.

A hűtlenség büntettét követi el és 10 évtől 15 évig terjedhető fegyházzal büntetendő, aki háború idején:

1. a magyar állam vagy szövetségese fegyveres erejének vagy a velük közösen működő fegyveres erőknek szándékosan hátrányt vagy az ellenségnek szándékosan előnyt okoz;

2. aki ily cselekmény véghezvitelét megkísérli;

3. aki evégből az ellenséggel érintkezésbe bocsátkozik;

4. aki az 1. vagy a 3. pontban meghatározott cselekmény elkövetésére mással szövetkezik, mást reábírní törekszik vagy a BTK. (Büntető-törvénykönyv: 1878. V. t.-c.) 134. §-ában meghatározott módon eredménytelenül felhív.

Életfogytiglanig tartó fegyház a büntetés, ha a tettes a büntettet hivatali vagy szolgálati kötelességének szándékos megszegésével követte el.

Ha azonban a büntett következtében a fegyveres erő egy vagy több tagja hadifogságba esett, életét vesztette, súlyos sérülést szenvedett, vagy súlyos betegségbe esett, vagy ha a cselekményből nagy kár származott, vagy az a hadviselés érdekét nagy fokban veszélyeztette, a büntetés halál.

60. §.

A hűtlenség büntettét követi el és 5 évig terjedhető börtönnel büntetendő:

1. aki katonai titkot, vagy a magyar állam egyéb fontos érdekeit, így különösen nemzetközi, vagy gazdasági helyzetét érintő más titkot kikémlel, vagy jogosulatlanul megszerez;

2. aki közhivatalnoki állásánál, hivatalos megbízatásánál vagy a hatósággal szemben fennálló szolgálati vagy szerződéses viszonyánál fogva birtokába, vagy tudomására jutott ily titkot nyilvánosságra hoz, vagy illetéktelen személlyel közöl, avagy illetéktelen személynek más módon hozzáférhetővé tesz;

3. aki nem az 1. vagy a 2. pontban meghatározott módon birtokába vagy tudomására jutott ily titkot nyilvánosságra hoz, vagy illetéktelen személynek más módon hozzáférhetővé tesz, ha a cselekmény az állam érdekét veszélyeztette;

4. aki az 1.—3. pontokban meghatározott cselekmények valamelyikét megkísérli;

5. aki az 1.—3. pontokban meghatározott cselekmények elkövetésére mással szövetkezik, mást reábírní törekszik, vagy a BTK. 134 §-ában meghatározott módon eredménytelenül felhív;

6. aki az 1.—3. pontokban meghatározott cselekmények valamelyikének elkövetése céljából berendezést létesít, vagy tart fenn.

A büntetés 5 évtől 10 évig terjedhető fegyház, ha a cselekményt háború idején követték el.

Katonai titok minden intézkedés, hír, terv, tárgy vagy bármely más olyan tény, amelynek arra nem hivatott tudomására jutása a honvédelmet, vagy általában az állam biztonságát veszélyezteti.

Háború idején a magyar állam szövetségesének, vagy a velük közösen működő fegyveres erőnek katonai titka a magyar állam titkával egy tekintet alá esik.

51. §.

(Módosítva az 1934. évi XVIII. t.-c. 2. §. által.)

A 60. §-ban meghatározott hűtlenség büntetése:

10 évtől 15 évig terjedhető fegyház, ha a cselekményt abból a célból követték el, hogy a titok idegen állam hatóságának, külföldi szervezetnek, megbízottjuknak, vagy érdekükben működő személynek tudomására jusson, vagy hozzáférhetővé váljék;

életfogytig tartó fegyház, ha a cselekményt a most említett célból követték el és a cselekmény az állam érdekét súlyosan megsértette vagy veszélyeztette, avagy a titkot az említett célból lopás vagy erőszakos cselekmény útján szerezték meg;

halál, ha a cselekményt az említett célból és közhivatalnok állásnak, vagy hivatalos megbízatásnak vagy a hatósággal szemben fennálló szolgálati, avagy szerződéses viszonyok felhasználásával követték el és a cselekmény az állam érdekét súlyosan sértette vagy veszélyeztette.

62. §.

(Módosítva az 1934. évi XVIII. t.-c. 3. §. által.)

A 60. §-ban meghatározott hűtlenség büntetése halál, ha a cselekményt háború idején abból a célból követték el, hogy a titok idegen állam hatóságának, külföldi szervezetnek, megbízottjuknak, vagy érdekükben működő személynek tudomására jusson, vagy hozzáférhetővé váljék.

63. §.

Aki a 61. vagy 62. §. szerint büntetendő büntett elkövetőjének, akár a kikémlelésben, akár a titok megszerzésében, akár abban, hogy a titok idegen állam hatóságnak, külföldi szervezetnek, megbízottjuknak, vagy érdekükben működő személynek hozzáférhetővé váljék, segítségére van, a tettesre megállapított büntetéssel büntetendő.

64. §.

(Módosítva az 1934. évi XVIII. t. c. 4. §. által.)

A hűtlenség büntettét követi el és 10 évtől 15 évig terjedhető fegyházzal, háború idején halállal büntetendő, aki idegen állam hatóságának, külföldi szervezetnek, megbízottjuknak, vagy érdekükben működő személynek kémül ajánlkozik, vagy részükre kémvizsgálatot vállal.

65. §.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, vétséget követ el és 2 évig terjedhető fogházzal büntetendő, aki a magyar állam katonai védelmét szolgáló berendezésről, vagy intézkedésről az illetékes hatóság engedélye nélkül vázlatot, tervet, leírást, vagy fényképet készít, vagy közzétesz, úgyszintén, aki hivatalos őrizet alatt levő ilyen vázlatot, tervet, leírást, vagy fényképet jogosulatlanul magának, vagy másnak megszerez, vagy lemásol.

Ugyanígy büntetendő az is, aki titkon vagy csellel belépődzik oly helyre, ahová a belépést az illetékes hatóság az állam katonai védelme érdekében a közönségnek megtiltotta.

Háború idején a magyar állam szövetségesének, vagy a velük közösen működő fegyveres erőnek katonai védelme a magyar állam katonai védelmével egy tekintet alá esik.

66. §.

Aki a 60. §. 2. és 3. pontjában meghatározott cselekményt gondatlanságból követi el, 5 évig terjedhető fogházzal büntetendő.

67. §.

Aki katonai titkot, vagy a magyar államnak biztonságát, vagy egyéb fontos érdekét érintő más titkot tartalmazó ügy-

íratot vagy egyéb tárgyat anélkül, hogy arra jogosítva volna, magánál tart, — amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — 1 évig terjedhető fogházzal büntetendő.

68. §.

A hűtlenség büntettét követi el és 5 évtől 10 évig terjedhető fegyházzal büntetendő, aki oly hamis vagy hamisított íratot, rajzot vagy egyéb valótlan adatot, amely a valósága esetén a 60. §-ban megjelölt titok volna, idegen állam hatóságával, külföldi szervezettel, megbízottjukkal, vagy érdekükben működő személlyel közöl, ha a közlés alkalmas arra, hogy az állam katonai, vagy egyéb fontos érdekét veszélyeztesse.

Ugyanígy büntetendő az is, aki ily közlés céljára hamis vagy hamisított íratot, vagy rajzot készíti, avagy a valótlan adatot koholja.

69. §.

Aki oly időben vesz hitelt érdemlő tudomást arról, hogy a jelen fejezetben büntettnek nyilvánított cselekmény elkövetése céloztatik, amidőn annak megakadályozása még lehetséges és arról a hatóságnak mihelyt teheti, jelentést nem tesz, 5 évig terjedhető börtönnel (v. ö. 1938. évi XVI. t.-c. 4. §-ával) büntetendő, kivéve, ha a célba vett büntett abbahagyatott.

A tettes vagy részes hozzátartozója (Btk. 78. §.) a feljelentés elmulasztása miatt nem büntethető.

70. §.

Az 58.—64. §-okban, továbbá a 68. §-ban meghatározott büntettek eseteiben hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztését is meg kell állapítani, külföldit az országból ki kell utasítani és a visszatéréstől örökre el kell tiltani, belföldit pedig abból a községből, ahol tartózkodása a magyar állam érdekeire veszélyes, akkor is ki lehet tiltani, ha az az elítéltnak illetőségi helye.

A bíróság ítéletében az államkincstár javára belátása szerint és az elítélt vagyoni viszonyaihoz mért, az elítélt egész vagyonának elkobzásáig terjedhető vagyoni elégtételt állapíthat meg. A vagyoni elégtétel szabadságvesztés büntetésre át nem változtatható, egyébként azonban a pénzbüntetéssel esik egy tekintet alá.

A jelen fejezetben meghatározott büntett elkövetéséért akár előzetesen, akár utólag kapott ajándékot, vagy jutalmat, az előbbi bekezdés alkalmazására tekintet nélkül minden esetben el kell kobozni, ha pedig az elkobzás nem foganatosítható, az elítéltet arra kell kötelezni, hogy a kapott értéknek, vagy a juttatott vagyoni előnynek megfelelő összeget az államkincstárnak fizesse meg.

86. §.

A katonai büntetőbíráskodás körében 3 évig, súlyos esetben 1 évtől 5 évig terjedhető börtönnel büntetendő:

1. aki a célbavett hűtlenség feljelentésére a 69. §-ban megszabott feljelentési kötelességet elmulasztja,

2. aki az 59. §-ban, vagy a 60. §-ban meghatározott hűtlenség elkövetéséről hitelt érdemlő tudomást szerez és arról, mihelyt lehetséges, a felsőbbségnek jelentést nem tesz,

3. aki az 59.—64. §-okban és a 68. §-ban meghatározott hűtlenség elkövetését, noha azt önmagának, vagy hozzátartozójának (Btk. 78. §.) veszélyeztetése nélkül könnyen megakadályozhatná, meg nem akadályozza.

A 2. pontban meghatározott feljelentési kötelezettség elmulasztása nem büntethető, ha a cselekményből a hatóságnak értesülnie kellett.

A tettes, vagy részes hozzátartozója (Btk. 78. §.) a 2 pontban büntethető.

87. §.

A hűtlenség büntettének a 60. §-ban meghatározott esetében a Ktbt. 43., 44. és 48. §-a nem nyer alkalmazást. Ily büntettre a törvényben megállapított büntetés alkalmazása független a tettes életkorától.

22. KATONAI ÉPÜLETEKBE VALÓ BELÉPÉS, FÉNYKÉPEZÉS.

Az erre vonatkozó intézkedéseket a H. M. 22371 Elnökség—1932. számú rendelet tartalmazza, közzétéve az 1938. évi 18. számú Honvédségi Közlönyben is.

A honvédség igazgatása alatt álló épületek, a honvédség által megszállott épületek, helyiségek és helyek külön elbírálás alá esnek. Tiltott épületekbe és helyiségekbe belépni csak kivételesen állomásparancsnoki engedéllyel lehet. Oly

épületekbe, helyiségekbe, ahová belépési engedély szükséges, az engedélyt a Szolg. Szab. I. Rész. 22. §-a alapján az épület, terület, helyiség parancsnoka adhatja meg.

Tiltott épület minden biztonsági őrsggel őrzött és a hadtestparancsnokság által tiltottnak nyilvánított épület, üzem, lőtér, raktár, műtárgy, erődítmény, stb., valamint a m. kir. Légügyi Hivatal vezetője által meghatározott repülőterek, épületek, műhelyek, berendezések, építmények, végül a m. kir. honvédség felügyelete alatt álló gyáarak, üzemek és műhelyek.

Helyiségek, területek, épületek bejáratainál, ahová csak belépési engedéllyel lehet bemenni, ilyen tábla van kifüggesztve:

„Engedély nélkül belépni tilos!

Belépési engedélyt .....-tól kell kérni.

E tilalom ellen vétő 15 napig terjedő elzárással büntetik. (H. M. 8.440./eln. 15.—1931. sz. körrendelet.)”

A m. kir. Légügyi Hivatal által kifüggesztett hasonló táblák a honvédség tagjaira is vonatkoznak.

Fényképezés polgári egyéneknek általában tilos. Katonai vonatkozású földi felvételek készítését hadtestparancsnoksági székhelyeken a hadtestparancsnokság, máshol az állomásparancsnokság; légi fényképfelvételek készítését pedig csak a honvédelmi minisztérium szakosztálya engedélyezheti.

TARTALOMJEGYZÉK.

Első fejezet.

A M. KIR. HONVÉDSÉG BUDAPESTEN ÁLLOMASOZÓ RÉSZEI.

A m. kir. honvédelmi minisztérium szervezete és szerveinek ügykörei	9
A m. kir. budapesti helyőrség honvéd parancsnokságai, laktanyái, hatóságai és intézetei	12
Áttekintő táblázat a tiszti és tisztviselői állománycsoportokról.	20
Rendszerezített rendfokozatok és elnevezések hivatalos rövidítése	21

Második fejezet.

AZ 1939. ÉVI II. T.-C. ISMERTETÉSE.

A hadkötelezettség tagozódása (táblázat)	23
Az 1939. évi II. t. c. §-ainak tartalomjegyzéke.	24
Az 1939. évi II. t. c. §-ainak kivonatos szövege.	35
Végrehajtási Utasítás	76
Az 1939. évi IV. t. c. (zsidótörvény).	78
Rendkívüli fegyvergyakorlatra bevonultak gazdasági megsegítése	79
A behívottak hozzátartozóinak támogatása.	79
Tájékoztatás a hadbavonultak hozzátartozói részére.	80

Harmadik fejezet.

AZ 1939. ÉVI II. T.-C. ÖTÖDIK RÉSZÉ:

LÉGVÉDELEM.

131. § A légvédelem célja.	85
132. § Személyes légvédelmi kötelezettség.	85
133. § Különleges légvédelmi szolgálat.	85

134. § A tanulóifjúság és leventekötelesek oktatása és kiképzése.	86
135. § A honvédelmi munkakötelezettség szabályainak alkalmazása a személyes légvédelmi kötelezettségre . .	86
136. § Városok és községek kötelezettségei a közérdekű légvédelem tekintetében.	86
137. § Építmények és egyéb vagyontárgyak védelme. .	86
138. § Eljárás mulasztás esetében.	89
139. § Dologi honvédelmi szolgáltatások igénybevétele a légvédelem céljára	90
140 § Mozgási szabadság korlátozása.	90
Az 102.050/el. 35.—1941. sz. körrendelet. Különleges légvédelmi szolgálatra kötelezett személyek jelentkezési kötelezettsége	91
Az 104.000/el. 35.—1941. sz. körrendelet. A III. légvédelmi csoportba tartozó építmények légoltalmának megszervezéséről szóló rendelkezéseknek a visszacsatolt országrészekre való kiterjesztése	93
1. § A rendelet hatálya.	93
2. § Az összefüggően beépített terület meghatározása. .	93
3. § A légoltalmi szolgálat önálló és együttes ellátása.	94
4. § Légoltalmi riasztás és elsötétítés.	95
5. § Óvóhelyek létesítése és felszerelése.	96
6. § Lakóhelyek légoltalmi felszerelése.	97
7. § Lakások légoltalmi szervezete.	100
8. § A községekre vonatkozó rendelkezések.	103
9. § A légoltalmi felszerelés és berendezési tárgyak karbantartása békében.	105
10. § A végrehajtás sorrendje és költségei.	105
11. § Eljárás mulasztás esetén.	107
12. § Büntető rendelkezések.	107
13. § Hatálybalépés.	107
Légoltalmi tájékoztató.	107
Légoltalmi tennivalók.	110
Lakóház, házcsoportok légoltalmi parancsnoka. . .	112
Riasztóügyeletes.	112
Légvédelmi tanácsok.	112
Szakkönyvek.	116

Negyedik fejezet.

TISZTKÉPZÉS HONVÉD NEVELŐINTÉZETEK BEN.

Kormányrendelet.	117

A honvéd nevelőintézetek tagozódása.	121
I. A középiskolák.	121
II. A hadapródiskolák.	122
III. Az akadémiák.	123
Részletes tájékoztató a hadapródiskolák részére. . .	124
Részletes tájékoztató az akadémiák részére.	132
Kérvényminta hadapródiskola és akadémia részére. .	144
Csatolandó okmányok mintái: orvosi vélemény, áttekintés a személyi viszonyokról, származási táblázat . .	148
Körlevél.	161

Ötödik fejezet.

TISZTKÉPZÉS HONVÉD NEVELŐINTÉZETEKEN KÍVÜL.

I. Ösztöndíjak.	168
Általános tájékoztató.	168
Részletes tájékoztató.	175
Kérvény-minta ösztöndíj elnyerésére.	180
Kötelező. (A többi okmányok mintáit lásd az eredeti rendeletnél, vagy az akadémiai felvétel feltételeinél.) . .	182
II. Ténylegesítések.	183
Hadbírói kar kiegészítésére (kérvény-minta) tüzérmérnöki kar, stb. kiegészítésére.	186
III. Átminősítések.	187
IV. Tiszthelyettes képzés.	190
A m. kir. csendőrséghez való jelentkezés.	192
A m. kir. rendőrséghez való jelentkezés.	192

Hatodik fejezet.

EGYÉB TUDNIVALÓK.

1. A tényleges szolgálat: parancsnokság, csapat, hatóság, intézet, intézmény, behívás, bemutatás, anyakönyvi lap, ruházat és felszerelés, közétkezés és zsold, levelezés, igazolványi-lap (leszerelés), kiegészítő parancsnokság, katonai parancsnokság.	195
2. Honvédségi jóléti alap.	197
3. Cím, címzések.	201
4. Tartalékos tisztek egyenruha viselése.	202
5. Fegyverviselés.	203
6. Hadikölcsönkötvény tulajdonosok segélyezése. . .	203
7. Hadikölcsönkötvény tulajdonos árvák támogatása .	204

8. Hadilevéltár.	205
9. Hadimúzeum.	206
10. Hadirokkantellátás.	206
11. Hadirokkantjelvény.	206
12. Hadirokkantotthon.	209
13. Hősi halottak, eltűntek, hadifoglyok és hadisírok nyilvántartása.	209
14. Katonai sírok gondozása.	209
15. Kihallgatás a Kormányzó Úr Öfömméltóságánál. .	209
16. Névmagyarosítás.	210
17. Rokkantadó.	210
18. Személyazonosság igazolása.	211
19. Szolgálati idő beszámítása.	211
20. Vitézi Rend és vitézségi érem pótdíjak.	212
21. Hűtlenségről (kémkedés). (Az 58., 59., 60., 62., 63., 64., 65., 66., 67., 68., 69., 70., 86., 87.§.)	212
22. Katonai épületekbe való belépés, fényképezés. . .	218